

UNIVERSALITY OF ARCHITECTURAL EDUCATION AND PARTICULARITY OF
EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF ARCHITECTURE:
A CRITICAL AND COMPARATIVE LOOK AT FOUR EDUCATIONAL
INSTITUTIONS OF ARCHITECTURE IN TURKEY

A THESIS SUBMITTED TO
THE GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES
OF
MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY

BY

ELİF ÖZELGÜL

IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR
THE DEGREE OF MASTER OF ARCHITECTURE
IN
ARCHITECTURE

MAY 2009

Approval of the thesis:

**UNIVERSALITY OF ARCHITECTURAL EDUCATION AND
PARTICULARITY OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF
ARCHITECTURE:
A CRITICAL AND COMPARATIVE LOOK AT FOUR EDUCATIONAL
INSTITUTIONS OF ARCHITECTURE IN TURKEY**

submitted by **ELİF ÖZELGÜL** in partial fulfillment of the requirements for the degree of **Master of Architecture in Architecture Dept., Middle East Technical University** by,

Prof. Dr. Canan Özgen
Dean, Graduate School of **Natural and Applied Sciences**

Assoc. Prof. Dr. Güven Arif Sargin
Head of the Department, **Architecture**

Assoc. Prof. Dr. Ali Cengizkan
Supervisor, **Architecture Dept., METU**

Assoc. Prof. Dr. Selahattin Önür
Co Supervisor, **Architecture Dept., METU**

Examining Committee Members

Prof. Dr. Nur Çağlar
Architecture Dept., GU

Assoc. Prof. Dr. Ali Cengizkan
Architecture Dept., METU

Assoc. Prof. Dr. Selahattin Önür
Architecture Dept., METU

Assoc. Prof. Dr. Güven Arif Sargin
Architecture Dept., METU

Assist. Prof. Dr. Pınar Dinç
Architecture Dept., GU

Date: 15.May.2009

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original on this work.

Name, Last Name : Elif Özelgöl

Signature :

ABSTRACT

UNIVERSALITY OF ARCHITECTURAL EDUCATION AND PARTICULARITY
OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF ARCHITECTURE:
A CRITICAL AND COMPARATIVE LOOK AT FOUR EDUCATIONAL
INSTITUTIONS OF ARCHITECTURE IN TURKEY

Özelgöl, Elif

M. Arch. Department of Architecture

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Ali Cengizkan

Co Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Selahattin Önür

May 2009, 213 pages

This thesis focuses on the effects of globalisation on educational field of architecture, in Turkey, in recent decades. The aim of the study is to develop a method of analysis in order to read the four early established educational institutions of architecture in a critical and comparative manner*. This reading is very crucial in order to comprehend their attitudes and methods of constructing their particularities while being a part of the globalised world of education.

Globalisation; rapid developments in communication technology, instantaneous mobility of knowledge and student-staff exchanges lead to a common worldwide

* These institutions are Istanbul Technical University, Mimar Sinan Fine Arts University, Middle East Technical University and Gazi University.

architectural education area, where educational institutions of architecture do co-exist with awareness of other institutions operating in the field. However, the interdisciplinary character of architecture, and the regional, cultural, institutional distinctiveness of schools leads to a certain diversity of educational models in the educational field of architecture.

In this context, this thesis proposes a method of analysis in order to read the four schools in a comparative and critical manner. Through the reading of the institutions with their structures and educational components, in the tension between universality and particularity, the purpose of the thesis is to find out several clues for the institutions that may be applied while constructing their particularity in the globalised world of education. The accidental, evolutionary and intentional actions of schools in the tension between universality and particularity are the findings of the research. At the end, the positive as well as the negative dimensions of the methodology are criticised with reference to the findings of the research.

Keywords: Globalisation, architectural education, universality, particularity.

ÖZ

MİMARLIK EĞİTİMİNDE EVRENSELLİK VE EĞİTİM KURUMLARININ
OZGUNLUKLERI:
DÖRT MİMARLIK EĞİTİM KURUMUNA ELEŞTİREL VE KARŞILAŞTIRMALI
BİR BAKIŞ

Özelgöl, Elif

Yüksek Lisans, Mimarlık Bölümü

Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Ali Cengizkan

Ortak Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Selahattin Önür

Mayıs 2009, 213 sayfa

Bu tez globalleşmenin son yıllarda Türkiye’de mimarlık eğitim alanında oluşturduğu etkileri konu almaktadır. Söz konusu etkileri ise Türkiye’de kurulmuş köklü dört mimarlık okulunun* global ağın bir parçası olurken bir yandan da kendi öz kimliklerini kurma süreçleri bağlamında okumaktadır.

Globalleşme iletişim teknolojilerinin hızla gelişmesi, bilgi üretimi, kullanımı ve transferinde gerçekleşen değişimler, öğrenci ve öğretim üyesi hareketliliği gibi etmenler küresel bir mimarlık eğitim alanı oluşturmaktadır. Bu ortak ağda mimarlık eğitim kurumları birbirlerinin farkında olarak ve tüm bu hareketliliği sağlamak adına belirli bir

* Bu kurumlar İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi.

standartı tutturmak durumunda işlev göstermektedir. Ancak mimarlığın disiplinler arası karakteri, bölgesel, kültürel ve kurumsal farklılıklar okullara özgünlük katmaktadır.

Bu bağlamda, bu çalışma Türkiye’de faaliyet gösteren dört mimarlık eğitim kurumunu eleştirel ve karşılaştırmalı bir biçimde okumak için bir metod geliştirmeyi amaçlamaktadır. Mimarlık eğitimi alanında son yıllarda önemle üzerinde durulan evrensellik ve özgünlük kavramları arasındaki gerilimi söz konusu dört kurum üzerinden okuyarak, okulların gelecek süreçte kendi özgün kimlikleriyle varolabilmesi için gerekli olan ipuçlarını yakalamayı amaç edinmiştir. Söz konusu okulların evrensellik özgünlük gerilimi içerisinde dıştan gelen, bilinçli ve gelişime dair fiilleri bu araştırmanın ürünleridir. Sonuçta da geliştirilmeye çalışılan metodun olumlu ve olumsuz tarafları bu çalışmanın ürünleri göz önüne alınarak değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, mimarlık eğitimi, genellik, özgünlük.

To My Family
In eternal gratitude

ACKNOWLEDGMENTS

The author wishes to express her sincere appreciation to supervisor Assoc. Prof. Dr. Ali Cengizkan and cosupervisor Assoc. Prof. Dr. Selahattin Önür for their guidance and insight throughout the research period.

Great appreciation to the jury members Assoc. Prof. Dr. Ali Cengizkan, Assoc. Prof. Dr. Selahattin Önür, Assoc. Prof. Dr. Güven Arif Sargin, Prof. Dr. Nur Çağlar, Assist. Prof. Dr. Pınar Dinç.

To my family, I offer sincere thanks for their unshakable faith in me and for their spiritual support; especially thanks for my grandmother. Also special thanks to Burak Yıldız, Tuğba Tekin, Burcu Suzan, and Dr. Tonguç Akiş.

TABLE OF CONTENTS

ABSTRACT.....	iv
öz.....	vi
ACKNOWLEDGEMENTS.....	ix
TABLE OF CONTENTS.....	x
LIST OF TABLES.....	xvi
LIST OF FIGURES.....	xix
CHAPTER	
1. INTRODUCTION.....	1
1.1. Statement of the Problem.....	1
1.2. Aim of the Thesis.....	4
1.3. Limitations of the Thesis.....	4
1.4. Methodology of the Thesis.....	6
1.5. Structure of the Thesis.....	10
2. EFFECTS OF GLOBALISATION ON ARCHITECTURAL EDUCATION.....	12
2.1. Universality of Architectural Education.....	17
2.2. Particularity of Educational Institutions of Architecture.....	19
2.3. Re-consideration of Architectural Education by the Actors of Educational Field of Architecture in Globalised Age.....	22

2.3.1. Construction of “a Common European Higher Architectural Education Area” as an Exemplary Case in Progress.....	22
2.3.1.1. Curricular Issues.....	24
3. THE TENSION BETWEEN SELF-IDENTIFICATION AND STANDARDISATION PROCESS OF ARCHITECTURAL EDUCATION IN TURKEY.....	26
3.1. General Remarks on Architectural Education in Turkey.....	27
3.1.1. Student Selection Examination (ÖSS).....	26
3.1.2. Metropolis - Periphery University Dilemma.....	29
3.1.3. State - Private University Dilemma.....	30
3.1.4. Diversity in Institutional Structure.....	30
3.1.5. Structure of Higher Education.....	31
3.1.6. Quality of Higher Education.....	32
3.2. Universality of Architectural Education in Turkey.....	33
3.2.1. Declarations of UIA.....	33
3.2.2. Regulations of EU.....	34
3.2.3. Role of Turkish Council of Higher Education (YÖK).....	36
3.3. Particularity as a Key Issue in Turkey.....	36
4. READING FOUR EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF ARCHITECTURE IN TURKEY.....	39
4.1. Istanbul Technical University, Faculty of Architecture, Department of Architecture.....	39
4.1.1. Disciplinary Multiplicity.....	39
4.1.1.1. Historical Background.....	39

4.1.1.2. Public Self-Representation.....	40
4.1.1.3. Links to Global Network.....	41
4.1.1.4. Location and Physical Environment of the Institution.....	42
4.1.2. Institutional Capacity.....	44
4.1.2.1. Leadership (Academic Staff Profile).....	44
4.1.2.2. Doctrine (Mission Statement).....	45
4.1.2.3. Program (Educational Phases).....	46
4.1.2.4. Resources.....	47
4.1.2.5. Internal Structure (Administrative Organization).....	49
4.1.3. Educational Components.....	51
4.1.3.1. Analysis on Curriculum.....	51
4.1.3.1.1. Must Courses.....	51
4.1.3.1.2. Elective courses.....	53
4.2. Gazi University, Faculty of Engineering and Architecture, Department of Architecture.....	57
4.2.1. Disciplinary Multiplicity.....	57
4.2.1.1. Historical Background.....	57
4.2.1.2. Public Self-Representation.....	58
4.2.1.3. Links to Global Network.....	61
4.2.1.4. Location and Physical Environment of the Institution.....	62
4.2.2. Institutional Capacity.....	64
4.2.2.1. Leadership (Academic Staff Profile).....	64
4.2.2.2. Doctrine (Mission Statement).....	66
4.2.2.3. Program (Educational Phases).....	66

4.2.2.4. Resources.....	67
4.2.2.5. Internal Structure (Administrative Organization).....	68
4.2.3. Educational Components.....	69
4.2.3.1. Analysis on Curriculum.....	69
4.2.3.1.1. Must Courses.....	69
4.2.3.1.2. Elective courses.....	71
4.3. Middle East Technical University, Faculty of Architecture, Department of Architecture.....	75
4.3.1. Disciplinary Multiplicity.....	75
4.3.1.1. Historical Background.....	75
4.3.1.2. Public Self-Representation.....	76
4.3.1.3. Links to Global Network.....	77
4.3.1.4. Location and Physical Environment of the Institution.....	79
4.3.2. Institutional Capacity.....	82
4.3.2.1. Leadership (Academic Staff Profile).....	82
4.3.2.2. Doctrine (Mission Statement).....	84
4.3.2.3. Program (Educational Phases).....	86
4.3.2.4. Resources.....	88
4.3.2.5. Internal Structure (Administrative Organization).....	88
4.3.3. Educational Components.....	89
4.3.3.1. Analysis on Curriculum.....	89
4.3.3.1.1. Must Courses.....	92
4.3.3.1.2. Elective courses.....	94
4.4. Mimar Sinan Fine Arts University, Faculty of Architecture, Department of	

Architecture.....	98
4.4.1. Disciplinary Multiplicity.....	98
4.4.1.1. Historical Background.....	98
4.4.1.2. Public Self-Representation.....	99
4.4.1.3. Links to Global Network.....	101
4.4.1.4. Location and Physical Environment of the Institution.....	101
4.4.2. Institutional Capacity.....	103
4.4.2.1. Leadership (Academic Staff Profile).....	103
4.4.2.2. Doctrine (Mission Statement).....	105
4.4.2.3. Program (Educational Phases).....	106
4.4.2.4. Resources.....	108
4.4.2.5. Internal Structure (Administrative Organization).....	108
4.4.3. Educational Educational Components.....	111
4.4.3.1. Analysis on Curriculum.....	111
4.4.3.1.1. Must Courses.....	111
4.4.3.1.2. Elective courses.....	113
4.5. Comparative Reading of the Cases.....	115
4.5.1. Disciplinary Multiplicity.....	115
4.5.2. Institutional Capacity.....	116
4.5.2.1. Leadership (Academic Staff Profile).....	117
4.5.2.2. Doctrine (Mission Statement).....	118
4.5.2.3. Program (Educational Phases).....	118
4.5.2.4. Resources.....	119
4.5.2.5. Internal Structure (Administrative Organization).....	120

4.5.3. Educational Components.....	120
4.5.3.1. Analysis on Curriculum.....	121
4.5.3.1.1. Must Courses.....	121
4.5.3.1.2. Elective courses.....	123
5. CONCLUSIONS.....	126
BIBLIOGRAPHY.....	134
APPENDICES	
1. INTERVIEW QUESTIONS.....	137
2.A. INTERVIEW WITH NUR ÇAĞLAR.....	138
2.B. INTERVIEW WITH PINAR DİNÇ.....	148
2.C. INTERVIEW WITH SELAHATTİN ÖNÜR.....	153
2.D. INTERVIEW WITH NUR ESİN.....	157
2.E. INTERVIEW WITH ORHAN HACIHASANOĞLU.....	168
2.F. INTERVIEW WITH KEMAL ÇORAPÇIOĞLU.....	171
3.A. INTERVIEW WITH GU (DEANSHIP).....	179
3.B. INTERVIEW WITH METU (DEANSHIP).....	189
3.C. INTERVIEW WITH MSFAU (DEANSHIP).....	198
3.D. INTERVIEW WITH ITU (DEPARTMENT).....	201
3.E. INTERVIEW WITH MSFAU (DEPARTMENT).....	204
4.A. INTERVIEW WITH RIFAT KUTAY.....	206
4.B. INTERVIEW WITH YESİM TURHAN.....	208
4.C. INTERVIEW WITH MESA HUMAN RESOURCES DEPARTMENT.....	212

LIST OF TABLES

TABLES

Table 1.1	Method of reading the cases.....	8
Table 3.1	Matrix indicating metropolitan-periphery university established before and after 1980.....	29
Table 3.2	Matrix indicating governmental-private university established before and after 1980.....	30
Table 3.3	Institutional Structure of educational institutions of architecture in Turkey.....	31
Table 4.1	Subject areas of academic staff.....	45
Table 4.2	Number of students involved in different programs and phases in ITU Department of Architecture.....	46
Table 4.3	Distribution of credits in ITU Department of Architecture.....	51
Table 4.4	Orbasli and Worthington's division.....	52
Table 4.5	Percentage of electives among total credits.....	54
Table 4.6	Subject areas of academic staff.....	64

Table 4.7	Number of academic staff in relation to their status.....	65
Table 4.8	Number of students involved in different programs and phases in GU Department of Architecture.....	67
Table 4.9	Distribution of credits in GU Department of Architecture	69
Table 4.10	Orbasli and Worthington's division.....	71
Table 4.11	Percentage of electives among total credits.....	72
Table 4.12	Number of academic staff in relation to their status.....	84
Table 4.13	Number of students involved in different programs and phases in METU Department of Architecture.....	87
Table 4.14	Distribution of credits in METU Department of Architecture.....	92
Table 4.15	Orbasli and Worthington's division.....	93
Table 4.16	Percentage of electives among total credits.....	95
Table 4.17	Academician profile in terms of their educational backgrounds.....	104
Table 4.18	Subject areas of academic staff.....	104
Table 4.19	Number of academic staff in relation to their status.....	105
Table 4.20	Number of students involved in different programs and phases in MSFAU Department of Architecture.....	107
Table 4.21	Distribution of credits in MSFAU Department of Architecture.....	111

Table 4.22	Orbasli and Worthington's division.....	112
Table 4.23	Percentage of electives among total credits.....	113
Table 4.24	Disciplinary multiplicity of the cases.....	115
Table 4.25	Five constituents of the institutions.....	116
Table 4.26	Comparative analysis of educational components.....	121
Table 4.27	Distribution of the credits among six main areas in the four cases.....	122
Table 4.28	Percentage of electives among total credits.....	124

LIST OF FIGURES

FIGURES

Figure 2.1	Shifts regarding architectural education.....	12
Figure 3.1	Number of applicants and placed students.....	27
Figure 3.2	Admission to higher education in Turkey.....	27
Figure 4.1	Taşkışla.....	39
Figure 4.2	First image of the website of ITU Department of Architecture.....	41
Figure 4.3 and 4.4	Location of the institution in Istanbul.....	42
Figure 4.5	Taşkışla.....	43
Figure 4.6	Taşkışla.....	43
Figure 4.7	Organization chart of ITU Faculty of Architecture.....	50
Figure 4.8	GU Department of Architecture.....	57
Figure 4.9	Poster of the seminars.....	60
Figure 4.10	First image of the website of GU Department of Architecture.....	61
Figure 4.11- 4.12 - 4.13 - 4.14	Posters of IP Projects.....	62

Figure 4.15 – 4.16	Location of the institution in Ankara.....	63
Figure 4.17 – 4.18	Physical environment of the department.....	63
Figure 4.19 – 4.20	Images indicating beginning of the institution.....	75
Figure 4.21	First image of the website of METU Department of Architecture.....	77
Figure 4.22 – 4.23	Statements of academicians and students of the department related to the international relations of the department in the earlier decades.....	78
Figure 4.24	Poster of the international joint master program of METU and TU DELFT.....	79
Figure 4.25 – 4.26	Location of the department in Ankara.....	80
Figure 4.27 – 4.28	Physical environment of the department.....	81
Figure 4.29 – 4.30	Physical environment of the department.....	81
Figure 4.31 – 4.32	Images listing the academic staff of 1956-66 and 1967-82 correspondingly.....	83
Figure 4.33	Image indicating the first curriculum of the department.....	90
Figure 4.34 – 4.35	Images expressing the content and structure of education.....	91
Figure 4.36 – 4.37	Summer practices carried out at very early periods.....	95
Figure 4.38 – 4.39	Summer practices carried out at recent periods.....	96

Figure 4.40 The building of MSFAU Department of Architecture.....98

Figure 4.41 First image of the website of MSFAU Department of Architecture.....100

Figure 4.42 – 4.43 Location of the department in Istanbul.....101

Figure 4.44 – 4.45 Physical environment of the department.....102

Figure 4.46 – 4.47 Physical environment of the department.....103

Figure 4.48 Organization chart of MSFAU.....110

CHAPTER 1

INTRODUCTION

1.1 Statement of the Problem:

“Let him be educated, skilful with the pencil, instructed in geometry, know much history, have followed the philosophers with attention, understand music, have some knowledge of medicine, know the opinions of the jurist, and be acquainted with astronomy and the theory of the heavens.”¹

As described by Vitruvius, architect is thought to have several competences in order to perform his/her profession in ancient Rome. These competences are still valid for architects of our age. From Vitruvius onwards, there is no so many diversifications as such related to the competences that students of architecture have to gain through their education, however; architectural education witness a variety of approaches in order to achieve these competences described by Vitruvius. Renaissance with its strong emphasis on geometry, Academia Royale with its separate design education in ateliers and theory education in classroom, Bauhaus with its emphasis on basic design, Tomás Taveira’s “University of Architecture” approach with its emphasis on the interaction between architecture and other disciplines² are some of the approaches in order to achieve these competences described in ancient Rome by Vitruvius as well as the competences those are also required by today’s needs.

¹ Vitruvius Pollio, “The Education of the Architect”, *Vitruvius: the Ten Books on Architecture*, Translated by Morris Hicky Morgan, New York: Dover Publications Inc., 1960, pp. 5-6.

² Geoffrey Broadbent, “Architectural Education”, *Educating Architects*, edited by Martin Pearce, Maggie Toy, Great Britain: Academy Editions, 1995, pp.10-23.

Diversity of approaches towards architectural education takes place from different periods in the history of architectural education, however with the advent of new age of technology and globalisation, issues and problems in educational field of architecture as well as architecture as a profession have converted into a totally different character.

Globalisation and its effects on educational field of architecture in recent decades that is characterised by our age of technology, is the most crucial topic of discussion for the scope of the study, due to the fact that contemporary epoch of information technology and expansion on the internet provide students and educators instantaneous information; therefore it leads to a completely different way of thinking too³. Furthermore; student and staff exchanges, several collaborations and interactive programmes between educational institutions of architecture from all over the world creates a kind of global market for educational institutions of architecture, therefore it becomes necessary for educators to rethink; reconstruct or deconstruct the content and the structure of their education models as well. Furthermore, in this global market, schools have to well define themselves among the others to take place as a part of the market and also to construct its future as well.

This thesis focuses on two challenging processes observed in the educational field of architecture as a result of globalisation in recent decades. The first one is **universality of architectural education** and the second one is **particularity of educational institutions of architecture** in the globalised world of education. The concept “universality”, shows differences from “harmonisation” of educational models applied by different institutions to “minimum standards” in terms of content and structure of education models. Particularity of educational institutions of architecture may lead to the discussions of “institutional identity”. The concept of institutional identity, independent from globalisation, is another subject of discussion under the topic of institutionalism. Certainly, each institution naturally has its own characteristic features and its own know-how while performing its operations on a specific field, in this case

³ Martin Pearce, Maggie Toy, “Introduction”, *Educating Architects*, Great Britain: Academy Editions, 1995, pg. 8.

architectural education; however this thesis states that the increasing emphasis given by educational institutions of architecture to the issue of “particularity” can be regarded as one of the major effects of globalisation in recent decades.

The diversity of the approaches towards architectural education originated from specific historical, regional, institutional characteristics of the institutions and from the way how schools perceive architecture in general. Some of the approaches can be exemplified as, architecture as one of the arts; architecture as what architects do, as an academic discipline within the humanities; architecture as limited to buildings and environments of a specific quality⁴. In addition to the variety of approaches to architecture, there are other forces leading us in the opposite direction of universality of architectural education.

“Market forces working in the educational field of architecture; hybridization of architecture to landscape or arts; digital media introduced to the field and increasing number of private schools; the unclear future role of architect as a practitioner; different economic systems for funding of schools.”⁵

These are some of the forces making the particularity of educational institutions of architecture as one of the most crucial issues in educational field of architecture, in contemporary period.

These two challenging sides occurred as a result of globalisation create a kind of tension in a way. This study discusses this tension, through a critical look at four early established educational institutions of architecture⁶ in Turkey. These four institutions are discussed with respect to their accidental, evolutionary and intentional changes constituting their particularities, in order to clarify the action patterns dominating the educational environments of each one of the cases.

⁴ Karl Otto Ellefsen, “A Critical Reading of the ENHSA Thematic Network Debates on the Content of Architectural Studies” *Present Positions (in)forming Future Challenges* , edited by Constantin Spiridonidis and Maria Voyatzaki, Thessaloniki, Greece: Charis Ltd, 2005, pg. 50.

⁵ Ibid.

⁶ The schools are Istanbul Technical University-Faculty of Architecture/Department of Architecture, Mimar Sinan Fine Arts University-Faculty of Architecture/Department of Architecture, Middle East Technical University-Faculty of Architecture/Department of Architecture, Gazi University-Faculty of Engineering and Architecture/Department of Architecture

1.2. Aim of the Thesis:

The aim of this study is to develop a methodology for drawing a picture of the action patterns of four schools of architecture in the tension between having their own characteristics while still being a part of the global educational environment. In this way, the myth related to the schools in most people's minds is aimed to be exposed through this study.

Motivated by the two challenging sides of the tension between universality and particularity; the aim of this analysis is also to find out and propose several clues related to each case those may be applied by the institutions while reconsidering the existing situations as well as constructing their future profile. Furthermore; the action patterns that foster or form the contemporary operations of the four educational institutions of architecture will help to construct a useful and necessary point of view for the institutions to apply for their future developments, considerations and operations related to architectural education in Turkey.

Keeping in mind that higher education in Turkey is in a critical period in which a reconstruction regarding structure and content of architectural education takes place; it is clear that the indirect objective of the study is also to increase the awareness about the Bologna process in which Higher Education in Turkey is reconsidered in relation to the parallel discussions going on in European Union platforms.

1.3 Limitations of the Thesis:

Regarding the lack of consideration and documentation on the issue, this thesis is considered as an introductory study for the future analysis those are supposed to be carried out on the issue. Therefore, intending to cover four educational institutions of architecture and reading the institutional capacity and educational components of the four cases, constituting a research field that is very broad in scope, is an intentional decision of the study. The number of schools to be analysed can be increased; however

regarding the practical reasons related to the limited time for the study, this thesis limits itself with the four schools.

The four educational institutions of architecture show differences in terms of the establishments, historical backgrounds as well as the transformations they have, through the decades, from their beginning until now. The establishment and transformations of the institutions draw a foundation for another research field; however the study limits itself with the investigation of these four cases generally in terms of institutional capacity and educational components in existing situation and tries to comprehend how they construct their similarities and particularities of their educational models from other institutions operating in the field.

Furthermore this thesis limits itself with the schools which are located in metropolis cities of Turkey, they are all governmental universities, and their establishments are originated before 1980⁷. These are important in case of Turkey because there are such diversifications as “metropolis-periphery university” private-state university and the universities originated before and after 1980. This study regards itself independent from such diversifications related to educational institutions of architecture in Turkey. Because of the fact that all of the cases have been chosen from the educational institutions of architecture in Turkey, the important figures acting in the educational field of architecture, specific to Turkey, have been covered through the scope of this thesis, as the role of YÖK.

The first case is department of architecture in Istanbul Technical University originated from “Mühendishane-i Bahri-i Hümayun” established in 1773 to train engineers for the Ottoman Empire, giving reference to the German technicshe schule. The second one is Gazi University, which originated from the combination and transformation of two private higher educational institutions established in 1960s. Department of architecture of the Gazi University is assumed to be reflecting its vocational focus in architecture. The third one is Middle East Technical University founded late in the Republican

⁷ Regarding the role of YÖK in the tension between universality and particularity in educational field of architecture, 1980 is a critical shift in the history of architectural education in Turkey.

period, in 1956 and regarded as an example of “American extension of the Bauhaus legacy”. The school was established as an alternative to the two existing schools in Istanbul, ITU and MSFAU. Finally the last one is Mimar Sinan Fine Arts University having its roots from “Sanayi-i Nefise Mektebi” established to educate architects for Ottoman Empire in 1882 and influenced by French Ecole des Beaux-Arts.⁸

The rationale for this selection is the fact that all of the four institutions are established in different periods of Ottoman Empire and Republican period, under different circumstances of the country and influenced by different echols in the period they were established which is mostly associated with accidental arise and change of the institutions. Moreover, via evolutionary and intentional changes they witness through the decades from their establishment onwards, they have constructed their own know-how related to the way they educate architects in the country. Educating architects in the country also means having a considerable impact on the architectural practice of the country as well. In this way this study gives a considerable emphasis on educational institutions as a reference for the future of the architectural practice of the country.

1.4 Methodology of the Thesis

As stated above, intending to develop a methodology for the critical and comparative reading of the four educational institutions of architecture is the primary aim of the study. This methodology, apart from its open situation for interpretations and discussions, is defined in the following paragraphs. There are positive as well as negative dimensions of this methodology to be discussed in the conclusion part related with the findings of the research process.

As the methodology for the analysis of the cases, firstly a preliminary reading is carried out regarding historical background, public self-representation, links to global network, location and physical environment of the institutions in order to construct several pre-

⁸ N. Türkün Dostoğlu, Cana Birsnel “Dosya: Mimarlık Eğitimi 2003, Architectural Education in Turkey in 2003: An Evaluation of the Current Situation through Numerical Data (2003 Yılında Türkiye’de Mimarlık Eğitimi: Sayısal Veriler Üzerinden Bir Durum Saptaması)” *Mimarlık*, Vol. 314 , retrieved from <http://old.mo.org.tr/mimarlikdergisi> , in 01.06.2007.

assumptions for each case to be taken into consideration in the following stages of the research.

In light of these pre-assumptions, the five constituents defined by William j. Siffin in “The Elements of the Institution Building Perspective” are applied in the analysis of department of architecture in ITU, GU, METU and MSFAU. These constituents are leadership, doctrine, program, resources and internal structure.

William j. Siffin conceptualized leadership as a particular group constructing the doctrine and program of institutions. The rationale for application of this term as a topic of analysis on educational institutions of architecture is that leadership is considered as a leading factor fostering educational institutions in the direction of its own freedom as well as limitation. Regardless of its accidental, evolutionary and intentional character, the formation of the academic staff is regarded as a sign giving clues about the profile of school.

The second term giving its feature to any organisation is doctrine that is conceptualized as “specification of values, objectives, and operational methods underlying social action”. Regarding educational institutions of architecture, doctrine is applied as a topic of analysis in order to search for the diversity and/or similarity of mission statements of the four institutions. The diversity and similarity of the mission statements are expected to give several clues to understand position of the four institutions between the two opposing sides of the tension.

Program is conceptualized by William j. Siffin as “services constituting the output of institution”. For the scope of this study program is applied to read the educational phases of the four cases as services provided by these institutions. In this way the objective is to read the differentiations and similarities in terms of educational phases of these institutions. The structure and content of bachelor, master and PhD phases are also expected to give several clues about vocational or academic focus of the cases.

The fourth term is resources of institution, conceptualized as financial, physical, human, technological, and informational resources. In this study, this term is important in that the educational institutions show diversity as a result of differentiations of financial resources as state-private schools. Furthermore student staff ratio, physical resources are several topics giving clues about quality of education provided by the four cases.

The last term applied in the analysis of the cases is the internal structure that is conceptualized as “the structure and process established for operation of the institution and for its maintenance”. Administrative organizations of the four cases are aimed to be explored parallel to the term internal structure. Internal structure is crucial for the scope of this thesis because the relation patterns of architecture with engineering, arts, city planning, industrial design, interior design and landscape design becomes discussable subjects by the help of the term “internal structure”.

After the institutional explorations of the cases, educational content and structure of the schools are analysed with respect to the pre-assumptions defined in the preliminary analysis. Content and structure of the curriculum are the major issues to be explored in this study. In this respect, must courses, content and role of electives in the curriculum, several special applications regarding architectural education of each institution have to be analysed in a detailed manner.

Table 1 Method of reading the cases

Universality of architectural education	CONSTRUCTS OF THE TENSION	Particularity of educational institutions of architecture
Constructs in institutional structure	Preliminary analysis	Constructs in educational structure
Leadership	Historical background	Content and structure of curriculum
Doctrine	Public self-representation	Must courses
Program	Links to global network	Elective courses
Resources	Location and physical environment	Special applications
Internal structure		

Through the institutional and educational explorations of the cases; the objective is to mention several accidental, evolutionary and intentional changes of the institutions through their operations in the field with the application of the terms conceptualized by R.E. Goodin.

Accidental changes of institutions are defined as the changes happening without any forces of natural-social necessity or any larger casual mechanisms at work. Evolutionary changes occurs by the help of some selection of mechanisms to chose several variants for survival of institutions, these variants are to be better fitted in the context and environment in which educational institutions of architecture operates. Especially the most important of the three is the intentional change some of which are regarded as constructs of the tension between universality and particularity in educational field of architecture.

Through this methodology, this study intent to develop a critical look towards each of the four cases with reference to several constructs of the institutions occurred as a result of the tension between universality of architectural education and particularities of educational institutions of architecture. Obviously, these constructs are open to be broadened in future studies those are supposed to be carried out about contemporary discussions related to architectural education in Turkey.

The data which will be in use along the research process will be gathered through a variety of methods. The first method is the literature review on institution, globalisation and architectural education in order to construct an analytical framework for the thesis. Several constructs, regarding the development and evolution of transformation in this field will be delineated and searched for. Moreover the current discussions, statements on the issue published on different media will constitute the other sources to be applied throughout the research process, especially in discussing the current situation. Analysis on several EU and UIA documents and proceedings of the ENHSA meetings on the issue constitutes a valuable resource for the study. The database belonging to MOBBIG is very crucial in order to have a general idea on

educational institutions of architecture in a quantitative way.⁹ In addition to MOBBIG database, another valuable resource is the statements of the deans of some of the faculties in Turkey. In addition to these, specific interviews with particular people as subjects will be held, to reveal about the crucial development and change of positions regarding the discussed topics.

Regarding the mentioned numerical and verbal data, gathered from a variety of sources, constituting the quantitative values of the cases used as sources for the research process; it is necessary to underline the qualitative values of the institutions having a great impact on the educational environment of the cases. The latter is very difficult to be explored than the former; however through this methodology, interviews are seen as very crucial sources for the exploration of the qualitative values of the cases.

1.5 Structure of the Thesis:

This thesis is composed of five chapters. In the following chapter, how architectural education is influenced under the impact of globalisation is aimed to be searched for. Universality and particularity as the two opposing sides of the tension are aimed to be discussed in the second chapter.

In the third chapter, the tension between universality of architectural education and particularities of educational institutions of architecture is discussed in case of Turkey. The factors leading universality of architectural education and increasing emphasis given to particularities of educational institutions of architecture in Turkey are covered in the third chapter.

In the fourth chapter, the cases are explored first with respect to their historical background, public self-representation, location and physical environment and the way they become a part of the global network; secondly the institutional capacities will be

⁹ This data is, apart from being open to update, very meaningful to have a general idea on the current situation of the institutions of architectural education in Turkey.

explored, thirdly educational components of the schools is investigated and curriculum analysis will be carried out using the pre-assumptions specified through a preliminary reading on the cases. By the help of this analysis several accidental, evolutionary and intentional changes are aimed to be searched for as a result of tension between universality of architectural education and particularities of educational institutions of architecture.

Finally in the conclusion part, fifth chapter, analysis on theoretical documents and proceedings of several meetings related to architectural education, analysis on curricular issues, the interpenetrations related to the interviews done with the people from educational field all have been discussed in context of the four case institutions.

The chapters begin with an analysis on theoretical documents on institution, architectural education and globalisation to draw a theoretical framework for the thesis; then continue with peculiarities of Turkey; exploration on four case institutions through the constructs of the tension between universality of architectural education and particularities of educational institutions of architecture, constituting the main chapter for the study. Finally in last chapter, the study is concluded with all the discussions held through the study.

CHAPTER 2

EFFECTS OF GLOBALISATION ON ARCHITECTURAL EDUCATION

The origin and evaluation of architectural education is a topic of discussion whose scope is so broad that can not be covered in the scope of this study. Discussing the tension between universality of architectural education and particularities of educational institutions of architecture, requires a brief preliminary reading on the diversity of approaches in the history architectural education in a worldwide context; however it can not be traced in this thesis. In most general terms history of architectural education consists of a variety of theoretical and pedagogic approaches in different periods. The reconstruction that is required by global age, the major topic of discussion of this thesis, is a part of this broad history of architectural education.

Figure 2.1 Shifts regarding architectural education, drawn by the author.

It is certain that globalisation is a topic of discussion whose scope is so broad however; for the purpose of study “mobility of knowledge” and “the expansion on internet” are of the most crucial subjects to be underlined in this thesis. There are positive approaches towards globalisation as “an agent to improve the mentality of individual as well as society”¹⁰ very parallel with what Spariosu points out for the future role of local-global university concept for the task of improving the humankind.¹¹

With the advent of new age of technology and creation of knowledge networks, it is obvious that knowledge transcends national boundaries such that the number of internationally co-authored articles doubled between 1990 and 2000.¹² It is regarded as “highly inefficient for every country to recreate the entire infrastructure needed for a robust knowledge economy”¹³, in this way, in order to develop knowledge networks between individuals and institutions from all over the world; there are centres established in educational institutions like Belfer Centre for Science and International Affairs in Harvard University. Another centre is established in Yale University whose mission is as follows;

“The Centre’s purpose is to support the creation and dissemination of ideas for seizing the opportunities and overcoming the challenges. It shall be particularly focused on practical policies to enable the world’s poorest and weakest citizens to share in the benefits brought by globalization.”¹⁴

These are several examples explaining how globalisation affects the improvements in all fields of knowledge production and acquisition. Moreover, the developments on communication technology let the students and institutions are aware of the practices, operations of each other in Turkey as well as in the world. One can be aware of any

¹⁰ Nur Esin Altaş “Awareness of being humankind: The Reflection of the Changes in Society and Technology on Architectural Education”, *Mimarist’ten Seçmeler Mimarlık Eğitimi Yazıları (2001–2003)*, İstanbul: TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, pg.63, translation by the author.

¹¹ Mihai I. Spariosu, “A Paradigmatic History of the University: Past, Present and the Future” *Global Intelligence and Human Development Toward an Ecology of Global Learning*, London: The MIT Press, 2004, pg.165

¹² Caroline S. Wagner, Calestous Juma, “The Case Against Scientific Protectionism”, retrieved from <http://bcsia.ksg.harvard.edu> in 01.06.2007.

¹³ Ibid

¹⁴ The mission of the centre at Yale University, retrieved from <http://www.ycsg.yale.edu/center/mission.html> in 01.06.2007.

information in any field of knowledge or an institution can be aware of the practices of each other just by connecting to internet.

The effects of globalisation on architectural education constitutes the major issue related to educational field of architecture for the objective of this thesis because of the fact that with the advent of new age of technology knowledge production and application has witnessed crucial changes as well as the several other changes and emergence of new and old concepts on architectural education.

Mihai I. Spariosu, in his book *Global Intelligence and Human Development*, employs “a number of heuristic models to comment of the general direction of the university in the past and at present, as well as on its prospects for a paradigmatic shift in the future.”¹⁵ Although the history of university is not directly related to the objective of this thesis and evolution of concept of university in Turkey is another subject of discussion, future role of university and global intelligence are relevant subjects to be underlined. Therefore, in this part of the study I want to make a brief overview on the discussion of Spariosu related to the history past and future role of university; the following statements are not specific to architectural education rather they are on university and education in general.

“Since scientists receive their basic training in academic institutions, reforms of the ways in which we conduct scientific enterprises should begin with reforms of these institutions. Therefore, the project of ecology of science would necessarily become part of a larger project to develop ecology of education, equally based on an emergent ethics of **global intelligence**.”¹⁶

According to Spariosu, the construction of these models will help one to improve learning much more appropriate to the global age. The understanding of these models will also help us to better understand the reform period of the educational institutions of architecture in Turkey as well. He expresses the models as;

¹⁵ Mihai I. Spariosu, “A Paradigmatic History of the University: Past, Present and the Future” *Global Intelligence and Human Development Toward an Ecology of Global Learning*, London: The MIT Press, 2004, pp.165-166

¹⁶ Ibid pg.165

“The first model is a binary one and will attempt, at the most general level, to sketch the principles that I believe have informed the development of higher education since the creation of the university almost a thousands years ago. The second model will derive from the first one and will attempt to sketch, again very broadly, the disciplinary development of the university in the past century. The third and forth models will briefly outline the general principles of a **local-global intercultural university of the future**.”¹⁷

Having several conflicting forces leading university towards different paradigms as “citadel of knowledge” notion of university mostly associated with aristocratic- elitist approach and “factory of knowledge” notion of university associated with democratic-popular approach in earlier times; university has a broad history where the contemporary reorientations in order to fulfil the necessities of a globalized world of education as well as human being takes place. Furthermore, with diversity of relations of university with the society in which it operates that of Foucault’s description of “disciplinary society” or “society of control”, university as a disciplinary institution has to construct necessary framework for the future interdisciplinary and intercultural relationships. That is because information age leads to a different context and requires interdisciplinary and intercultural relations as a crucial feature for university to have. Therefore it is clear that, the contemporary improvements requires a reconsideration, reorientation for universities to fulfil its changing role in the society and with the notion given to it by the circumstances of the society in which university operate.¹⁸

Globalisation and rapid developments on communication technology leads to a totally different context for knowledge production and knowledge application as stated before, the medium through which a university operates is another issue to be underlined in this part of the study parallel with what Spariosu discussed in the third model of the “**local-global intercultural university of the future**”. Operating whether in a physical space with “brick and mortar” or virtually in “electronic information age”, university should be aware of the potentials to be benefited by means of technological improvements. In this respect the brick and mortar university in traditional means gain a role of a “service industry” having a more strict character

¹⁷ Ibid

¹⁸ Ibid pp. 165-197

than the role of university as an institution providing continuing education that is cross-disciplinary having flexible schedules, serving for a wider range of so called students from differing ages and parts of the society.

For the future purpose, function and role of university, he constructs several suggestions as a conclusion of the models for educational institutions to be applied while reconsidering their future profiles; having academic focus not just training professionals; not being bureaucratic enhancement of power or financial bottom line or gilded sweatshops; not pursuing knowledge for its own sake but for human self-development. Understanding these models and discussing these suggestions will also help us to better understand the reform period of the educational institutions of architecture in Turkey as well.

Furthermore, it is important to have a brief look at the changes in production and application of knowledge in contemporary world of education. According to Griffiths, there are crucial changes occurred in the process of creation and application of knowledge. Firstly, production of knowledge is no longer thought to be under the control of university. The second change occurred is in the relation between knowledge producers and users; the distinction between the two is stated to be disappearing.¹⁹

The changes in the creation and application of knowledge have been conceptualized as mode1 and mode 2.²⁰ Mode1 is explained as segregated, university based, discipline based, pure, hypothesis led, deductive and concerned with truth and predictability.

¹⁹ Ron Griffiths, "Planning education for a knowledge-based society: strengthening the links between teaching and research", Paper presented at the XVI AESOP Congress, Volos, Greece, 10–15 July 2002, pg. 3. Cited by Kees Doevendans, Johan Verbeke, Jelena Petric, "A European Curriculum in Architecture How to Organise and Manage the Knowledge of a Dynamic Subject", *Towards a Common European Higher Architectural Education Area*, edited by Constantin Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2002, pg.61

²⁰ Gibbons, M., Limoges, C., Nowotny, H., Schwartzman, S., Scott, P. and Trow, M., "The New Production of Knowledge", London: Sage, 1994. Cited by Kees Doevendans, Johan Verbeke, Jelena Petric, "A European Curriculum in Architecture How to Organise and Manage the Knowledge of a Dynamic Subject", *Towards a Common European Higher Architectural Education Area*, edited by Constantin Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2002, pg.61

Mode 2 is explained as integrated cross disciplinary and transdisciplinary, sensitive to context of application, social robustness and messinax.

In addition to these changes in the patterns of creation and application of knowledge, it is stated that there is a shift of emphasis from knowledge acquisition to knowledge management.²¹ Furthermore, Griffiths **distinguishes** “an externalised product driven notion of research and a teacher focused information-transmission notion of teaching **from** an internalised process driven notion of research and a student centred conceptual change notion of teaching.”²² Brew and Boud states that, in mode 1 research and teaching are “two separate types of enterprise” while in mode 2, both teaching and research are “revealed as expressions of a common, more basic category: learning”.²³ According to Richards N. Sweet, in mode2, there is an emphasis on general skills concerning research: critical thinking, problem solving, arguing, the finding and interpretation of information, statistics, leadership? ²⁴

2.1. Universality of Architectural Education

One of the effects of globalisation is universality of architectural education. It is also one side of the tension motivating this study to analyse the institutional and educational structure of the four cases. As stated in the previous session, the concept “universality”, shows differences from “harmonisation” of educational models applied

²¹ Kees Doevendans, Johan Verbeke, Jelena Petric, “A European Curriculum in Architecture How to Organise and Manage the Knowledge of a Dynamic Subject” *Towards a Common European Higher Architectural Education Area*, Art of Text S.A. Thessaloniki, 2002, pg.62.

²² Ron Griffiths, “Planning education for a knowledge-based society: strengthening the links between teaching and research”, Paper presented at the XVI AESOP Congress, Volos, Greece, 10–15 July 2002, pg. 3. Cited by Kees Doevendans, Johan Verbeke, Jelena Petric, “A European Curriculum in Architecture How to Organise and Manage the Knowledge of a Dynamic Subject”, *Towards a Common European Higher Architectural Education Area*, edited by Constantin Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2002, pg.62

²³ A. Brew and D. Boud, Technology and Research: establishing the vital link with learning. In: *Higher Education*, 29, 1995, pp. 261 – 273. Cited by Kees Doevendans, Johan Verbeke, Jelena Petric, “A European Curriculum in Architecture How to Organise and Manage the Knowledge of a Dynamic Subject”, *Towards a Common European Higher Architectural Education Area*, edited by Constantin Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2002, pg.62

²⁴ Richard N. Sweet, “Architect and Top-politician”, interview with Richard N. Sweet in: *News Sheet EAAE*, June 2001, pp. 28 – 32. Cited by Kees Doevendans, Johan Verbeke, Jelena Petric, “A European Curriculum in Architecture How to Organise and Manage the Knowledge of a Dynamic Subject”, *Towards a Common European Higher Architectural Education Area*, edited by Constantin Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2002, pg.63

by different institutions to “minimum standards” in terms of content and structure of education models. Nevertheless, it is regarded as a factor leading opposed to the particularity of educational institutions of architecture. In addition to this, universality cause to arise particularity as a key issue. There are several points related with universality to be mentioned here as contemporary epoch of information technology; networks, exchange programs, interdisciplinary collaborations; instructions and agreements towards comparability and alignment of the content, the teaching time and the degrees awarded by the Schools.

Contemporary epoch of information technology leads to universality of architectural education. An example of this is virtual architectural design studio. This system has become widespread in contemporary period. According to that, students from different regions can come together and share the same design course by using the possibilities provided by the new communication technology.²⁵ Istanbul Technical University has an experience like that with the Sidney University in 2000. There are other examples of that system between MIT, British, Colombia, Singapore National University, ETH Zurich, and Sidney University.

Networks, exchange programs, interdisciplinary collaborations are the other factors fostering universality in architectural education. Related with the reflection of globalisation on architectural education student exchange programs, mutual agreements between schools are examples of that sort. Erasmus and Socrates are some of the programs accommodating the exchange of the students from different countries. Another example of mutual agreements can be the Brancapica agreement of METU with England, Poland, Germany, Belgium, according to it there is a workshop for 2-weeks every year in a different country.²⁶

In order to achieve mobility of individuals between different institutions, there have to be instructions and agreements towards comparability and alignment of the content,

²⁵ Gülen Çağdaş, Ahsen Özsoy, Nur Esin Atlaş, Hakan Tong, Manolya Kavaklı Thorne, “After the Experience of Virtual Design Studio: Communication and Changes in Design Studio”, *Mimarist'ten Seçmeler Mimarlık Eğitim Yazıları (2001–2003)*, İstanbul: TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, pg.48, translation by the author.

²⁶ Appendix E

the teaching time and the degrees awarded by the Schools”²⁷ This is another factor leading us to universality of architectural education.

The last issue to be underlined here is the fact that architectural education has a description and objective in a globally recognized manner. Operations and declarations of UIA are one of the tools for that. This is also a crucial factor for the universality of architectural education.

2.2 Particularity of Educational Institutions of Architecture

As a challenging and/or opposing side; particularity of educational institutions of architecture is the other side of the tension which is the most important problematic of this study. In the article *Present Positions (in)forming Future Challenges*, Karl Otto ELLEFSEN mentions a number of factors fostering educational institutions in the direction of particularity, that is one side of the tension. His point of view is taken as a parallel reading for this part of the study.

Involvement of schools in the exchange programs and intercultural activities has become widespread in the recent years, as in the four cases those will be analysed in the following sessions. Taking the mobility as a key issue, the first factor leading us to particularity of educational institutions is the competition between schools to be attractive among the other equivalent institutions operating in the global arena.²⁸ In order to be attractive, educational institutions need to be clearly profiled in the global arena. Therefore schools need to reconsider their specific historical, regional and institutional characteristics in order to be clearly profiled in globalised educational environment.

²⁷ Constantin Spiridonidis, “Preface”, *Towards a Common European Higher Architectural Education Area*, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2002, pg.11.

²⁸ Karl Otto Ellefsen, “A Critical Reading of the ENHSA Thematic Network Debates on the Content of Architectural Studies”, *Present Positions (in)forming Future Challenges*, edited by Constantin Spiridonidis and Maria Voyatzaki, Thessaloniki, Greece: Charis Ltd, 2005, pg. 50.

Originated from interdisciplinary character of architecture as a discipline including different design fields of “the hybridization of education”²⁹ is another factor leading schools in the direction of particularity. Fine arts, landscape design, interior design, industrial design, regional planning, and the relations between them give particularity to educational institutions of architecture. Therefore it operates as an agent giving importance to particularity of the schools.

Improvements in digital technology open a new way of doing things in a different manner in every aspect of the architectural design and education. Therefore, it is also one of the factors fostering schools in the direction of particularity.³⁰

Because of the uncertainty of future role of architect in design and production of buildings as well as of future role in society, the standards for architectural education can not be set up in a definite way. Therefore, “a very open situation as to the role of the architect in future production of the environment”³¹ is stated as one of the leading factors for particularity of architectural education.

Resource is one of the factors giving identity to institution as will be discussed in the fourth session of this thesis. Apart from human resources that are very determinative characteristics of schools of architecture, financial resources are very important. The number of private schools increases in a much accelerated manner in recent years. Private schools generally are established as to operate in a different way from the existing schools focusing on the particularity of them.

Regarding particularity of educational institutions of architecture, concept of style attributed to each school of architecture has to be discussed in this part of the study. One of the definitions of style of schools of architecture is that “style means attitude (scientific and or artistic), drive configuration of preferences, set of values, and the culture of organisation, also a specific and professional culture of a specific

²⁹ Ibid
³⁰ Ibid
³¹ Ibid

discipline.”³² According to this definition of style, it is stated that some schools achieve their own style with a group of people and gain an identity of place time and scholarly community. However, each school can not create its own culture that gives it to its identity.

Regarding particularities of educational institutions of architecture, in addition to style of a school, the question of “the style of architecture” has to be clarified. It is stated that architects have different style from engineers. Geoffrey Broadbent, in *Educating Architects*, explains the difference between architects and engineers as;

“but architects have their ways of thinking too, which involve a firm rooting in culture and history; the obvious skills of drawing and designing; profound understanding of human values, namely spiritual, physiological, psychological, social; and the ability to ‘juggle many balls at once’ in the resolution of complex problems, fraught with ambiguities. They need knowledge of many crafts, technologies, and the ability to communicate with specialists in many fields and so on.”³³

Regarding particularity as a key issue, for the scope of this study, another point to be underlined is the factors giving particularity to a university. These factors are; identity of place, identity of time, identity of scholarly community, identity of student community some of which are also applied in the case studies in following parts of this thesis.

“The identity of place (universities have become large institutions scattered over different sites, sometimes even a region and are promoting Distance Education);

The identity of time (the idea of a tightly contained academic year of intense interaction broken by long periods of separation, has been changed by demands of part-time evening courses, short courses, day seminars in weekends and summer schools etc.);

The identity of the scholarly community (this identity has become extremely difficult because of the growth of institutions, their spread to multiple buildings and sites and more and more part time and short time staff contracts).

The identity of the student community (as students have more and more different educational programmes, study at different times of the day and the year, combine learning and working (dual systems), represent a wider span of ages and cultural backgrounds etc.”³⁴

³² Kees Doevendans, Johan Verbeke, Jelena Petric, “A European Curriculum in Architecture How to Organise and Manage the Knowledge of a Dynamic Subject” *Towards a Common European Higher Architectural Education Area*, Art of Text S.A. Thessaloniki, 2002, pg.56

³³ Geoffrey Broadbent, “Architectural Education”, *Educating Architects*, edited by Martin Pearce, Maggie Toy, Great Britain: Academy Editions, 1995, pg. 22

³⁴ David Bridges, “Back to the Future: the higher education curriculum in the 20th Century”. *Cambridge Journal of Education*, Vol. 30, No. 1, 2000, pp 37 – 55. Cited by Kees Doevendans, Johan

2.3. Re-consideration of Architectural Education by the Actors of Educational Field of Architecture in Globalised Age

In order to read re-consideration of architectural education; construction of “a Common European Higher Architectural Education Area” is chosen as an exemplary case in progress. Considering the European integration/admission process of Turkey in which a reconstruction in architectural education is included, this study gives importance to a brief look towards this exemplary case as a result of globalisation.

“The relationship between European Integration and globalisation might remain a “chicken and egg-problem” for many scholars in the proceeding years. Ambiguities and disparities are bound to continue, particularly with regard to the political economy of Europe and its exposure to further trends of globalisation.”³⁵

2.3.1. Construction of “a Common European Higher Architectural Education Area” as an Exemplary Case in Progress

In order to well understand the effects of globalisation on architectural education, before the detailed analysis of the four educational institutions of architecture in Turkey, it is necessary to look at the discussions going on EU platforms as a real process of reconsideration of architectural education. In this way, the proceedings of EAAE/ENHSA Meeting of Heads of European Schools of Architecture in 2002-2003-2004-2005-2006 are used as the sources to be applied through this part of the research process, in order to comprehend how European schools approach the current discussions of architectural education, more specifically; how they approach the universality of architectural education and particularity of educational institutions of architecture.

Hania meetings carried out with the support of the European Community and in the framework of the Socrates Programme are the common platforms for the schools of

Verbeke, Jelena Petric, “A European Curriculum in Architecture How to Organise and Manage the Knowledge of a Dynamic Subject”, *Towards a Common European Higher Architectural Education Area*, edited by Constantine Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki : Art of Text S.A., 2002, pg.53

³⁵ Ludger Kühnhardt, *Constituting Europe: Identity, Institution-building and the Search for a Global Role*, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden Baden, 2003, pg.144.

architecture in Europe to come together and discuss the issues and problems of architecture and architectural education in Europe. Major topic of discussions discussed in Hania meetings are exchange-mobility, relation between education / professional bodies, academic assessment and curricular issues. The parts related to curricular issues are the most important parts to be analyzed in a more detailed way, for the objective of this thesis.

5th Hania meeting took place in 2002 and the proceeding of the meeting is “Towards a European Higher Architectural Education Area”. The main concepts related to architectural education have been discussed under four different topics and through these four groups of discussions, certain concepts related to architecture and architectural education tried to be clarified. These topics are exchange and collaboration between schools of architecture in Europe, professional and institutional contexts of architecture, quality assurance and curricular issues.

In 2003, 6th meeting has been organized. The title of the proceeding is “Shaping the European Higher Architectural Education Area”. Before the 6th meeting took place, there is a preparatory working group. The aim of this work is to prepare a database revealing some realities and numeric data belonging to the schools of architecture in Europe. The resultant reports of the preparatory work set the framework for the discussions going on the 2003 Hania meeting. Some of the subject areas of the preparatory work are student/staff ratio, permanent/total staff ratio, mobility/non mobility ratio, modularisation/non modularisation of the curriculum, bachelor-master-PhD structure, duration of the study programme of each of the schools and so on.

“Shaping Architectural Curricula for the European Higher Education Area” is the title of the proceeding of the 2004 Hania meeting. The structure of the 7th meeting is the same therefore; the four topics which will be included in 2002 and 2003 Hania meetings have continued to be discussed. In 2004 Hania meeting, a great deal has been given to the self representation of the schools participating the 7th meeting of heads of schools of architecture in Europe. There are three main questions asked to schools in order to comprehend the profile of the schools and their graduates. The first question

asks schools to define the profile of their architect graduate, second question seeks for five competences ensured by school curricula, and the third is related to the definition of learning modules for these five main competences. There are two type of competences defined in the meeting. These two types of competences are generic competences and subject specific competences. Subject specific competences include two parallel axes the first one is competences related to profession and the second one is the one related to research. In order to achieve generic and subject specific competences it is thought to be necessary to have specific learning modules for each competence. In 2004 Hania meeting competences are defined as a point of reference for the design of a curriculum for architectural education and the learning modules as the elements to constitute the structure of a curriculum for architectural education.

The proceeding of 8th meeting of heads of schools of architecture, in 2005, is called “Present Positions (in) forming Future Challenges” which is an overview of the three consecutive meetings in 2002, 2003, 2004. In 2005 Hania meeting there are two general perspectives drawn as a conclusion, by Karl Otto ELLEFSEN as;

- “1. The inevitable further development of differences in the field of education in architecture, which we should accept and even acclaim.
2. And the entire discussion of the fundamental values inherent to the traditions of architectural education.”³⁶

2.3.1.1. Curricular Issues

“A curriculum means the organisation, management, and the transmission of knowledge and skills on a specific subject, in our case: architecture”.³⁷

Definition of curriculum is tried to be clarified or continued to be discussed in the proceeding of the meetings. In 2005 Hania meeting, ELLEFSEN asks some questions related to what curriculum means for architecture. He asks whether the word curricula

³⁶ Karl Otto Ellefsen, “A Critical Reading of the ENHSA Thematic Network Debates on the Content of Architectural Studies” *Present Positions (in)forming Future Challenges* , edited by Constantin Spiridonidis and Maria Voyatzaki, Thessaloniki, Greece: Charis Ltd, 2005, pg. 50.

³⁷ Kees Doevendans, Johan Verbeke, Jelena Petric, “A European Curriculum in Architecture How to Organise and Manage the Knowledge of a Dynamic Subject”, *Towards a Common European Higher Architectural Education Area*, edited by Constantine Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2002, pg. 50.

is “a minimum standard or a common part of the curricula or (which is probably of the greatest current interest at the bachelor level) common standards?”³⁸

The reactions of European schools to these contemporary changes show differences from each other, some schools have positive approach to reconstruction and deconstruction of their curriculums. Some of the schools have a critical approach to these changes, because they have opposed objectives to the idea of a common European curriculum.³⁹ These schools give much more importance to the identity of each school and regard this deconstruction of the curriculums as a part of the harmonization process of architecture which is an idea they simply do not want to agree with.

In that sense; the common European curriculum is not considered as one unique curriculum, rather it is assumed to be in a modular and a flexible character that gives the schools possibility to protect their own characters. European schools seem to give a considerable emphasis on the identity of education that is unique to each school.

Different traditions, styles, histories, paradigms of European schools originated in pre-modern times are thought to be included in the common European curriculum for architectural education.

³⁸ Karl Otto Ellefsen, “A Critical Reading of the ENHSA Thematic Network Debates on the Content of Architectural Studies” *Present Positions (informing Future Challenges)*, edited by Constantin Spiridonidis and Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Charis Ltd, 2005, pg. 49.

³⁹ Kees Doevendans, Johan Verbeke, Jelena Petric, “A European Curriculum in Architecture How to Organise and Manage the Knowledge of a Dynamic Subject”, *Towards a Common European Higher Architectural Education Area*, edited by Constantin Spiridonidis and Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2002, pp 49-73.

CHAPTER 3

THE TENSION BETWEEN UNIVERSALITY OF ARCHITECTURAL EDUCATION AND PARTICULARITY OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF ARCHITECTURE IN TURKEY

3.1. General Remarks on Architectural Education in Turkey

Beginning with Nizamiye Madrasa established by Seljuk Turks in Baghdad in 11th century going on with Madrasa of Ottoman Empire; Turkish higher education confronts first shift from traditional context of madrasa to a different kind of educational institution of higher education. This shift is the establishment of Mühendishane-i Bahri Hümayun and Mühendishane-i Berri Hümayun (later Istanbul Technical University). Afterwards, under French influence, six higher educational institutions have been established, one of which is *Mekteb-i Sanayi-i Nefise-i Şahane*, 1882 (later Mimar Sinan Fine Arts University) In addition to the institutions, mentioned above, the first institution has been established providing Anglo-American type of education in Istanbul (later Boğaziçi University)

The second shift regarding Turkish higher education takes place with university reform in 1933; Atatürk required a report from professor Albert Malche related to Turkish Higher Education. Until 1950's, there are several schools established in the new capital, Ankara. These institutions are regarded as "Continental European Models" in Turkish Higher Education. In 1950's another crucial change takes place with Democrat Party Government, market-oriented approach towards higher education emerged in this period in order to meet the manpower requirements for the country. In this respect,

four educational institutions have been established in East, West, North and Middle of the country each of them having own mission related to specific placements.

For the scope of this study, the most important shift regarding Turkish Higher Education is the establishment of Turkish Council of Higher Education in 1981 due to the fact that the Council introduces an elimination of all the institutional and functional fragmentations existing in the educational institutions. Therefore higher education is said to be unified in that way, providing a standard for higher education. The role of the council is still being discussed on several national platforms as a factor leading universality for architectural education.⁴⁰

This thesis discusses higher educational institutions of architecture in Turkey with respect to the tension between universality and particularity. Because of the fact that our case studies are all from Turkey, there are several topics of discussions to be mentioned through the scope of this thesis which are peculiar to Turkey. The topics of discussions are disadvantages of centrally administered examination system (student selection examination); role of Turkish Council of Higher Education on educational structure of the higher educational institutions; metropolis-periphery dilemma as a topic of discussion effecting the educational quality of architecture in a way; state-private university dilemma as a problematic issue originated from the resources of the institutions, diversification of the patterns on institutional structures that is defining the identity of institutions related to the interdisciplinary character of architecture.

3.1.1. Student Selection Examination (ÖSS)

A centrally administered examination system is being applied for the admission of student to higher education in Turkey. The rational for this kind of a system in admission process, as seen in the following table, is that the number of applicants exceeds the places available for the students who want to receive higher education. In this manner the two objectives of this system are defined as; first to balance the demand for higher education and the available places for the applicants, second to

⁴⁰ Retrieved from Turkish Council of Higher Education, www.yok.gov.tr in 12.12.2008

select the applicants with highest probability of success in the future studies of their career.⁴¹

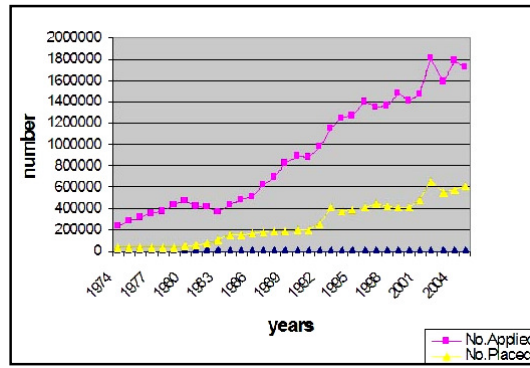

Figure 3.1 Number of applicants and placed students retrieved from www.osym.gov.tr, in 19.10.2008

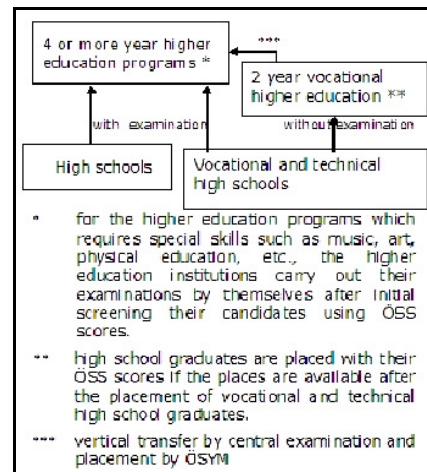

Figure 3.2 Admission to higher education in Turkey retrieved from www.osym.gov.tr, in 19.10.2008

Taking the conditions of the country into account these objectives seems reasonable; however there are critical approaches to the centralized nation-wide single-stage examination system, especially in the case of admission to the higher educational institutions of architecture which requires several abilities apart from the criteria examined in student selection examination. This admission type is an important factor for the tension between universality and particularity in Turkey. That is because there are statements claiming that the students are also universalised because of the central admission system of higher education of architecture. Furthermore; interdisciplinary programs can not be organised because of the centrally administered examination system in case of MSFAU.

⁴¹ Retrieved from www.osym.gov.tr, in 19.10.2008

3.1.2. Metropolis - Periphery University Dilemma

Ankara, Istanbul and Izmir which are largest metropolitan cities of Turkey have %46 of students of higher education in Turkey⁴² while %54 percent of total number of students are being educated in universities located in other cities of Turkey. As seen in the following table the 29 of 41 the schools located periphery cities have been established after 1980's and they can be considered as the institutions established to develop the nearby environment.

Table 3.1: Matrix indicating metropolitan-periphery university established before and after 1980
Retrieved from Turkish Council of Higher Education, www.yok.gov.tr in 12.12.2008

Number of universities	before 1980	after 1980
Metropolitan cities	7	28
Periphery cities	12	29

Identity of place⁴³ is an important factor giving identity to an educational institution as stated by David Bridges. Therefore location of institutions is to be underlined here as a factor having a role in the tension between universality and particularity. The four schools which have been chosen as case institutions to study in a detailed way are located in Istanbul and Ankara that means the differentiations of the schools caused by metropolis-periphery dilemma is not an issue which can be taken into consideration through the scope of this thesis.

⁴² Retrieved from <http://www.yok.gov.tr/english/part1.doc> in 12.12.2008

⁴³ David Bridges, "Back to the Future: the higher education curriculum in the 20th Century". *Cambridge Journal of Education*, Vol. 30, No. 1, 2000, pp 37 – 55. Cited by Kees Doevendans, Johan Verbeke, Jelena Petric, "A European Curriculum in Architecture How to Organise and Manage the Knowledge of a Dynamic Subject", *Towards a Common European Higher Architectural Education Area*, edited by Constantine Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2002, pg.53

3.1.3. State - Private University Dilemma

Resource is one of the factors giving identity to institution as will be discussed in the fourth session of this thesis. The number of private schools increases in a much accelerated manner in recent years, in Turkey, as in other parts of the world. Private schools generally are established as to operate in a different way from the existing schools focusing on the particularity of them. According to the statistics prepared by MOBBIG, 2005, %32 percent of the universities in Turkey are private while %68 percent is state university. Private universities and their effects in the tension between universality and particularity set a foundation for another research area. However, the scope of this thesis does not cover the probable differentiations in education models of departments caused by private-state university dilemma, because all the three case universities have been chosen as state universities.

Table 3.2: Matrix indicating governmental-private universities established before and after 1980

Retrieved from Turkish Council of Higher Education, www.yok.gov.tr in 12.12.2008

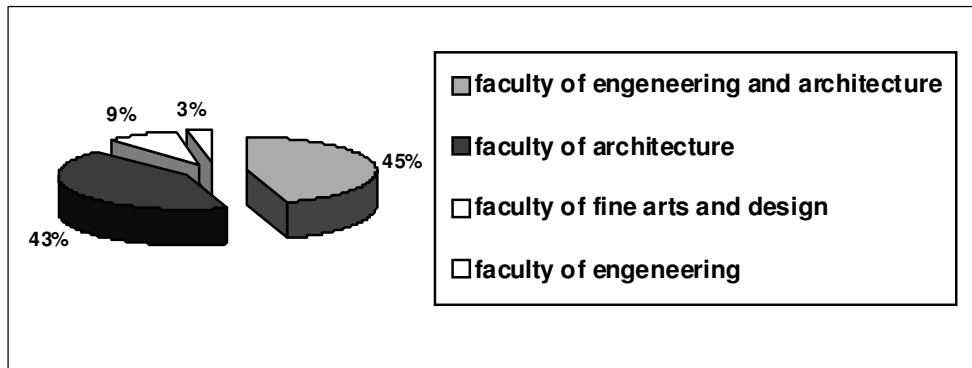
Number of universities	before 1980	after 1980
Governmental	19	34
Private	-	23

3.1.4. Diversity in Institutional Structure

The diversity in institutional structure will be discussed in the following session of the study, which is a crucial factor determining the educational environment provided by the schools. Therefore it is directly related to the tension between universality and particularity. In relation to institutional structure of schools of architecture in Turkey, mainly there are four different patterns which can be observed through the database belonging to MOBBIG. These are department of architecture in faculty of architecture, in faculty of engineering and architecture, in faculty of fine arts, in faculty of engineering.

Even though, it is impossible to make such assumptions like autonomy of architecture is emphasised in faculty of architecture and in other patterns the interdisciplinary relations of architecture with engineering and art is much more emphasised, one might expect diversifications of educational structures originated from these different patterns of institutional organizations. In three of the four case schools the departments of architecture is in faculty of architecture like %43 percent of departments of architecture in Turkey, only Department of Architecture in Gazi University is operating within the faculty engineering and architecture.

Table 3.3 Institutional structure of educational institutions of architecture in Turkey, according to MOBBIG database, translated by author

3.1.5. Structure of Higher Education

The four cases provide architectural education in three phases which is consisted of 4 years bachelor-2 years master-3 years PhD phase. In ITU bachelor phase started education in 1944, master phase in 1974, PhD phase in 1974. MSFAU start bachelor phase of architectural education from the year 1883, master phase from 1984 and PhD phase from 1984. In METU bachelor education has been given from the year 1956, master phase from 1960, PhD phase from 1976.⁴⁴ Leading us to universality of

⁴⁴ According to MOBBIG database, Retrieved from www.mo.org.tr/mek/belge/mobbig-veritabani.xls in 23.01.2008

architectural education within national boundary, Selahattin Önür expresses the structure of higher architectural education in Turkey as;

“Higher education in Turkey is already two-cycle (bachelor’s and master’s) plus the PhD level. The difference from EHEA (European Higher Education Area), in this respect, is that the first cycle is four years ... At present, architectural schools in Turkey, after four years of the undergraduate study, give a professional bachelor’s degree which authorizes the graduate as an architect with all the rights issued thereunto. There is also no required internship period upon graduation.”⁴⁵

3.1.6. Quality of Higher Education

Taking the conditions of the country into account, it is certain that there are positive as well as negative dimensions regarding the quality of architectural education provided by the schools of architecture in Turkey. The number of the institutions and the number of architects in Turkey is not regarded as too much in comparison to the construction sector in Turkey;⁴⁶ however the sector does not provide an available field for the architects to work in construction sector efficiently. Furthermore, ability of architects (having an education limited to the 4 year period) to perform his/her profession have been discussing on several platforms especially the lack of internship period mentioned by Selahattin Önür is a crucial issue to be discussed for a better quality of architectural practice. Moreover, the numbers of academicians in proportion to the number of students, the unconscious establishments of the new schools of architecture exemplify some of the problematic in quality of architectural education.⁴⁷ However in any international confrontation, it is always evident that theoretically and in terms of comprehension, our institutions of architectural education produce high quality graduates. On the other hand, taking the rapid increase in the number of schools of architecture in mind⁴⁸, it is unavoidable to discuss the quality of education provided by these institutions.

⁴⁵ Selahattin Önür, “Research in Architecture Curriculum at Ankara School of Architecture”, *Shaping Architectural Curricula for the European Higher Education Area*, edited by Constantin Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2004, pg 139.

⁴⁶ Appendix E

⁴⁷ N. Türkün Dostoğlu, Cana Birsal “Architectural Education in Turkey in 2003: An Evaluation of the Current Situation through Numerical Data” *Mimarlık*, Vol. 314, Retrieved from <http://old.mo.org.tr/mimarlikdergisi> in 01.06.2007.

⁴⁸ Ibid.

3.2. Universality of Architectural Education in Turkey

From the viewpoint of this thesis, one of the effects of globalisation is universality of architectural education as stated in the previous session. That is also relevant for Turkey. The points related with universality is parallel in Turkey with the international counterparts as contemporary epoch of information technology; networks, exchange programs, interdisciplinary collaborations; instructions and agreements towards comparability and alignment of the content, the teaching time and the degrees awarded by the Schools.

In addition to the contemporary epoch of information technology providing institutions instantaneous information related with the operations of national and international counterparts; networks, exchange programs, interdisciplinary collaborations are the other factors fostering universality in architectural education in Turkey. Exchange programs, mutual agreements between schools are examples of international relationships of schools like Erasmus and Socrates programmes.

Furthermore, declarations of UIA, regulations of EU, role of Turkish Council of Higher Education (YÖK) are the major figures acting in the tension between universality and particularity in Turkey.

3.2.1. Declarations of UIA

Another leading factor for universality of architectural education in Turkey is the fact that architectural education has a description and objective in a globally recognized manner. Operations and declarations of UIA are one of the tools for that. This is also a crucial factor for the universality of architectural education in Turkey.

Being established in 1948 and having a partnership with UNESCO in 1970's, International Union of Architects works for internationally accepted and recognized standards in the field of architectural practice as well as architectural education. These standards are of competences for practice of architecture and inter-recognition of

qualifications; and for encourage of protection of the each countries own rights and status of architect and architect's functions in society; and to improve architectural education, international exchanges of researchers, architects and students.

It is clear that UIA and its operations have a great impact on the tension between universality of architectural education and particularities of educational institutions of institutions. All the works those are carried out by International Union of Architects plays an important role for the future of architectural practice and education; however for the scope of this thesis, the points underlined in the educational field of architecture are important issues to be mention in this part of the study.

In this respect the contexts and objective, content of curricular structure, methods and media, management and structure of architectural education⁴⁹ is regarded as determinative factors in construction of the educational environment provided by institution in Turkey.

3.2.2. Regulations of EU

The relationship of Turkey with European Union is one of the most popular discussions in Turkey not only in the field of architecture but also in other fields. Mehmet Bozkurt explains the relations of Turkey with European Union regarding the architectural education as fallows;

“The transformation of the architectural education system is currently on the agenda of Turkey in the framework of “free circulation” necessitated by the EU harmonization. The inter-recognition of professional qualifications gains importance in this process and, as a matter of fact, rearrangement of architectural education system and its duration becomes an issue of high priority.”⁵⁰

⁴⁹ “UIA and Architectural Education Reflections and Recommendations”, the document is prepared by the UIA Architectural Education Commission, in Berlin 2002, Retrieved from www.mimarlarodasi.org.tr in 13.05.2009.

⁵⁰ Mehmet Bozkurt, “Transformation Due in Architectural Education: Viewpoints of the Chamber and Turkish Schools of Architecture?” *Mimarlık*, Volume 318. Retrieved from <http://old.mo.org.tr/mimarlikdergisi>, in 01.06.2007.

Turkey is in the integration/admission process to European Union therefore the issues being discussed on the European Union platforms are directly related to architectural education as well as the schools of architecture in Turkey. EAAE (European Association for Architectural Education), ENHSA (European Network of Heads of Schools of Architecture), Centre for Mediterranean Architecture, European Commission Socrates-Erasmus Thematic Network are important platforms as such. The latest developments that are very crucial in this process, Nur Esin points out in 2007 24th MOBBİG meeting regarding the regulations declared by UIA and EU.

The first development is; “The directive, 7 September 2005, regarding the validation of the professional qualifications of architecture in Europe, is being published in 2005/36/EC European Union official gazette. The directive aims the free mobility of the people and the profession of architecture between the member states of EU.

“... Architectural education is a period, at least four or three years of full time education and in total 6 years education, in a university or in an equivalent educational institution. The education ends by passing a university level exam.”⁵¹

The second development is; “UNESCO-UIA Charter for architectural education, revised in 2004, is announced worldwide in 24 January 2007. According to the decision agreed by UNESCO-UIA Council for Validation of architectural education, in UIA Istanbul General Assembly, July 2005, the duration and phases of architectural education is put forward.

“..., is an education mainly dedicating to architecture, not less than five years, in an accredited / approved / certificated architectural education programme, in an accredited / approved / certificated university or an equivalent educational institution?”⁵²

According to the norms of European Union, regulations concerning the field of architecture in Turkey have been started to be re-discussed. In order to modify regulations in line claimed by EU, YÖK assigned some of the Universities to work on that issue and to prepare resultant reports of the discussions. In that context, the deanships of the faculties and the chairmen of the departments of architecture have

⁵¹ The data is retrieved from the presentation of Nur Esin in 24th MOBBİG Meeting, translated by the author.

⁵² Ibid

started to work on the issues and problems of architecture, as a profession and architectural education in Turkey. MOBBİG and MİDEKON are the platforms for the schools of architecture to discuss the topics related to standardisation process of architectural education in Turkey.

3.2.3. Role of Turkish Council of Higher Education (YÖK)

In the tension between universality and particularity, in the case of Turkey, another crucial issue is the role of YÖK (Council of Higher Education in Turkey). Turkish Council of Higher Education is founded in 1981 and defined as “22-member corporate public body responsible for the planning, coordination and supervision of higher education within the provisions set forth in the Higher Education Law”⁵³.

The rationale for pointing out Turkish Council of Higher Education and its role on the educational structure of higher educational institutions of architecture in Turkey is that with the regulations of YÖK, after 1981, its establishment and effects on universities have been discussed in several platforms and continuing to be discussed as well. YÖK is generally taken as a leading factor to universality of architectural educational. The mission of YOK is to eliminate the “fragmentations of the higher educational institutions”⁵⁴ of architecture; however the direct effects of YOK on educational institutions of architecture is not specified as will be mention in the conclusion part. Moreover, the challenges of institutions to overcome the pressure of YOK is not analysed in this study. Therefore, before criticize the role of YÖK, the mentioned analysis have to be carried out in a future analysis.

3.3. Particularity as a Key Issue in Turkey

The evolution of architecture as a profession in Turkey becomes significant for the purpose of the study because it shows parallels with the evolution of architectural education as well; as a counterpart of the definitive evolutions with future expectations

⁵³ Retrieved from <http://www.yok.gov.tr/english/part1.doc> in 12.12.2008

⁵⁴ Ibid

from the educational field. Uğur Tanyeli, in his paper “The Ethical Responsibilities of Turkish Architect: a Historical Evaluation”⁵⁵ reads this “local” history of evolution of architecture as a profession. I believe that his critical look to this evolution is relevant and stands at a very crucial point for the evolution of architectural education and the educational institutions of architecture in Turkey. The increase in the concern about ‘the local character to be taken as lacking’ in the recent literature, both lays the foundations for a research field, but also acts as the evidence for the increase in the concern and inquiry about the specific identity.⁵⁶

According to Tanyeli, until the 18th century, architects possessed their ethic responsibilities parallel with the ethical concerns of the bureaucrats of the Empire. However, in the 18th century, the ethical responsibility of architects has been changed from the “bureaucrat identity” to the “technocrat” one. That means the architects of that century began to fulfil the requirements of a technical profession. As a result of this, in the second half of the 19th century, architects did not have any spiritual framework for him/her selves to perform their profession. Again in the second half of the 19th century, architecture as a profession did not feel and define any responsibility rather than using the techniques learnt or experienced from the Western colleagues.⁵⁷ The second half of the 19th century is an important period; due to the fact that the educational institutions of architecture in Mimar Sinan University, established in 1882 having its roots from the French Academy of Beaux-Arts and Istanbul Technical University established in 1847 having the system of German Technical University have been established in that period. Furthermore METU is also established in a similar way, by the help of UN, with American extension of Bauhaus Legacy.

⁵⁵ Uğur Tanyeli, “The Ethical Responsibilities of Turkish Architect: a Historical Evaluation”, *Türkiye Mimarlığı Sempozyumu-2 Kimlik Meşruiyet Etik*, Ankara: TMMOB Mimarlar Odası, 1996, pp. 108–112, translation by the author.

⁵⁶ According to Statements of İlhan Tekeli, *Mimarlık* vol. 333; interview done by Ali Cengizkan, Abdi Güzer, Turkoloji Congress 2005; Statements of İlhan Tekeli, Abdi Güzer, Uğur Tanyeli in the panel discussion 2004 in the Chamber of Architects Ankara.

⁵⁷ Uğur Tanyeli, “The Ethical Responsibilities of Turkish Architect: a Historical Evaluation”, *Türkiye Mimarlığı Sempozyumu-2 Kimlik Meşruiyet Etik*, Ankara: TMMOB Mimarlar Odası, 1996, pp. 108–112, translation by the author.

In addition to the discussions on the identity of institutions whose pedagogical roots are taken from European or American counterparts, as mentioned above; competition between schools of architecture, hybridization of architectural education, new ways of educating architects, open situation of future role of architect, changing economic system for funding schools, interdisciplinary character of architecture, concept of style attributed to architecture are also applicable for the higher architectural education.

In existing situation, discussions are going on the reforms related to higher architectural education in Turkey. Communicating on a common platform, discussing several issues on architecture as a profession and architectural education means that the institutions express their own ideas and positioned themselves in the general perspective. Definitely, the ideas of the institutions and positions they defined are derived from the institutional characteristics of the schools.

CHAPTER 4

READING FOUR EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF ARCHITECTURE IN TURKEY

4.1. Istanbul Technical University

Faculty of Architecture, Department of Architecture

4.1.1. Disciplinary Multiplicity

4.1.1.1. Historical Background

Established in 1773, with its original name of “Muhendishane-i Bahr-i Humayun”, The Royal School of Naval Engineering, the responsibility of the institution was to educate chart masters and ship builders.

Figure 4.1: Taşkışla retrieved from <http://160.75.51.35/en/about/history/> in 07.01.2009

From 1847 onwards the institution has been operate in educational field of architecture which then became an autonomous university in 1946 including the Faculty of Architecture, Civil Engineering, Mechanical Engineering, and Electrical and Electronic Engineering. The history and role of institution is introduced on the website as;

“With a history stretching back 227 years, providing technical education within a modern educational environment and strong academic staff, ITU is strongly identified with architectural and engineering education in Turkey. Since its inception and foundation under Ottoman rule, ITU has constantly led the way in reform movements, and in the latter era of the Republic of Turkey, ITU has assumed pivotal roles in the reconstruction, modernization, and administration of the country.”⁵⁸

4.1.1.2. Public Self-Representation

Public self-representation of educational institutions of architecture is used as a tool for this thesis in order to read of the attitudes and methods of schools while constructing and/or publicizing their particularities. The attitude of the institutions related to the marketing side of the globalised world of architectural education can be observed in his way. As seen in the following statement; ITU Department of Architecture is indicated as an agent having a crucial role on physical development of the country as well as an international institution operating in the global arena. The two keywords constituting the bilateral vision of the department is also seen in statement of Nur Esin in the interview of ARKITERA. She states that the department has a policy towards international arena while operating as an agent in local perspective.⁵⁹

“The efforts and expertise of ITU graduates have been major contributors in the planning and construction of Turkey's roads, bridges, dams, factories, buildings, energy plants, communication networks, villages and cities. ITU is a state university which defines and continues to update methods of engineering and architecture in Turkey. It provides its students with modern educational facilities while retaining traditional values, as well as using its strong international contacts to mould young, talented individuals who can compete in the global arena.”⁶⁰

As a medium of representation, apart from other mediums of representation probably the most important tool is website of the department as a source of information provided by the institution.

⁵⁸ Retrieved from www.itu.edu.tr in 10.01.2009

⁵⁹ Appendix H

⁶⁰ Retrieved from www.itu.edu.tr in 10.01.2009

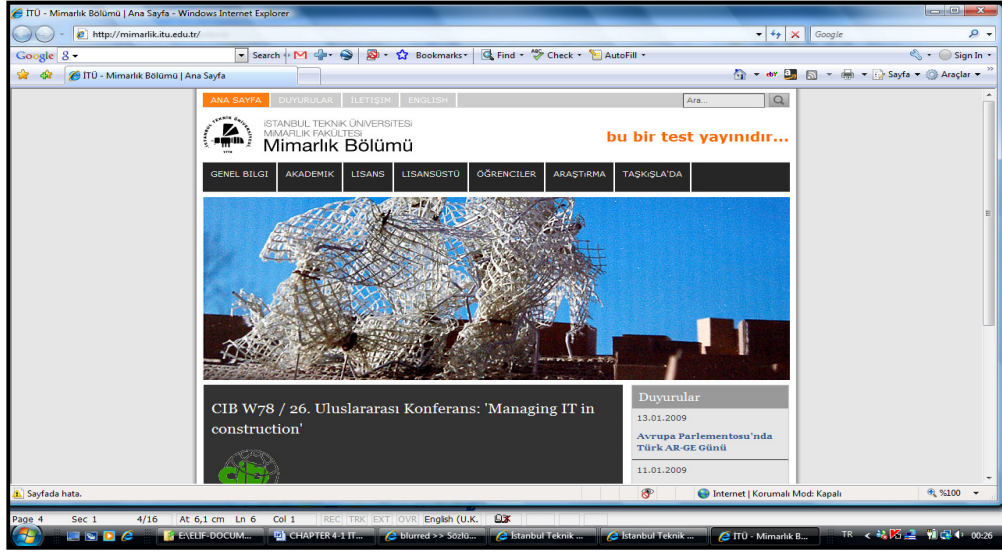

Figure 4.2 First image of the website of ITU Department of Architecture, Retrieved from www.itu.edu.tr in 10.01.2009

4.1.1.3. Links to Global Network

Evolution of international relations of ITU Department of Architecture is to be discussed parallel with the developments in communication technology like in MSAU and GU. Public self-representation of ITU is constructed on two main bases; one of which is to provide a high quality learning environment on international level. In this respect, ITU Department of Architecture becomes a part of the global network as an active member of EAAE, ENHSA, and ACSA. Furthermore as seen other three cases, the institution is promoting student-staff exchange programs. Taking the self-representative statements of the institution into account, international relations constitute one of the most important objectives of ITU Department of Architecture.

4.1.1.4. Location and Physical Environment of the Institution

Figure 4.3 and 4.4 Location of the institution in Istanbul, Google Earth images

Being located at the biggest historical metropolitan city of Turkey the students from ITU like MSAFU experience the scientific, cultural, and intellectual activities taking place in Istanbul. Considering the historical background, modern and post modern structure of the city together with the geographical advantages, Istanbul is an inviting place for both students and staff. In terms of mobility, the potential of Istanbul is also emphasised by Nur Esin to be benefitted from in the future existence of institution on global arena.⁶¹

⁶¹ Appendix F

Figure 4.5 Taşkışla retrieved from www.itu.edu.tr in 21.12.2008

In terms of physical environment of the institution, unlike METU whose building is constructed for educational purposes, ITU is operating in Taşkışla which is a re-functioned building in Istanbul.

Figure 4.6 Taşkışla retrieved from www.itu.edu.tr in 21.12.2008

4.1.2. Institutional Capacity

Taking the context specific to each case into account, institutional capacity of each educational institution of architecture with respect to the tension between universality and particularity is necessary in order to explore this tension. Therefore, this part of the thesis intends to construct a framework for the study to analyse the institutional structure of Istanbul Technical University.

4.1.2.1. Leadership (Academic Staff Profile)

“Leadership, defined as “the group of persons... actively engaged in the formulation of the doctrine and program of the institution, and who direct its operations and relationships with the environment.””⁶²

Through the limited scope of this study the academician profile of the institution is analysed in relation to the distribution of academicians among the divisions as seen in the following table. Distribution of academicians is very much parallel with GU and MSFAU except from physical environment control division in GU and a more liberal representation of status of the academic staff in METU. Therefore, in case of ITU Department of Architecture as in other three cases, the academician profile might be considered as closer to the universality of architectural education; however several particularity of ITU Department of Architecture in terms of academic staff of the institution will be founded out with a more detailed analysis on academic staff of the institution. According to the statements of Nur Esin, the most important particularity of the institution is the variety of approaches belonging to the academicians. ITU Department of Architecture, as opposed to METU as an institutional body, is stated as open to academicians from different approaches; also there is a critical approach of academicians from differing approaches⁶³. This kind of an institutional approach leads to a more productive academic environment.

⁶² William J. Sifin, “The Institution Building Perspective: Properties, Problems, and Promise” *Institutions and Their Design*, Cambridge Massachusetts: Schenkman Publishing Company, 1972, pg.115.

⁶³ Appendix F

Table 4.1: Subject areas of academic staff, drawn by the author according to data Retrieved from Istanbul Technical University, www.itu.edu.tr in 08.01.2009

NUMBER OF ACADEMICIAN	Architectural Theory & Design	Building Science & Technology	Architectural History	Restoration	TOTAL
prof	13	10	2	3	28 (%20)
assoc prof	8	11	1	3	23 (%16)
assist prof	13	8	2	2	25 (%18)
Instruct.-specialist	8	4	1	-	13 (% 9)
research assist	23	18	5	5	51 (%37)
sub total	65 (%46)	51 (%36)	11 (%8)	13 (%10)	
TOTAL	140				

4.1.2.2. Doctrine (Mission Statement)

“Doctrine, defined as “the specification of values, objectives, operational methods, underlying social action.””⁶⁴

In case of Istanbul Technical University as in other cases, first of all, I prefer to look at the mission statement of the institution, in MOBBIG Database, in order to have an idea on the approach of the school towards architecture and architectural education. According to the database belonging to MOBBIG, 2005, the mission of the department of architecture in Istanbul Technical University is expressed as follows;

“to educate civilized, self confident and creative architect graduates, with the ability to perform professional practice in international market, the architect graduates from İTÜ is aimed to have ability to react scientific, technological, experiential developments going on, the architect graduates are also thought to be aware of historical and cultural heritage, surroundings, aesthetic and ethical values, social and individual health. In addition to that, the mission of the department is to produce knowledge by theoretically and experimentally pioneer studies and to train academicians to produce this knowledge and share it with the society. Furthermore, the mission is to take part in construction sector as a practitioner and as a consultant to other designers, practitioners and users in the market.”⁶⁵

The mission statement of ITU Department of Architecture is in a descriptive character content of which is parallel with the definition and objective of architectural education

⁶⁴ William J. Sifin, “The Institution Building Perspective: Properties, Problems, and Promise” *Institutions and Their Design*, Cambridge Massachusetts: Schenkman Publishing Company, 1972, pg.116.

⁶⁵ According to MOBBIG database, Retrieved from www.mo.org.tr/mek/belge/mobbig-veritabani.xls in 23.01.2008

in globally recognized terms. The similarity of the statements of the different educational institutions gives reference to acceptance and integrity of universality of architectural education among the schools.

4.1.2.3. Program (Educational Phases)

“Program, defined as “those actions which are related to performance of functions and services constituting the output of the institution.””⁶⁶

Educational program offered by Department of Architecture at Istanbul Technical University is consisting of three phases like in the other three cases. The first phase is four years full-time education leading to a diploma, afterwards a two years master phase and going on with three years PhD phase.⁶⁷ The emphasis of schools on bachelor, master or PhD phases is thought to give several clues related to the focus of institution in vocational or academic fields. The involvement of students in these phases is similar in four cases in that the number of students decreases from bachelor phase to PhD.

Table 4.2: Number of students involved in different programs and phases in ITU Department of Architecture, according to MOBBIG database

NUMBER OF STUDENTS	BECHOLOR PHASE	MASTER PHASE	PHD PHASE
	-- (1st year)	-- (arch. design)	-- (arch. design)
	-- (2nd year)	-- (build. science)	-- (build. science)
	-- (3rd year)	-- (arch. history)	-- (arch. history)
	-- (4th year)	-- (restoration)	-- (restoration)
TOTAL	788 (%55)	457 (%32)	196 (%13)

⁶⁶ William J. Sifin, “The Institution Building Perspective: Properties, Problems, and Promise” *Institutions and Their Design*, Cambridge Massachusetts: Schenkman Publishing Company, 1972, pg.116.

⁶⁷ Appendix H

Among the 1441 students, 788 (%55) student of the total number is receiving education in bachelor phase, while 457 (%32) students in master and 196 (%14) in PhD phase. Department of Architecture in Istanbul Technical University is similar to Middle East Technical University regarding the percentages indicating student involvement in the bachelor, master and PhD phases. Student involvement in bachelor phase %55 percentage in ITU, %57 in METU while %82 in GU, %88 in MSFAU. The focus of institution in master and PhD phases in METU and ITU is higher than those of MSFAU and GU, the reasons for this distinction can be explored with a more detailed way of analysis including an exploration of the multiplicity of master and PhD programs offered by the institutions. However at this stage of the study, if the number of students involved in different phases is regarded as a criterion; ITU and METU seem closer to have academic focus while GU and MSFAU is closer to reflect vocational focus.

Related to the focus of institution on these three phases; Nur Esin states that ITU Department of Architecture is first giving emphasis to bachelor phase; however master and PhD is also important as bachelor phase. From the historical background of the institution, mission of ITU is to contribute to the academic development of architectural education in Turkey. In this way; as a future expectation of the institution, the department aims to construct different master and PhD programmes in addition to the existing ones.⁶⁸

4.1.2.4. Resources

“Resources, defined as “the financial, physical, human, technological, and informational inputs of the institution.””⁶⁹

In this part of the study, analysis on ITU Department of Architecture is focusing on the resources of the institution. Being a state university, financial or technological incomes are assumed to be similar with the other three cases and these are not the resources to be analysed in this part of the study. Although the methods of the

⁶⁸ Appendix F and Appendix H

⁶⁹ William J. Sifin, “The Institution Building Perspective: Properties, Problems, and Promise” *Institutions and Their Design*, Cambridge Massachusetts: Schenkman Publishing Company, 1972, pg.116.

department in order to create additional financial incomes in case of ITU may draw another research field for future studies, human resources is tried to be read here in a comparative manner with the other three cases.

Total number of students in the Department of Architecture in ITU is 1441 as mentioned before. Regarding the number of students, ITU is the largest educational institution of architecture among the four cases. According to the categorization drawn 6th meeting ENHSA in 2003, the size of the school is “M”⁷⁰ as approximately 10 percent of the schools in Europe, while other three cases is “S”⁷¹ in size. Larger size of ITU Department of Architecture is an important factor let it “carry sufficient critical mass for a fruitful educational climate”⁷² and “run a coherent research program”⁷³ finally leads to “a multidisciplinary approach”⁷⁴ in case of ITU different than the other three cases. The most important particularity of the department is the larger size of the institution, the diversity of academicians with their earlier and contemporary approaches towards the discipline, their self criticism among themselves is an important potential for the future development of the institution.

Another important point to be mentioned here is the student/staff ratio of the department which is regarded as one of the most important indicators of the quality of architectural education. With 1441 student (bachelor–master-PhD) and 140 academicians (design-technology-history-conservation) the student/staff ratio of Istanbul Technical University is the highest one among the four cases with ratio of 10.3, which means 10 students per staff, while in METU the ratio is 5.2, in MSFAU 8.4, in GU 7.5.

⁷⁰ M means school is medium in size; number of students is in the range 1000-1500. Kees DOEVENDANS, Johanna E.M.H. van BRONSWIJK, “Ready to Start a 21st Century of Architectural Higher Education 2003”, *Shaping the European Higher Architectural Education Area*, edited by Constantin Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2003, pg.55.

⁷¹ S means school is small in size; number of students is in the range 500-1000. Kees DOEVENDANS, Johanna E.M.H. van BRONSWIJK, Kees DOEVENDANS, Johanna E.M.H. van BRONSWIJK, “Ready to Start a 21st Century of Architectural Higher Education 2003”, *Shaping the European Higher Architectural Education Area*, edited by Constantin Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2003, pg.55.

⁷² Kees DOEVENDANS, Johanna E.M.H. van BRONSWIJK, “Ready to Start a 21st Century of Architectural Higher Education 2003”, *Shaping the European Higher Architectural Education Area*, edited by Constantin Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2003, pg.55.

⁷³ Ibid

⁷⁴ Ibid

4.1.2.5. Internal Structure (Administrative Organization)

“Internal Structure, defined as “the structure and process established for operation of the institution, and for its maintenance.””⁷⁵

Evaluation on faculty level, ITU Department of Architecture is operating under Faculty of Architecture, unlike GU Department of Architecture operating under Faculty of Engineering-Architecture; similar to METU, MSFAU and %43 of schools of architecture in Turkey. Taking the close disciplinary relation of architecture with engineering in earlier periods of the institution into account, administrative organisation of the institution in existing situation can be considered in a more autonomous existence of architecture than earlier periods. ITU Department of Architecture is operating together with Department of City and Regional Planning, Industrial Design, Landscape Design, and Interior Design under Faculty of Architecture. This kind of an articulation of the faculty is stated to be a reflection of decomposition of educational field of architecture parallel to Western counterparts by Nur Esin (I.T.U.), Füsün Alioğlu (Y.T.U.)⁷⁶.

The advantages and disadvantages of this decomposition in educational field of architecture are bound to be continued; however in case of ITU double major programs between these departments are constructed in addition to the common basic design education for the students involved in different departments in order to eliminate the disadvantages of this separation of different fields of architecture.⁷⁷ There is a point to be underlined here in case of ITU that the size of the school is an important factor giving opportunity to carry out these interdisciplinary relationships between different fields.

Regarding the administrative articulation of the department, there are four divisions as architectural design, building technology, architectural history, and restoration as seen

⁷⁵ William J. Sifin, “The Institution Building Perspective: Properties, Problems, and Promise” *Institutions and Their Design*, Cambridge Massachusetts: Schenkman Publishing Company, 1972, pg.116.

⁷⁶ Nur Esin, Füsün Alioğlu, “Mimarlık Eğitiminde Lisans ve Lisansüstü: 21. MOBBİG Toplantısından Notlar”, Retrieved from http://www.mo.org.tr/mek/belge/LisansLisansustuBelgeler/nuresin_degerlendirme.doc in 21.12.2008

⁷⁷ Ibid

in the following image, from the website of the institution.⁷⁸ Related to the internal structure of the institution, the way this chart is drawn is interesting in only showing the articulation of the building technology division. It might be considered as a continuation of the focus of department on technical side of education in earlier periods, however in order to make such a statement a broader analysis have to be carried out including interviews to be held with the academicians of the department.

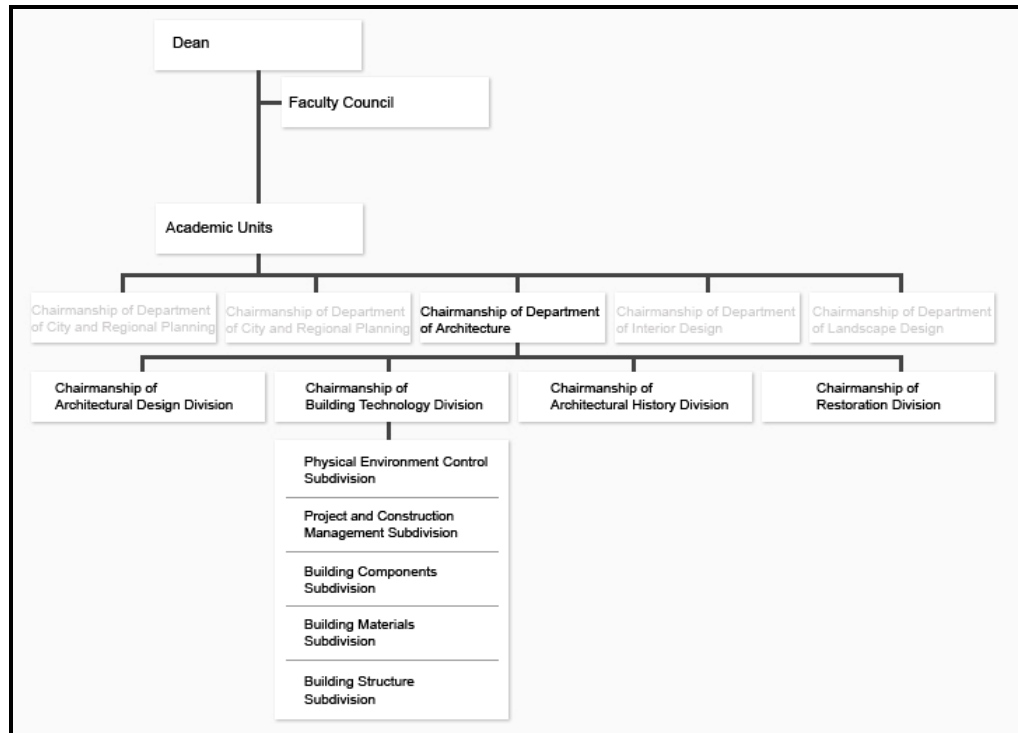

Figure 4.7 Organization chart of ITU Faculty of Architecture

Retrieved from <http://mimarlik.itu.edu.tr> in 20.12.2008

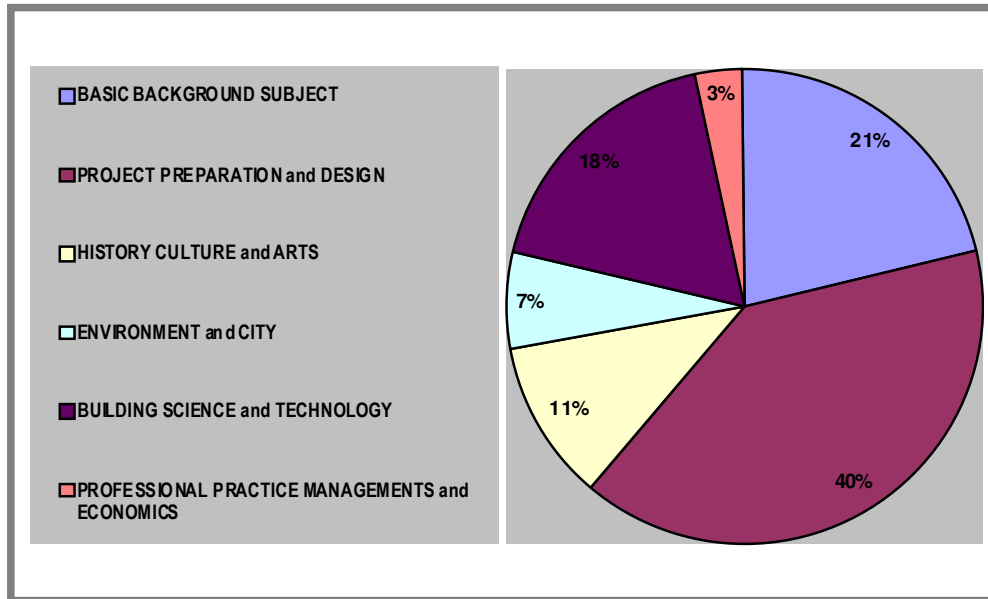
⁷⁸ Appendix F

4.1.3. Educational Components

4.1.3.1. Analysis on Curriculum

4.1.3.1.1. Must Courses

Table 4.3: Distribution of credits in ITU Department of Architecture*, Drawn by the author according to the data retrieved from Istanbul Technical University, www.itu.edu.tr, in 08.01.2009

* There are six main areas constituting learning modules for the competences that students of architecture are expected to gain through architectural education. These areas, accepted by UIA/UNESCO/EU and USA/NAAB also by MIAK are basic background subjects, project preparation and design, history culture and arts, environment and city, building science and technology, professional practice. According to MIAK these subject areas include following competences;

— **Basic background subjects** in bachelor phase include speaking and writing skills, critical thinking, research and team working abilities.

— **Project preparation and design** in bachelor phase includes graphic communication skills, formal composition systems, design skills, benefiting from examples, team working, accessibility, designing programs, site conditions, designing broad in scope.

— **History culture and arts** in bachelor phase includes western architecture, non-western architecture, national and regional architecture, conservation of historic sites and restoration.

— **Environment and city** in bachelor phase includes human behaviours, cultural diversity, sustainable design, legal duties, ethical and professional responsibility.

— **Building science and technology** in bachelor phase includes structural systems, environmental systems, life safety, cladding systems, building service systems, superposition of building systems, construction materials and their applications.

— **Professional practice management and economics** in bachelor phase includes building cost control, technical documentation, client's role in architecture, architect's managerial role, architectural application, professional development, and leadership.

Considering historical background of the institution having close relation of educational field of architecture and engineering, the articulated building technology division in organization chart of the faculty; one might expect from the institution to provide higher ratio of credits and academic staff in building technology division. However ITU Department of Architecture, regarding must courses, does not show a stronger emphasis on building technology division among the three cases. Therefore, regarding the historical background of the institution, ITU Department of Architecture might be thought as closer to lower row of the following matrix; however reading credits dedicated to building science and technology, it does not show a differentiation from other three cases. Furthermore, in terms of student involvement, the emphases of school on master and PhD phase, like METU Department of Architecture, leads one suggest that ITU Department of Architecture has academic focus of architectural education. However, these factors lined up are not strong enough and this thesis does not include a deeper analysis of the education models.

Table 4.4: Orbasli and Worthington's division, drawn by the author

	ACADEMIC APPROACH	VOCATIONAL APPROACH
Artistic Generalist	Design Projects Architectural Theory	Design
Technical Specialist	Design Projects Engineering	Practical Understanding

According to statements of Prof. Nur Esin, the focus of education in ITU Department of Architecture is % 15 vocational, % 25 arts oriented, %35 academically oriented, %25 technique oriented; while according to Prof. Orhan Hachasanoğlu the department is academically and technique oriented⁷⁹. In fact the point of this thesis is not to place the schools into the above matrix or to any other specific position, rather reading several constructs of the tension between universality and particularity in order to see the challenges of the institutions to show, publicize, share, hold, and protect

⁷⁹ Appendix F and Appendix G

their particularities among the other institutions operating in the field; or towards the opposite direction as giving emphasis to universality of architectural education. Reading these constructs leads to several clues those might be used by schools as potentials for future developments of these institutions. For this purpose, must courses forming the subject areas offered by the institution are analysed with respect to their proportions among the total credits of the courses.

Results of this analysis is that, regarding the must courses, content of the curriculum of the department has similar distribution of credits as seen in the above chart. This result is giving reference to universality of architectural education in terms of must courses offered by ITU Department of Architecture. It is also stated by Nur Esin that the diversity of institutions was sharp in the past and it has been dissolved through the decades and even the accents of institutions are changing from time to time.⁸⁰

4.1.3.1.2. Elective courses

Elective courses are of the most important opportunities for students of architecture to broaden knowledge and abilities related to their fields of interests. The stronger power of elective courses provides more flexible curricula for students. Furthermore, elective courses can also provide flexibility for institutions to define particularity of them in their future existence with the “necessary to be clearly profiled is the way market forces work in this field”⁸¹.

In this respect, analysis on elective courses has to be carried out including the content, structure and method of the courses and the power of electives in the curriculum of the institution with a deeper analysis. However, this thesis is not broad in scope enough to cover all of this analysis. Elective courses are analysed only with respect to the percentage of electives among total credits and the number of electives in relation to the number of students involved in the department.

⁸⁰ Appendix F

⁸¹ Karl Otto Ellefsen, “A Critical Reading of the ENHSA Thematic Network Debates on the Content of Architectural Studies”, *Present Positions (in)forming Future Challenges*, edited by Constantin Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Charis Ltd, 2005, pg. 50.

Table 4.5 Percentage of electives among total credits, drawn by the author

	ITU	GU	METU	MSFAU
Percentage of electives among total credits	%20	%10	%16	%16

As seen the above table, with %20 percentage of electives among the total credits, ITU Department of Architecture has the highest ratio of electives than the other three cases.

The higher number of students involved in the department is regarded as a factor leading more elective courses provided by the institutions in this thesis. Therefore, as an expectation from ITU Department of Architecture to include more elective courses than other cases because of its highest number of students to receive the electives; however in case of ITU with 1441 students and 139 different elective courses , the lowest ratio of electives exists in relation to students involved in educational environment of the institution. The ratio of students with number of elective courses in ITU is 10.4, while 4.4 in GU, 9.5 in MSFAU, 3.4 in METU.

Multidisciplinary Relation Patterns as a Special Application of the Institution

In case of ITU Faculty of Architecture, related to “hybridization of architecture to landscape or arts”⁸² the administrative organisation of the institution is formed by separation of design fields of architecture.⁸³ In order to construct links between these different fields of architectural education, constituting the departments, the basic design education is common to the students of the department of city and regional planning, industrial design, architecture, landscape design, and interior design. This is a result of a similar approach of GU Department of Architecture in the vertical studio

⁸² Ibid

⁸³ Nur Esin, Füsün Alioğlu, “Mimarlık Eğitiminde Lisans ve Lisansüstü: 21. MOBBİG Toplantısından Notlar”, Retrieved from http://www.mo.org.tr/mek/belge/LisansLisansustuBelgeler/nuresin_degerlendirme.doc in 21.12.2008

application in order to improve relations of different students from different stages and programs of the bachelor phase.

Furthermore, double major programs in Faculty of Architecture is providing opportunity for students to improve themselves according to their fields of interests, through these programs students from Department of Architecture can be involved in Department of Urban and Regional Planning, Interior Architecture, Landscape Architecture, and Civil Engineering. Application of students to these programs has to be searched for in order to comprehend the scope of the relation between different departments those are aimed to be broadened by ITU Department of Architecture.

Relation of Architectural Education with Profession

In order to read the diversity of relation patterns of schools with architectural practice, a deeper analysis has to be carried out related to ITU Department of Architecture as well as for other three cases. In case of ITU Department of Architecture the relation of education with profession can be searched for with a critical look towards the period Gülsün Sağlamer, as an architect, is the rector of the University. The period is important in that the academicians of the department have been worked in the design and construction process of the buildings of the university. This kind of a relation of educational field of architecture with practice via academicians is better to be read in a comparative manner with the one in GU. In case of GU Department of Architecture, the relation of educational field of architecture with profession is developed with the strong power of professional milieu involved in studio works, as will be mentioned in the following session.

Role of Research in Architectural Education

“Who carries out the research?”⁸⁴ “Types of research”⁸⁵ “At what level in the curriculum is research carried out?”⁸⁶ and several other discussions about the role of

⁸⁴ Kees DOEVENDANS, “Schools’ Engagement in Research” *Shaping Architectural Curricula for the European Higher Education Area*, edited by Constantin Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2004, pp.120-126.

⁸⁵ Ibid

research in architectural education is a topic of discussion broad in scope. In this part of the study, research is mostly associated with the master and PhD phases of architectural education provided by ITU Department of Architecture. Department of architecture in ITU like in METU includes the highest student involvement in master and PhD programs offered by the two institutions. In addition to the higher rate of student involvement in master and PhD phases in ITU, the number of graduate programs is another important issue to be underlined in case of ITU. There are 9 different master and 4 PhD programs offered by the department while 5 master and 4 PhD programs offered by METU Department of Architecture.

4.2 Gazi University

Faculty of Engineering and Architecture, Department of Architecture

4.2.1. Disciplinary Multiplicity

4.2.1.1. Historical Background

Gazi University was established in 1982 after Higher Education in Turkey have been reorganized with the establishment of YOK; however origin of the institution dates back to Zafer Private College of Engineering and Architecture established in 1966 and Yükseliş College, Private School of Architecture established in 1967. These two private colleges were combined in 1971 and converted into Ankara State Academy of Engineering and Architecture in 1973.⁸⁷

Figure 4.8 GU Department of Architecture, Retrieved from <http://forum.arkitera.com> in 25.12.2008

⁸⁷ Retrieved from www.gazi.edu.tr in 19.12.2008

Both of the private schools had vocational focus of architectural education whose students also work in the offices in daytime and goes to school at night.⁸⁸ With the establishment of Turkish Council of Higher Education (1981) an elimination of all the institutional and functional fragmentations existing in the higher educational institutions was held including the fragmentations of educational institutions of architecture. Therefore Ankara State Academy of Engineering and Architecture have been converted into Gazi University Faculty of Engineering and Architecture in 1982.

4.2.1.2. Public Self-Representation

In this part of the study a research project is chosen to be discussed as a part of the self-representation of GU Department of Architecture. As result of the tension between universality of architectural education and particularities of educational institutions of architecture, there is an initiative of Department of Architecture in Gazi University, in order to specify a different tradition of the institution originated from academy period. The name of the project is “Competitors of Architecture, Architects of Gazi at Turkish Architectural Competitions” (Mimarlığa Yarışanlar Türk Mimarlık Yarışmalarında Gazi’li Mimarlar) As the first research project developed towards historical background of Department of Architecture at Gazi University in 2008; this project is a challenge of the institution in order to reconsider, publicize, share a different tradition of the institution.

As stated through the scope of this research project and also as Çağlar and Dinç point out; architectural competitions are part of learning process and they are used as a tool in this process at earlier periods of the institution. In this way some of the architects involved in academy tradition are asked to give brief seminars to express their experiences in architectural competitions. Furthermore; the high ratio of involvement of architects and students of Academy in competitions is underlined in the seminars. Moreover; through these seminars the purpose is to create an environment to be experienced by the students of GU Department of Architecture and architects from Academy in order to create awareness about this tradition.

⁸⁸ Appendix A

This project is very crucial for the scope of this study because as Çağlar points out the shift of the school from Ankara State Academy of Engineering and Architecture to Faculty of Architecture, the educational methods and tradition of school has been changed to a totally different character. Considering the dynamics of contemporary period in which universality of architectural education becomes a reality day by day and taking “institutionalism” and “global marketing forces” as key issues; reconsideration of historical backgrounds, traditions and specific characteristics and environments of schools are regarded as constructs of the tension between universality and particularity.

mimarlığa yarışmalar

TÜRK MİMARLIK YARIŞMALARINDA GAZİ'Lİ MİMARLAR

Seminerler Dizisi
10 Nisan-22 Mayıs 2008
Perşembe 12:30
Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi
Akademi Salonu, Maltepe/Ankara

<http://www.mimf.gaz.edu.tr/mimarlik/arsimlar/proje/mimarlar-yarismlari.html>
seminer@ozgazi.edu.tr, ogaz@ozgazi.edu.tr, hbyaz@ozgazi.edu.tr, mcu@ozgazi.edu.tr

10 Nisan 08 CEM AÇIKKOL
17 Nisan 08 MÜRSİT GÜNDAY
24 Nisan 08 MURAT ULUĞ
01 Mayıs 08 YAKUP HAZAN
08 Mayıs 08 HASAN ÖZBAY
15 Mayıs 08 MURAN ÜNSAL
22 Mayıs 08 ERCAN COBAN

Denilebilir ki, yarışmacı olmak Gazi mezunu bir mimar için geleneksel ve kolektif bir eğitim kültürünün sonucudur. Geçmişte ve bugünde, Gazi'li Mimarlar özgün tasarımların oluşturulabilmesinin en önemli yollarından birinin yarışmalar platformunda yer almak olduğu yönünde eğitilmektedirler. Bu tip bir eğitimin Gazi'li Mimarlar için geri dönüşü, çokça katılan yarışmalar, çokça ödül alınan yarışmalar ve yarışma yoluyla elde edilmiş ve uygulanmış olan çok sayıdaki yapılarıdır.

Gazi Mimarlık ortamına ait bu özgün kültürel yapı, tüm bir mimarlık camiası tarafından oldukça iyi bilinmesine karşın belgelenmemiş ve değerlendirilmemiştir. Bu eksikliği gidermek ve gelecek araştırmacılar için bir başlangıç noktası oluşturmak amacıyla Gazi Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Proje Birimi'nin onayı ve desteğiyle bir çalışma başlatmış bulunmaktayız.

Denilebilir ki, yarışmacı olmak Gazi mezunu bir mimar için geleneksel ve kolektif bir eğitim kültürünün sonucudur. Geçmişte ve bugünde, Gazi'li Mimarlar özgün tasarımların oluşturulabilmesinin en önemli yollarından birinin yarışmalar platformunda yer almak olduğu yönünde eğitilmektedirler. Bu tip bir eğitimin Gazi'li Mimarlar için geri dönüşü, çokça katılan yarışmalar, çokça ödül alınan yarışmalar ve yarışma yoluyla elde edilmiş ve uygulanmış olan çok sayıdaki yapılarıdır.

Gazi Mimarlık ortamına ait bu özgün kültürel yapı, tüm bir mimarlık camiası tarafından oldukça iyi bilinmesine karşın belgelenmemiş ve değerlendirilmemiştir. Bu eksikliği gidermek ve gelecek araştırmacılar için bir başlangıç noktası oluşturmak amacıyla Gazi Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Proje Birimi'nin onayı ve desteğiyle bir çalışma başlatmış bulunmaktayız.

Figure 4.9 Poster of the seminars, retrieved from www.gazi.edu.tr in 25.12.2008

As a medium of representation, website of the department is one of most important sources of information provided by the institution about its operations in the field. The language of website however is mainly Turkish which is contrary with the international objectives of the department.

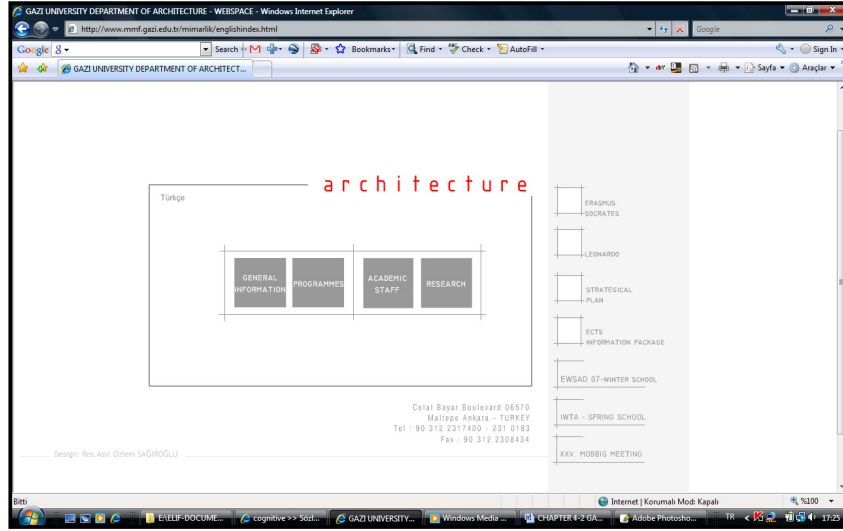

Figure 4.10 First image of the website of GU Department of Architecture, Retrieved from www.gazi.edu.tr in 25.12.2008

4.2.1.3. Links to Global Network

Regarding the establishment of GU Department of Architecture, there is not an international support or intensive international relations like in the establishment of METU observed through this thesis. Therefore, in case of Gazi University Department of Architecture, development of international relations can be regarded as a parallel process with the developments on communication technology and exchange programs allowing mobility of students and staff from different parts of the world like Erasmus-Socrates Programs.

In addition to the exchange programs for student staff mobility in which GU Department of Architecture is actively involved, the most emphasised type of

international relationship is accommodating students and staff from different parts of Europe within short-term organizations. European Winter school of Architecture and International Design Workshop in Tourism and Architecture are the two intensive programs in which the institution is currently involved. These are Socrates / Erasmus – IP (Intensive Program) Projects providing students and staff a good opportunity to be a part of an international platform and produce knowledge and ideas on architectural design also in linguistic skills, team work etc.⁸⁹

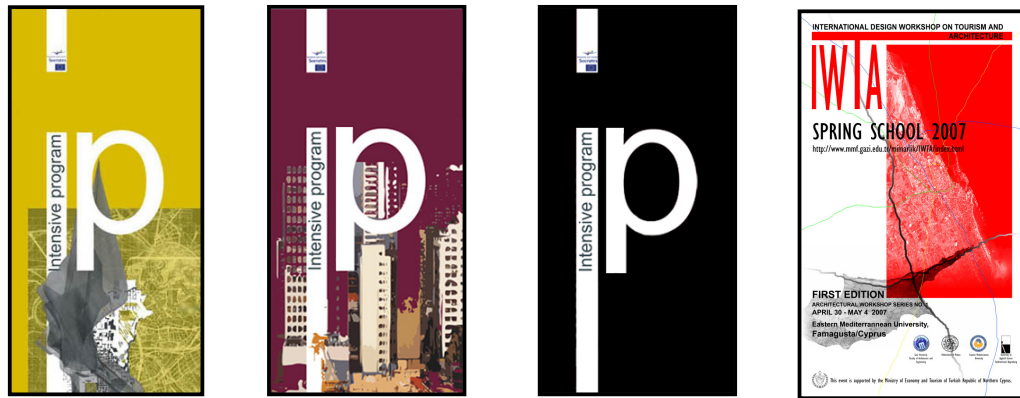

Figure 4.11 - 4.12 - 4.13 - 4.14 Posters of IP Projects retrieved from www.gazi.edu.tr in 25.12.2008

4.2.1.4. Location and Physical Environment of the Institution

As in the other three cases Gazi University is located in metropolitan, Ankara. One of the advantages of being located in metropolitan is that students are close to the cultural activities and intellectual world different than the periphery universities located other cities in Turkey. Regarding the emphasis of the department on education-profession relation of architecture, the location of the department in the city is stated to be a complementary feature of the department by Çağlar and Dinç, for whom working in architectural offices while still being a student is a culture of the school especially in 1960's Gazi and Academy period.

⁸⁹ Appendix B

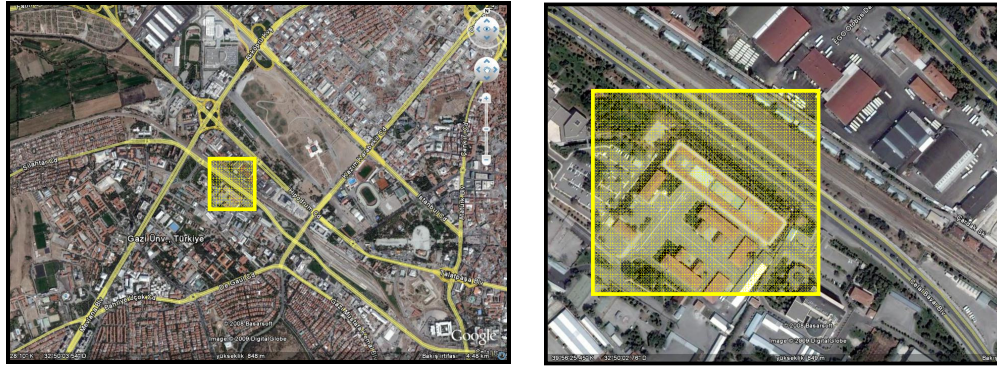

Figure 4.15 – 4.16 Location of the institution in Ankara, Google Earth Images

Physical environment of the institution is also to be mentioned in this part of the study because of the co-existence of engineering and architecture in the same building like the co-existence of fine and architecture in case of MSFAU.⁹⁰ The point to be emphasised related to physical environment of the institution is that operating together provides opportunity for students from different departments of engineering and architecture to know from each other as stated by Ziya Utkutuğ. However, this relation is stated to be improved by Çağlar with the help of educational program as seen in double major programs in ITU Department of Architecture.

Figure 4.17 – 4.18 Physical environment of the department
Retrieved from <http://forum.arkitera.com> in 25.12.2008

⁹⁰ Ibid

4.2.2. Institutional Capacity

4.2.2.1. Leadership (Academic Staff Profile)

“Leadership, defined as “the group of persons... actively engaged in the formulation of the doctrine and program of the institution, and who direct its operations and relationships with the environment.””⁹¹

Division of academic staff according to subject areas, consisting of professors, assoc. professors, assist professors, instructors (here called as core group) involved in the department is analysed in this part of the study in order to search for the emphasis of the institution towards any one of the subject areas. As seen in the table, regarding the vocational origin of the institution, the worth noting point to be underlined here is related to the high ratio of academicians specialised on architectural theory and design division in assistant professor staff. According to Nur Çağlar there is an intentional decision of the department to give up focusing on building technology education. Moreover, according to Pınar Dinç there is a decrease in number of staff in building technology division. Accidental, evolutionary or intentional character of the emphasis of institution on architectural theory and design division and decrease in building technology, leading one to universality of architectural education, is better to be searched for with a more detailed analysis. Furthermore, according to Nur Çağlar, the academicians who are involved in criticism in GU are said as in a low percentage compared with METU.

Table 4.6 Subject areas of academic staff,
Retrieved from Gazi University, www.gazi.edu.tr in 01.01.2009

NUMBER OF ACADEMICIAN	Architectural Theory & Design	Building Science & Technology	Physical Environment Control	Architectural History	Restoration	TOTAL
prof	2	4	2	-	3	11 (%33)
assoc prof	2	-	-	1	-	3 (%9)
assist prof	6	1	1	1	-	9 (%28)
instructor	3	5	1	1	-	10 (%30)
sub total	13 (%40)	10 (%30)	4 (%12)	3 (%9)	3 (%9)	
TOTAL	33					

⁹¹ William J. Sifin, “The Institution Building Perspective: Properties, Problems, and Promise”, *Institutions and Their Design*, Cambridge Massachusetts: Schenkman Publishing Company, 1972, pg.115.

Professional Milieu involved in Studio Works of GU Department of Architecture

“As architectural education prepares students for professional career, opportunities should be available for the teaching establishments and the local architectural bodies to interact, and to ensure that teachers, practitioners, graduates, students and other players who shape the built environment, are given the opportunity to meet, discuss, connect.”⁹²

Related to interaction between practice and teaching of architecture, professional milieu involved in Studio Works in GU Department of Architecture that is stated to be encouraged and protected by UIA, have to be underlined in this part of the study because this involvement is in a higher ratio compared with the other cases.

In case of GU Department of Architecture the support of architects from professional field to studio works is the most important point mentioned in the interviews; therefore this involvement is to be underlined at this part of the study. There are 16 architects (%23 of the total 71 academicians in the department regardless of their permanent or part-time status) involved in second third and fourth year architectural design studios. Even in second studio 3 academicians⁹³ and 4 architects⁹⁴ constitutes the structure, comparing with the ratio of architects from professional field in case of METU (%7 of 109 academicians which means 8 architects from professional field), Gazi University is closer to the involvement of architects from professional field.

Table 4.7: Number of academic staff in relation to their status, drawn by the author, according to data Retrieved from Gazi University, www.gazi.edu.tr in 01.01.2009

NUMBER OF ACADEMICIAN	Professor	Assoc. Prof	Assist. Prof	Instructor	Res. Assist	Part-time
	11	3	9	10	17	21
TOTAL	50					21

⁹² “UIA and Architectural Education Reflections and Recommendation”, the document is prepared by the UIA architectural education commission, in Berlin 2002 and retrieved from www.mimarlarodasi.org.tr in 13.05.2009.

⁹³ The academicians are Esin Boyacıoğlu, Gönül Tavman, Pınar Dinç.

⁹⁴ The architects are Hasan Özbay, Cem Açıkkoç, Murşit Günday, Hayri Anamurluoğlu.

4.2.2.2. Doctrine (Mission Statement)

“Doctrine, defined as “the specification of values, objectives, operational methods, underlying social action.””⁹⁵

The mission statement of Gazi University as in ITU, METU and MSFAU is in a descriptive character defining the objective and scope of architectural education recognized in national and international platforms as parallel to universality of architectural education. According to the data including the mission statement of the department of architecture in Gazi University is expressed on web page as follows;

“the aim is to improve consideration and design abilities rooted on innovative and critical approaches; to provide opportunity for students of the ability to interpret the theoretical knowledge of the discipline; to be aware of the environmental and global issues and integrating this awareness in developing building science and technology in this way to give emphasis on learning modules on building science and environmental issues; to produce and share knowledge on local and cultural issues; to provide learning modules on architectural theory via must or elective courses differentiated in terms of their contents.”⁹⁶

4.2.2.3. Program (Educational Phases)

“Program, defined as “those actions which are related to performance of functions, and services constituting the output of the institution.””⁹⁷

Gazi University Department of Architecture offers undergraduate, graduate and PhD programs in Architecture. The undergraduate program is based on a four-year study leading to the Bachelor's degree with emphasis on architectural design studios. The graduate program, leading to the master's degree, is offered in the following areas: Master of Architecture in Design, Master of Science in Building Science, Master of Arts in History of Architecture and Master of Science in Restoration and Preservation of Historical Monuments. Graduate studies leading to the Ph.D. degree are offered in Architectural Design, Building Science, Restoration and History of Architecture.

⁹⁵ William J. Sifin, “The Institution Building Perspective: Properties, Problems, and Promise” *Institutions and Their Design*, Cambridge Massachusetts: Schenkman Publishing Company, 1972, pg.116.

⁹⁶ The informative text of the undergraduate program of GU Department of Architecture, Retrieved from www.gazi.edu.tr in 15.12.2008, Translated by the author.

⁹⁷ William J. Sifin, “The Institution Building Perspective: Properties, Problems, and Promise” *Institutions and Their Design*, Cambridge Massachusetts: Schenkman Publishing Company, 1972, pg.116.

Table 4.8: Number of students involved in different programs and phases in GU Department of Architecture, drawn by the author, according to data retrieved from the department

NUMBER OF STUDENTS (2006-2007)	BECOLOR PHASE	MASTER PHASE	PHD PHASE
	-- (1st year)	-- (arch. design)	-- (arch. design)
	-- (2nd year)	-- (build. science)	-- (build. science)
	-- (3rd year)	-- (arch. history)	-- (arch. history)
	-- (4th year)	-- (restoration)	-- (restoration)
TOTAL	436 (%82 of total)	66 (%12 of total)	31 (%6 of total)

Regarding student involvement in bachelor phase as a point of reference for vocational and/or academic focus of school, GU Department of Architecture together with MSFAU Department of Architecture seems to be near to vocational focus of architectural education. One might suggest that the focus on bachelor is a continuation of academy tradition however it needs to be studied in a more detailed manner.

4.2.2.4. Resources

“Resources, defined as “the financial, physical, human, technological, and informational inputs of the institution.””⁹⁸

GU Department of Architecture is small in size with 533 students involved in all of the programs and phases; it is also the smallest case of the four schools of architecture after METU. Educational institutions of architecture small and x-small in size are regarded problematic of carrying a critical mass, a coherent research program and multidisciplinary relations in their educational bodies.

Furthermore, it is a state university with 50 permanent and 21 part-time academicians; therefore GU Department of Architecture has a student staff ratio of 7.5 which constitutes a good ratio regarding the other three cases and the European comparisons.

⁹⁸ Ibid

4.2.2.5. Internal Structure (Administrative Organisation)

“Internal Structure, defined as “the structure and process established for operation of the institution, and for its maintenance.””⁹⁹

Distinctive from the other three cases; GU Department of Architecture is operating under the Faculty of Engineering and Architecture from 1970's, from the period of Ankara State Academy of Engineering and Architecture, which means institutional co-existence of engineering and architecture in case of GU is to be discussed in this part of the study. The interviews done with particular people¹⁰⁰ on the institutional structure of the faculty related with its advantages, disadvantages, and potentials are the sources of information in this part of the study. Reading the interviews, co-existence of engineering and architecture under the same institutional structure is mostly stated to construct a relationship providing students and staff from both sides to know about the educational processes methods of each other by Çoğun, Utkuğ, Uruk and Hersek as involvement of engineers in architectural juries. This kind of a relation is aimed to be improved in the future.

According to Çağlar, the potentials originated from institutional structure are not benefited in practice. She argues that the interdisciplinary programmes have to be developed between departments of engineering and architecture; for example, a student in master phase who is specialized on materials can carry his/her study together with Department of Chemical Engineering. Another different idea about the co-existence of engineering and architecture is belonging to Dinç focusing mostly on an independent faculty of architecture because of financial and practical reasons in operations of the institution.

As probably an accidentally gained feature of the institution, co-existence of engineering and architecture is still being carried on by the institution intentionally and as a future expectation most of the leadership seems to like to continue this co-existence with a more improved and articulated manner regarding of interdisciplinary relationships.

⁹⁹ Ibid

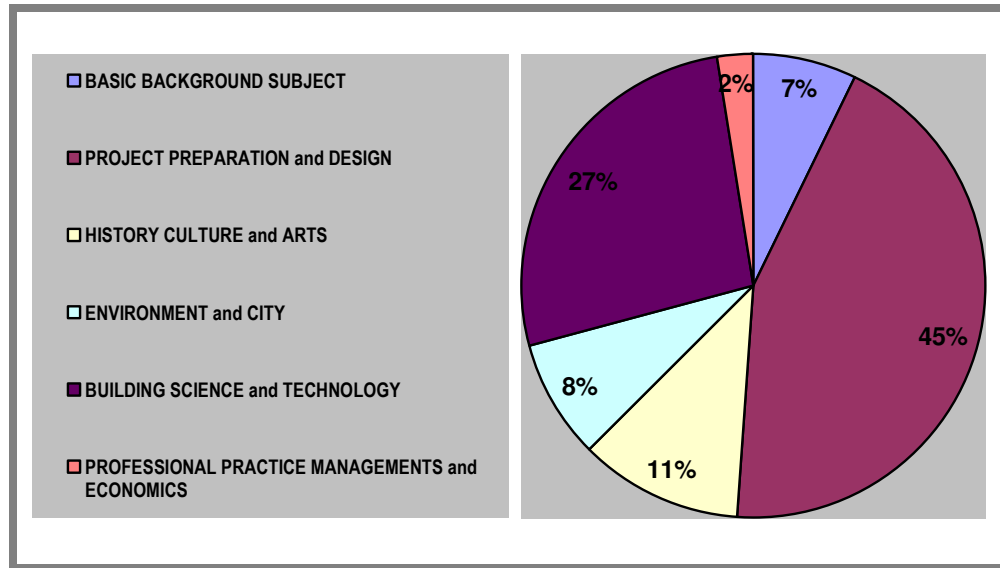
¹⁰⁰ Appendix C

4.2.3. Educational Components

4.2.3.1. Analysis on Curriculum

4.2.3.1.1. Must Courses

Table 4.9: Distribution of credits in GU Department of Architecture* drawn by the author according to data retrieved from Gazi University, www.gazi.edu.tr in 01.01.2009

* There are six main areas constituting learning modules for the competences that students of architecture are expected to gain through architectural education. These areas, accepted by UIA/UNESCO/EU and USA/NAAB also by MIAK are basic background subjects, project preparation and design, history culture and arts, environment and city, building science and technology, professional practice. According to MIAK these subject areas include following competences;

— **Basic background subjects** in bachelor phase include speaking and writing skills, critical thinking, research and team working abilities.

— **Project preparation and design** in bachelor phase includes graphic communication skills, formal composition systems, design skills, benefiting from examples, team working, accessibility, designing programs, site conditions, designing broad in scope.

— **History culture and arts** in bachelor phase includes western architecture, non-western architecture, national and regional architecture, conservation of historic sites and restoration.

— **Environment and city** in bachelor phase includes human behaviours, cultural diversity, sustainable design, legal duties, ethical and professional responsibility.

— **Building science and technology** in bachelor phase includes structural systems, environmental systems, life safety, cladding systems, building service systems, superposition of building systems, construction materials and their applications.

— **Professional practice management and economics** in bachelor phase includes building cost control, technical documentation, client's role in architecture, architect's managerial role, architectural application, professional development, and leadership.

Regarding the above chart, indicating the distribution of credits; there are similarities between the four institutions reflecting the universality of architectural education which is one side of the tension motivating this thesis.

According to Nur Çağlar, the method and emphasis of department regarding building science education, has witnessed an intentional change.¹⁰¹ She states that the strong emphasis on building science education in earlier periods of the institution is collapsed because of the changes in techniques, details, materials in a very accelerated way and teaching certain details, materials and systems is not reasonable in the context of new age of technology.

The intentional change of the institution that Prof. Çağlar mentions, reminds of Griffith's **distinguish** from “an externalised product driven notion of research and a teacher focused information-transmission notion of teaching to an internalised process driven notion of research and a student centred conceptual change notion of teaching.”¹⁰² These two different notion of research and teaching are also interpreted by Brew and Boud (1995) stating that, in the former research and teaching are “two separate types of enterprise” while in latter, both teaching and research are “revealed as expressions of a common, more basic category: learning”.¹⁰³

¹⁰¹ Appendix A

¹⁰² Ron Griffiths, “Planning education for a knowledge-based society: strengthening the links between teaching and research”, Paper presented at the XVI AESOP Congress, Volos, Greece, 10–15 July 2002, pg. 3. Cited by Kees Doevendans, Johan Verbeke, Jelena Petric, “A European Curriculum in Architecture How to Organise and Manage the Knowledge of a Dynamic Subject”, *Towards a Common European Higher Architectural Education Area*, edited by Constantin Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2002, pg.62

¹⁰³ A. Brew and D. Boud, Technology and Research: establishing the vital link with learning. In: Higher Education, 29, 1995, pp. 261 – 273. Cited by Kees Doevendans, Johan Verbeke, Jelena Petric, “A European Curriculum in Architecture How to Organise and Manage the Knowledge of a Dynamic Subject”, *Towards a Common European Higher Architectural Education Area*, edited by Constantin Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2002, pg.62

Table 4.10: Orbasli and Worthington’s division, drawn by the author

	ACADEMIC APPROACH	VOCATIONAL APPROACH
Artistic Generalist	Design Projects Architectural Theory	Design
Technical Specialist	Design Projects Engineering	Practical Understanding

Comparing with ITU and METU, student involvement in master and PhD phase of GU Department of Architecture is lower together with MSFAU. Therefore, one might suggest that GU Department of Architecture is closer to vocational focus of architectural education. Furthermore, the strong emphasis of building technology education of the department together with the vocational origin of the department make one think that the institution has vocational focus. However, the statements of Nur Çağlar are on the opposite direction. Therefore, it is difficult even not possible to make concrete statements at this stage of the study like locating the model to a certain position in the matrix above, the imaginary picture of the department in probably most of the people’s mind¹⁰⁴ also stated by Assist Prof Dinç because of the impact of the institutional dynamics on the educational content and structure of the institutions.

4.2.3.1.2. Elective courses

One of the future potentials of educational institutions of architecture while positioning themselves in the tension between universality of architectural education and particularity of educational institutions of architecture is quantity, content and structure of education provided by the departments via elective courses. Quantity of elective courses can be associated with number of students; while content and structure of the courses is much more related to the accent of educational institutions towards their particularities or universality of architectural education. Because of the limited scope of this thesis, only quantity of elective courses in relation to the number

¹⁰⁴ Appendix B

of students and percentage of credits of electives in total credits are analysed through this thesis.

In this respect, GU Department of Architecture with 523 students and 119 electives, offers the highest number of electives after METU comparing with the other two cases; the ratio of students with number of elective courses in GU is 4.4, while 10.4 in ITU, 9.5 in MSFAU, 3.4 in METU. Regarding percentage of credits dedicated to elective courses, as seen above table, GU Department of Architecture offers the lowest ratio of electives among the other three cases.

Table 4.11 Percentage of electives among total credits, drawn by the author

	ITU	GU	METU	MSFAU
Percentage of electives among total credits	%20	%10	%16	%16

Special Applications Regarding Studio Work

In case of GU Department of Architecture, “vertical studio” model in bachelor phase is a particular application of the department regarding studio work. In vertical studio model after the first semester of the second year, the studios are all available for all students regardless of educational stages. There are five studios which are all available for students in second, third and fourth year. Each one of these studios has a theme as a design problem like environmental control or urban regeneration.¹⁰⁵ Furthermore, instructors of the environmental control lectures are also the instructors of the studio having environmental control theme. In this way, the knowledge gained from lectures in classroom and the knowledge produced and applied in studio work is constructed in is related to each other in an easier way. This kind of a system has advantages in terms of providing students to improve themselves in the direction of their interests. In

¹⁰⁵ Appendix B

addition to that, it provides educational institutions chance to focus on the themes that they want to stress on.

Another distinct characteristic of the studio work in GU Department of Architecture is in the way the diploma project is held. In GU Department of Architecture, diploma project is considered as a period in which students are working alone and developing the project mainly in their own way. There is a few opportunity for students to work with instructor. This kind of an application is stated to be a continuation of architectural competition led culture of the academy tradition.¹⁰⁶

Relation of Architectural Education with Profession

Relation of educational institutions of architecture with architectural practice is very important and has to be analysed also by these institutions before reconsidering the strategies related to their future profiles in globalised world of architectural education. Especially in case of GU Department of Architecture, probably the most important particularity of the institution is related to its relation patterns constructed between educational and professional fields of architecture. This relation is mainly constructed with the instructors having a considerable impact on studio works.¹⁰⁷ The involvement of the architects from professional milieu is analysed in this study. Among the total number of academicians, %38 of total academicians involved in studio works is architects from professional milieu.¹⁰⁸

Role of Research in Architectural Education

As stated in other three cases; research is to be analysed with respect to student and academician involvement in research process, types of research and role of research in different phases of architectural education. However the limited scope of this study is mostly dealing with student involvement in research process and focusing on the

¹⁰⁶ Appendix A

¹⁰⁷ Appendix B

¹⁰⁸ According to the document provided by Gediz Urak related to the second semester of 2008-2009.

master and PhD phase. Regarding the student involvement in research process, students of GU Department of Architecture in bachelor is %82, in master %12, and in PhD %6. Comparing with the other three cases most of the students in GU and MSFAU are in bachelor phase while in ITU and METU graduate programs also constitute an important part of the educational environment.

4.3. Middle East Technical University

Faculty of Architecture, Department of Architecture

4.3.1. Disciplinary Multiplicity

4.3.1.1. Historical Background

Middle East Technical University has been established in the name of Middle East Technological Institution in 1956 in Ankara, the capital of the Turkish Republic. In the same year, faculty of architecture started education. The institution has been established with the support of USA, UN and Pennsylvania University in terms of technical as well as financial dimensions of the establishment.¹⁰⁹ The aim of the school is to train architects planners and engineers for Middle East countries. That means the school has an international character and therefore the language of the education is English. The education model applied by the institution is influenced by “American extension of Bauhaus legacy”.

Figure 4.19 – 4.20 Images indicating beginning of the institution,
Retrieved from Fifth Year Catalogue of the Institution

¹⁰⁹ Ersoy, U. *Bozkırı Yeşertenler-ODTÜ Kuruluş Yılları Anıları 1959-1963*, İstanbul: Evrim Yayınevi, 2002, pg.3

4.3.1.2. Public Self-Representation

In case of METU Department of Architecture, content of representation gives reference to the mission statement of the institution. In this respect, public self-representation of Middle East Technical University is focused on two aspects; first to be an international university and second to be a research university. The context through which METU was established; the specific location of the institution, the financial, academic, educational support of UN through UNESCO in establishment; the objective of school as to serve for students from Middle Eastern countries; the high ratio of foreign staff in establishment and following periods; selection of educational medium as English are features of the institution providing a complementary background for the content of self representation of the institution at earlier periods.

Considering the self representation of the institution in existing situation the intention of the institution to be an international research university is obviously seen in the informative document of the department on its website;

“Conceived as an international university to be in pace with the changing and growing world of knowledge, the language of instruction is English ever since. Learning to reach sources worldwide, to evaluate critically what has been reached and to be creative and innovative have been permanent motives.”¹¹⁰

The department is also represented on an international platform in 2004; in the speech of Assoc. Prof. Selahattin Önür who also the chairman of the department then, he gives a brief definitive information on the Department of Architecture at METU as;

“METU on the whole claims to reinforce its status as an international research university.”¹¹¹

He continues with how department creates its own methods and/or strategies in order to achieve this claim but it will be discussed in following parts related to the educational methods and/or strategies of the institution.

¹¹⁰ Retrieved from www.archweb.metu.edu.tr in 24.12.2008

¹¹¹ Selahattin Önür, “Research in Architecture Curriculum at Ankara School of Architecture”, *Shaping Architectural Curricula for the European Higher Education Area*, edited by Spiridonidis, C., Voyatzaki, M., Thessaloniki: Art of Text S.A., 2004, pg 139.

In addition to informative catalogues, the web site of the institution is one of the most important tools in terms of structure of the information. Bilingual character of website for representation process of the institution is also crucial in this case. The meetings held with students of high schools as well as alumni, using the national and international platforms as a tool for representation process are other mediums of self representation.

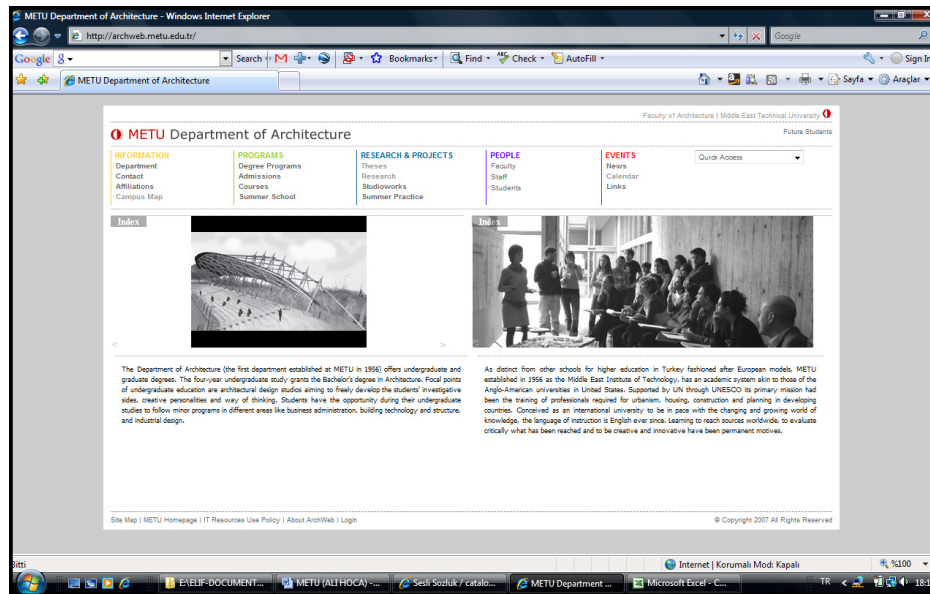

Figure 4.21 First image of the website of METU Department of Architecture, Retrieved from www.metu.edu.tr in 24.12.2008

4.3.1.3. Links to Global Network

For the scope of this thesis, in case of METU one of the most important parts of this analysis is links of METU Department of Architecture to global network. That is because as mentioned in previous sessions the two keywords; “international” “research” constituting the mission statement and public self-representation of the department.

Unlike other three cases, from the establishment of the institution onwards mobility is a key issue for METU Department of Architecture as obviously seen in the analysis of the number of academicians involved in the institution. In this respect, the increasing demand of the institutions as well as individuals to be a part of mobility in the educational field of architecture can be regarded as a part of the culture of the school.

According to the statements of students from earlier periods of the institution who are also educators of the department; student's mobility provides opportunities for the students of architecture to experience the real spaces that students learn through their education and there is a great impact of the foreign instructors on the students approach to architecture and architectural design.

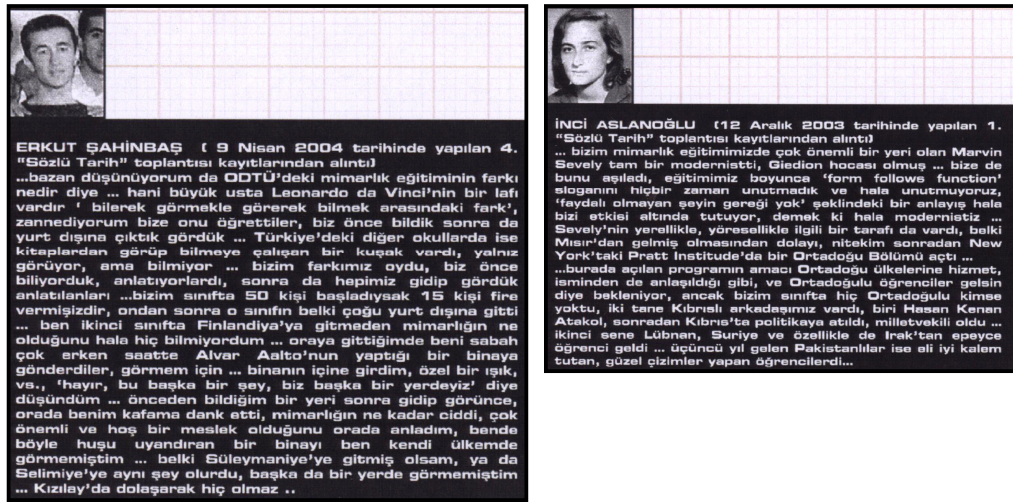

Figure 4.22 – 4.23 Statements of academicians and students of the department related to the international relations of the department in the earlier decades, Retrieved from Fifth Year Catalogue of the Institution

In the current situation with the advent of new age of technology the mobility gets importance day by day, METU Department of Architecture is an active part of these developments. In addition to EAAE, MOBBIG and International Council for Research and Innovation in Building and Construction and several joint ventures of

the school with Columbia University, Rensselaer Polytechnic, University of Quebec in the past of the department, I choose to stress on the Joint M. Sc program in computational design and fabrication technologies between Delft University of Technology and Middle East Technical University because the program is beyond any other mobility methods as student-staff exchanges, several IP programs so on.

The distinction of the joint program from other methods of international relations is related to selection Delft University of Technology from the view of METU. As stated by Arzu Gönen Sorguç one of the most important reasons for the selection of Delft University of Technology is that architectural education offered by both institutions show similarities in terms of content and structure. That means this joint program is an intention of school to be involved in a certain league consisted by schools having similar approaches towards architectural education.

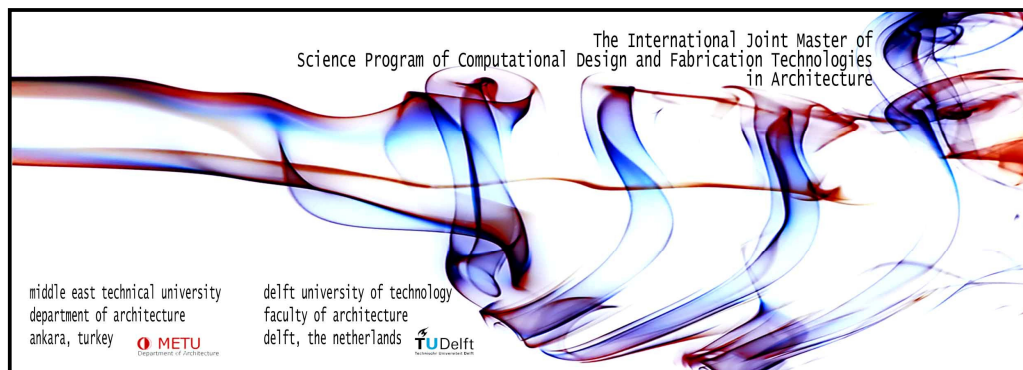

Figure 4.24 Poster of the international joint master program of METU and TU DELFT, Retrieved from www.metu.edu.tr in 24.12.2008

4.3.1.4. Location and Physical Environment of the Institution

Identity of place¹¹² is one of the boundaries giving definition to university, states David Bridges, therefore METU Department of Architecture is analysed with respect to

¹¹² David Bridges, "Back to the Future: the higher education curriculum in the 20th Century". *Cambridge Journal of Education*, Vol. 30, No. 1, 2000, pp 37 – 55. Cited by Kees Doevendans, Johan

specific characteristics originated from location and physical environment of the institution.

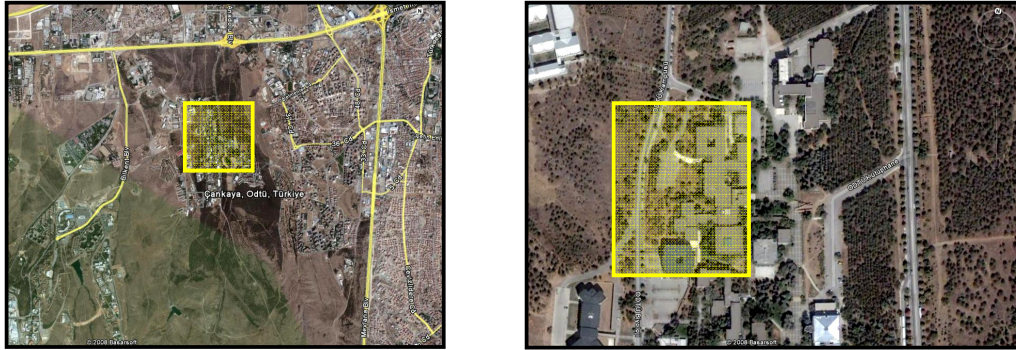

Figure 4.25 – 4.26 Location of the department in Ankara, Google Earth Images

The location of the institution does not lead to a discussion of its relation with urban context of the city as in case of GU Department of Architecture; however department of architecture in METU is operating in a campus university in Ankara, the capital of Turkey. Located in a metropolis, the students and staff have the advantage of the close relation to the cultural and intellectual activities in Ankara. Furthermore, in a campus university students and staff have the chance to know others from different fields.¹¹³

Verbeke, Jelena Petric, “A European Curriculum in Architecture How to Organise and Manage the Knowledge of a Dynamic Subject”, *Towards a Common European Higher Architectural Education Area*, edited by Constantine Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki : Art of Text S.A., 2002, pg.53

¹¹³ Enis Kortan, “Designing University”, Ankara: METU Faculty of Architecture Information and Documentation Centre, 1978.

Figure 4.27 – 4.28 Physical environment of the department,
Retrieved from www.metu.edu.tr in 24.12.2008

Physical environment of the institution, the building of Faculty of Architecture, has to be discussed for the scope of this study because the building also gives reference to the mission of the institution as well. The first building constructed on a vast land, the building gives no reference to any other building, no reference to the site, or the direction of sun, and there are no historic or cultural references in the building as the reformist character of the institution offering a new idea, method, style of education and research in the establishment of METU. The building of the institution is a new style with its autonomous presence on a vast land can be regarded as a complementary situation for the mission of the institution with its modernist and reformist approach.

Figure 4.29 – 4.30 Physical environment of the department.
Retrieved from www.metu.edu.tr in 24.12.2008

Unlike the other three cases, to be read parallel to Building and Power readings of Thomas Markus. The building of department of architecture is designed as a physical environment for educational facilities of architecture therefore its architectural characteristics gains importance. It reflects the three principles of International style as; volume rather than mass, regularity rather than axial symmetry, proscription of arbitrary decoration.¹¹⁴

The last issue to be underlined here is the co-existence of Department of Architecture with Department of City and Regional Planning and Industrial Design in the same building and involving in the same institutional structure similar to ITU Department of Architecture.

4.3.2. Institutional Capacity

4.3.2.1. Leadership (Academic Staff Profile)

“Leadership, defined as “the group of persons... actively engaged in the formulation of the doctrine and program of the institution, and who direct its operations and relationships with the environment.””¹¹⁵

In case of Department of Architecture at METU, for the scope of this thesis, academic staff is signifying the intention of the school towards international relations, observed especially in the establishment period of the institution. Therefore academic staff is analysed with respect to the percentage of foreign staff among the total staff of the faculty because the public self representation and intention of school is to be an international research university.

In the 50th year catalogue, prepared by Faculty of Architecture, including the information from the establishment through following ten years (1956-1966); the percentage of foreign academic staff is %28 as a result of the help of foreign power in

¹¹⁴ Henry Russell Hitchcock, Philip Johnson, *International Style: Architecture since 1922*, New York: Norton, 1st Ed, 1932. Cited by Henry Russell Hitchcock, “The International Style Twenty Years After”, *Architectural Record*, August 1952. pg.91

¹¹⁵ William J. Sifin, “The Institution Building Perspective: Properties, Problems, and Promise” *Institutions and Their Design*, Cambridge Massachusetts: Schenkman Publishing Company, 1972, pg.115.

establishment. Furthermore, according to the catalogue between 1967 and 1982 the foreign staff percentage of the institution has decreased from %28 to %10.

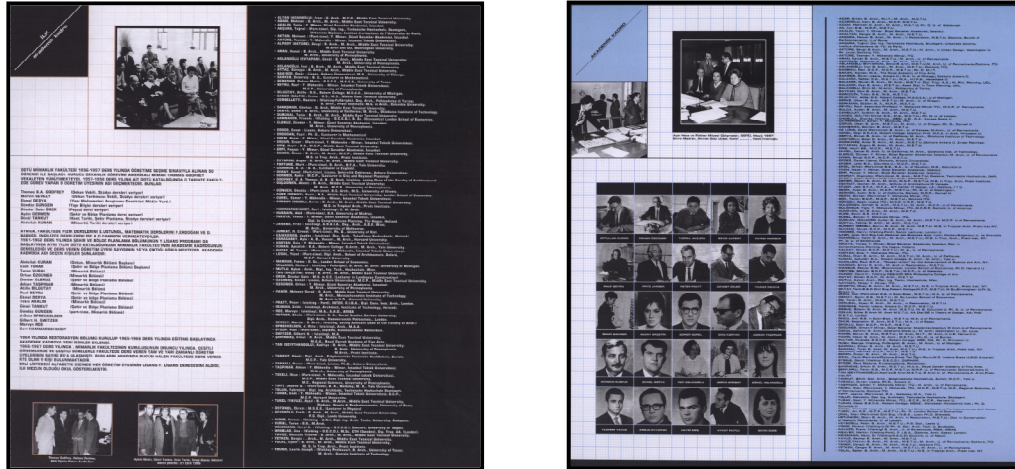

Figure 4.31 – 4.32 Images listing the academic staff of 1956-66 and 1967-82 correspondingly, Retrieved from Fifth Year Catalogue of the Institution

Considering the educational support of UN in establishment of the institution, the high percentage of the foreign staff is not an unusual fact as well as the decrease in the number of foreign staff involved in the institution through the decades. In spite of the decrease in the percentage, the familiarity of the student-staff mobility of the institution is easily readable according to the statements of academicians as well as through a critical look at the educational background of the existing professors, associate professors, assistant professors and instructors involved in the institutional body. The percentage of internationally experienced academicians through their bachelor, master, PhD education in abroad is %51 while %49 of the academicians involved in educational programs offered in METU or equivalent institutions from Turkey. Comparing with MSFAU in which %5 of the academicians with international experience METU seem to be closer to international relations as a culture of school.

From the establishment period of the institution with the highest percentage of the foreign staff through the decades; the percentage of the foreign staff decreases and

currently only %2 of the academicians are from abroad. However the close relation of the mobility of staff in institution is still continue as seen in %51 of the academics staff defined above having international experience through their education.

The accidental, evolutionary or intentional character for the decrease in the percentage of foreign staff is open to interpretations however international relations is important in case of METU and this issue is very crucial to be taken into consideration by the institution as well regarding its mission statement and self representation of being an international research university.

Furthermore representation of academic staff on web site of the institution is in a different character than other three cases; there is no division of the academicians parallel with the division of the learning modules. For that reason, it is difficult to draw a table representing the division of academic staff as drawn in other three cases. Permanent/Part-time Staff Ratio of academic staff is 2.6 which means %71 of the academicians is permanent while %29 is in part-time status.

Table 4.12: Number of academic staff in relation to their status, drawn by the author, according to data Retrieved from METU Department of Architecture, www.archweb.metu.edu.tr , in 11.04.2009

NUMBER OF ACADEMICIAN	Professor	Assoc. Prof	Assist. Prof	Instructor	Res. Assist	Part-time
	6	18	9	10	34	30
TOTAL	77 (%71)					30 (%29)

4.3.2.2. Doctrine (Mission Statement)

“Doctrine, defined as “the specification of values, objectives, operational methods, underlying social action.””¹¹⁶

With 1950’s market-oriented approach towards higher education in order to meet the manpower requirements for the country, in Democrat Party Government, four

¹¹⁶ Ibid

educational institutions have been established in East, West, North and Middle of the country each of them has its own mission related each specific location.¹¹⁷

“Supported by UN through UNESCO its primary mission had been the training of professionals required for urbanism, housing, construction and planning in developing countries”¹¹⁸

Middle East Technical University is established in this context as “an international research university” for the Middle East countries. For the scope of this thesis, two keywords are very crucial in case of METU. The first one is the intent of the institution to be an international university and second one is to be a research university. International relations, mobility of knowledge, student and staff becoming a natural part of the new age with the advent of age of technology however considering the period in which METU was established, this claim is very strong to be an international research university. Furthermore the educational medium of the school is preferred to be English at that time.

Regarding the objective of the institution, the existing mission statement of the institution is to be read in a comparative way. According to the database prepared by MOBBIG the mission statement of the institution is as follows;

“Within relationship to technical and human sciences, with an understanding of architecture that is giving emphasis on interdisciplinary relations and take these relations as a cultural fact, carrying on autonomous character of architecture by renewing it continuously, producing knowledge supported by architectural research; including the subjects of regional, national, international fields, to be determinist in these fields, while preparing academic and intellectual environment in order to develop institutional, technical, ethical and aesthetic knowledge of architecture with a creative, critical, historical understandings; while giving the ability of architectural practice, encouraging the researches in order to create awareness in the direction towards contemporary social, cultural, economic, technological improvements. To have architect graduate who have principles, awareness, critical thinking, creativity, self-confidence, entrepreneur and having the ability leadership in the field of architecture.”¹¹⁹

The above statement belonging to Department of Architecture at METU like in the other cases and as a result of the universality of architectural education has a content

¹¹⁷ Retrieved from <http://www.yok.gov.tr/english/part1.doc> in 12.12.2008

¹¹⁸ Retrieved from www.metu.edu.tr in 25.12.2008

¹¹⁹ According to MOBBIG database, Retrieved from www.mo.org.tr/mek/belge/mobbig-veritabani.xls in 23.01.2008

explaining the objective and contents of architectural education in globally recognized terms. However, an important point has to be mentioned here regarding the awareness of the institution of its objectives and programs. The statement of Selahattin Önür in 2004, in ENHSA meeting, as an introductory presentation, he gives brief information on the department of architecture at METU and uses the two key words as used in the very early periods of the school to be an international research.¹²⁰ This statement is underlined above with its representative character and repeated here as a mission statement because it is very crucial for the purpose of this thesis that the department self represent itself in its own words on an international platform and mentioning the two keywords as claimed at the very beginning of the institution.

4.3.2.3. Program (Educational Phases)

“Program, defined as “those actions which are related to performance of functions, and services constituting the output of the institution.””¹²¹

METU Department of Architecture offers undergraduate, graduate and PhD programs in Architecture. The undergraduate program is based on a four-year study leading to the bachelor's degree with emphasis on architectural design studios. The graduate program, leading to the master's degree is offered in the following areas: Master of Architecture in Design, Master of Science in Building Science, Master of Arts in History of Architecture and Master of Science in Restoration and Preservation of Historical Monuments. Graduate studies leading to the Ph.D. degree are offered in Architectural Design, Building Science, Restoration and History of Architecture.

¹²⁰ Selahattin Önür, “Research in Architecture Curriculum at Ankara School of Architecture”, *Shaping Architectural Curricula for the European Higher Education Area*, edited by Constantine Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2004, pg 139.

¹²¹ William J. Sifin, “The Institution Building Perspective: Properties, Problems, and Promise” *Institutions and Their Design*, Cambridge Massachusetts: Schenkman Publishing Company, 1972, pg.116.

Table 4.13 Number of students involved in different programs and phases in METU Department of Architecture, drawn by the author, according to data retrieved from, www.archweb.metu.edu.tr, in 11.04.2009

NUMBER OF STUDENTS	BECOLOR PHASE	MASTER PHASE	PHD PHASE
	69 (1st year)	74 (arch. design)	29 (arch. design)
	86 (2nd year)	18 (build. science)	17 (build. science)
	67 (3rd year)	21 (arch. history)	18 (arch. history)
	96 (4th year)	35 (restoration)	25 (restoration)
Sub Total	318 (%57 of total)	148 (%27 of total)	89 (%16 of total)
TOTAL	555		

As stated by Selahattin Önür in 2004, METU is established as an international research university. Taking research as a key word, it is mostly associated with the graduate and post graduate phases therefore high ratio of student involvement in these phases are complementary feature of the department. According to another statement of Önür there is an intentional decision of the university to give a stronger emphasis on graduate and post graduate phases than bachelor phase; however the department does not give a stronger emphasis any one of the phases.

Another interesting point to mention is that among all master programs offered by the department the highest student involvement is in the number of student in M Arch. The content of education in this program is defined as; “The M Arch program endows the graduate student with the knowledge of the social, political, economic, geographic and professional contexts of architecture and an awareness of the social and environmental consequences of design decisions”¹²² this definition is also a complementary feature of the mission statement of the institution as to train architects and planners for development of Middle Eastern countries.

¹²² Retrieved from www.metu.edu.tr in 21.01.2009

4.3.2.4. Resources

“Resources, defined as “the financial, physical, human, technological, and informational inputs of the institution.””¹²³

According to research criteria of ENHSA 2003 for European schools, with 555 students, size of the school is S, which means the range of the students is between 500 and 1000. As in case of GU and MSFAU, the disadvantages of small size of METU in carrying a critical mass, a coherent research program and a multidisciplinary system in educational body is also valid in case of METU.

As a state university, student/staff ratio of Department of Architecture in Middle East Technical University is 5.2 with 555 student in all phases and 107 academicians regardless of their status whether permanent or part-time. The ratio is good considering 15 students per staff member as a benchmark.

4.3.2.5. Internal Structure (Administrative Organisation)

“Internal Structure, defined as “the structure and process established for operation of the institution, and for its maintenance.””¹²⁴

In terms of administrative organisation on faculty level, METU Department of Architecture is operating under the Faculty of Architecture like %43 of educational institutions of architecture in Turkey and like MSFAU and ITU.¹²⁵ Regarding the attitude of the institution towards interdisciplinary relations of architecture with engineering, social sciences or fine arts, the organisation scheme does not show a differentiation from the earlier periods of the institution. It is still focusing on the autonomous existence of architecture and do not attempt to construct direct links to other disciplines in terms of administrative organisation.

¹²³ William J. Sifin, “The Institution Building Perspective: Properties, Problems, and Promise” *Institutions and Their Design*, Cambridge Massachusetts: Schenkman Publishing Company, 1972, pg.116.

¹²⁴ Ibid

¹²⁵ According to MOBBİG database, Retrieved from www.mo.org.tr/mek/belge/mobbig-veritabani.xls in 23.01.2008

In departmental concerns, METU Department of Architecture is operating together with City and Regional Planning established in 1961 and Department of Industrial Design established in 1979. Therefore, regarding the institutional structure, there is a similarity of METU and ITU; however interdisciplinary relationships of different departments seem more emphasised in ITU than METU. This can be thought as originated from larger size of ITU; however at this stage of the study it is not possible to make such a concrete assumption.

Regarding administrative articulation of the Department of Architecture, the divisions as architectural design, building technology, architectural history, and restoration observed in other three cases are represented in a more imperceptible manner in the website comparing with the other three cases. For example, the academicians are not introduced on web site in a separated manner according to the divisions mentioned above in case of METU.

4.3.3. Educational Components

4.3.3.1. Analysis on Curriculum

As an alternative to the existing educational institutions of architecture in Turkey; METU offers a different scheme of things, a totally different type of approach towards content, structure and method of architectural education; including sociology, psychology and other human sciences in general as well as a new method for education with its jury system, basic design course and summer practice, as mentioned by Kadriye Seyithanoglu and also underlined in the informative text of the department on its website as;

“As distinct from other schools for higher education in Turkey fashioned after European models, METU established in 1956 as the Middle East Institute of Technology, has an academic system akin to those of the Anglo-American universities in United States.”¹²⁶

¹²⁶

Retrieved from <http://www.archweb.metu.edu.tr/info/about.html> in 27.12.2008

CURRICULUM IN ARCHITECTURE		THIRD YEAR	THIRD YEAR
The Faculty of Architecture will recommend for the degree Master of Architecture a student who has passed with credit the courses listed below:		Architectural Design III	Architectural Design III
		Steel and Timber Construction	Reinforced Concrete
		Theory of City Planning	Theory of City Planning
		History of Art	Heating and Ventilation Specifications and Professional Practice
		Plumbing, Electrical Engineering	
		Lighting and Acoustics	
FIRST YEAR	Fall Term Architectural Drawing Basic Design Mathematics Physics English	Spring Term Architectural Drawing Architectural Design Mathematics Materials and Methods of Construction Landscape Construction English	SUMMER Office Practice in Planning Office
SUMMER	Field Practice in Construction Surveying		FOURTH YEAR Architectural Design IV Detailing History of Architecture Reinforced Concrete
SECOND YEAR	Architectural Design II Statics and Mechanics Materials and Methods of Construction Drawing English	Architectural Design II Statics and Mechanics History of Art Drawing English	Architectural Thesis History of Architecture Housing
SUMMER	Office Practice in Architecture		

Figure 4.33 The first curriculum of the department, Retrieved from Fifth Year Catalogue of the Institution

It is crucial to keep in mind that an institution is “a change inducing and change protecting formal organization”¹²⁷ which is symbolizing, promoting, sustaining and protecting innovations and to regard the “evolution”¹²⁸ model of change with Goodin’s terms. In that sense, comparing the earliest curriculum of the department with the current curriculum which is a more articulated one reflecting the experience gained through the decades; roughly speaking, there is not an overall change or shift from the content and structure of architectural education in the department as seen in MSFAU. There are differentiations as architectural thesis required by the last semester of the earliest curriculum and focus on the courses on information technology and restoration in contemporary one. According to Assoc. Prof. Selahattin Önür, METU Department of Architecture has had smooth adaptation to respond the necessities of

¹²⁷ William J. Sifin, “The Institution Building Perspective: Properties, Problems, and Promise” *Institutions and Their Design*, Cambridge Massachusetts: Schenkman Publishing Company, 1972, pg.116.

¹²⁸ Robert E. Goodin, “Institutions and Their Design”, *The Theory of Institutional Design*, New York: Cambridge University Press, 1996, pg. 24.

the new requirements of different periods because of the flexible and progressive educational system offered by the institution.

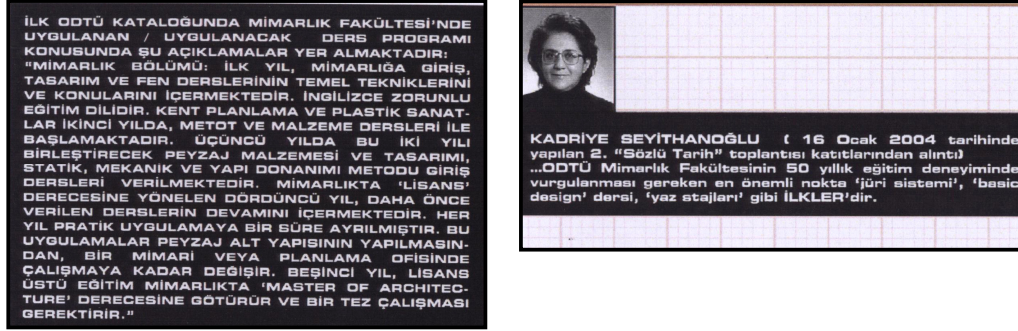
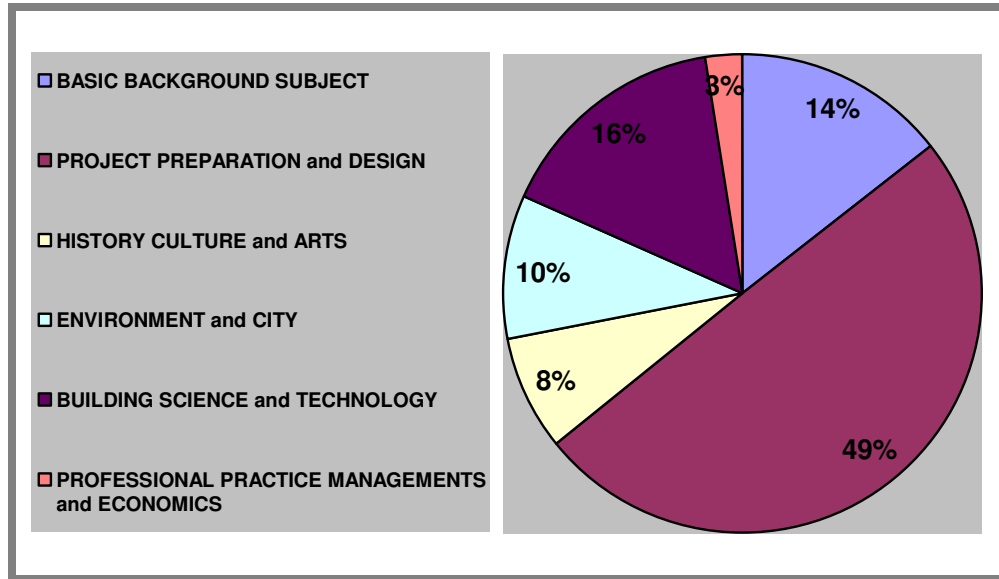

Figure 4.34 – 4.35 Images expressing the content and structure of education, Retrieved from Fifth Year Catalogue of the Institution

In addition to the content and structure of the architectural education offered by METU Department of Architecture; the methodology of architectural education is one of the most important keywords that is the jury system. Furthermore the focus on basic design is another characteristics of architectural education at the very beginning of the department occurred as an “accidentally gained” activity that is ”intentionally” protected through the decades by the institution and are still applied in contemporary educational operations.

4.3.3.1.1. Must Courses

Table 4.14: Distribution of credits in METU Department of Architecture* drawn by the author according to data retrieved from Middle East Technical University, www.metu.edu.tr in 11.04.2009

* There are six main areas constituting learning modules for the competences that students of architecture are expected to gain through architectural education. These areas, accepted by UIA/UNESCO/EU and USA/NAAB also by MIAK are basic background subjects, project preparation and design, history culture and arts, environment and city, building science and technology, professional practice. According to MIAK these subject areas include following competences;

- **Basic background subjects** in bachelor phase include speaking and writing skills, critical thinking, research and team working abilities.
- **Project preparation and design** in bachelor phase includes graphic communication skills, formal composition systems, design skills, benefiting from examples, team working, accessibility, designing programs, site conditions, designing broad in scope.
- **History culture and arts** in bachelor phase includes western architecture, non-western architecture, national and regional architecture, conservation of historic sites and restoration.
- **Environment and city** in bachelor phase includes human behaviours, cultural diversity, sustainable design, legal duties, ethical and professional responsibility.
- **Building science and technology** in bachelor phase includes structural systems, environmental systems, life safety, cladding systems, building service systems, superposition of building systems, construction materials and their applications.
- **Professional practice** in bachelor phase includes building cost control, technical documentation, client's role in architecture, architect's managerial role, architectural application, professional development, and leadership.

Regarding the content and structure of the curriculum of METU Department of Architecture from numerical databases prepared according to the distribution of credits dedicated to each one of the subjects listed above; there are strong similarities of different cases. It means there are certain points, decisions or approaches common which means recognized by general scholarly community. However this does not mean that architectural education offered by these four educational institutions or between any other institutions is standardized in a broad sense; because there are other forces having impact on educational environment. For example the leadership is one of the most important factors affecting the identity of the school as also stated by David Bridges¹²⁹ as one of the boundaries giving definition to a university. In case of METU Department of Architecture, as an intentional decision, the department includes a mechanical engineer Arzu Gönenç, an artist Jale Erzen and a civil engineer Halis Günel in its scholarly community as academicians with specific position and role in constructing the education offered by the institution.

Table 4.15: Orbasli and Worthington’s division, drawn by the author

	ACADEMIC APPROACH	VOCATIONAL APPROACH
Artistic Generalist	Design Projects Architectural Theory	Design
Technical Specialist	Design Projects Engineering	Practical Understanding

The major issue for the scope of this study is discussing four different cases in the context of the tension between universality-particularity regarding educational field of architecture therefore the point here is not to place any institution to a specific position because of the fact that this kind of an approach is so complicated in terms of

¹²⁹ David Bridges, “Back to the Future: the higher education curriculum in the 20th Century”. *Cambridge Journal of Education*, Vol. 30, No. 1, 2000, pp 37 – 55. Cited by Kees Doevendans, Johan Verbeke, Jelena Petric, “A European Curriculum in Architecture How to Organise and Manage the Knowledge of a Dynamic Subject”, *Towards a Common European Higher Architectural Education Area*, edited by Constantine Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2002, pg.53.

methodology to be applied as well as lack of certainty at the end. This uncertainty is originated from the nature of institution in fact. In this way, we can not conclude with any certain statements related to the education offered by METU Department of Architecture at this stage for example to say that architectural education offered by METU Department of Architecture is like “academic art generalist”¹³⁰ as on the imaginary picture of the department in probably most of the people’s mind because the impact of the institutional dynamics on the educational content and structure of the institutions.

4.3.3.1.2. Elective courses

As far as flexibility is concerned with a more or less “standard” curricula imposed by the Ministry of Education, schools have difficulty to develop the appropriate conditions for flexible learning environments. In this respect elective courses are very important tools for the institutions to construct more flexible curricula for students of architecture. Keeping in mind that this study has a limited scope, the analysis is carried out regarding the number of electives with regard to number of students and weight of electives in curriculum.

METU Department of Architecture offers the highest number of electives comparing with the other three cases; the ratio of students with number of elective courses is 3.4 in METU, while 10.4 in ITU, 4.4 in GU, 9.5 in MSFAU. Furthermore related to elective course categories of METU the existence of “Theory / Criticism / Methodology in Urban and Architectural Design” is to be mentioned including 29 (%18) elective courses among 165 total electives offered by the department.¹³¹ Reading the following table the percentage of electives on the total credits in METU is %16 like MSFAU.

¹³⁰ One of the specifications of the matrix drawn by Orbasli and Worthington in “Architecture and Town Planning Education in the Netherlands: a European Comparison”, 2005. Cited by Cited by Kees Doevendans, Johan Verbeke, Jelena Petric, “A European Curriculum in Architecture How to Organise and Manage the Knowledge of a Dynamic Subject”, *Towards a Common European Higher Architectural Education Area*, edited by Constantin Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2002.

¹³¹ The data is retrieved from www.metu.edu.tr in 22.04.2009

Table 4.16 Percentage of electives among total credits, drawn by the author

	ITU	GU	METU	MSFAU
Percentage of electives among total credits	%20	%10	%16	%16

Summer Practice on Construction Site as a Special Application of the Department

From the establishment of the institution onwards, one side of which can be associated with social responsibility mission of the institution, summer practice on construction site has been carried out by METU Department of Architecture as a learning module entailing construction of a small-scale structure in a rural settlement.

“...Between 1958-1974 this program was carried out as a requirement of “Arch 209 Summer Practice Construction”, during which nearly 20 such buildings were constructed in various parts of Anatolia by the second year students under the supervision of professors from the department. After a long period in 1999, the tradition of constructing small-scale buildings in rural regions was resumed.”¹³²

Figure 4.36 – 4.37 Summer practices carried out at very early periods, Retrieved from Fifth Year Catalogue of the Institution

In most general terms, there are two competences aimed to achieve via summer practice. The first is “introduction of building materials and their simple use and

¹³² 2006 Faculty Catalogue of METU, General Information, “Yaz Stajları”, pg. 77

application techniques (4 weeks)¹³³ and second is “introduction to use of surveying equipment topographic readings, measurement techniques, and their applications (4 weeks)¹³⁴ Furthermore, summer practice in construction site can be regarded as a relation pattern of the department with architectural practice which will be mentioned in the proceeding part of the study.

Figure 4.38 – 4.39 Summer practices carried out recent periods,
Retrieved from Fifth Year Catalogue of the Institution

Relation of Architectural Education with Profession

In case of METU Department of Architecture, in order to read the intent of the department to improve the relations of architectural education with architectural practice, a critical look has to be created to the idea behind the establishment of MATPUM (Faculty of Architecture Research Design Planning and Practice Centre). As an initiative of the institution, MATPUM is important for the scope of this study because of the fact that it has been established in order “to realize the continuity between architectural research environment and architectural practice via which education medium will benefit from its reflections in a multidimensional way¹³⁵

Current operation of the centre in order to improve positive and multidimensional relations of architectural research and profession via education is an important topic of discussion which has to be analysed in a critical look also by the department itself.

¹³³ Ibid

¹³⁴ Ibid

¹³⁵ Catalogue of METU Faculty of Architecture, 2006, pg. 67.

Role of Research in Architectural Education

As stated in previous sessions, mission statement of the institution is being “an international research university” and self-representation of institution on several national and international platforms is parallel with this statement. Therefore, in case of METU Department of Architecture, role of research in architectural education is one of the most important parts of this analysis.

According to questionnaire results of the 2004 meeting of ENHSA; considering “the Bologna-system of undergraduate (bachelor) and graduate (master–doctoral): 90 % of the research in the curriculum is carried out in the (Post)-Graduate stage”¹³⁶.

In this way, research is mostly associated with the master and PhD phases of architectural education provided by METU. Department of architecture in METU together with ITU includes the highest student involvement in master and PhD programs. There are 5 different master and 4 doctorate programs offered by the department while 9 master 4 PhD programs offered by ITU Department of Architecture. Comparing with the GU and MSFAU, METU has a higher ratio of student involvement; however it is impossible to state that it has a greater deal with role of research in educational environment at this stage of the study.

¹³⁶ Kees DOEVENDANS, “Schools’ Engagement in Research”
Shaping Architectural Curricula for the European Higher Education Area, edited by edited by Constantin Spiridonidis and Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2004, pp.120-126.

4.4 Mimar Sinan Fine Arts University

Faculty of Architecture, Department of Architecture

4.4.1. Disciplinary Multiplicity

4.4.1.1. Historical Background

Starting education in 1883, Royal School of Fine Arts (Sanay-i Nefise Mektebi) has been established in 1882, the name and structure of the institution has been changed several times and turned into Academy of Fine Arts in 1928, Istanbul State Academy of Fine Arts in 1964.

Figure 4.40: The building of MSFAU Department of Architecture,

Retrieved from www.msgsu.edu.tr in 16.12.2008

The changes occurred in these dates will not be traced here; however there is another change happened in 1981 Department of Higher Architecture was converted into

Faculty of Architecture including Departments of Architecture, City and Regional Planning, Industrial Products Design and Interior Architecture¹³⁷ to be underlined in this part of the study. The influence of Beaux Arts Echol in the establishment of school is important as well as the focus of institution on relation of art and architecture which will be discussed in following parts.

4.4.1.2. Public Self-Representation

Public self-representation of the Faculty of Architecture of Mimar Sinan Fine Arts University is better to be read by an overview of the “info-pack” published on the web page of the institution because of the fact that institution gives the relevant information about itself through this document with its own words. According to the informative document, the institution is represented itself first as being the oldest university with 125 years of experience in architectural and fine arts education. Furthermore, in this document, one of the signs displaying institution’s success is stated as the act that alumni of Mimar Sinan Fine Arts University constitutes the faculty members of other educational institutions of architecture in the country.

In spite of the fact that the emphasis of curriculum on interdisciplinary relations of art and architecture does not seem to provide a satisfactory background, the most important claim of the institution states that, “The distinctive and prominent characteristics of the department making difference between it and the other equal institutions is the balance of art-technique and the programs followed to make this composition.”¹³⁸ Except for the ones focusing on the interdisciplinary relations of architecture and arts like ARCH 669 (The Comparison of Architecture with Arts Painting Sculpture Music), ARCH 564 (The Relationship between Art and Architecture) in optional courses, the reflection of this claim is hardly seen in content of must courses those are constituting the learning modules. According to the statements of Kemal Çorapçıoğlu, within the last two years, department gives more credits to elective courses compared with must courses. He continues with claiming

¹³⁷ Retrieved from http://www.msgsu.edu.tr/data/infopack/info_yeni/katalog.htm, in 16.12.2008

¹³⁸ Ibid

that elective courses are considered as a tool to construct the relations of art and architecture.

Another self-representative statement of the institution, parallel to the previous one is related to the institutional as well as environmental structure of Mimar Sinan Fine Arts University of its housing both architecture and fine arts together from its establishment onwards. This co-existence of architecture and fine arts “under the same roof”²¹³⁹ is regarded as the most powerful potential of the institution when academy was changed into the university with the law of Higher Education in 1981. As a medium of representation, website of the department is one of most important sources of information provided by the institution about its operations in the field.

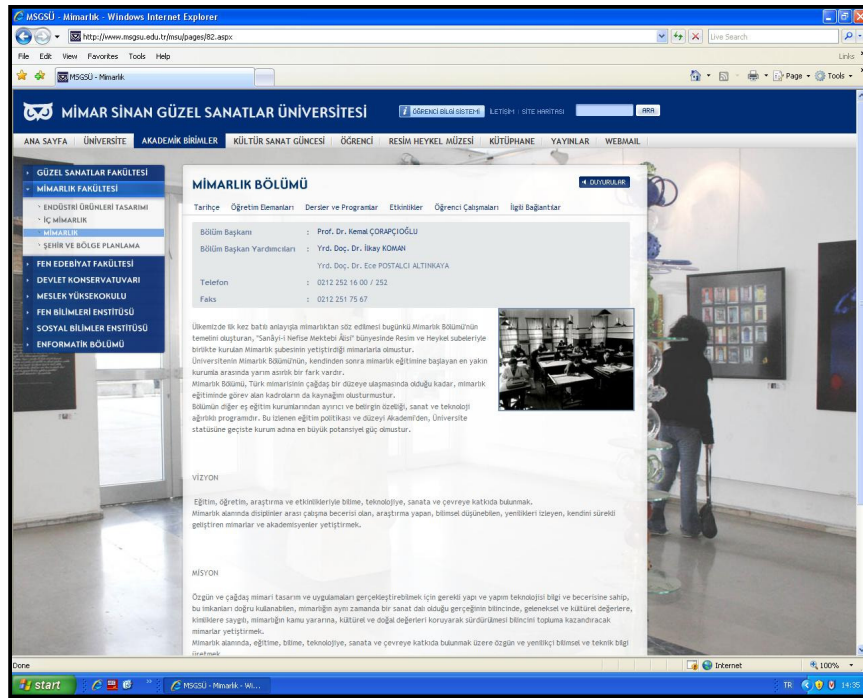

Figure 4.41 First image of the website of MSFAU Department of Architecture, Retrieved from www.msgsu.edu.tr in 16.12.2008

4.4.1.3. Links to Global Network

Unlike ITU and METU, in case of MSFAU international relations can not be regarded as a main objective from public self-representation of the institution. In the web page of Mimar Sinan Fine Arts University there is a part dedicated to show school's international relations with other institutions operating in the educational field of architecture around the world and the international programmes in which Mimar Sinan Fine Arts University take place. According to the text prepared in order to express these relations and programs;

“Mimar Sinan Fine Arts University is involved in the EU Exchange Programs in the frame of the Bologna Process since 2004 after getting the Erasmus University Charter (EUC). By the year of 2007, our Faculty has over 30 partner schools in the EU countries for student and staff exchange and this number is increasing. Our educational plans are prepared in accordance with the ECTS (European Credit Transfer System). The EU Educational Programs will provide additional support to the progress of academically thinking.”¹⁴⁰

4.4.1.4. Location and Physical Environment of the Institution

The school was established in period of Ottoman Empire at the capital city of the country, Istanbul. In addition to the potential of Istanbul as an inviting place for student and staff mobility, one of the most important advantages of institution is said to be originated from the physical environment of the institution.

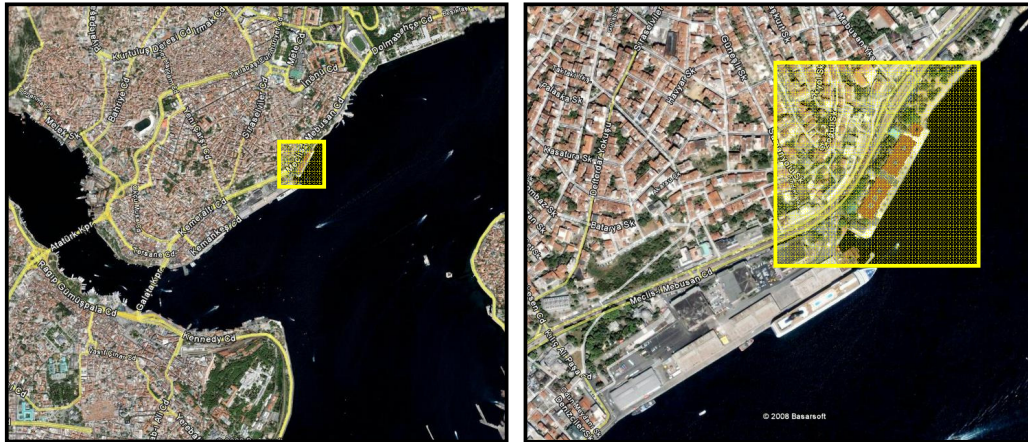

Figure 4.42 – 4.43 Location of the department in Istanbul, Google Earth images

The co-existence of fine arts and architecture in the same physical structure is emphasised in the informative document of the institution on web page as;

“Behind the exceptional educational environment in Mimar Sinan, one can find the co-existence of architecture and fine arts departments under the same roof since its foundation.”¹⁴¹

Figure 4.44 – 4.45 Physical environment of the department,
Retrieved from www.msgsu.edu.tr in 16.12.2008

The co-existence of fine arts and architecture is also emphasised in the interview of again ARKITERA with Prof. Nursel Onat as “Our students receive architectural education in such an environment housing other art fields as painting, sculpture, photograph, and graphic.” As well as with Prof. Dr. İlgi Yüce Aşkun as: “For example, one of the factors behind our success is the co-existence of art and architecture under the same roof. When you go to the hall downstairs you see painting, sculpture and textile exhibitions. Architecture is a totally different field, not like any other technique oriented field.”

¹⁴¹ Ibid

Figure 4.46 – 4.47 Physical environment of the department,
Retrieved from www.msgsu.edu.tr in 16.12.2008

4.4.2. Institutional Capacity

4.4.2.1. Leadership (Academic Staff Profile)

“Leadership, defined as “the group of persons... actively engaged in the formulation of the doctrine and program of the institution, and who direct its operations and relationships with the environment.””¹⁴²

Unlike the high percentage of internationally experienced academicians in METU, %77 of total full time academicians in MSFAU has received education in bachelor, master and PhD phases in MSFAU. From 43 permanent staff of the department 3 of the academicians have received education from abroad which means %7 of the permanent staff have international experience during their education which means a strong difference from METU Department of Architecture. Furthermore 10 of the 43 permanent staff have received education in a different educational institution from in Turkey like ITU, METU, YTU, and HU. Regarding the academician profile, introverted character of MSFAU can be mentioned compared with METU. However, according to the statements of Kemal Çorapçıoğlu, again during the last two years, this approach of school has started to change from a more introverted character to be open to the incoming academicians from other institutions.

¹⁴² William J. Sifin, “The Institution Building Perspective: Properties, Problems, and Promise” *Institutions and Their Design*, Cambridge Massachusetts: Schenkman Publishing Company, 1972, pg.115.

Table 4.17: Academician profile in terms of their educational backgrounds, drawn by the author according to data retrieved from Mimar Sinan Fine Arts University, www.msgsu.edu.tr, in 01.04.2009

NUMBER OF ACADEMICIAN	Out of the Institution (professor, assoc professor, assist professor, Instructor)	Inside the Institution (professor, assoc professor, assist professor, Instructor)
Building Design Division	2	16
Building Tech. Division	6	7
Restoration Division	1	7
Architectural History	1	3
TOTAL	10 (%23)	33 (%77)

Table 4.18: Subject areas of academic staff drawn by the author according to data retrieved from Mimar Sinan Fine Arts University, www.msgsu.edu.tr, in 01.04.2009

NUMBER OF ACADEMICIAN (full time)	Building Design Division	Building Technology Division	Restoration Division	Architectural History	TOTAL
professor	2	2	3	-	7 (%11)
assoc professor	1	1	-	1	3 (% 5)
assist professor	13	9	4	3	29 (%44)
instructor, specialist	2	1	1	-	4 (% 6)
Research assistant	11	7	3	1	22 (% 34)
sub total	29 (%44)	20 (%31)	11 (%17)	5 (%8)	
TOTAL	65				

Furthermore, the distribution of the academicians according to the division of the Department of Architecture is parallel with the distribution of the credits. In case of MSFAU, regarding profile of academicians, art oriented staff is to be searched because of emphasis on co-existence of art and architecture in public self-representation of the institution. However there is a lack of information provided by the website on this issue. Having 105 academicians in the Department of Architecture at Mimar Sinan Fine Arts University, 65 academicians are permanent while 40 academicians are in part time status.

Table 4.19: Number of academic staff in relation to their status, drawn by the author according to data retrieved from www.msgsu.edu.tr in 01.04.2009

NUMBER OF ACADEMICIAN	Professor	Assoc. Prof	Assist. Prof	Instructor	Res. Assist	Part-time
	7	3	29	4	22	40
TOTAL	65					40

4.4.2.2. Doctrine (Mission Statement)

“Doctrine, defined as “the specification of values, objectives, operational methods, underlying social action.””¹⁴³

In one of the interviews of ARKITERA¹⁴⁴ Prof. Nursel Onat who is the Head of the Building Design Division in Department of Architecture at Mimar Sinan Fine Arts University, states that architectural education offered at Mimar Sinan Fine Arts University has a different identity and the department of architecture at Mimar Sinan Fine Arts University claims that the diversity of educational institutions of architecture have to be protected; because a uniformed architectural education is not possible and this diversity is regarded as a dynamic feature for future development of the profession.¹⁴⁵ According to MOBBIG database, the department is expressing its mission as;

“Our education is, training individuals having the ability to perform architectural practice, in addition to giving a certain architectural culture to candidates of future architects. Vision of the department is first to give an accurate and perfect education to the students of architecture.”¹⁴⁶

The mission statement of the institution on the web page is giving emphasis on cultural and conventional values and relation of art and architecture.

“-to train architects having the knowledge and ability of building technology to perform architectural design and application; being aware of the fact that architecture is also a field of art; being respectful for cultural and conventional values and identity; to train architects making society protect cultural and natural values.

¹⁴³ Ibid

¹⁴⁴ ARKITERA is an independent architecture centre that has been dedicated to sustain a better architectural practice, enhance the architectural culture and to raise the architectural quality in Turkey.

¹⁴⁵ Appendix J

¹⁴⁶ According to MOBBIG database, Retrieved from www.mo.org.tr/mek/belge/mobbig-veritabani.xls in 23.01.2008

- to produce creative and original scientific and technological knowledge of architecture to contribute the field of education, science, technology, art and environment.
- to develop an understanding of architecture benefiting from architectural heritage and culture appreciating conventional values; taking the reality of the country as a primary consideration while producing solutions for social problems.”¹⁴⁷

According to Kemal Çorapçıoğlu the primary aim of the institution is to educate architects with the necessary knowledge and methodology to understand regional characteristics of the country; also the architect graduates are aimed to be educated with the necessary knowledge on building sciences to be able to design architectural projects in professional field.¹⁴⁸

4.4.2.3. Program (Educational Phases)

“Program, defined as “those actions which are related to performance of functions, and services constituting the output of the institution.””¹⁴⁹

As the other three cases, educational program of MSFAU Department of Architecture is composed of three phases. The first phase is bachelor of architecture having four years of full time education, the second one is master phase of two years and the last one is PhD phase of three years in the Department of Architecture. The structure of architectural education is the same in all of the three cases; however the emphasis on bachelor and post bachelor phases shows differences among four cases. Total number of students in the Department of Architecture at Mimar Sinan Fine Arts University is 878¹⁵⁰. Bachelor phase includes 775 students (%88 of the total); master phase includes 69 (%8 of the total); PhD phase includes 34 (%4 of the total).

¹⁴⁷ Retrieved from www.msgsu.edu.tr, in 01.04.2009

¹⁴⁸ Appendix I

¹⁴⁹ William J. Sifin, “The Institution Building Perspective: Properties, Problems, and Promise” *Institutions and Their Design*, Cambridge Massachusetts: Schenkman Publishing Company, 1972, pg.116.

¹⁵⁰ According to MOBBİG database, Retrieved from www.mo.org.tr/mek/belge/mobbig-veritabani.xls in 23.01.2008

Table 4.20 Number of students involved in different programs and phases in MSFAU Department of Architecture, drawn by the author, according to data retrieved from www.msgsu.edu.tr, in 01.04.2009

NUMBER OF STUDENTS	BECHOLOR PHASE	MASTER PHASE	PHD PHASE
	-- (1st year)	-- (arch. design)	-- (arch. design)
	-- (2nd year)	-- (build. science)	-- (build. science)
	-- (3rd year)	-- (arch. history)	-- (arch. history)
	-- (4th year)	-- (restoration)	-- (restoration)
TOTAL	775 (%88 of total)	69 (%8 of total)	34 (%4 of total)

Regarding the number of students in the Department of Architecture at Mimar Sinan Fine Arts University in each phase and comparing it with the other three cases, it is clear that there is a strong emphasis of school on the bachelor phase rather than the other two phases and other three cases. According to Kemal Çorapçioğlu, the number academician is to be increased in the department in order to be able to contribute the academic development of the discipline. Therefore, he states that the reason behind the higher student involvement in post bachelor phase in ITU and METU is their, larger capacity in terms of academic staff.¹⁵¹

Taking this diversity of emphasis given any of these three phases in each case into account; one might expect a different educational strategy from MSFAU as from other cases. In the interview done by ARKITERA with Prof. Nursel Onat, she states that the Department of Architecture at Mimar Sinan Fine Arts University gives equal emphasis on each one of these three phases; however the institution's primary aim is to offer architectural education complete in every respect in bachelor phase. She continues with stating that master and PhD phases have to be constructed as a complementary phase on the strong background developed in bachelor phase.¹⁵² However, Kemal Çorapçioğlu states that the emphasis on post bachelor phase is not depending on the intention of the institution; it is much more related to the academic staff capacity of the institution.

¹⁵¹ Appendix I

¹⁵² Appendix J

4.4.2.4. Resources

“Resources, defined as “the financial, physical, human, technological, and informational inputs of the institution.””¹⁵³

Department of Architecture at Mimar Sinan Fine Arts University is a state university whose size is “S”¹⁵⁴ with 878 students like approximately 20 percent of the schools in Europe.¹⁵⁵ The student/staff ratio of the department is 8.4 regardless of academician’s being whether permanent or part-time in status. Regarding student/staff ratio as a key indicator for the quality of architectural education, it is clear that this ratio implies a high quality education; comparing with the student/staff ratio that we learn from the study of Orbasli and Worthington claiming that “15 student per staff member is a benchmark”. When compared it with the student/staff ratio in other European schools of architecture, according to the database prepared by EAAE/ENHSA in 2003, approximately 63% of European Schools of Architecture are in the class interval of 5 to 10 students per staff member.

4.4.2.5. Internal Structure (Administrative Organisation)

“Internal structure, defined as “the structure and process established for operation of the institution, and for its maintenance.””¹⁵⁶

Regarding administrative organisation of the institution, co-existence of Faculty of Fine Arts and Faculty of Architecture in the same institutional structure is the most important particularity of MSFAU. This particularity is also emphasised on the web page of the school as a self representative statement. It is stated that the institution is benefiting from the potentials of this particularity; however relations art and architecture is stated to be improved in future as a continuation of the historical background of the institution. There is a difficulty of institution to construct several

¹⁵³ William J. Sifin, “The Institution Building Perspective: Properties, Problems, and Promise” *Institutions and Their Design*, Cambridge Massachusetts: Schenkman Publishing Company, 1972, pg.116.

¹⁵⁴ S means school is small in size; number of students is in the range 500-1000. Kees DOEVENDANS, Johanna E.M.H. van Bronswijk, “Ready to Start a 21st Century of Architectural Higher Education 2003”, *Shaping the European Higher Architectural Education Area*, edited by Constantin Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2003, pg.55.

¹⁵⁵ Ibid, pg. 56

¹⁵⁶ William J. Sifin, “The Institution Building Perspective: Properties, Problems, and Promise” *Institutions and Their Design*, Cambridge Massachusetts: Schenkman Publishing Company, 1972, pg.116.

special applications, like double major programs within the two fields. Department of architecture is accepting students from OSS, while art fields are receiving students from special examinations. The difficulty is stated as related to the fragmentations in admission process of the department of art fields and architecture.¹⁵⁷

Having crucial changes in terms of institutional structure of Mimar Sinan Fine Arts University, in its broad history, in existing situation, Department of Architecture is operating together with Department of City or Regional Planning, Department of Industrial Products Design and Department of Interior Architecture under the institutional structure of Faculty of Architecture like %43 of other department of architecture in Turkey.

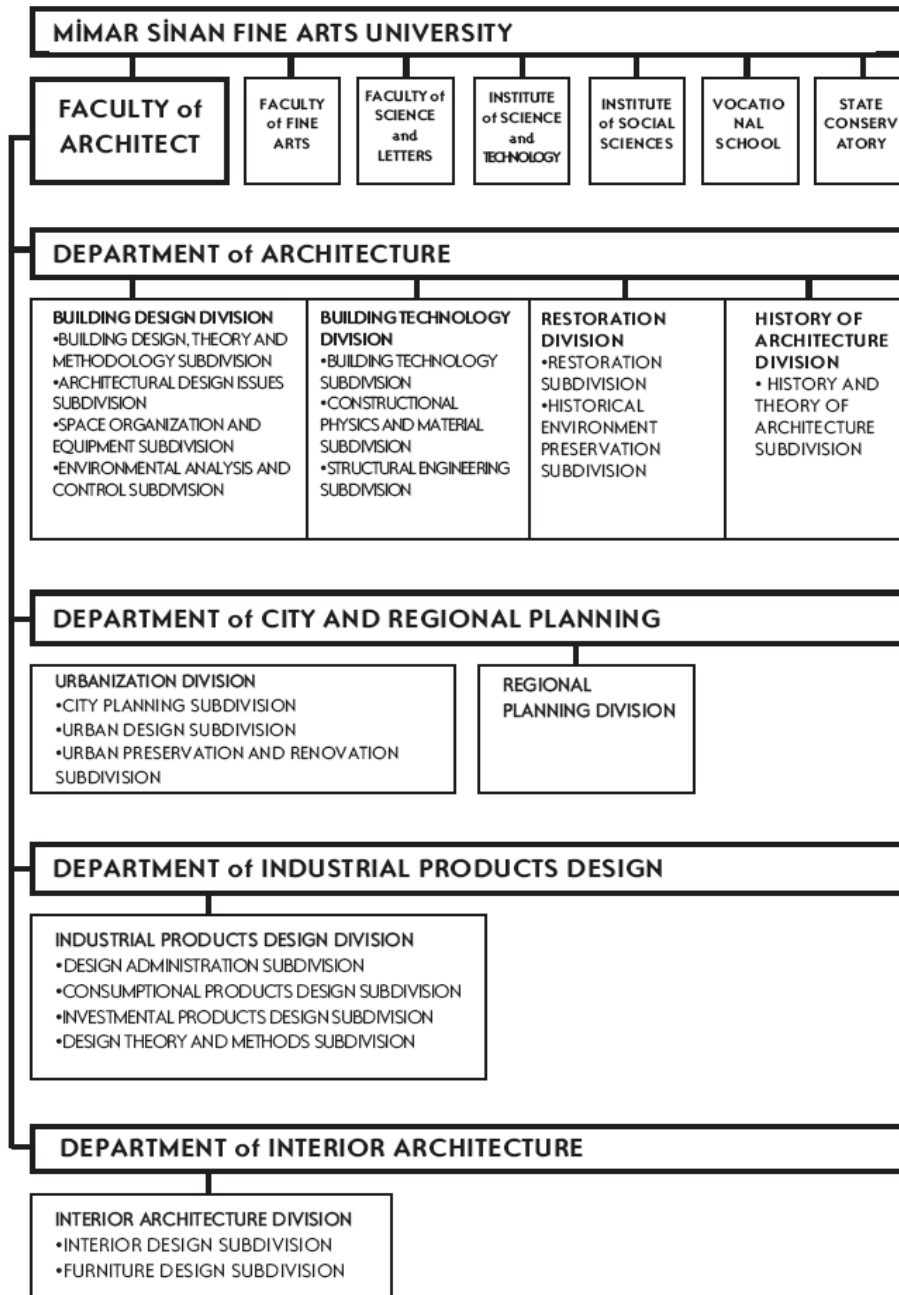

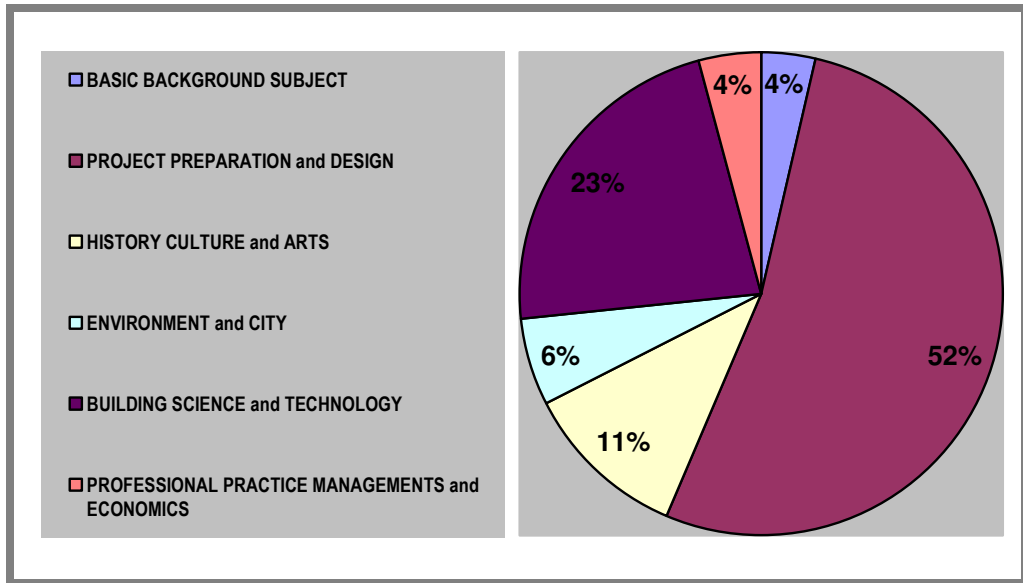
Figure 4.48: Organization chart of MSFAU,
Retrieved from www.msgsu.edu.tr in 16.12.2008

4.4.3. Educational Components

4.4.3.1. Analysis on Curriculum

4.4.3.1.1. Must Courses

Table 4.21: Distribution of credits in MSFAU Department of Architecture* drawn by the author according to data retrieved from Mimar Sinan Fine Arts University, www.msgsu.edu.tr in 01.04.2009

* There are six main areas constituting learning modules for the competences that students of architecture are expected to gain through architectural education. These areas, accepted by UIA/UNESCO/EU and USA/NAAB also by MIAK are basic background subjects, project preparation and design, history culture and arts, environment and city, building science and technology, professional practice. According to MIAK these subject areas include following competences;

— **Basic background subjects** in bachelor phase include speaking and writing skills, critical thinking, research and team working abilities.

— **Project preparation and design** in bachelor phase includes graphic communication skills, formal composition systems, design skills, benefiting from examples, team working, accessibility, designing programs, site conditions, designing broad in scope.

— **History culture and arts** in bachelor phase includes western architecture, non-western architecture, national and regional architecture, conservation of historic sites and restoration.

— **Environment and city** in bachelor phase includes human behaviours, cultural diversity, sustainable design, legal duties, ethical and professional responsibility.

— **Building science and technology** in bachelor phase includes structural systems, environmental systems, life safety, cladding systems, building service systems, superposition of building systems, construction materials and their applications.

— **Professional practice management and economics** in bachelor phase includes building cost control, technical documentation, client's role in architecture, architect's managerial role, architectural application, professional development, and leadership.

The competences that educational institutions of architecture are expected to give to their students draws the boundaries of the learning modules through which these competences are given to the students. In order to discuss the parallels and differences in accents of educational institutions of architecture while constructing their education models, the content and structure of their curriculum have to be analysed in a comparative manner. As claimed in the public self-representation of the institution, the physical environment of the institution is housing fine arts and architecture “under the same roof” and in the same institutional structure, the educational program is aimed to be complementary of this “co-existence”. The analysis on curriculum of the Department of Architecture at Mimar Sinan Fine Arts University is carried out in this way.

Table 4.22: Orbasli and Worthington’s division, drawn by the author

	ACADEMIC APPROACH	VOCATIONAL APPROACH
Artistic Generalist	Design Projects Architectural Theory	Design
Technical Specialist	Design Projects Engineering	Practical Understanding

Taking the “co-existence” of fine arts and architecture statement of the institution into account, further analysis of this study might point to the fact that the department is art-oriented or not; however at this stage of the study it is impossible to draw such concrete conclusions related to the focus of educational model of the Department of Architecture at Mimar Sinan Fine Arts University. Furthermore, Kemal Çorapçioğlu states that, students in bachelor phase have to receive learning modules of architectural design, building technology, environmental issues, history and restoration. This statement is reflecting parallels with the output of the analysis carried out within this research.

Furthermore, comparing with ITU and METU, student involvement in master and PhD phase of MSFAU Department of Architecture is lower together with GU. Therefore, one might suggest that MSFAU Department of Architecture is closer to vocational focus of architectural education. However, taking the statements of Çorapçıoğlu the lower ratio of student involvement in post bachelor phase is related to the problems of the number of academicians to deal with academic goal of the institution.¹⁵⁸

4.4.3.1.2. Elective courses

One of the future potentials of educational institutions of architecture while positioning themselves in the tension between universality of architectural education and particularity of educational institutions of architecture is quantity, content and structure of education provided by the departments via elective courses. In case of MSFAU, elective courses are of the crucial parts of the analysis. That is because institution uses elective courses as a tool to construct relation between art and architecture. In order to do that the credit of electives in curricula is increased to give students opportunity to take art lectures from departments of art fields. Another point related with the co-existence of art-architecture in optional courses is that except for the ones focusing on the interdisciplinary relations of architecture and arts like ARCH 669 (The Comparison of Architecture with Arts Painting Sculpture Music), ARCH 564 (The Relationship between Art and Architecture), the students are expected to take electives from the other art fields. This intentional change of institution is very important for the purpose of this study; because the institution is reconsidering its particularity originated from the specific historical background and attempts to make use of it for the future profile of itself in global arena.

Table 4.23 Percentage of electives among total credits, drawn by the author

	ITU	GU	METU	MSFAU
Percentage of electives among total credits	%20	%10	%16	%16

¹⁵⁸

As seen the above table, MSFAU Department of Architecture has %16 percentage of electives among the total credits as METU.

Quantity of elective courses can be associated with number of students; while content and structure of the courses is much more related to the accent of educational institutions towards their particularities or universality of architectural education. Because of the limited scope of this thesis, only quantity of elective courses in relation to the number of students and percentage of credits of electives in total credits are analysed through this thesis. The ratio of students with number of elective courses 9.5 in MSFAU; while 10.4 in ITU, 4.4 in GU, 3.4 in METU. Furthermore, according to the descriptive information on the web page of Department of Architecture, Mimar Sinan Fine Arts University there are 92 different elective courses distributed among the six categories used as a tool for the analyses on must courses.

4.5 Comparative Reading of the Four Cases

4.5.1. Disciplinary Multiplicity

In order to define several keywords to be applied in institutional and educational analysis of the cases; a preliminary study is carried out related to historical background, public self-representation, links to global network, location and physical environment of the institutions.

Table 4.24 Disciplinary multiplicity of the cases*, drawn by the author

	Disciplinary Multiplicity			
	Historical Background	Public Self-Representation	Links to Global Network	Location and Physical Environ.
ISTANBUL TECHNICAL UNIVERSITY Faculty of Architecture Department of Architecture	school of engineering	regional - international role	NAAB Substantial Equivalency	Urban context coexistence: crp, id, arch, ld, ind
GAZI UNIVERSITY Faculty of Engineering and Architecture Department of Architecture	academy of engineering and architecture	profession-education	-EWSAD -IWTA	Urban context coexistence: engineering-arch
MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY Faculty of Architecture Department of Architecture	school of architecture	research-education	-JOINT GRADUATE PROGRAM (METU-DELFT)	Campus University coexistence: crp,id,arch
MIMAR SINAN FINE ARTS UNIVERSITY Faculty of Architecture Department of Architecture	academy of fine arts	fine arts-architecture		Urban context coexistence: fine arts-arch

Reading the table, the diversities of the four cases are;

— in terms of historical background; academy tradition of GU and MSFAU,

* crp: department of city and regional planning, id: department of industrial design, arch: department of architecture, ld: department of landscape design, ind: department of interior design

- in terms of public self-representation; the relation of art-architecture in MSFAU, research-education in METU, profession-education in GU,
- in terms of links to global network the short term accommodation of student and staff with IP projects in GU; joint master programmes in METU with DELFT one side of which gives reference to be a part of a certain league in international platform, NAAB substantial equivalency of ITU,
- in terms of location and physical environment ITU, MSFAU and GU has urban context while METU in a campus university.

4.5.2. Institutional Capacity

In the direction of the key issues defined in preliminary analysis as intentional or unintentional constructs of the tension between universality and particularity, a survey on each case has been carried out.

Table 4.25 Five constituents of the institutions, drawn by the author

	Institutional Capacity						
	Leadership (Academic Staff Profile)	Doctrine (Mission Statement)	Program (Educational Phase)	Resources		Internal Structure (Administrative Organisation)	
ISTANBUL TECHNICAL UNIVERSITY Faculty of Architecture Department of Architecture	Build. tech./ total %36	in descriptive manner	Bachelor Master PhD %55 %32 %13	student/ staff	1441/ 128 10,3	Faculty of Architecture coexistence: crp,id,arch,ld,ind	
GAZI UNIVERSITY Faculty of Engineering and Architecture Department of Architecture	Instructors from professional field in studio %38	in descriptive manner	Bachelor Master PhD %82 %12 %6	student/ staff	523/ 71 7,5	Faculty of Eng. - Arch. coexistence: engineering-arch	
MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY Faculty of Architecture Department of Architecture	Internationally experienced staff %51	in descriptive manner	Bachelor Master PhD %57 %27 %16	student/ staff	555/ 109 5.2	Faculty of Architecture coexistence: crp,id,arch	
MIMAR SINAN FINE ARTS UNIVERSITY Faculty of Architecture Department of Architecture	Art oriented/ total %2	in descriptive manner	Bachelor Master PhD %88 %8 %4	student/ staff	878/ 105 8,4	Faculty of Architecture coexistence: fine arts-arch	

The four institutions are explored with the application of the constraints of institution as leadership, doctrine, program, resources, and internal structure. These five constraints are discussed for each case with respect to each institution's own keywords defined in the previous session.

4.5.2.1. Leadership (Academic Staff Profile)

As in post modern university concept of David Bridges, identity of scholarly community¹⁵⁹ is a boundary giving identity to a university. Furthermore, as one of the elements constituting the profile of an institution, leadership is considered as a leading factor fostering the institutions in the direction of its own freedom as well as limitation. The formation of the academic staff is a sign giving clues about the profile of school and it is a construct of the institution as well. Regardless of its accidental, evolutionary and intentional character, through the scope of this thesis, leadership is questioned in ITU with respect to the academicians involved in building technology division among the total in order to explore the emphasis of the department on technical issues as a continuation of the origin of the department; in GU with respect to the number of academicians from professional field involved in studio work among the total in order to trace a continuation of academy tradition related to focus of profession-education relation; in METU the formation of the academicians with respect to their international experience because of the mission statement of the institution to be an international institution; in MSFAU the ratio of art oriented academicians to the total number of academic staff is analysed in a rough manner.

The analysis of the profile of the leadership of the four cases is not broad in scope therefore it is difficult and unsuitable to make certain statements on each one of the institutions; however the average percentage of academicians involved in building technology division in ITU; stronger relation of academicians from professional field in studio works of GU; high percentage of academicians with international experience

¹⁵⁹ David Bridges, "Back to the Future: the higher education curriculum in the 20th Century". *Cambridge Journal of Education*, Vol. 30, No. 1, 2000, pp 37 – 55. Cited by Kees Doevendans, Johan Verbeke, Jelena Petric, "A European Curriculum in Architecture How to Organise and Manage the Knowledge of a Dynamic Subject", *Towards a Common European Higher Architectural Education Area*, edited by Constantine Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki : Art of Text S.A., 2002, pg.53

in METU; and low percentage of art oriented staff in MSFAU are the several results of the numerical analysis carried out about the profile of the academic staff of the institutions through the limited scope of this thesis.

4.5.2.2. Doctrine (Mission Statement)

After the analysis on the profile of the academic staff of the four cases, doctrine of the each institution is discussed as a construct of the tension between universality and particularity. The context and the idea through which the institutions are established and contemporary public self-representation of the each case on several platforms using different mediums are the two sources of information for this part of the study to discuss the similarities and diversifications of the mission statements belonging to each case.

As a brief text explaining the mission statement of the institutions in the MOBBIG database and web pages of the institutions are more or less in a descriptive character underlining the definition and objective of architectural education in globally recognized terms. The similarity of the texts prepared by the four educational institutions can be regarded as a reflection of the universality of architectural education; however the mission and context through which institutions are established is different from each other. On behalf of the institutions, this situation is referring a change from particular position of each case towards a more uniformed character in terms of mission statement of the institutions. However, the accidental, evolutionary, and intentional type of this change is another topic of discussion.

4.5.2.3. Program (Educational Phases)

Regarding program as one of the constituents of the institution; reflecting the accent of the institutions towards vocational or academic focus, the analysis goes on with discussing the fragmentations of the institutions in terms of their emphasis on certain phases. In all of the cases the educational program is consist of three phases as bachelor, master, PhD. For the scope of this thesis student involvement is chosen as a

sign indicating the emphasis of the department on certain phases. In terms of student involvement, percentage of the students involved in bachelor phase in GU (%82) and MSFAU (%88) is higher than those of METU (%57) and ITU (%55).

Regarding the vision of the academy tradition in GU and MSFAU, this situation might be thought as a continuation of this tradition originated from the vocational character of the two cases and the stronger emphasis on academic side of the discipline in METU and ITU; however in order to do such statements about the accent of institutions towards academic or vocational side of the discipline a broader analysis have to be carried out related to content of bachelor, master and PhD programs offered by the four cases.

Furthermore, the student staff ratio is another factor determining the number of students involved in master and PhD phases. Because, as stated by Kemal Çorapçioğlu, in order to be assertive on academic side of the discipline, educational institutions need a more capacity in terms of academic staff to hold a large group of students involved post-bachelor phase. Therefore, he states that the reason behind the higher student involvement in post bachelor phase in ITU and METU is their, larger capacity in terms of academic staff.

4.5.2.4. Resources

All of the educational institutions are operating in state universities therefore resources they have more or less parallel with each other and most probably better than the rest of the state universities; however it is not the issue to be discussed through the scope of this thesis. The student/staff ratio which is considered as a sign indicating quality of education provided by these institutions are aimed to be analysed in a comparative manner in this part of the study. The ratios are indicating a good quality of education regarding the “15 students per staff as a benchmark” and comparing the results of the preliminary analysis carried out by ENHSA among the European schools of architecture in 2005.

4.5.2.5. Internal Structure (Administrative Organisation)

The internal structure of the institutions is regarded as a sign indicating attitude of institutions towards interdisciplinary character and hybridization of architecture. It shows fragmentations among cases. In GU, whether intentional or not, the existing institutional structure is parallel with the academy period in terms of the co-existence of engineering and architecture; however the relations are stated as inadequate and to be improved with the help of educational programmes by Nur Çağlar. In MSFAU Faculty of Fine Arts and Faculty of Architecture is in the same institutional structure, which is much more emphasised than the co-existence of department of architecture, city and regional planning, industrial product design, and interior architecture in the Faculty of Architecture. The number of optional courses is increased and used as a tool in order to construct the links between art-architecture, in the last two years. In METU, Departments of City and Regional Planning, Industrial Design and Architecture are in the Faculty of Architecture like MSFAU and ITU.

The accidental evolutionary and intentional development of administrative organisations of the cases have to be searched for in a deeper analysis in future studies those are supposed to be carried out about the action patterns of institutions related to interdisciplinary character and hybridization of architecture.

4.5.3. Educational Components

After discussing the tension through institutional constituents of the four cases, in order to read the diversity of accents of educational institutions of architecture while constructing their education models, the content and structure of their curriculum have to be analysed in a comparative manner. The competences that educational institutions of architecture are expected to give to their students draws the boundaries of the learning modules through which these competences are given to the students. Educational components analysed in following table as must courses, elective courses and special applications of the four cases.

Table 4.26: Comparative analysis of educational components

		Educational Components			
		Analysis on Curriculum			
		Must Courses	Elective Courses		Special applications
A	ISTANBUL TECHNICAL UNIVERSITY Faculty of Architecture Department of Architecture	%21 Basic background subjects %40 Project preparation and design %11 History culture and arts % 7 Environment and city %18 Building science and technology % 3 Professional practice	# students/ # elective courses	1441/ 139 10.4	double major programmes common basic design educ.
B	GAZI UNIVERSTY Faculty of Engineering and Architecture Department of Architecture	% 7 Basic background subjects %45 Project preparation and design %11 History culture and arts % 8 Environment and city %27 Building science and technology % 2 Professional practice	# students/ # elective courses	523/ 119 4.4	thematic vertical studio
C	MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY Faculty of Architecture Department of Architecture	%14 Basic background subjects %49 Project preparation and design % 8 History culture and arts %10 Environment and city %16 Building science and technology % 3 Professional practice	# students/ # elective courses	555/ 165 3.4	summer practice
D	MIMAR SINAN FINE ARTS UNIVERSITY Faculty of Architecture Department of Architecture	% 4 Basic background subjects %52 Project preparation and design %11 History culture and arts % 6 Environment and city %23 Building science and technology % 4 Professional practice	# students/ # elective courses	878/ 92 9.5	emphasis on elective courses

4.5.3.1. Analysis on Curriculum

4.5.3.1.1. Must Courses

The major issue for the scope of this study is discussing four different cases in the context of the tension between universality-particularity regarding educational field of architecture. Therefore the point here is not to place any institution to a specific position, because of the fact that this kind of an approach is so complicated in terms of methodology to be applied and as well as lack of certainty at the end. This uncertainty is originated from the complexity of elements constituting the educational environments.

Each of the four cases is unique in itself as a result of specific historical and regional characteristics they have. The cases are distributed in following table, in terms of content of education offered in existing situation. Reading the table; it is obviously

seen that the subject areas as well as the distribution of credits show similarities. These similarities can be regarded as a reference for universality of architectural education.

Furthermore, roughly speaking, this situation leads us to mention several changes of institutions from a specific position to a uniformed character as in the similarity of mission statements of the cases. The accidental, evolutionary and intentional characteristics of these changes have to be discussed with a more detailed analysis of the history of these institutions. However it seems that in contemporary period intentional changes are more relevant for educational institutions of architecture because of the increasing awareness of the definition and objective of architectural education on globally recognized terms.

Table 4.27 Distribution of the credits among six main areas in the four cases

	ITU	GU	METU	MSFAU
1. Basic Background Subjects	%21	%7	%14	%4
2. Project Preparation and Design	%40	%45	%49	%52
3. History Culture and Arts	%11	%11	%8	%11
4. Environment and City	%7	%8	%10	%6
5. Building Science and Technology	%18	%27	%16	%23
6. Professional Practice Managements and Economics	%3	%2	%3	%4

It is necessary to draw this table in an earlier period before 1980 and compare it with this one to see the differences between earlier periods and current situation. However; this analysis, being not broad in scope, does not aim to achieve the entire historical reading of the cases. It only aims at reading some of the changes from the echols through which institutions have been established to the period in which it operates in a rough manner.

4.5.3.1.2. Elective courses

Regarding flexibility as a key issue, one of the most important opportunities for students of architecture to broaden their knowledge and abilities related to their fields of interests and for educators to define particularity of them in their future existence with the “necessary to be clearly profiled is the way market forces work in this field”¹⁶⁰ is regarded as elective courses in this study.

Content of elective courses can be considered in relation to the accent of institution towards one of the subject areas in the table. Number of elective courses and its power on the curriculum is another side of the issue. Keeping in mind that this study has a limited scope, the analysis is carried out about elective courses offered by the four institutions regarding the number of electives in relation to number of students. The ratio of number of students regarding the number of electives is 10.4(1441/139) in ITU, 4.4(523/119) in GU, 3.4(555/165) in METU, 9.5(878/92) in MSFAU

In MSFAU, departments of Faculty of Fine Arts are accepting students through a special examination while Department of Architecture is accepting students from OSS. Because of the fragmentation among the two different type of admission process, double major programs between art and architecture are not applicable in this case. Therefore, as stated by Kemal Çorapçıoğlu, the number of elective courses is increased compared with the must courses, in the last two years, in order to give students of architecture opportunity to take courses on art fields. In this way, the aim is to construct links between art fields and architecture, as in the historical background of the institution.

In terms of role of electives in the curriculum, reading the following table, there is a stronger power of electives in the educational structure of ITU while in GU the percentage of electives is %10.

¹⁶⁰ Karl Otto Ellefsen, “A Critical Reading of the ENHSA Thematic Network Debates on the Content of Architectural Studies”, *Present Positions (in)forming Future Challenges*, edited by Constantin Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki, Greece: Charis Ltd, 2005, pg. 50.

Table 4.28 Percentage of electives among total credits

	ITU	GU	METU	MSFAU
Percentage of electives among total credits	%20	%10	%16	%16

Special applications

In case of ITU related to “hybridization of architecture to landscape or arts”¹⁶¹; the administrative organisation of the institution is formed by separation of the design fields of architecture¹⁶² and in order to construct links between these different design fields of architecture constituting the departments; basic design education is common to the students of all the departments of city and regional planning, industrial design, architecture, landscape design, and interior design. Furthermore double major programs are providing opportunity for students to improve themselves according to their fields of interests. Through these programs students from department of architecture can be involved in department of Urban and Regional Planning, Interior Architecture, Landscape Architecture, and also Civil Engineering.

Regarding the atypical administrative organisation of the institution, GU is expected to construct several educational links between engineering departments and architecture; however this relation patterns does not observed through this thesis. However; in case of Gazi University “thematic vertical studio” model in bachelor phase is a very advantageous particular application of the department regarding studio work.

From the establishment of the institution onwards, one side of which can be associated with social responsibility mission of the institution, summer practice in construction

¹⁶¹ Ibid

¹⁶² Nur Esin, Füsün Alioğlu, “Mimarlık Eğitiminde Lisans ve Lisansüstü: 21. MOBBİG Toplantısından Notlar”, Retrieved from http://www.mo.org.tr/mek/belge/LisansLisansustuBelgeler/nuresin_degerlendirme.doc in 21.12.2008

site has been carried out by METU Department of Architecture as a learning module entailing construction of a small-scale structure in a rural settlement.¹⁶³

In Mimar Sinan Fine Arts University, regional focus of institution is emphasised by the head of the department. The primary aim of the institution is stated as to educate architects with the required knowledge on regional issues. As parallel with this aim, the location of diploma project is up to the choice of students. They can design the project wherever they like. Furthermore, also parallel to that statement, there are several studios, having plot regions from Anatolia, giving regional knowledge and methodology of analysis of the parts of Anatolia. Different from the other institutions, in MSFAU, the regional emphasis is observed through the interviews.

¹⁶³ 2006 Faculty Catalogue of METU, General Information, “Yaz Stajları”, pg. 77

CHAPTER 5

CONCLUSION

As stated throughout this thesis, globalisation has a great impact on production and application of knowledge in any field of study in recent decades. The impact of globalisation on educational field of architecture and therefore on architectural practice is one of the most crucial topics being discussed on several national and international platforms throughout the world. This thesis mainly dealt with the mentioned impacts of globalisation in the context of architectural education and educational institutions of architecture.

“An institution is a change inducing and change protecting formal organisation; symbolize, promote, sustain and protect innovations, and it is these organizations, as well as the new normative relationships and action patterns they foster, which must become “institutionalized”, meaningful, and valued in the societies they function.”¹⁶⁴

On behalf of the institution, existing as part of a unity while still protecting its own values and knowhow, related to its operations on educational field of architecture, has been the tension that motivated this study. This tension has a great impact on educational institutions of architecture in the last decades; because of the fact that globalisation leads to a certain universality of architectural education while institutionalism is operating in the direction of particularity.

Therefore, it is obvious that like all equivalent educational institutions of architecture, schools of architecture in Turkey felt the necessity to reconsider their educational models in order to draw a strong profile in the globalised world of architectural

¹⁶⁴ William J. Sifin, “The Institution Building Perspective: Properties, Problems, and Promise” *Institutions and Their Design*, Cambridge Massachusetts: Schenkman Publishing Company, 1972, pg.116.

education. Especially with the directive of European Union Department of Prime Ministry of Turkish Republic, from 2007 onwards this process has been accelerated.

Particularity is already of a crucial inclination and necessity of institutionalism; however with the recent developments on the tension between universality and particularity it gains importance. That is why this thesis covers very recent information regarding the four cases. For the scope of this thesis, as seen in previous statements, the major impact of globalisation on architectural education is the tension between “universality of architectural education” and “particularity of educational institutions of architecture” in very recent period.

“There are roughly speaking three ways social institutions might arise and change over time...

Accidental, evolutionary, intentionally arises and changes”¹⁶⁵

Because of the increasing awareness related to the definition and objective of architectural education, recent decades seem to witness intentional changes of educational institutions of architecture originated from the tension between universality and particularity of architectural education rather than the accidental and evolutionary changes.

As expected from the members of these institutions as well as from the other individuals of the educational field of architecture in Turkey, the four cases show differences among each other. This diversity originated from different historical backgrounds, specific regional and institutional characteristics of these institutions. For all that, regarding the comparative reading of the cases in terms of distributions of credits, it is obvious that there are strong similarities as opposed to the myth of peculiarity of the cases. Therefore the point here is related with the degree of the diversity among educational institutions of architecture.

In addition to the methodology developed in this thesis, the similarity of the cases is also easily readable from a critical look at the student projects in architectural

¹⁶⁵ Robert E. Goodin, “Institutions and Their Design”, *The Theory of Institutional Design*, New York: Cambridge University Press, 1996, pg. 24.

competitions as MIMED and ARCHIPRIX. The projects do not show any differentiations among themselves reflecting the particular pedagogical accent of schools. In other words, one can not distinguish the school of the student as the owner of the project. This can be regarded as a result of the level of universality achieved in architectural education not very specific to educational institutions in Turkey.

Regardless of the positive or negative attitude of the institutions towards any of the two challenging and/or opposing sides of the tension, this study intends to develop a methodology in order to read the institutional and educational diversity of the four early established schools of architecture in Turkey, in the existing situation. By the help of this reading, the aim is to define several accidental, evolutionary and intentional actions of these institutions. Therefore it aims to define action patterns of institutions in the tension between universality and particularity.

The methodology aimed to be developed through this study has positive and explanatory contributions in including the structural and educational diversities of the case institutions, because their peculiar educational environments can not be read without any one of the two components. Furthermore, the preliminary analysis held as the first stage for the cases is very crucial in that these items give the identity to educational institutions of architecture.

The methodology of the thesis is open to discussion and apparent that not all the aspects and topics regarding the scope of the thesis have been covered and that the ones have been highly scrutinized with in-depth analysis. Therefore the thesis has to be considered as an introductory work for the future analysis regarding the field of study. Therefore the mentioned action patterns are limited with the scope of this thesis.

In this framework, there are incidentally gained and intentionally carried activities of the cases through which institutions can carry on their particular operations in an intentional manner. Some of these are;

- Summer practice, basic design, jury system, emphasis on international relations and research in METU,
- Support of architects from professional field to studio works in GU as a continuation of the vocational tradition of ADMMA,
- The tendency of MSFAU to focus on the relation of fine arts and architecture in self-representation through the statements, name of the institution, and images on website.

Another action pattern of the institutions observed through this thesis is incidentally gained and left activities. Some of which is intentionally left activities as in the case of GU in the third one of following items.

- The decrease in the involvement fine arts in architectural education at MSFAU as a result of universality of architectural education also with direct effect of YOK,
- The change of strong emphasis and method of building science education GU.

There are intentionally gained activities of the cases that constitute one of the action patterns forming the educational environment of the institutions. As seen in the following two items;

- Double major programs and common basic design education in ITU Department of Architecture to construct links between different design fields of architecture also with engineering.
- Thematic vertical design studio work in GU to improve the relations between lectures in classroom and studio work; also to improve the relations between students from different stages of the bachelor phase.
- The flexibility of students in choosing the location of the studio project as a result of the regional focus of mission statement of MSFAU.
- The stronger emphasis of MSFAU in elective courses in the last two years as a tool to improve the relation of art and architecture; for students of architecture to take

more electives from art fields. That is also a challenge of institution to maintain the particularity of itself in its future existence on the global arena.

The contemporary period is regarded as very critical in that the curricula of the institutions show a dynamic character in order to achieve flexibility, mobility and quality assurance required as key features for educational institutions of architecture in recent decades. Schools are reconsidering their historical backgrounds and particular current operations in the period in which the mission statements are also “universalised”. This is a result of institutionalism as well as globalisation and market forces working in the field. This kind of a picture is not different than any other European school of Architecture; even it can be read as a parallel process.

Established in 1773 to train engineers for the Ottoman Empire, ITU Department of Architecture was giving reference to the German technicshe schule. However, the recent curriculum of the institution is not much different than the other three cases. In addition to the potential of institution originated from its specific location in Istanbul, the larger size of the institution is one of the most important potentials of the department. This is a crucial factor for institutions to develop interdisciplinary relations and a coherent research program. Furthermore, larger size of schools leads to an educational environment whose graduates may constitute a majority group in power with a great impact on national and international platforms. ITU Department of Architecture seems to be aware of its potential on the diversity of students and staff with differing approaches. The institution also develops the interdisciplinary relationships between different design fields of architecture as well as between engineering and architecture.

Originated from the combination and transformation of two private higher educational institutions established 1960's, GU Department of Architecture is assumed to be reflecting its vocational focus in architectural education as a continuation of academy tradition of ADMMA. In this respect the particularity of the department is the involvement and strong power of the academicians from professional milieu in studio work. Moreover, related to studio work, thematic vertical studio model is also a

particular application of the department in constructing the links between knowledge gained from lectures and architectural design process experienced in the studio. Furthermore, intentional decision of the institution to change the content and method of building technology education is to be underlined here that is leading one to universality of architectural education.

Established in late in the republican period, in 1956 METU Department of Architecture is regarded as an example of “American extension of the Bauhaus legacy”. The school was established as an alternative to the two existing schools in Istanbul, with the objective to be an international research university. In addition to the summer practices, basic design course, educational medium as English and jury system from its establishment onwards; the %51 internationally experienced staff; high ratio of student involvement in MArch master program (whose objective is also parallel with the mission statement of the institution) is considered as several particular constructs of the department compared with the other three cases.

Having its roots from “Sanay-i Nefise Mektebi” established to educate architects for Ottoman Empire in 1882 and influenced by French Ecole des Beaux-Arts; MSFAU self-represents itself with the co-existence of fine arts and architecture under the same physical environment and institutional structure as a continuation of historical background of the institution. Moreover, the program is claimed to support this co-existence; however art oriented learning modules and academic staff seem to be improved in case of MSFAU.

There are several further topics belonging to the scope of inquiry of this thesis to be searched for in the future studies about the educational field of architecture in Turkey. The mentioned deficiencies in the comparative reading of the cases are in relation to architectural education with respect to architectural profession, the role of research in architectural education, the graduate profile of the case institutions, and the role of the Turkish Council of Higher Education YÖK, in the tension between universality and particularity.

Relation patterns of educational institutions of architecture with architectural practice are very important and have to be analysed also by these institutions before reconsidering the strategies related to their future profiles in globalised world of architectural education. Especially in case of GU Department of Architecture, probably the most important particularity of the institution is related to its relation patterns constructed between educational and professional fields of architecture.

Research is mostly associated with the master and PhD phases of architectural education provided by institutions. As a future expectation, a study on the role of research in educational structure has to be carried out. “Who carries out the research?”¹⁶⁶ “Types of research”¹⁶⁷ “At what level in the curriculum is research carried out?”¹⁶⁸ and several other discussions about the role of research in architectural education is a topic of discussion broad in scope to be searched for. Especially, in case of METU Department of Architecture, one of the most important particularities of the institution is very much related to the role of research in architectural education.

Moreover, graduate profile of the institutions can be taken as a tool in order to read the diversifications and parallels of educational institutions of architecture. Therefore, an entire research on graduate profile of every institution has to be carried out in order to get feedback from the output of architectural educational environments. Apart from several initiatives, there is a lack of consideration of the institutions to develop a sharing place for all the individuals involved in these institutions. These sharing places are very crucial in that the relations of current students and staff of the departments with older ones can be improved by the help of these platforms. These relations maintain specific traditions of these institutions and it is a requirement of institutionalism for the future existence of any institution with its own values.

In the case of Turkey, another crucial issue is the role of YÖK (Council of Higher Education in Turkey) in the tension between universality and particularity. YÖK is

¹⁶⁶ Kees DOEVENDANS, “Schools’ Engagement in Research”, *Shaping Architectural Curricula for the European Higher Education Area*, edited by Constantin Spiridonidis, Maria Voyatzaki, Thessaloniki: Art of Text S.A., 2004, pp.120-126.

¹⁶⁷ Ibid

¹⁶⁸ Ibid

generally thought as an agent leading to universality of architectural educational. The mission of YÖK is to eliminate the “fragmentations of the higher educational institutions”¹⁶⁹ of architecture; however it is necessary to investigate what are the direct effects of YÖK on educational institutions of architecture. Furthermore what are the challenges of institutions to overcome the pressure of YÖK? These are very crucial questions to be answered because they are directly related to the tension between universality and particularity in Turkey. Furthermore, these questions have to be discussed to understand the action patterns of institutions to protect their own values.

Furthermore, there is a necessity of numerical analysis on educational field of architecture and educational institutions of architecture in Turkey before discussing the key issues parallel with the counterparts on international platforms. Especially, there is a need of a certain system operating for updated numerical database belonging to schools of architecture in Turkey. This is also very crucial to read the institutions in a comparative manner to discuss the particularity and universality concepts in educational field of architecture.

To conclude, the near future of educational field of architecture in Turkey as well as in international arena seems to witness highly intensive communicative relationships of individuals and institutions as well as much more intentional decisions of schools to be a part of the globalised educational environment. Thereof, as in international counterparts, educational field of architecture in Turkey has to be well prepared for the near future of architectural education under the impact of globalism.

¹⁶⁹ Retrieved from <http://www.yok.gov.tr/english/part1.doc> in 12.12.2008

BIBLIOGRAPHY

- Ak zer, E.,  g t, R N., *Mimarlık Eğitim Gelenek Yenilik /Kemal Aran'a Armağan*, Ankara: METU Faculty of Architecture Press, 2001.
- ağlar, N., *Re-Integrating Theory and Design in Architectural Education Proceedings*, Ankara: Nurol Matbaacılık, 2001.
- Goodin, R. E., *The Theory of Institutional Design*, Newyork: Cambridge University Press, 1996.
- Grant, A.C., Lei, L.J., *Global Constructions of Multicultural Education Theories and Realities*, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Inc. Publishers, 2001.
- Harder, A., Teymur, N., *Architectural History and the Studio*, London: Question Press, 1996.
- Harder, E., *EAAE Prize 2001-2002 Writings in Architectural Education*, Copenhagen: From&Co, 2003.
- K hnhardt, Ludger, *Constituting Europe: Identity, Institution-Building and the Search for a Global Role*, Nomos Verlagsgesellschaft: Baden Baden, 2003.
- Mimarlık ve Eğitim Kurultayı 1Nasıl Bir Gelecek Nasıl Bir Mimarlık*, Retrieved from <http://www.mo.org.tr/mek/> in 04.07.2007
- Mimarlık ve Eğitim Kurultayı 2 Mimarın Formasyonu Nedir? Ne olmalıdır?*, Retrieved from <http://www.mo.org.tr/mek/> in 04.07.2007
- Mimarlık ve Eğitim Kurultayı 3 Mimarlık ve Eğitimi Yeniden Yapılanırken*, Retrieved from

<http://www.mo.org.tr/mek/> in 04.07.2007

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı 4 Mimarlık ve Eğitimi/ Süreklilik ve Değişim, Retrieved from <http://www.mo.org.tr/mek/> in 04.07.2007

Nalbantoğlu, H., *Çizgi Ötesinden Modern Üniversite: Sanat: Mimarlık*, Ankara: METU Faculty of Architecture Press, 2000.

Piper, Benjamin., Dryden-Peterson, Sarah., Kim, Young-Suk., *International Education for the Millennium Toward Access, Equity and Quality*, Cambridge: Harvard Educational Review, 2006.

Sifin, W. J., *Institution Building: A Model For Applied Social Change*, Cambridge Massachusetts: Schenkman Publishing Company, 1972.

Spariosu, M.I., *Global Intelligence and Human Development Toward an Ecology of Global Learning*, London: The MIT Press, 2004.

Spiridonidis, C., Voyatzaki, M., *Towards a European Higher Architectural Education Area*, Transactions on Architectural Education No:13, Thessaloniki, Greece: Art of Text S.A., 2002.

Spiridonidis, C., Voyatzaki, M., *Shaping the European Higher Architectural Education Area*, Transactions on Architectural Education No:18, Thessaloniki, Greece: Art of Text S.A., 2003.

Spiridonidis, C., Voyatzaki, M., *Shaping the Architectural Curricula for the European Higher Education Area*, Transactions on Architectural Education No:19, Thessaloniki, Greece: Art of Text S.A., 2004.

Spiridonidis, C., Voyatzaki, M., *Present Positions (in)forming Future Challenges Synthesis of and Directions towards the European Higher Architectural Education Area*, Transactions on

Architectural Education No:27, Thessaloniki, Greece: Art of Text S.A., 2005.

Pearce, M., Toy, M., *Educating Architects*, Great Britain: Academy Editions, 1995.

Teymur, N., *Architectural Education*, London: Question Press, 1992.

APPENDIX 1

INTERVIEW QUESTIONS

1. Globalization and its effects on educational field of architecture in recent decades that is characterized by our age of technology, is the most crucial topic of discussion for the scope of the study. Furthermore; student and staff exchanges, several collaborations and interactive programs between educational institutions of architecture from all over the world creates a kind of global market for educational institutions of architecture, therefore it becomes necessary for educators to rethink; reconstruct or deconstruct the content and the structure of their education models as well. Furthermore, in this global market, schools have to well define themselves among the others to take place as a part of the market and also to construct its future as well.

How does your school takes a position in this context?

(universality and particularity are the keywords)

2. How do you define **the mission statement of your school**, different than other institutions operating in the field?

3. How do you define the focus of education model in your case?
vocational, art oriented, academically oriented, technique oriented,

4. Considering the student staff mobility as a key issue what are **the potentials of your school** to make itself an attractive institutions both for educators and students?

5. Regarding the tension between universality and particularity as a key issue, can you make a **future proposal for higher architectural education in Turkey?**

6. Is there any method of school to evaluate its graduate profile in professional field?

Is it possible to get a curriculum that is in use before 1980? In order to read the changes happened from this date?

APPENDIX 2-A

INTERVIEW WITH NUR AĞLAR

GAZI UNIVERSITY

FACULTY OF ENGINEERING AND ARCHITECTURE, DEPARTMENT OF ARCHITECTURE

(done by the author on 04.11.2008)

Elif zelgöl: Mimarlık eğitiminde globalleşmenin getirdiği standartlaşma ve okulların global ağda kendi kimliğiyle var olma gerekliliği arasında yaşanan gerilimi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Nur ağlar: Kış okulları sırasında yaptığım konuşmalardan yeniden bir derleme yaptım bu sefer gittiğim zaman orada bir sunuş yapmam gerekiyordu. Hani öğrencilere böyle dışardan gelen birinin ders anlatması çok aptalca dersin bir bölümü eğer çok organize olarak sunulmamışsa, dolduracağımız bir özel yer ve *context* belli değilse ne söyleyeceksin ben de herkes bundan kendine dersini çıkarсын anlamında bir iki hikaye anlattım ama hani neler önemli diye.

Şimdi bu beklentiler önemli mesela öğrenciden ve mimarlık eğitiminden ne bekliyoruz. Bakmışsınızdır mutlaka bu *ULA/Unesco Charter*'ının beklentilerini gördünüz mü? İnanılır gibi değil, herşeyi bilecek; ama 3+2, 5+819 yani fark etmez hangi standart eğitim bunun tümünü karşılayabilecek? Mümkün değil, ben oradan geri dönüp şeye baktım, siz de bakın, Vitruvius mesela hemen birinci paragrafta mimarın eğitimi diyor, ne bilecek yani herşey; astronomi de dahil. Fizik geometriye falan razıyız ama astronomi de bilecek, işte birazcık hastalıktan da anlayacak falan ne bileyim Leonardo'ya bakın mesela; nasıl yapı işlerini nelerle özdeşleştiriyor hani Calatrava gibi beden bilmem ne şey, Alberti'ye bak işte centilmen olacak şöyle olacak hani ahlakına dair özel sanatçı mimar bu, özel bir insan entellekte olmalı falan diyor e ozaman gelen öğrenci de standart hani aynı sınavdan geçip geliyor belli bir altyapıyla geleni alma şansısı olsa o da yok sizin ikileminizi bir tek sizin teziniz yaşamazki yeryüzündeki bütün şeyler okullar tabi yaşıyordur ama mimarlık okulları iyice yaşıyorlar.

Gazi Üniversitesinin diğer mimarlık okullarından kendini nasıl ayırıştırabiliyor ya da böyle bir çabası var mı?

Aslında mesela şu andaki çabaya gelmeden önce mesela mevcutta Gazi Üniversitesi Devlet Mimarlık Mühendislik Akademisi'nin dönüşümü biliyorsunuz. Akademinin misyonu hep iyi mimar yetiştirmektir o iyi mimar ne demekti yarışmaya girer, iyi projeler yapar, iyi ödüller alır genelde ödüller sonucunda işler alır, yarışmayla alır onun için de böyle bir gelenek oluşmuştu zaten. Ankara'daki bütün mimarlık pratiğinin piyasasını elinde bulunduran insanlar o

dönem için zaten burada *part-time* olarakta öğretim görevliliği yapıyorlardı ve hiç kimsenin sıkıntısı ve kuşkusu yoktu bu durumdan. Yani bu böyle birşeydir; mimarlık eğitimi bizim beklentimiz budur ve vereceğimiz budur. Diğer yandan da çok şey böyle güçlü bir yapı bilgisi eğitimi vardı. Tek tek detay öğretmecesine fakat bir süre sonra bu bir sürü nedenlerle bence çöktü. Şöyle çöktü bir kere bu kadar tek yön uniform bir bilgiye dayanamaz bu yapı çünkü mimarlık dünyası artık öyle değil çok çeşitli hale geldi. Bütün diyelimki *construction*'la ilgili bütün yöntemler değişti malzemeler gelişti hani çokça bu nanoteknolojiler falan diyoruz ya onlarla ilgili onların sistemleri değişti, detayları değişti, yapıma, üretilme, inşaa edilme süreçleri ve süreleri değişti, kısıadı uzadı neyse birşeyler oldu öbür taraftan örnek çok çeşitlendi. Bizim zamanımızda iki dergi şurada okuduğumuz hani giren üç beş kitap. Ben böyle yurt dışına falan gidince ağzımın suyu akardı. Benim annem mimar değildir, ısmarlamaya çalışırdım ama kadıncağız ne getireceğini de bilemezdi, ne gelecek oradan çünkü adını falanda bilmiyorum ve burada yok. Şimdi bu internet denilen şey doğru-yanlış, bazen yalan yanlış ama şu anda olan herşeyi biçimsel ve imgesel etkisiyle alıyor. Bütün bunları eğitim içerisinde soğurmak da mümkün değil; yoğurmak da mümkün değil yani onu öyle sindirip öğrenciye geri vereceksiniz. Zaten sizin vermenize gerek yok; böyle bir yorumdan zaten buna açık bu ister istemez. Bütün dünyadaki eğitimleri, eğitim sistemlerini şu anda ben eminim Dessau bile Bauhaus eğitimine tutunamıyor. Mümkün değil tutunabilmesi; biz de aynı süreçten geçtik. Öyle birşeye tutunamaz hale geldik fakat ozaman kimliğini korumak çok güç; yani yeniden oluşturabilmek de çok güç...

Şöyle standardız; yıllar belli, saatler belli, aşağı yukarı verilmesi gereken bilgiler belli, belki birinden birine ağırlık kazandırarak yapabilirsiniz ama ozamanda şu anda elimizdeki malzeme birine ağırlık kazandırmaya müsait değil çünkü malzeme derken eğitim kadrosu olarak söylemiyorum neye ihtiyaç varsa oradan kendin bir pay almak için birine ağırlık kazandırısın ama herşeye aynı şekilde ihtiyaç var.

Bu şey gibi aynı, öğrencileri de çağırıyorlar böyle *cover letter*, *cv* işte önceki deneyimler, nerede *experience* yaptın sen? Falan; *field of interes*'lerin ne senin falan diye veya şöyle şey soruyorlar, çok hoşuma, gitti *motivation letter* falan diye birşey yani nelere hevesleniyorsun. Benim oğlum şimdi üniversiteyi bitirdi, o buna benzer şeyler yapıyor. Ben bazen böyle oturuyorum birisi bana *motivation letter* dese ben herhalde yüz sayfa yazırım asla bitmez o motivasyonum içimdeki. Ne istediğimi bir tek şunu diyebilemem, bunca bolluk. Böyle elimde kaleydoskop var da bir parçasını alıp çekileyim diyebilir misin? Mümkün değil. Bütün o değişen görüntülerden birşeyler koparmak ister insanın canı, onunda ondan olsun ister. Öyle olunca böyle çok belirgin çeşitlemeler geliştirme şansı bence yok.

Biz ama ne yaptık onu söylüyüm. Mevcutta böyle güçlü olan işte; yapı güçlü, restorasyonda da çok fazla tez yapılı; çünkü orada diğer dallarda olmadığı kadar çok profesör öğretim üyesi falan var. Ama bu lisans eğitimine ilişkin bir durum değil, uzmanlık eğitimine ilişkin. Bizim mesela bütün şeyimiz en önemli sıkıntımız bence, bu uluslararası ilişkiler gibi diye düşündük ozaman ve ona mesela yoğunluk verdik, o bir miktar çocukların ufkunu farklı alanlarda açabilir diye düşündük. Onun dışında da dersenko İTÜ'de bizden çok ne var? bilmiyorum, ders olarak bence yok. ODTÜ'de ne var? bence yok. Biz ODTÜ'den farklı ne yapıyoruz? yok canım hiç farklı birşey yaptığımız falan da yok. Onu da şöyle biliyorum; genelde işte mesela Aydan Balamir Kadri Atabaş atölyesini düşünün biz onlarla böyle bir üç sene falan, dört sene belki, karşılıklı böyle bir altı yedi dönem yani işte onlar

buraya geldi biz oraya gittik. Böyle bir değişim; her jürimizi değiştirerek hatta arada aynı konuyu verdiğimiz oldu. Hiçkimsenin performansı farklı olamadı. Aynı düzeylerde kötüler, aynı düzeylerde iyiler gibi oldu. Bakışlarda çok fazla fark yoktu. Öğrenci zaten hani böyle bir okulu okuyan gençlik üç aşağı beş yukarı yani. Ben hep şey derim; bir kaymak tabaka var ve onların içerisinde öğrenciler geliyor hani bence belkide biz çok layık olamıyoruz öğrenciyeye diye düşünüyorum çünkü birşey öğrenemiyor olmaları falan mümkün değil yani. Bunca badire atlattıpta üniversiteye girebilmiş; fen bölümlerinden mezun olmuş; o koca sınavları geçmiş; onda şu kadar puan almış; işte nereden bakarsan bak yüzde onluk dilimin üstünde kalmış; illede zaten o onluk dilim girebiliyor üniversiteye onun içerisinde bir çocuğu alıpta “ay öğrenemedi bir türlü ya” diyemezsin, böyle birşey yani mümkün değil. Onun için herhalde farklı şeyler kazandırmak gerek; heyecanlar kazandırmak gerek diye de düşündük çünkü çok büyük farklar göremeyince heyecanını öğrencinin arttırmak gerek diye düşündük. Mesela bir sürü şey yaptık. Yaz okulu, kış okulu diye böyle bir ilişkiler kurup farklı okullarla, Avrupa okulları arasında, onlarla bir etkileşim sağlayalım diye düşündük.

Eğer orada mesela ne gördün dersiniz ben çok belirgin olarak doğu bloğu ülkelerinde mesela Romanya okullarında, Bükreş'te mesela çok güzel, bir fakülte değil orası mimarlık üniversitesi diye geçiyor. Başındaki de rektör; mimarlığın rektörü diye geçiyor böyle bir okul var. Bunu büyük ihtimal Selahattin hoca da biliyor. O okuldaki çocukların acayip bir sanat eğitimi var ama bu nasıl bir sanat biliyor musun? Mesela mevcut bir siyah beyaz resmi bir mimari ifadeye üç beş flomaster çizgisiyle dönüştürebilme yeteneğine sahip bu çocuklar.

Böyle bir eğitimi bizim şuanki şeyimizde Türkiye'de ben 40 okulun 40'ını da tabi bilmem ama 40'ını da diğer 4-5-6 okulla eş de tutmam. O bildiğim 4-5-6 okulun hiçbirisinde, buna Mimar Sinan dahil, ki olması gerekir. Böyle bir yetenek kazandırılmıyor, ben yeteneğin böyle doğuştan *gifted* falan olduğunu düşünmüyorum. Çocukların bu bir alıştırma işi, o alıştırmayla yapabilirler. Mesela onlarda biz karşılıklı işte bir hafta burada bir hafta orada çalışma yaptık. Gruplardan çıkan çalışmalar hep çok başarılıydı ama bu artistik ifadeyi hazırlayanlar gruplardaki Romanyalı öğrencilerdi. Aynı şeyi Polonya'da gördüm Polonya'daki öğrenci böyle halbuki bakışı şey değil asla doğru değil. Çok standart baktığı için aslında kendi ülkesinin ve kentinin dinamiklerini de pekala kaçırıyor. O standart bakış ne şu anda hepimizin bildiği işte Zaha gibi bakmak istiyor Eisenman gibi bakmak istiyor hani *starchitect*'ler gibi bakmak istiyor duruma. Okuduğu, bildiği, gördüğü anlamda. Halbuki şöyle bir tartışma geçtiği için onuda özellikle söyleyeyim; çok yakın bir zamanda Polonya'daydım ben orada bir jüriye katıldım diplomanın küçük projesi jürisine, diploma düzeyinin, böyle ellerinde bir çizim bile yok ve yaptıkları yer bir semt ölçeğinde bir okul ve onu böyle *quarter* dediğimiz eski konut alanı içi *courtyard*'ı ona uzanan bir ilkokul bu kadar bir yerde çalışıyorlar. Yeşil alan yapmaktan bahsediyorlardı birşeyleri; ben döndüm dedim ki bu kentin yeşil alana mı ihtiyacı var? Her kentin yeşil alana ihtiyacı vardır ama Stettin'in yok, gözünüzün önüne getirin Yedigöllerde kurulmuş bir kent; okadar yeşil ki ve okadar yoğun. Bence biraz yeşili açmaya daha sert bir peyzajla daha kentsel yapılar kazandırmaya çünkü kır kentin içinde zaten orada. Böyle dehşet içinde baktılar, arkasından trafik yoğunluğu dedi burada yağunluk yok *congestion* diyor üç tane araba kırmızı ışıkta arka arkaya gelipte hani on dakika beklerirse bir şekilde *congestion* oldu diyor. Yok böyle birşey yani 400.000 nüfuslu *congestion* falan yok görmemişsiniz siz mesela bir metropol dinamiği hiç deneyimlenmemiş onlar tarafından.

Onun için bakışlar her yerde aynı, dünyada aslında *global* dediğiniz için özellikle söylüyorum ama nasıl kazanacaklar farklılığı şu anda MOBBİG'ler bunu tartışıyor. Sürekli bunu tartışıyorlar nasıl? bunu bilmiyoruz. O nasıl da tabii şeyde yapmak çok önemli hani potansiyelini kullanmak çok önemli.

Bizim şu anda diğer okullardan bir farkımız olduğunu ben düşünmüyorum. Hani tabii işte başkentte bir okul, çok puanla girilen bir okul, ne olursa olsun belirli bir geçmişi olan bir okul olduğu için böyle bir eğitim kendine göre niteliği ve sürekliliği var, onu kullanan bir okul ama mesela ODTÜ için nasıl bir eğitim derse birileri ben onu da bilmiyorum. Özel bir fark görmüyorum, bildiğim kadarıyla görmüyorum nereye koyacağımı.... Artık hani bizim bolumumuzun de o eski çok güçlü olduğu yapıların aynı şekilde güçlü olmadığını düşünüyorum, olma imkanında olmadığını ve olmasının doğru da olmadığını düşünüyorum.

Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi olduğu dönemdeki gücü mü?

Evet. Bütün bu mevcut çeşitlilik içerisinde; sürekli endüstriyle işbirliği, farklı aynı işi yapan kurumlarla işbirliği, belediyelerle işbirliği tamam, bütün bunlar eğitime ilişkin birşeyler. Ben galiba diye düşünüyorum bütün bu stajları arttırmak gerek; daha çok staj, daha çok çalışma ve herhalde bütün bu yapılanma da endüstriyle çok ilişkili olarak ortaya çıkmalı diye düşünüyorum. Sabancı ve Koç Üniversiteleri'nin yaptığı gibi mesela. Bence o açıdan bir kimliği var, farklı bir kimliği diğerlerine göre, çünkü kendi bünyelerine gerekli olan neyse, o beyin takımı, onu yetiştiriyorlar. Beyin takımını yetiştiren üniversiteler çünkü zaten bu işi burs vererek yapmaya çalışıyorlardı başka üniversitelerde, en sonunda kendi üniversitelerini kurarak yaptılar. Bunlardan Amerika'da Avrupa'da da çok var böyle sıkı çalışan okullar. Bizim de galiba böyle birşeyler yapmamız gerekiyor. O farklılıkları ancak böyle koruyabiliriz diye düşünüyorum.

Kendi kişisel iş deneyimimde hep Gazi mezunlarıyla çalıştım farklı farklı ofisler de ve Gazi mezunlarının profesyonel hayata çok kolay adapte olduklarını gözlemledim. Bu konuda neler söyleyebilirsiniz education-profession ilişkisi bağlamında Gazi Üniversitesi nasıl bir yapıya sahip?

Onu belki de şuna bağlayabilir misiniz? Çok bilerek değil hissederek söylüyorum, şimdi çok part-time instructor'ımız var. Tabii ODTÜ'de de var part-time'lar ama bu part-time hocalarla da şöyle ilişkiler var; kampüs üniversitesi olunca bu daha zordur, kent içinde olunca daha kolaydır, bizim öğrencimiz çok çalışarak okur. Bürolar da çalışarak okur mesela; bu fark. Ama bu okulun ve eğitimin farkı olarak gündeme getiremem bunu, ama böyle bir fark var bunu biliyorum. Tabii bu öğrenciler açısından çok iyi olur çünkü, o çalıştığı insanı mimar olarak erkenden tanıyıp, yapılan işi erkenden tanıyıp, hatta giderek sorunlarına falan da hakim olmaya da başlar.

Bütün o süreci tüm realitesiyle görüyor,

Tabii... Eğitim süreci devam ederken bir yandan pratikteki süreci de deneyimleme şansını bulur. Ben bunu hep konumla ilişkilendiririm. Biz kent içerisindeyiz ve bürolarla okulun arası yakın çok kolay gidip gelinir, hatta bazı zamanlarda buraya yanında çalıştığı hocaya gelirken hani "beni de atıver" anlamında bürodan birlikte çıkıp geldiği olabilir. Böyle bir yetişme ama zaten benim endüstriyle işbirliği yapmakta kastetmeye çalıştığım şey de zaten buna benzer birşey; bir yandan eğitimini sürdürürken bir yandan da buna ilişkin pratiğin içinde olmak. Tabii ustalıklı

olarak olamaz ama çırak olarak olmak en azından. O belli bir farkı, belli uzmanlık alanlarını, belli okullarda yoğunlaşan belli uzmanlık alanlarını getirebilir bundan sonra diye düşünüyorum çünkü o bütün farklı görüşler ve farklı mezuniyet durumları öğrencilerin eğitimden kaynaklanan farkları vardıysa bile, kalmadı diye düşünüyorum. Herkes de aslında eğitim programıyla biraz fazla oynamaya başladı. Böyle bir oturmadı henüz, o oturmamışlık içerisinde bocalamalarda da şu anda mezun olan öğrencileri araştırmaya esas belki de alamayız çünkü etkileri görülmüş bir sistemin temsilcisi olamıyorlar. Böyle bir geçiş dönemi yaşanıyor diye düşünüyorum. Endüstri bana iyi geliyor kulağıma.

Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi olduğu dönemdeki gücünden bahsettik Gazi Üniversitesinin, peki bahsettiğiniz ve olması gerektiği düşünülen bu endüstri ile ilişkinin eskiden kurulan ve artık işlerliği kalmayan sistemden farkı olacak mı?

Tabii olacak, şöyle olacak; her okul için bu böyle mesela bir kısmı malzeme ve onun araştırmaları ve uygulamaları yönünde çok gelişerek de mezun olabilir. Bizde bu şimdi hiç yok. Şu anda okullarda öğrencinin malzemeyle ilgili gelişme durumu hiç yok ama böyle bir işbirliği yapıldığında olabilir.

Buna yönelik araştırmalar mesela Mühendislik Fakültesi içerisinde olmasından kaynaklanan, iyi de bunun potansiyeli şu anda kullanılmıyor ki. Benim hiçbir mastur öğrencim yok ki malzeme üzerine çalışıp, kimya mühendisliğiyle de bu konuda işbirliği yapıyor olsun veya burada mekanikle ilgili özel çalışmalar var, direnç konusunda, makina bölümüyle işbirliği yapıyorsun, yok böyle bir araştırma süreci burada ve onun içerisinde yer alan öğrenci yok. *Master* programları da böyle örgütlenmiş değil. Ben kendi başıma bunları söylüyorum hep ben bunu birkaç kere birkaç yerde gördüm ve konuştum acaba böyle birşey yapabilir miyiz diye ama bazı koşullarda böyle yasalar, mezuniyetler, oda kabulleri falanda bunu desteklemiyor. Bakın çift anadal diyorsunuz, siz çift dal ile mezun oluyorsunuz birinden biri odaya almıyor. Yani onun için ben yapı oturmadı diyorum. Onun içinde çocuk başına ne geleceğinden çok emin seçimler yapamıyor, halbuki artık öğrenci daha bilinçli, daha ne istediğini bilerek üniversiteye gidiyor, diye düşünüyorum ama o bilinçlilik içerisinde ona çok da sunulan çeşitlilik yok o çeşitliliği de aslında şu anda el yordamıyla buluyor.

Mesela Hollanda üniversitelerinde çok fazla hocanın zaten götürdüğü araştırma var o araştırma içerisinde bir şekilde o öğrenci de payını alarak gidiyor hele bu yüksek lisans öğrencisi ise hepten o araştırmanın parçası oluyor artık uzmanlık alanı da o hangi konuyu kapsıyorsa onun içerisinde kalarak yeterlik, yetkinlik, mesleğe giriş hani bir sürü de böyle şimdi durum belirten sözcükler var. Onları öyle kazanarak giriyor, her mimar dediğimiz orada artık mekan tasarımı yapan mimar durumunda değil. Bu herhangi bir malzeme tasarımı da yapıyor ama o da buna çok büyük katkısı olan birşey. Bunun yapılabilmesi için de dediğim gibi çok o *multi-discipliner* bir grupla birlikte çalışma yürütüyor.

Bu imkanlar mesela sağlanabilirse okullarda o zaman biraz ayrışmalar olabilir hani benim alanım şurada var. Bu konuda Gazi işte *terracotta* işleme konusunda Gazi uzmanlık verebiliyor; ben oraya gideceğim çünkü işte atıyorum Ereğli'de oturuyorum; geri memleketime döneceğim; ışıklarla çalışacağım. Bu bu kadar spesifik olarak yerine

karar verebiliyor ve olabilir ama şu anda böyle birşey yok.

Okulda bir hamle var mı bizim? hayır şu anda sadece *master* ve doktora programlarıyla ilgili yenileme hamleleri var çünkü şey her yerde olduğu gibi bu 4+1 olarak belirlenmiş ya; artı biri nasıl donatacağım derdinde bütün okullar şu anda. Bu artı biri donatma biçimi aslında böyle bir biçim olabilir ve farklılıkları ortaya koyacak bir yıl haline gelebilir. Hatta ben mobilite konusunda da olabileceğini düşünüyorum, dört yılını ODTÜ’de tamamlamış birisi bir yıl şu nedenle, o özel nedenle, Gazi’yi Erciyes’i, Mimar Sinan’ı olur ya ne var başka Dicle Üniversitesi’ni seçebilir. Onun mimarlığını seçebilir. Bu da aslında üniversitelerinde gelişimi açısından çok da iyi olabilir.

Tüm bunların tabi düşünülüp kurgulanması gerekiyor,

Evet, çok zor gözüküyor ama böyle çok gönüllüler de istiyor; sanayi buna destek vermeye hazır olacak; üniversite ve ekibi almaya hazır olacak; çocuk da o ortamı bulduğu için motive olup içinde kalacak ve çıktığı zamanda ne yapacağını biliyor ve onu yapabileceği ortamı da bulacağından emin olmak istiyor, yani yapılan bu.

Gazi Üniversitesinde sunulan mimarlık eğitimi hangisine daha yakın sizce?

(vacational, art-based, academic approached, technic based)

Yüzde otuz, biz bu şeyi yaptık ve benimsedik zaten, üç ana alanı olduğunu düşünüyoruz. Kuramsal, teknik ve uygulama içeriği bu eğitimin içeriği diye düşünürseniz. Bunu besleyecek, uygulama, teknik, teoriyi besleyecek dersler, modüller, parçalar yüzde otuzar ağırlıklı. Eşit ağırlıklı hepsi yani eşit olarak bunu alacağı bir ortamı var şu anda.

Birbirinden daha ağır basma diye birşey yok o zaman?

Yok, saat olarak yok, seçmelilerde bile bir tek bu uygulama içeriğinde. Yani seçmeli derslerde tasarım yapabildiğiniz seçmeli ders yok, çünkü öyle görünüyor, işte haftada bir kere 2 saat seçmeli dersin süresi. 28 saatle bir tasarım geliştirilemez gibi görüldüğünden öyle yapılıyor. Sadece böyle birşeyi doldurabilmek için bile biz bu kış okulu modülünü özellikle tasarım modülü olmasına dikkat ettik yani mimari tasarımın bir alternatif eğitimi verilecek orada. Farklı farklı dediğimiz zaman orada bir işte yapma bilgisine ilişkin birşeyin pratiği gibi görülmesin diye düşündük. Mimari ve kentsel tasarıma bakış içinde kalsın hani onun içeriği öyle olsun o eksik olan kısmı da oradan tamamlayalım diye.

Kış okulu uygulaması ne zamandır var?

Kış okulu, ilki 2003’de yapıldı yedincisi mi yapılacak bu sene? evet. 2003’den beri var ama ilk dört sene kredisi falan yoktu ve ders programının bir parçası değildi sadece program dışı bir etkinlik gibiydi, workshop ve gönüllü alınan birşeydi, şimdi bu üç senedir onun *curriculum*’la çok güzel bir bütünleşme modeli oluşturuldu. Sömestr tatilinde alınıyor, iki hafta boyunca 10 gün zannediyorum. 8’er saat gibi bir çalışma saati var onun karşılığında 80 saat gibi bir çalışması var. Tabi bu 80 saat olmuyorsa böyle *self-studying* gibi giren diğer ECTS oluşturan bilgiler varya o bilgilerle birlikte işte 3 ECTS’i çoktan karşılıyor. Tabi 14 haftanın karşılığını yapıyorsunuz seçmeli ders olarak ama 14 haftanın karşılığı o 28 saati kat kat aşan yoğunlukta bir çalışma çok da seviyor başka okullardan

gelip alanlar da, çünkü yarı yarıya bizim öğrencilerimizden. Daha çok yabancı öğrenci geliyor kış okuluna çünkü 50 civarında zaten partner okullardan geliyor, en az 30-40 tanede Türkiye'deki diğer okullardan öğrenci geliyor. Bazen onların sayısı bizden alan öğrencilerin sayısını geçebiliyor. Onu da sömestrda alıyorlar bahar döneminde yeni alıyorlarmış gibi kodluyorlar biz buradan notları bildirmiş oluyoruz bahar dönemi bitiminde o derslerin notu otomatikman giriyor. Zaten bir kere kış okulundan seçmeli ders alıpta onun kredisini kullanma hakkı var öğrencinin ama bir nedenle devam edemeyip hiç başarısız olan olmadı şimdiye kadar ama devam edememiş falan da kredisini alamamışsa o da onun için bir kayıp olmasın başka birşeyle telafi edebilir diye, böyle düşünülerek yapıldı. 7. sene olacak bu sene. Bu 3 senedir de bu bir ERASMUS IP projesi yani ERASMUS bütçeli bir proje.

Başarılı bir proje anladığım kadarıyla?

Çok başarılı oldu inanılır gibi değil yani, şu anda Türkiye'deki başka hiçbir okulda yok bu uygulama ama bu çok özel bir kimlik kazandırmaz okula.

Tabiki kimlik kazandıramaz ama mobilite kavramı açısından önemli bir uygulama, Gazi Üniversitesi mimarlık bölümü, Zafer Mühendislik ve Mimarlık Özel Koleji ve Yükseliş Koleji Özel Mimarlık Okulları'nın birleşmesi ile oluşan Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisine dayanan bir geçmişe sahip, bu okulların karakterleri neydi?

Söylediğim gibi, o iki şeyi zaten ağırlıklı olarak gece okulları, gece okulları işte zaten çalışan bu işin pratiğini yapmakta olanların okuyup diploma aldığı şöyle birşey gibi düşünün mesela, tam tersi de olabilse de, teknik ressam olarak giriyor, kimin diyelim Vacid beyin yanına çalışmaya. Liseyi bitiriyor üniversiteye girecek, ben mimar olayım, mimarlık bürosunda çalışıyorum. Sanayiyle işbirliğinin en ilkel biçimi aslında ozamanlar için şey dedikleri, usta çırak ilişkisi dedikleri. O günün mevcut terminolojisi de ancak o kadarının ifadesine izin verebiliyor çünkü Bauhaus'un böyle bir yerleşimi var. Usta çırak ilişkisi ama onun içerisinde acayip de bir sanayi ilişkisi var veya zaten işte ihtiyacı var çalışmak durumunda çalışıyor, biryandan çalışacak biryandan okuyacak nerede bunu yapabilirim? O okulda gece okuyup gündüz çalışabilirim veya zaten gece okunan bir okula girdiği zamanda gündüz ne yapayım boş mu durayım, bir yandan da çalışayım diyerek çalışan yani hep böyle okumuş birileri.

Peki bu gelenek bazı değişimlere uğrayarak hala daha var diyebilir miyiz?

Var, var. Şu anda derslerini ayarlayabildiği durumda var. ODTÜ'de bu kadar yoğun değil bu, okurken çalışmak bizde çok fazladır. Çok fazla; yani çalışmıyorsa şaşırırız bir öğrenci, biryandan herhangi bir yerde çalışmıyorsa özellikle böyle üçüncü dördüncü sınıfla gelmişse veya hatta biraz da zaman kaybederek dördüncü sınıfa gelip dersleri seyrelmiş falansa daha çok zaman var kesinlikle çalışır öğrenci, çalışmayan birisi olamaz. Burada da part time olarak çalışanlar genel olarak bizim kendi mezunlarımızdır zaten. Çokca destek veren hocalar onların büroları vardır hatta şuraya bir ilan assalar işte Mürşit Günday çalışacak birilerini arıyor diye bir anda on kişi gidebilir, ben çalışayım hadi diye. Bu bir çarşit kurumlaşmanın da getirdiği birşey. Mezunların dayanışması gibi veya kendini onunla özdeşleştirmesi gibi veya idolleştirebilir, hoşuna gider; "o bu okulda böyle okumuş bitirmiş ve bunu olmuş benim ondan öğreneceğim çok şey var" hani bu sözcüklerle ve bu bilinçle olmasa bile sezgisel olarak bunu yapan öğrencimiz yoğunlukta bence çok var.

Bu çalışma kapsamında; Gazi Üniversitesi özelinde düşüncecek olursak education-profession ilişkisi açısından üstüne gidilebilecek bir gelenek vardır diyebilir miyiz?

Bunu bilimsel olarak şöyle söyleyebilirsen; şu anda Gazi'deki öğrencilerin yüzde 75'i bürolarda çalışıyor bu büroların yüzde 46'sı da zaten Gazi mezunu falan, buna bakarak bir değerlendirme yapılabilir; ama onun dışında böyle bir gözlemlerle, o ayarı beyan etmek. Biz bunu zaten biliyoruz bir kere de siz söylüyorsunuz ama bilim diliyle söylemek tabii biraz daha farklı. Evet yani verilere dayanarak söylemek bu zaten bildiğimiz birşey üstüne gittiğimizde de bunu buluyoruz demek daha doğru.

Profesyonel alanda Gazi mezunlarını özellikle tercih eden şirketler olduğunu göz önüne alırsak, sizce neden Gazi mezunlarını özellikle tercih ediyor firmalar?

Mesela bunu daha bizde hiç araştırmadık işveren niye tercih ediyor? Hala niye tercih ediyor? O eskiden beri gelen gelenekle mi tercih ediyor? Hala öyle mi düşünüyor? veya mezunun durumunu takip edemiyor mu? Ama sizin söylediğiniz şeyi ben çok duydum; benim böyle çevrem de azıcık geniştir, yolla diyen çok var: ya bana iki kişi yollasana sizin okuldan olsun çalışmaya diye, evet çok var öyle. Evet ama buna ben de mesela hakaten bu eğitim böyleyse bile şu anda bende cevap veremem. Bu konuda yapılmış bir araştırma olup olmadığını bile bilmiyorum şu anda.

Bu kadar çok çalışana olmasına rağmen, subjektif birşeyler söylüyorum, Gazi'den yazan çok az, yani bi önceki kuşakta Esen hoca dışında yazan neredeyse yok. ODTÜ'de var çizmeden yazan bir sürü insan, eleştirilen olmaya soyunmuş falan birileri, yani öyle farklılıklar mezunlar arasında bakarsanız var ama eğitim bunu bilinçli olarak yapmak için mi veriliyor? Yok benim ondan haberim yok?

Sizin bakış açınız eğitimden bakmak olduğu için de ben bunlara düzgün cevaplar veremiyorum ama mesela mezundan bakmaya çalışırsanız, mezundan bilebiliyoruz gördüklerimizi. Eskiden beri verilen teknik ağırlıklı içeriğin başka okullardan çok farklı olduğunu artık düşünmüyorum veya böyle Rönesans tipi stüdyo çalışması, ondanda vazgeçti bu okul öyle yapmıyor artık stüdyo çalışmasını. Çok çağdaş ve daha çok kritiğe dayalı daha çok öğrencinin kendini geliştirmesine bilgi görgüsünü arttırmasına falan dayalı bir çalışma da yapılıyor ozaman aradaki farkı bilemiyorum.

Gazi üniversitesinin ders programına baktığımda özelleşmiş konu başlıklarında dersler dikkatimi çekti, içerikleri bağlamında bakıldığında daha “noktasal” bilgi veren dersler mi bunlar, çünkü mesela ODTÜ’de ders programında daha genel ve esnek konu başlıkları var gibi bir izlenime kapıldım,

Hangi dersler bunlar? Mesela fiziksel çevre denetimi dersleri içerisinde mi var birşeyler? Yangınlar, aydınlatmalar ama yani bu dersin adı belirlendiği için genel olarak fiziksel çevre denetimi 1-2-3-4 dense zaten her okulun o FÇD’lerin içerisinde yaptığı şey ama o parçaları görebilmeye başladığınız zaman çünkü bu uzmanlıklara sahip insanlar var burada, onlarda kendi uzmanlıkları ile ilgili alanları o FÇD’ler içerisinde dolduruyorlar ama başka hiçbir okul atarak söylüyorum aydınlatma dersi vermiyorsa o zaten başka bir durum.

Çünkü öbürü de mimari tasarımlar asıl o blok ve dizi yapan dersler bir de yapımlar *construction* dersleri onunda bir

stüdyosu var ve ders alt başlıkları bir de tarihler yani böyle diziye koyarsanız; tasarım stüdyoları, tarih dersleri, *construction* dersleri ve fiziksel çevre denetimi dersleri var son derecede belirgin.

İçerik anlamında baktığınızda bir fark olmadığını düşünüyorsunuz o halde.

Ben mesela şey bekliyorum ama öylede bir farkı da göremedim MİMED’de görmedim. Mesela onun jürisine davet edildim hangi okuldan ne gelmiş. Hepsini bir örnek mesela Mimar Sinan’dan gelen bir tasarımın farklı birşey olmasını düşünüyorum ben oradan gelenin böyle ifadelerinin, oradaki stüdyolarının farklı olduğunu. Yani bu pafta bir temsile oradan anlayabilmemiz gerek “bu galiba Mimar Sinan’dan diye”, Yok böyle birşey. Sadece şunu anlayabiliyorsunuz; bu gruba hoca katkısı çok, bunu anlayabiliyorsunuz. Son derecede profesyonel hazırlanmış paftalar, sunuşlar, projeler öyle bakılmış daha çok da proje değil pafta, sunuş öyle hazırlanmış görebiliyorsunuz. Bu ne şeyi verebilir ne verebilir mesela iki üç şeyi verebilir. Bir tanesi belki o okulda mimari sunum teknikleri ile ilgili dersler çok güçlüdür. Onun için çocuk bunu böyle yapmayı biliyordur.

Siz okullara yarışmalar üzerinden de bakabilirsiniz. Mesela ARCHIPRIX ve MIMED gibi. ARCHIPRIX’de bizim ödülümüz çok fazla olmaz yani her dönem bir iki mansiyon arada bir ikincilik çıkar, neden? Çünkü bizim o dersi (mezuniyet projesini) yapma yöntemimiz diğer okullardan çok farklı. Biz öğrenciyi üç jüride görüyoruz. Öğrenci tek başına dolayısı ile o yarışmanın kriterlerini oluşturan olgunlukta bir tasarımı yollamamızın imkanı yok bizim. Evet beklenen o hale gelmesi üç seferde/aşamada , üç kritik alarak. Ama bütün okullarda bu normal stüdyo dersi herkes 14 haftalık stüdyosunu yaparak yolluyor. 14 haftalık stüdyonun ürünüyle, süreci de hiçbir şekilde dikkate almadığı için hiçkimse. Evet 14 hafta çalışılmış ama ayda bir kere görüşülmüş. Adeta bir böyle yarışmaya hazırlanma alıştırmaları düşüncesiyle oluşturulmuş bir proje. Şey olabilir; en fazla teşvik ödülleri olabilir çünkü hakikaten çok innovative birşey geliştirmiş, hatta geliştirmiş bile değil hop diye bulmuş çıkarmış ve onu sunmuş olabilir ki bu çok oluyor. Çok farklı şeyler değerlendirmeyi gerektiren durumları aynı biçimde değerlendiriyorsunuz ve ozaman da onun içerisinde Gazi Üniversitesinin mezuniyet projesinin yeri çok zor olmaya başlıyor falan.

Eğer okulları karşılaştırmalı olarak bir araştırma yapacaksanız bence ARCHIPRIX ve MIMED’in çünkü MIMED 201’den yani 8 proje için değerlendirme başvuru ve ödül koyuyor onun için ARCHIPRIX ve MIMED’e birlikte bakmak iyi olabilir.

Peki mezuniyet projesinde hangi ölçekte çalışılıyor?

Aslında böyle olduğu için de asla detaya inilmiyor. 1/500 ölçekte kalıyor proje tam yarışma kıvamı yani ve 1/200’e bile gelmiyor yani 1/500’de kalıyor.

O halde mezuniyet projesinde uygulamaya yönelik detay çalışılmıyor?

İlle de detay olsun diye birşeyimiz yok, ama dediğim gibi detaya ilişkin birşey değil zaten bir projenin olgunlaşması. Diploma projesi bağımsız bir proje yani öğrenci gelmiyor, diploma projesinin yürütme biçimi bu stüdyosu yok, ayda bir kere geliyor.

Bu yöntemin rasyoneli nedir?

Yani böyle bir yöntemi var. Ben de artık çok pratiği kalmadığını düşünüyorum ama şöyle bir geleneği de vardı ya hani “yarışmacı-mimar” derlerdi ya bu Gazi’de okuyanlar. Onları buna hazırlamak için, hani bu son projeyide, üç ayıda, kendi başına bir tasarım geliştirerek oluşturmak gibi bir gayret var. Şu anda çok iyi işlemiyor ama uzun zaman çok iyi işledi; ama şu anda değil.

APPENDIX 2-B

INTERVIEW WITH PINAR DİNÇ

GAZI UNIVERSITY

FACULTY OF ENGINEERING AND ARCHITECTURE, DEPARTMENT OF ARCHITECTURE

(done by the author on 13.11.2008)

Elif Özelgöl: Mimarlık eğitiminde globalleşmenin getirdiği standartlaşma ve okulların global ağda kendi kimliğiyle var olma gerekliliği göz önünde bulundurulacak olursa Gazi Üniversitesinin bu anlamda kullanacağı potansiyeli ne olabilir?

Pınar Dinç: Gazi Üniversitesinin potansiyeli sürekli profesyonel alandan beslenmesi. *Part-time instructor* sayımız yüksek, özellikle mimari stüdyo derslerine giren kadromuz yarı yarıya. Part time kişiler arasında mesela 100-150 yarışmada ödül almış kişiler var, 20 yıldan fazla yapı yapma deneyimi olan insanlar çoğu, kendi mezunu da olabilir farklı okullar mezunlarından da olabilir. Bizim stüdyonun (M201) yapısı da böyle mesela, 3 kişi içerden 4 kişi part time, bu şekilde bir kadro yapısı var.

Buna ek olarak dikey stüdyo sistemini uyguluyoruz. İlk sene temel tasarım eğitimi. İkinci sınıfın birinci dönemi, yani bizim stüdyo, mimari tasarıma giriş niteliğinde, mimari tasarıma geçişte bir eşik olarak niteleyebiliriz. Adımız bir ara eşik atölyeydi bir ara subasman dediler, şimdi ne diyorlar bilmiyorum. İkinci sınıfın ikinci yarısından itibaren itibaren ise beş tane farklı atölye var ve her bir atölyenin de kendine has bir teması ya da duruşu var. Teması olmak zorunda da değil aslında ama bu şekilde uygulanıyor; öğrenci kendisi istediği tema ile ilgili ve farklı yıllardan öğrencilerle bir arada çalışma imkanı buluyor bu sayede. Mesela sürekli temalar *environmental control*, tarihi çevrede tasarım, bir ya da iki sömestrlük bir başka tema *kentsel dönüşüm* olabilir. *Environmental control* temalı atölyenin hocaları fiziksel çevre denetimi derslerinin de hocaları oluyor. Bu sayede teori ve tasarım arasındaki ilişkiyi öğrencilerin kurması; teori derslerinde öğrendiğini mimari tasarıma yansıtması da daha kolay. Çok güzel bir çalışma yaptı mesela bu atölye. (Atölye 5) Araştırma Görevlimi Derya Güleç' in de master tez konusu olan bir çalışmaydı bu. Bir seçmeli ders açarak özel bir *environmental control software*' ini öğrencilere öğrettiler. Paralel olarak da atölyelerinde mimari tasarım yaptırıldılar. Dönemin ortalarından itibaren, öğrenciler programı kullanmayı öğrendikten sonra, her öğrenci tasarımını program diline dönüştürdü ve kendi tasarımını *environmental control* kriterleri açısından kendisi değerlendirdi, değiştirdi, düzeltti. Bu yolla çevresel kontrolü merkeze alan, ilgili parametrelerin öğrencinin kendisi tarafından denetlendiği bir tasarım biçimi denenmiş oldu. Sonuçlar bana göre çok parlak özgün tasarımlar değil, ama bir deneme olarak çok değerli buluyorum. Gerisini tezden okursunuz.

Gerçekten ilginç.

Öğrencinin ilgi duyduğu alanda daha fazla çalışabilmesine de olanak tanıyan bir uygulama, ne zamandan beri dikey stüdyo uygulaması var?

Evet, çok eskilerden beri var aslında. Ben öğrenciyken de vardı. Ne zamandı ? 1986-90 arası. Ozaman 201 ler de dikey stüdyoda ders yapardı. Temel eğitimden çıkıp böyle bir yere düştüğümüzde kendimizi biraz uzaylı hissetmiştik. Herkes bir dil konuşuyor biz anlamıyor gibiydik. Ama dinledikçe, bir iki denedikçe anlar ve de anlatabilir olduk. Sancılı bir geçişi hatırlıyorum. O yüzden şimdiki M201 stüdyomuzu çok değerli buluyorum. Dikeyde stüdyo çeşitli olanaklar sağlıyor. Farkında olmadan duyarak görerek büyüklerinden ve diğerlerinden çok şey kapabilir insan. Yine dikeyde ekip çalışmaları olabiliyor mesela. Bu çalışmalarda da çok şey öğrenilebilir. Dikey stüdyo ayrışımımız içinde her ilgiye karşılık verebiliyor muyuz bunu tam olarak kestiremiyorum. Ama her stüdyo kendine düşeni eksiksiz yapıyor kanımca. Stüdyo çalışmalarımız uluslar arası yayınlardan da izlenebilir boyutta. Uluslararası alanda söz söyleyebilmek, çalışmaları bu boyutta yapabilmek Gazi'nin önemli bir davranış biçimi oldu. Özellikle yaptığımız işlerin içeriği ile bu konuda iddialı bir konumda olduğumuzu düşünüyorum.

Kurumsal anlamda Gazi Üniversitesinin Mimarlık Mühendislik Fakültesi bünyesinde varlığını sürdürmesi durumu da bir farklılık getirebilir mi?

Esasında mimarlık fakültesi kurulması ve mimarlığın şehir planlama, endüstri ürünleri tasarımı, peyzaj mimarlığı gibi alanlarla birlikteliğinin daha ön plana çıktığı bir kurumsallaşma düşüncesi var.

Bunun nedeni nedir?

İdari nedenlerden dolayı; mimarlık mühendislik gibi değerlendirilip benzer bir bütçe ayrılıyor ve bu bütçe mimarlık bölümü için çok yeterli olmayabiliyor. Harcama kalemlerimiz çok farklı. Özerk bir fakülte olmak idari nedenlerden dolayı daha avantajlı olarak görülüyor.

Buna ek olarak mimarlık şehir planlama, endüstri ürünleri tasarımı, peyzaj mimarlığı gibi bölümlerle birarada olduğunda daha verimli bir sistem olacağı görüşü var. Tüm bu bölümlerin birinci sınıfta ortak bir temel tasarım eğitiminden geçip sonra özelleşmesi gibi bir yola da gidilebilir. İTÜ'de de uygulanan sistem, gibi fikirler de var.

Nur Çağlar'la görüşmem sonucunda Gazi mimarlıkta education profession ilişkisinin oldukça kuvvetli olduğu fikrini edindim ve bunun önemli olduğunu düşünüyorum sizin bu konudaki görüşleriniz nelerdir?

Evet bölümün profesyonel hayatla ilişkisi hep güçlü olmuştur. Hatta mesela benim yürüttüğüm bir araştırma projesi kapsamında yedi deneyimli yarışmacı Gazili mimarın her biri birer hafta gelip birer seminer verdi geçen dönem. Projenin adı Mimarlığa Yarışanlar. Bazıları aynı zamanda şimdiki part time kadromuzda yer alan bu kişileri öğrencilerin tanıyıp onları model almaları söz konusu. Bunun etkisini çok çabuk gördük. Yeni mezun mimarlarımız da seminerlere katıldılar. Ve de hemen bu yıl içinde iki yarışmada birincilik ödülü aldılar. Özgüven ve yüreklendirme, okuldan gelen değerlerin farkına / bilincine vardırma işe yaradı sanırım. Sayıca az belki ama Gazi nin çeşitli uygulama projelerini yapan öğretim elemanlarımız var. Yurt dışında restorasyon işleri yapan bir

restorasyon ekibimiz var. Bunlar meslek uygulaması ile eğitimin iç içe gittiğini gösterir önemli göstergeler. Part-time ların varlığını ve stüdyolar için vazgeçilmezliğini zaten belirtmiştim.

Gazi Üniversitesinde sunulan mimarlık eğitimi hangisine daha yakın sizce?

(vocational, art-based, academic approached, technic based)

Burası hiçbir zaman teori ağırlıklı bir okul olmadı, tasarım, uygulama ve yarışma, yani vocational diyebiliriz, hep ağırlık verdiği alanlardır. Ama buradan teorik yapımızın da zayıf olduğu anlaşılmasın. Çok iyi derslerimiz ve içeriklerimiz var ama esas olan bunların tasarımla olan kesişimi, tasarıma hizmet etmeleri. Hep bunu ön planda tuttuk. Akademik kadro yapısı düşünüldüğünde mesela ben atipik olabilirim çünkü benim pratik hayatım fazla olmadı, formasyonum farklı biraz. Okuldan sonra bir buçuk sene özel büroda çalıştım, sonra akademik alanda çalışmaya karar verdim, hiç yarışma denemedim mesela. Pratiğin eleştirilmesi alanında çalışmalarım oldu, özellikle kullanıcı memnuniyeti konusunda. Eleştirel bakış açıları geliştirme konularında çalışıyorum hala. Kış okulu uygulamasının bir eğitim ortamı olarak değerlendirmesini de ben yapıyorum. Mimarlığa Yarışmalar projesi de benim başlayıp farklı konu başlıklarında devam ettirmek istediğim nitel araştırma yöntemlerine dayalı bir çalışma mesela. Kendimi atipik öğretim elemanları için örnek verdim. Başka atipikler de var. Onları ben anlatmayayım.

Konuya dönersek, bir okul vocational ağırlıklı ise diğer yaklaşımları da dışlamaz bence. Temel tasarımda sanatla iyi bir tanışma yaşıyor öğrencilerimiz. Temel eğitimimiz çok iddialı iki ayrı ardalı gruptan oluşur. Öğrenci birinden bir diğerine geçişte biraz dayak yemiş gibi hissediyor ama mimarlığın diğer alanlarla, özellikle de sanatla, kesişimini burada iyi deneyimleniyor bence. Bu dönem, M201 öğrencilerimden, stüdyonun çalıştığı arsaya ait bir nesne yaratıp bunu makete koymalarını istedim. Çok güzel denemeler geldi. Öğrenci, içindekini uygun bir dille aktarabilmeyi çok iyi öğrenmiş.

Çok sayıda bilimsel makalesi olan arkadaşlarımız var. Mesela Doç.Dr. Aysu Akalın Başkaya kendi alanındaki bütün önemli uluslararası hakemli dergilerde defalarca yayın yaptı. Çok iyi master ve doktora öğrencileri yetiştirdi. Yayınlarını hep onlarla yaparak öğrencilerini de yüreklendirdi. Kendisi bizi academic yapan çok güçlü bir arkadaşımızdır.

Bilgisayar önemli bir teknik ekipman. Öğrencilerimiz bu araçla çok haşır neşirler. Seçmeli dersleri severek alıyorlar. Başarılılar. Diploma sunuşlarında çok profesyonel paftalarla karşılaşabilirsiniz. Bir başka teknik araç da maket. Makete önem veririz. Temel Tasarımın ikinci döneminde sevgili Yrd.Doç.Dr. Hakan Sağlam şahane maket denemeleri yaptırıyor. Mies in Le Corbusier in eserleri oluklu mukavva ile 1/ 10 ya da 20 gibi ölçeklerle çalışılıyor. Çok harika ve öğrenciye de maket yapma konusunda, malzemeye haşır neşir olmada çok deneyim ve cesaret kazandıran bir çalışmaydı. Maketler hala gözümün önünde. Hepimizin ruhuna işledi. En çok da öğrencilerin.

Demek istediğim, vocational olarak adlandırılabiliriz genelde ama biz her şeyiz. Çok iddialı biliyorum ama kadromuz da idealist ve bu iddiayı şevkle taşıyor.

Profesyonel alanda Gazi mezunlarını özellikle tercih eden şirketler olduğunu göz önüne alırsak, sizce neden Gazi mezunlarını özellikle tercih ediyor firmalar?

Öğrencinin iyi çizim bilmesi, yapı bilgisinin iyi olması öncelikli nedenler olarak görülebilir. İşverenler aldıkları mimardan ofisin çalışma ortamına ayak uydurana kadar geçirdikleri evrede aynı zamanda *effective* olarak çizim de yapmasını bekliyorlar. Bunun için Gazi mezunlarına öncelik veriyor olabilirler. Yapı ve detay bilgisinin iyi olması öğrenci için profesyonel hayatta iyi bir nosyon olarak değerlendirilebilir. Yapı eğitimi Gazi’de biraz ağırlığını yitirdi son zamanlarda kadro erozyonu yüzünden ama önümüzdeki beş yıl içinde yine eski gücüne kazanmasını hedefliyoruz. Yapı eğitiminin geçirdiği evreleri daha iyi anlamak için Öğr. Gör. Dr. Mediha Gültek ve eşi Öğrt. Gör. Dr. Göktürk Gültek’le konuşabilirsiniz. Bizim öğrencilik zamanlarımızda mesela “okul biter yapı bitmez” diye konuşulurdu. Şimdi de Auto-Cad, 3D Max gibi tasarım, çizim ve sunuma yönelik dersler önem kazandı. Ayrıca öğrenciler özellikle son sınıflara doğru okurken çalıştıkları için profesyonel dünyaya yabancı değiller. Profesyonel hayatta akademik hayat arasındaki ilişkiye yaklaşım biçimini en iyi örnekleyen bir şey de şu olabilir; Gazinin bir dönem sloganı, belki hala vardır, “bilgiyi hayata dönüştürür” idi. İnternette web sitesine girdiğinizde yazardı. Böyle bir çalışma kapsamında okulların curriculum, öğretim üyesi formasyonu, öğrenci profilleri, fiziksel özellikleri karşılaştırılması önemli olacaktır diye düşünüyorum.

Bu anlamda Gazi Üniversitesini fiziksel özellikleriyle değerlendirmenizi istesem?

Hayatın bütün realitesi ile yüzyüze bir lokasyonumuz var Gazi Mimarlık bölümü olarak, Şehrin içinde konumlanmış olması mühendislikle aynı binayı paylaşması hemen yanbaşında ilkokul olması, Maltepe’nin göbeğinde olması tüm bunlar fiziksel altyapı eksiklikleri ile de birleşiyor. ODTÜ ile kıyaslayınca çok büyük farklar var. Şehirde konumlanması öğrencinin çalışıp okumasına kolaylık sağlıyor. Eğer gözlemleme imkanı bulduysanız bilirsiniz stüdyo ortamı da ODTÜ’den farklıdır.

Nur Çağlar’dan aldığım bilgilere göre Kış okulu uygulaması ile ilgili değerlendirmeleriniz olmuş ve yakın zamanda yayımlanacakmış.

Nur Çağlar kış okulları konusunda chairperson olarak rol aldı ben ise bu uygulamanın başarısını ölçmeye yönelik değerlendirmeden sorumlu kişiyim. Kış okulu 2003’den beri var ve iki yıldır ERASMUS-SOCRATES bütçeli bir program ve 3 ECTS karşılığı var. Adı European Winterschool of Architecture, Avrupa Mimarlık Kış Okulu, iddialıyız yani. International bir platform bu Türkiyeden ve yurt dışından gelen öğrenci ve hocalar buluşup beraber çalışma imkanı buluyorlar. Daha önce süresi bir haftaydı ancak daha Erasmus IP (Intensive Project) Programı olmanın bir gereği olarak iki haftaya çıkarıldı. Daha yoğun ve kapsamlı bir çalışma imkanı sağlanmış oldu. Zaman uzayınca samimiyetler, paylaşım ve exchange için imkan da çoğalmış oldu. İyi oldu. Bu şekilde de her okuldan gelenin zamanlaması birbirini tutmayabiliyor ama dönüşümlü olarak geliyor hocalar bazen o şekilde ayarlamalar oluyor. Genellikle Türkiye’den katılan öğrenciler biraz çekingen davranabiliyor ama böyle bir ortamı paylaşma iyi bir deneyim oluyor onlar için. Sadece öğrenciler için değil öğretim üyeleri için de çok öğretici bir platform kış okulu uygulaması. Sonuç ürünü olarak çok parlak olmayan tasarımlar da oluyor, başarılı olanlarda var. Zaten bu kadar kısa zamanda farklı kişilerin bir araya gelip, koordinasyon kurup tasarımı da çok iyi bir noktaya getirmesini beklemek biraz haksızlık olur. Amaç birlikte üretebilmek, birlikte üretirken diğerlerini ve

dolayısıyla da kendimizi daha iyi tanımak.

Biraz da sizin stüdyoyu anlatırsanız sevinirim.

A tabii en önemlisini atladım, özel bir topluluğuz. Ben atipik olduğumu söylemişim, parantez için de müzisyen olduğumu da söyleyeyim. Esin Boyacıoğlu, hem yarışmalarda yer almış hem de Çağdaş Mimarlık Akımları dersimizi veren değerli bir hocamızdır. Gönül Tavman, Bina Bilgisi kürsüsünün en saygıdeğer şahsiyetlerinden rahmetli Yüksel Erdemir Hocamızın atölyesinde yıllarca çalışmış, pratik deneyimi de oldukça yüksek özel bir hocamızdır. Hasan Özbay, Cem Açıkcol, Mürşit Günday ve Hayri Anamurluoğlu part time hocalarımız. Büyük özveriyle geliyorlar ve en az bizim kadar stüdyo ortamına hakimler. Bizde, diğer stüdyolardan farklı olarak bir atölye başkanı yoktur. Bunun için aramızda hiyerarşi bulunmaz. Kararlar ortak alınır. Ortak uygulanır. İyi anlaşıyor. 8 yıldır uygulamakta olduğumuz eğitim programında epey ustalaştık. Uygulama şöyle: bir küçük programlı bir de büyük programlı tasarım yapıyoruz. Küçük programa ayırdığımız süre 4 hafta. 5. hafta jüri ve değerlendirme. 4 hafta öğrenci grup hocası ile çalışıyor. Her grup hocasının eşit sayıda öğrencisi var. Gruplar alt sınıfta göstermiş oldukları başarı bazında da eşler. Bu uygulamayla, dönem başı geçirilen boş arayış zamanını efektif kullanmış oluyoruz. Tasarım ve öğrenciyle iletişim kurma ile değerlendirmiş oluyoruz. Ondan sonra kalan 9 hafta büyük programla uğraşılıyor öğrenci. Burada da uygulama şöyle; her Pazartesi öğrenci aynı grup hocasıyla masa başı kritiğinde Perşembe günleri ise 2-3 hocanın öğrencilerinden oluşan daha büyük bir grupla jüri önünde. Her derse çalışarak gelmek zorunda kalıyor böylece öğrenci. Yoksa jürisi ya da masa başı kritiği eksik kalıyor ve bu da sorun oluyor. Perşembe günkü grupların bileşimi değişken, yani ben mesela bu Perşembe Cem Açıkcol ile birlikte jüri yaptıysam ertesi hafta Gönül Tavman ve Hasan Özbay la yapabilirim. Bu yolla biz de bütün sınıfı görmüş ve katkıda bulunmuş oluyoruz. Ve tabii final jürisi. Onu hep beraber keyifli bir tartışma ortamında gerçekleştiriyoruz. Projeleri de tanıdığımızdan gerçek bir final dersi niteliğinde geçiyor. İşte böyle. Umarım bir gün gelir izlersiniz. Hocalarınızdan İlhan Kural ve Aydan Balamir final jürimize gelmişler, notlamaya katılmışlar ve çok keyif almışlardı. Onlardan da izlenimlerini alabilirsiniz.

APPENDIX 2-C

INTERVIEW WITH SELAHATTİN ÖNÜR MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY FACULTY OF ARCHITECTURE, DEPARTMENT OF ARCHITECTURE

(done by the author on 05.11.2008)

Elif Özelgöl: ODTÜ mimarlık bölümünde benimsediği misyon nedir?

Selahattin Önür: Bir kurumun, bu kez bir eğitim kurumunun, politikasını ve görüşünü, o kurumun tarihi ve geçirdiği değişimlerin ışığında, yanlış anlamalara yol açmadan yeterli bir biçimde söze dökmek kolay değildir. Söylenebilen kadar, sözle anlatılamayanların da bulunabileceği gerçeğini göz önünde tutarak okursak:

ODTÜ Mimarlık Bölümü'nde mimarlık eğitimi, öğrencinin tasarım düşüncesi ve tasarım becerisini geliştirmesi, bilgiye ulaşma ve bilgi üretmenin yollarını edinmesi ve insan-çevre ile insan ilişkilerindeki etik değerleri anlayıp benimsemesi üzerine kurulmuştur.

Bölüm'de eğitim, kuruluşundan beri öğretmeden çok öğrencinin öğrenme araç ve süreçleri edinip geliştirmesine ağırlık vermeyi benimsemiştir. Hernekadar meslek diploması edinmeyi sağlasa da, salt üniversite eğitiminin mesleği uygulama yetkinliğini vermesi beklenemez. Öğrenciye öncelikli olarak, öğrenmenin yollarını edineceği, mimarlık bilgilerinin (kuramsal, teknik, estetik, etik) yaratıcı ve eleştirel/tarihsel bakışaçıları ile gelişeceği, ulusal ve uluslararası konuların incelenip tartışıldığı akademik / entellektüel bir ortam sağlanması hedeflenmiştir. Herbiri ikişer ay süren yaz stajları ile de öğrencinin uygulama ile tanışması öngörülmüştür.

Bu eğitim anlayışı ile amaçlanan, toplumsal bilinç ve sorumluluk taşıyan, ilkel, duyarlı, eleştirel, yaratıcı, özgüveni olan ve alanında yönlendirici bir mimar kimliğinin kazanılacağı bir ortamın yaratılması ve sürdürülmesi olmuştur.

Mimarlık okullarının globalleşme sürecinde kendi kimliklerini oluşturma/korumaları gerekliliği ulusal/uluslararası platformlarda tartışılıyor bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Mimarlık okullarının farklı kimlikleri, kuruluş niyet ve amaçları, özgün koşulları, bu koşulları değerlendiren özgün yaklaşımlar, zaman içindeki deneyimler, evrimleri ve devrimleri ile oluşur. Bunların özgürce ifadesini bulabilmesi bir okulun kimliğini bulabilmesi demektir. Mimarlık eğitimi için söz konusu olabilecek tartışma, yapıldığı okulun

kimliği değil, bu eğitimin içeriği ve niteliğidir. Okullar arasında mimarlık diploması için olmazsa olmaz olarak tanımlanabilecek gereklilikleri yerine getiren bir program ile bazı pratik süreçler için kolaylık getiren ayrıntılar / benzerlikler / uyumluluklar önkoşul olmak üzere, okulların kendi özgün kimliklerini varedebilmeleri geliştirebilmeleri, gerek mimarlık eğitiminin, gerekse mimarlığın zenginleşmesi için gereklidir. Ayrıca, üniversitelerden de kendi bünyelerindeki mimarlık okullarına (bölümlerine) bu olanağı tanımaları beklenmelidir.

ODTÜ Mimarlık Fakültesi sunduğu mimarlık eğitimi global anlamda hangi araçları kullanarak tanıtıyor?

Bolum'un internet sitesi bilgilendirme için islev goruyor. Daha onemlisi ogrenci ve ogretim elemanlarinin yurtdisi etkinlikleriyle tanitimin olmasidir.

ODTÜ Ankara Kampusu'nda her yıl Nisan ayı içinde orta öğretim öğrencilerine, Temmuz ayı içinde de ÖSS sınav puanlarını almış öğrencilere yönelik olarak iki tanıtım fuarı düzenlenmektedir. Bu fuarlarda Bölüm'e ayrılan yerde öğretim elemanları tarafından sorular yanıtlanarak, broşür ve afişlerle, cd/vcd'lerle, öğrenci çalışmaları maket ve portfolyoları ile, mimarlık, mimarlık eğitimi ve Bölüm hakkında bilgi verilmektedir. Ayrıca fuar süresinde Bölüm mezunu mimarlar tarafından birkaç sunuş / söyleşi yapılmaktadır. Bölüm ile ilgili vurgulamalar, genellikle Soru 1.'in yanıtı çerçevesinde olmakta, bunun dışında, mimarlık ile ilgili yanlış ve yanıltıcı bilgilerin giderilmesine çalışılmaktadır. Bu fuarlardan ayrı olarak, yıl süresince önceden gün alan liselerin son sınıf öğrencilerine üniversite ve Bölüm gezdirilerek tanıtılmaktadır. Tanıtımın Bölüm'ün internet sitesi (www.archweb.metu.edu.tr) üzerinden de sağlandığı söylenebilir.

Yüksek lisans ve doktora programları için tanıtım Bölüm'ün internet sitesi ve bilgi almak isteyen öğrencilerin gelerek Bölüm Başkanlığı ve ilgili öğretim üyeleri ile doğrudan görüşmesi ile olmaktadır. Bunlar dışında özel bir etkinlikte bulunulmamaktadır. Bugünlerde ODTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü tarafından çıkarılmak istenen lisansüstü kataloğa Bölüm lisansüstü programlarının da girmesi için çalışma yapılmaktadır.

ODTÜ Mimarlık Bölümü ile ilgili bilgiler, üyesi olduğu Avrupa Mimarlık Eğitimi Derneği'nin (EAAE / European Association of Architectural Education) basılı olarak ve internet sitesinde yayımlanan Avrupa Mimarlık Okulları Rehberi'nde de vardır.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde sunulan mimarlık eğitimi hangisine daha yakın sizce?

(Vocational, art-based, academic approached, technique based)

ODTU Mimarlik Bolumu egitim modelinin odaklandigi yaklasimi "academic approach" olarak betimlemek dort secenek arasinda en dogrusu olacaktir.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ni çekici kılan etmenler nelerdir?

ODTU'nun ogrenci ve ogretim elemani hareketliliği bakımından cekiciligi, bulundugu kentin Istanbul gibi bir

kente olan ilgiyle kıyaslanınca oldukça az olmaktadır. Kampusun fiziksel özellikleri ve eğitimin İngilizce olusu en önemli faktörler, ama bu faktörlerin tanınması sınırlı olmaktadır. Yurtici'ndeki hareketlilik bakımından, eğitim olanakları ve düzeyi ile ilgili oluşmuş kanaat dolayısı ile çekici. Yabancı dil eğitim ve ucuz olusu, özellikle Ortadoğu, Asya ve Balkan ülkelerinden öğrencileri çekebilmektedir.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü özellikle son yıllarda artan mimarlık eğitimindeki değişimlere karşı nasıl bir pozisyon almıştır?

ODTÜ Mimarlık Bölümü kurumsal olarak ve üyeleri dolayısı ve aracılığı ile yurtdışında mimarlık eğitimi alanında gündeme gelen dönüşümleri ve gelişmeleri izlemeye kuruluşundan beri önem vermiştir. Bölüm, kuruluş modelini Amerika Birleşik Devletleri'ndeki mimarlık eğitim sistemlerinin eleştirisinden çıkan ve savaş sonrası ileriye esnek bir program ve örgütlenmeyi benimseyen Filadelfiya Üniversitesi'nden almıştır. Bu modeli ile de '70'li yıllarda gerek içerik, gerekse sosyal bakımdan gelişen değişimleri A.B.D. ve Avrupa okullarındaki sarsıntıları ve reform gereksinimlerini duymamıştır. Bu dönemdeki önemli gelişme lisansüstü ders ve araştırmalarının mimarlık dışı disiplinlerle ilgi kurma eğilimleri ve kuramsal araştırmaların yoğunlaşmasıdır. Önce yüksek lisans, daha sonra yine A.B.D. modelinde doktora programları, dolayısı ile üç evreli bir eğitim örgütlenmesi tamamlanmış ve sürmüştür.

Mimarlık Bölümü 1998 yılından beri, Türkiye'nin bütünleşmeyi düşündüğü Avrupa Birliği hükümetlerinden bazılarının başlattığı ve giderek tümünün katıldığı Avrupa Yüksek Öğretim Alanı reformunu, bu reformun mimarlık eğitimine olası etkileri dolayısı ile yakından izlemiştir. Belirtilen yılda başlayan Avrupa Mimarlık Okul Başkanları Toplantıları'na her yıl katılmış, 2001 yılı toplantısında mimarlık eğitiminin söz konusu reforma uyum koşullarının belirlenmesi ve onaylanması çalışmalarında bulunulmuştur. Aynı yıl, bu reform süreci, mimarlık eğitimi için olması kabul edilebilir değişiklikler ve bu değişikliklerin olumlu görünen sonuçları, Türkiye'deki mimarlık eğitimi açısından da yorumlanarak MOBBİG'e sunuldu. Üniversite ve Y.Ö.K. de bilgilendirildi. Türkiye'deki mimarlık eğitimi için olumlu olacak değişiklik, mimarlık meslek diploması veren üniversite eğitimi süresinin beş yıla çıkması, uygulama yetkisi için staj süresi getirmesi, ve eğitimin kalitesinin değerlendirilmesi ile ilgili görüşlerdi. Bu konu ancak 2004 yılında ve dolaylı bir nedenle hükümetin ve Y.Ö.K.'ün gündemine girdi; gerek mimarlık, gerekse mimarlık eğitimini temsil edenlerin oluşturduğu bir kurul ve MOBBİG toplantıları ile yapılacak değişiklikleri içeren bir yasa taslağı ile gündemde durmaktadır.

Avrupa Yüksek Öğretim Alanı'nın, dolayısı ile mimarlık eğitimi alanının öngörülen ve uygulaması da birçok ülke okullarında başlamış olan dönüşüm, aynı zamanda eğitimin alacağı şeklin ve içeriğinin belirlenmesi ve uyum çalışmalarını da gerekli kılmıştır. Bunu kalıcı gündem olarak içeren Avrupa Mimarlık Okul Başkanları Toplantıları hazırlık grup çalışmalarında bulunulmuştur. Mimarlık eğitiminin belli ders gruplarını içeren konu alanları birer tematik ağ olarak tanımlanarak okulların ilgili öğretim elemanlarının katıldığı çalıştay ve forumlar düzenlenmektedir. Bu bilimsel alışverişi ortamlarına Bölüm öğretim elemanlarımız katılmaktadır. Gerek bu çalışma ortamları, gerekse başlatılmış olan reformun bir parçası olan kurumlararası öğrenci ve öğretim elemanı dolaşımı ve farklı okullardan öğrencilerin katıldığı kısa süreli yoğun programlar dönüşümlerin izlenmesinin Bölüm'de yaygınlaşması olanağını vermektedir.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü Lisans ya da Yüksek Lisansa daha fazla ağırlık vermiştir diyebilir miyiz?

Bölüm'ün lisans ve lisansüstü programlarından herhangi birine daha fazla ağırlık verme gibi bir seçimimiz bulunmamaktadır. Açmış olduğumuz her programın kendi gerektirdiklerini en iyi şekilde yerine getirebilme, bunu yaparken de diğerlerinin olumsuz etkilenmemesini sağlama gereği bulunmaktadır. Bölümün görüşünün ilk bakışta Üniversite'nin on yılı aşkın bir süredir lisansüstü eğitime ağırlık verme ve hatta lisans öğrenci sayısını aşağıya çekme politikası ile çeliştiği söylenebilir; ancak bu Üniversite'nin lisansüstündeki toplam gelişmenin istenen seviyede olmaması nedeni ile benimsediği bir yaklaşım olmuştur. Bunun yanı sıra, toplam öğrenci sayı ve oranları bakımından değişik bölümler arasında farklılıklar bulunmaktadır. Türkiye'de mimarlık için öncelikli olarak lisans eğitimi güçlü okulların açılmasına, güçlü olanların en az eski güçleri ile devamına, güçsüz olanların da güçlendirilmesine gereksinim bulunmaktadır.

APPENDIX 2-D

INTERVIEW WITH NUR ESİN ISTANBUL TECHNICAL UNIVERSITY FACULTY OF ARCHITECTURE, DEPARTMENT OF ARCHITECTURE

(done by the author on 28.04.2009)

Elif Özelgöl: Mimarlık eğitiminde globalleşmenin getirdiği standartlaşma ve okulların global ağda kendi kimliğiyle var olma gerekliliği arasında yaşanan gerilimi nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu anlamda ITU'nün geçmişinden gelen potansiyelleri neler olabilir?

Nur Esin: Fakülte 5 bölümü ile lisansta ortak çalışmalara dayalı eğitim kurguları geliştirme potansiyelini kullanır. Bu oluşumlar mekânlarına sürekli yenilenen. Çeşitlenen, değişen tasarım ürünü (proje maket, film, animasyon, ürün tasarımları, prototipler, yemek, takı, vb. atölye çalışmaları vb.) sergileriyle yansır. Ortam yaratıcılığı kıskırtma bakımından üst düzeyde uyarıcıdır. Akademik ortam müfredat bağımlı değil, özgürdür. (1980 de çalışmaya başladığımdan bu yana derslerimde ve studyolarımda yapmak istediğim gelişimleri engelleyici bir baskı görmedim, tersine yüreklendirdim, denemek isteyenlere her zaman açıktır) Çok güçlü bir öz-eleştiri ortamı vardır. Gündemler, uygulamalar, projeler, studio yöntemleri sürekli şeffaf tartışma ortamında tutulur. (Eğitim ve akademik ortam kalitesini bu şekilde koruduğunu düşünüyorum.)

Kentin en merkezi, kolay ulaşılabilir yerinde, kültür vadisinde kente açık ancak aynı zamanda sakin içine, avlusuna dönük bir yaşam ve üretim alanıdır.

Ben de ODTU'den geldim, ODTU'den geldikten sonra orada bir grup hocamız vardı, onlardan çok güzel son derece çağdaş şeyler öğrendik. Buraya gelince ben bana en ilginç gelen şey ITU'nun yapı ve işleyiş bakımından ODTU'ye yakın olduğunu gördüm ve kendimi rahat hissettim. Aynı zamanda Mimar Sinan'a da gittim oranın yapısının çok farklı olduğunu gördüm, kendimi çok rahat hissetmedim adapte olamadım. Burada yine çok beğendiğim birşeyde çok farklı türde düşünen hocaların bulunmasıydı. Yani aklar karalar griler hepsi aynı anda vardı. Bu da yüksek lisans doktora düzeyinde çok tatmin edici geldi bana çünkü biz lisansta gerçekten de çağdaş anlayışla yetiştik, güncel ne yöntem varsa uyguladık hocalarımız sayesinde. Onun içinde buraya gelince birinin bir türlü öbürünün başka türlü yorum yapması olaylar üzerinde cennete düşmüş duygusu uyandırdı.

Bu sonradan geçen zaman içerisinde anladım ki; ITU'nün kalabalık oluşu, öğretim üyesi kadrosunun zengin oluşu genç yaşlı nesiller arasındaki uçurumların bulunuşu yani bu belki çok açık edilmez gelenekler sürdürülüyor denir

ama burada gerçekten genç nesillerle daha yaşlı anlayışların, kişi yaşına bağlamıyorum bunu, bir arada bulunabildiğini fark ediyor insan. Bunların birbirlerini sürekli olarak eleştirip düzelttiğini geliştirdiğini fark ediyor. Birisinin doğru bildikleri var evet o öyle sürüyor; fakat diğer tarafta da karşı konulmaz bir biçimde çağdaşlaşma durumu var. Olaylara bakış bireylerin bireyselliklerini ön plana çıkarış; kürsü sisteminin değişmeye dönmesi; bunlar benim ODTU'de deneyimlediğim ODTU'de kürsü sistemi falan yok, bölüm sistemi var ve bu bölüm sisteminin içerisinde hocalar şimdiki çağdaş yapıdaki gördüğümüz tipte varlar.

Ben ama kendi katıldığımda 25-30 sene öncesinden söz ediyordum size. Bu dönemde burada geleneklerin, kürsü adabının, adaptan şunu kastediyordum; kürsülerin belirli çalışma kültürleri vardır. Bu çalışma kültürlerinin olumlu tarafı burada sahipleniyorsunuz, yalnız değilsiniz. O kürsü size konu alanları öngörüyor, siz tarif edilmiş konu alanları içerisinde kendi ağırlığınızı koyuyorsunuz. Bir "puçuk" bir parçasını tamamlayıyorsunuz. Bu dönem 80'lere gectik, tabii arada bir sürü yasa değişiklikleri falan da oldu. Belki üç tane falan olmuştur sürekli olarak yıpranmalar yeni olanaklar getirdiler paralelinde. Bu süreçler içerisinde bu kürsü geleneği uzunca bir süre sürdü.

2000'li yıllara geldiğimizde ise tamamen çağdaş anlayış ile örneğin, tabii kürsü sisteminin kapanışı ondan daha öncedir ama, 2000'li yıllarda asistanlara bir birey olarak varolabilecekleri, kendi konu alanlarını seçebilecekleri, onların kendi arzu ettikleri yönde gelişebilecekleri yönünde bir düşünce dolaşmaya başladı. Zaten kürsülerdeki bu gelenekleşmiş kalıpta yıkılmaya başladı. Bir bölüm olamayacak kadar geniş olan bu öğretim üyesi kadrosu informal gruplanmalara yöneldi. Bu gruplanmalar örneğin bir konut etrafında, eskiden çeşitli kürsülere bağlı olan ama birbiriyle anlaşp birlikte birşeyler üretebilecek olan grupların ortaya çıkmasına yol açtı.

Daha da zengin bir yapılanma biçimi mi yani?

Tabii, yapılanmada ciddi oranda değişiklikler meydana geldi. Ben bunları yaşadım, gözlemledim. Bir taraftan çok eleştirel bir kurumdur az önce söylediğim gibi çünkü yeni çıkışlara izin verir ama yeni çıkışları sonuna kadar eleştirir. Bunun için de sizi o kadar serbest bırakıyorsam, yaptığınız herşeyi de bir şekilde bana anlatmak durumundasınız. Bu paylaşım ortamının olmadığı söylenir, büyük kentlerde genellikle bu buluşmalar için çok zaman bulunamaz. Bunlar için olanak yaratılır ama kimsenin vakti yoktur, herkes çok meşguldür. Bu sıkıntılar bu iletişimi daraltır ama kendi anabilim dallarının yapılanmasında bu kez kürsüler kapandı.

Anabilim dalları yapılanması içerisinde kabaca iki büyük yapılanma ortaya çıktı. Üç diyelim buna; bir tanesi mimarlık tarihi, restorasyon grubu, yapı olarak çok küçük bir gruptu birbirleriyle çok kolay iletişim kurabilen üretebilen bir gruptu; bina bilgisi grubu, kendini mimari tasarım işlerinden sorumlu gören ve o alana kimsenin el atmaması için elinden geldiği kadar mücadele veren başka bir büyük grup, sahibi büyük grup; bir tane de yapı grubu. Yapı grubu kendi içinde dört alana ayrılmış durumdaydı. Bu benim ODTÜ'de hiç gözlemlemediğim bir olay. Hatta birçok küçük bölümde gözlemlemediğim bir olay. Statik mukavemet türü taşıyıcı sistemlerle ilgili bir grup, bina elemanları ile ilgili bir grup, malzeme ile ilgili bir grup ki bunların içerisinde restorasyon da dahil olmak üzere çok disiplinlilik vardır. Şehircilikte de çok disiplinlilik vardır. Onun yanı sıra fiziksel çevre kontrolü ya da bina yapı teknolojileri diyebileceğimiz başka bir büyük grup. Bunlar kendi içlerinde kendi *master* programlarını da

olusturmus ve yapılan gelen değişikliklere de adapte olmaya çalışan gruplar oldular.

Anabilim dalı adı altında toplanan bu dört grup aslında dört ayrı çalışma birimi ve uzmanlık alanı olarak sivrildi bunlar yapı olarak. Mimari tasarım grubu ise böyle bir uzmanlaşmaya gidemedi çünkü konuları onun böyle bir uzmanlaşmaya gitmesine engeldi. Daha önceden yüksek lisans seviyesinde konut araştırmaları, mekan organizasyonu falan gibi mesela ben mimtasyon kürsüsünün ve onun devamında olan bir *master* programının üyesiyim. Mimari tasarım yöntemlerini didik didik irdeledik yani tasarım sürecini. Hocalarım ve bana düşen pay da oydu. Sürecin paylaşılması biçiminde bir paylaşma vardı. Planlamayı birisi ele alır, değerlendirmeyi Mete Tapan ele alır, Altan bey metodolojinin meslekle ilişkileri üzerine daha çok durur, Gülsüm hanım bize katıldı Maçka'dan o bilişim ile ilgili kısmına bakar. Bana dediler ki ya bilişim ile ilgili çalış ya da karar vermeyle ilgili çalış, ben karar verme çalıştım. Bir başka hocamız yaratıcılık çalıştı. Tasarım sürecinin değişik aşamalarını bize çalıştırttılar.

Şimdi bugünkü durum yani 2000'li yıllardaki ve sonrasındaki durumda ise; bizde bu tür bir yapılanma gözüküyor. Fakat bizde şimdi son derece uyanık genç bir kadro var. Bunlar internet, yurt dışı bağlantılar, hertürlü yazışma, bildiri yazma, yükselme ve atama kriterlerindeki zorlaşmalar, çıtaların yükselmesi nedeniyle çok bilinçli bir grup. Gerçekten hangi alanlarda açık olduğunu bunlar çok iyi gözlemliyorlar. Daha önceden bunlar bizlere veriler olarak veriliyordu ve bizim o alanda yetismemiz öngörülüyordu. Şimdi ise bunlar inanılmaz gözlemliyorlar. Ben onlara inanılmaz şekilde güveniyorum, yaptıkları işlerde kendilerini lisans programındaki projelerde çok açıkça ispat ediyorlar. O bağlantıyı çok güzel kuruyorlar. Kendi bilimsel çalışmalarıyla projeleri ve çok değişik, çoklu zeka sistemlerine ya da duyuşal sistemlere katkı verecek biçimde projeleri kurguluyorlar. Şuanda ben emekli olup gitme aşamasında arkamdan çok daha zengin proje gruplarının planlandığını, organize olduğunu ve daha çoklu bilgi yüklemesi olduğunu görebiliyorum. Bilgi yüklemesi motifi değişti. Bunlar anlatmıyorlar, yaparak öğretiyorlar. Ama çok değişik alanlardan besleme sağlıyorlar bu gruplara.

ITU tarihsel değerlerini ve gelişim sürecini gözönüne aldığımızda, diğer mimarlık okulları içinde kendine özgü misyonunu nasıl belirliyor?

ITU'nün geleneksel rolü yılları dayalı deneyimi ile topluma gereken teknik kadroları yetiştirmek; yeni kurulan üniversiteler ve bölümler için öğretim üyesi yetiştirmektir. Lisansüstü programları bu nedenle çok çeşitlidir. zengindir ve birçoğunun kuruluşları oldukça eski tarihlidir. Buna karşılık yenilikleri benimser ve uygular.

Şimdi bu yapıda ITU'nün misyonu baştan itibaren merkezi konumda olmuş ve yeni yapılan üniversitelere de yardımcı durumunda olmuş. Onlar için akademisyen yetiştirmek, onların daha önce açılmamış bulunan yüksek lisans doktora programları için katkı vermek. Bakarsanız iyisiyle kötüsüyle birçok devlet büyüğümüz bu okuldan mezun olmuş. Tarihten getirdiği bir misyonu onun adam yetiştirme misyonu onun. Böyle olduğu zaman da hem bir taraftan yeni gelişenlere yardımcı oluyor. Bu devlet üniversiteleri olduğu gibi vakıf üniversitleri de. Bunların çeşitli nedenleri var. Para için gidiyor öğretim üyeleri oraya diyor. Olsun gidiyor oraya kendi birikimi ile katkı yapıyor diye görüyorum. Benim kendi yorumum. Diğer taraftan devlet üniversitelerinde; mesela Karadeniz Teknik Üniversitesi'nin gelişmesinde anlatıyorlar hocalarımız; uçan hocalar olarak çok gidip gelip oralarda dersleri

kurguluyorlar anabilim dalları kurgularını yapıyorlar. Araştırma modellerini kurguluyorlar. Simdi çok sağlam üniversitelerimizden birisidir orası.

Şuan mobilite çok gündemde, Farabi ve Erasmus programları. Biri yurtiçinde biri yurtdışında gündemde. Bu gidiş gelişlerin daha fazla olacağını düşünüyoruz. Bunun getireceği tehlike olarak biz ilk bakışta, ön değerlendirmede ayrılaşmaya doğru gitmekte olduğunu hissediyoruz. Fakat bunun da doğru olmadığını düşünüyorum çünkü ITU böyle bir gelenek oluşturduktan sonra ayrılaşsa bile. Yani siz ders planına baktığınızda benzer başlıkları bulsanız bile, benzer içerikli dersleri görebilseniz bile daha derinine inince onun verilmişindeki kültür farklılıkları mutlaka olacaktır.

Akademisyenlerden doğan farklılıklar üzerinde Ali Cengizkan'da durmuştu.

Akademisyenlerin kendi düşünce anlayışlarından, kendi miras aldıkları görgülerinden diyim, geleneklerinden süzüp getirdikleri birşeyler olacaktır. Eğer olmayacak dersek yalan olur. Onun içinde mesela bir ODTÜ kültürü vardır. ODTÜ kültürü nasıl birşeydir? Bazen bunun tanımını ders bazında koymak çok zor ama size şöyle söyleyeyim; ben sizinle konuşuyorken on dakika sonra çok güzel iletişim kurabildiğimi farkediyorum ve birden bire sizin ODTÜ'lü olduğunuzu düşünmeye başlıyorum. Bunun nasıl birşey olduğunu anlatmak çok güçtür. Ama bunu bilirsiniz.

Şimdi bize ODTÜ'de öğrenciliğimiz sırasında bir özgüven verildi. Galiba ODTÜ'nün öğrencilerine sağladığı en önemli şeylerden birisi bu özgüven oluyor. Çünkü başka bir kuruma gittiğiniz zaman siz aynı özgüvenle soru yöneltebiliyorsunuz, hakkınızı arayabiliyorsunuz ve iletişim kurabiliyorsunuz. Onun içinde bir de sistemleştirme kavramımız var. Yani bizler sistematik hocalar tarafından, hele bu yöntemler çok modayken orada benim hocalarımın algıladığı şeylerle son derece sistematik düşünebilme becerisi kazandık. Bizi bir arada tutan bu olmaya başlıyor. Mesela çok benzer bir biçimde ben bir ITU'lü ile çok rahat ilişki kurabiliyorum. O da aynı sistematik içinde olaya bakabiliyor. Şimdi bu kültürler; fakat bir ITU'lü ile bir ODTÜ'lü kurumlar arasındaki farklardan bahsediyorum ya da benim kendi gittiğim okullardan bahsedeyim.

Lefke Avrupa Üniversitesi'ne gittim, proje stüdyosuna girdik. Ara juri proje stüdyosunda yapılacak. Hocaları iyi kötü tanıdım. Herkes birbiri hakkında fikir sahibi oldu. Yetmiyor. Derse bakıyorsunuz içerikten okumaya çalışıyorsunuz, anlamıyorsunuz. Çünkü sürece girdiğiniz zaman, bir değerlendirme süreci var. Değerlendirme sürecinde, sizin ITU olarak kendi proje sürecinizde, ara değerlendirme süreçleri öğrenciyi geliştirmek için kullanılan süreçlerdir. Asla ona ağır eleştiride bulunulmaz. Öğrencinin özgüveni içerisinde, öğrenci kendi hatasını farketmiş diye uğraşılır. Şimdi bu anlayışla gittiğim zaman benim ITU'deki proje stüdyolarında bu şekilde gelişti bunca senedir. Bu anlayışla gittiğim zaman karşımda, öğrencinin neyi yapmadığına odaklanarak yapılan bir eleştiri süreci benim eğitim anlayışına baştan başa ters. Orada benim çektiğim ızdırabı diyeyim, çünkü oradaki öğrencilerin hepsini ben kendi anladığım şekilde sürece adapte etmişim. Başka bir kültürle karşılaştım. Ben bir uçan hocayım. Çok kısa sürelerde orada bulunuyorum ve oraya değişik hocaları çağırarak onlar bu mobiliteden istifade ederek farklı görüşler kazansın öğrenciler diyorlar. Ama biz kendi kültürümüzle oraya gidiyoruz.

Dolayısı ile Lefke Avrupa Üniversitesi'nin programını incelersek ya da ITU, ODTU, GAZI'nin ders isimlerinin tıpa tıpa aynı olduğunu görürüz. Biraz ufak farklar. Kredi durumlarına bakarız iyi kötü birbirine benzer. Zaten derslerimizin de yaradan çoğu havuzdandır; matematik, Türk dili edebiyatı, İngilizce gibi. Onları da düşün geriye çok az parça kalır. Şimdi bu çok az parçanın içinde kurumlarımıza asıl kimliğini veren şey o derslerin nasıl verildiğidir bana göre. Örneğin ITU'deki durum şudur; ITU'de her sömestr sonunda proje grupları, projeyi nasıl ele aldıkları, sonuçta nasıl sonuçlar elde ettiklerini tartışılar. Bir seminer vardır. Projelerin stüdyolarını dolaşırız. Hocalar dolaşır çünkü çocuklar yorulmuş olduğu için tatile çıkarlar aslında herkese açıktır da yoktur onlar. Biz kendi kendimize birbirimize bakarız kimse senin yaptığın kötü olmuş demez. Ama herkes çok iyi bilirki A ve B kişisi bu süreçte geri kalmıştır; C ve D kişisi yeni birşey getirmiştir; E kişisi de stüdyosuna hiç uğramamıştır, asistanlarını göndermiştir. Herşey çok net okunur orada. Bunların isimleri konmaz belki yani Akdenizli olduğumuz için insani ilişkiler içerisinde çok da dan dan doğruları söylemeyiz ama orada sahne görünür; ürün görünür; çocuk görünür; hocası görünür.

Şimdi bu sahnenin içerisinde siz kendi pozisyonunuzu yeniden yeniden değerlendirirsiniz. Bu çok yapıcı birşey. Onun içinde şu anda mesela bir kürsü anlayışı yok. Araştırmalarımızı kurgularımızı dağınık yapıyoruz. Biz dağıldık gittik büyük kopuş yaşıyoruz falan gibi kaygılara hiç kapılmıyorum. Bu eleştiri süreçleri bizi devamlı kendimizi denetler pozisyonda tutuyor. Dolayısı ile biz konumumuzu belirliyoruz. Artık geride kalmaya mahkum biri miyiz? Yoksa biraz gayret gösterip bir adım ileriye gitmek zorunda hissedecek miyiz?

Tabi şimdi burada ITU'nün kültürlerinden bir tanesi de projeye mahsus olmak üzere öğrenci öğretim üyesini seçer. Bu hep böyledir. Sadece onlara öncelik verirken işte krizler çıkar. Başarıya mı öncelik verilsin herkes seçebilir mi türünden krizler çıkar. Hoca öğrenci seçmez. Bir hoca ile öğrencinin buluşması iki sömestr sürebilir en fazla. Daha çok hoca ile buluşmasının sağlanması desteklenir. Genel olarak farketmişim; adı tam konulmasa, içeriği tam oturtulmasa, kriterleri hatta bizim yapı hocaları tarafından tam anlaşılmasa bile proje stüdyolarında üzerinde uzlaşa sağlanmış konu ağırlıkları vardır. Yapış biçimleri vardır. Veriliş biçimleri vardır. Uygulama şekilleri belirlemeye başlar.

Örneğin ben yedinci yarıyıl projesine gitmekten çok hoşlanmam. Kendimi üç dördte iyi hissedirim. Çünkü çocukları çok iyi anlayabilirim. O dönüşüm süreçlerini yaşamayı çok iyi öğrendim, hazmettim. Ama ben iyi detay bilmem. Bunu ben ODTÜ'lü olduğum için de çok rahat söylerim. Bazı insanlar bunu söylemeyi bir özür zannederler. Bu bence oyle değildir. Bilmiyorum demek anlamadığım anlamına gelmez. Sadece uzmanı var, uzmanını çağırıp çocuğa onun ağzından aktartmak politika olarak benim daha çok işime gelir yapı olarak çünkü ben bunun böyle olması gerektiğini hissediyorum. Böyle öğrendim, böyle bir kültürden devşirilip geldim. Şimdi böyle baktığınız zaman bizim genç stüdyo uygulamalarında çok sıkça görürsünüz. Hocalar iddialıdır ama bu iddialarını organizatör rolüyle kullanmayı tercih ederler. Yani bırakırsanız onlar yarışmaya girer ödülleri alırlar. Ama bu anlamda hiçbir zorlayıcılıkları yoktur.

Bir arkadaşımız çıktı; yarışmacıdır, çok başarılıdır. Ben dedi eski geleneği sürdüreceğim. Mastırım ben dedi;

öğrenci benim söylediğimi yapmak zorundadır dedi. Bizdeki Nezih Eldem kültürüdür bu; öğrenci belirli bir ekolü takip eder. Şimdi o ekol çok geride kaldığı için bizim gözlerimiz bu kadar açıldı. Ne diyor bu falan dedik. Şaka mı yapıyor? Ciddi mi söylüyor? Ama kimse onu proje grubunun dışına çekmedi. O da bir zenginliktir diye kabul etti. Yolunuzu yine siz seçiyorsunuz. Tarzınızın ne olması gerektiğini. Çünkü çocuğun sekiz proje yapacaksa; bitirmeyi çıkaralım, birinci sınıfı da çıkaralım, arada kalan altı proje içerisinde bu hocayı seçip seçmeme gibi bir şans var. Çünkü o hocayla aynı yarı yarı veren hoca çokluğu nedeniyle bir sürü alternatif var.

Ben de araştırma sürecimde ITU'nün en önemli potansiyelinin bu olduğunu hissetmişim. Öğrenci ve öğretim üyesi sayısının çokluğu diğer okullarla kıyasladığımızda daha fazla çeşitlilik doğuruyor.

Örneğin ODTÜ'de şunu söyleyebilirim; çok iyi uzmanlık alanlarına kayarak doktora yapabilirsiniz ODTÜ'de. Bağlantılarının gücü, Ankara'da merkezde bulunması, yurt dışı ile ilişkilerinin çok zengin olması. Fakat eğer arayış halinde değişik konular ve değişik insanlar tanımak istiyorsanız ODTÜ'de zaten onları lisansta almışsınızdır. Onun için mesela lisans okuyacaklar için ODTÜ bir cennettir. Her bakımdan; ona sunduğu öğrenci aktiviteleri ile ilgili, yurtdışı bağlantıları ile, oradan gelen grupların yaptıkları çalışmalar ile ilgili. ITU bunu yakalamaya başladı çünkü Erasmus nedeniyle, İstanbul'da olmamız nedeni ile çok fazla geliş gidiş oldu.

Evet bir de İstanbul avantajı var.

Istanbul avantajını kullanıyor ITU. Bunu sonuna kadar kullanmamız gerek.

ODTÜ'de mesela zaten kuruluşundan beri varolan bir gelenek gibi uluslararası ilişkiler.

Evet, işte siz de söylüyorsunuz bir gelenek oturuyor. Yani siz oraya bir araştırma görevlisi olarak gittiğinizde belirli bir süre sonra bu geleneğe adapte oluyorsunuz ve onun avantajlı dezavantajlı yönlerini görmeye başlıyorsunuz. Onun için ben şimdi mesela Gazi hakkında ne desem boş bilemem onu; karşılaştırma da yapamam. Mimar Sinan'da bana ilk görüşte ters gelen bir tutum içerisinde. Neden ilk görüşte? Çünkü oraya jüriye öğretim üyesi gönderiyoruz. Öğretim üyesi diyor ki çocuklara çok kötü davranıyorlar. Ben onları tutacağım diye kötü jüri üyesi oluyorum. Bağırarak geliyor içimden; öğrencilere böyle davranılmaz şekilde isyanları oynuyorlar. Çünkü bizim bitirme jürülerimiz böyle değildir. Sen gitmeden önce dur, sana daha söyleyecek birkaç lafımız var deriz. Yani onun artık meslekdaşımız olduğunu görürüz. İyi mi yapıyoruz? Belki de yapmıyoruz. Belki de çok daha sınırlı sayıda mezun vermemiz gerekir. Çok daha kaliteli çıkarttığımızdan emin olmamız gerekir. Bu bakımdan Mimar Sinan belki de çok daha iyi yapıyor. Bunu söyleyemiyorum yani bunu tartamıyorum. Ama farklı olduğumuzu biliyorum.

Oradaki bu tutum geçmişten gelen; öğreten öğretmen öğrenen öğrenci yaklaşımını getiriyor aklıma.

Tabi bilemiyoruz bunu, onun için mesela sizin yapacağınız bu görüşmelerde siz bunun içine giriyor olacaksınız. İçine girdiğiniz zaman; kağıt üstünden okuduğunuz, web'den okuduğunuz kaynaklar size asla bu kültür hakkında birşey söyleyemeyecek. Oraya bakarsanız hepimizinki birbirine benzer. Hiç fark yoktur.

Mobilite kavramını tartışıyoruz, özellikle lisanstan sonra okulların belirli potansiyellerini kullanarak

öğrenci çekmek ve belirli alanlarda özelleşmeleri konusunda Nur Çağlar ile görüşmemde belirli öngörülerini aldım. Sizin de Türkiye’de mimarlık eğitim alanında geleceğe dair bir öngörünüz var mı?

Türkiye’deki mimarlık eğitimi için, özellikle de çeşitli yapıdaki halihazır mimarlık okulları için genel bir yönelim önermek zor. Her okulun kendi yolunu bulacağına, bulması gerektiğine inanıyorum.

Biz misyon olarakta, Selahattin bey de biliyor, ben çok eski değilim Selahattin bey kurucusudur neredeyse, çok eskiden beri bu MOBBİG toplantılarında şu imajı vermek istedik; büyük-küçük üniversite yoktur; devlet üniversitesi-özel üniversite yoktur. Bizim bölümlerimiz ortak bir hedef etrafında dönmektedir. Bizi birbirimizden ayıran şey olsa olsa bizim kurumsal kimliklerimiz ve verdiğimiz bu tür uzmanlık alanları olabilir. Biz hep bu imajı çeşitli platformlarda işlemeye çalıştık. Bunda güdülen iki amaç vardı. Birincisi bu toplantıların başlangıcında biz küçük üniversiteyiz taşra üniversitesiyiz uzakta kalıyoruz fikri çok sabit fikir halindeydi. Bunu kırmamız gerekiyordu. Boyle birşey değil dayanılması gereken. Onun için çokça işledik. İkincisi de kurum kültürünü, stratejilerini ya da misyonunu oluşturuyorken onlar için ipuçları verebilecek gibi Nur Çağlar’ın da sözünü ettiği gibi fikirleri ortaya atmaya başladık.

Örneğin Safranbolu evlerine insan ne için gider? Çünkü Safranbolu içinde bulunduğu kültürü iyi özümsemiş, ahşap mimarisi hakkında en yoğun bilgiyi verebilen, restorasyon alanlarında uzmanlaşmış ve yöre ile ilgili ne varsa onlarda uzmanlaşmış ağırlıklı dersler tarif edebilir. Dolayısı ile siz ahşap restorasyonu ile ilgili hedef koymuşsanız kendinize o hedef doğrultusunda yer seçebilirsiniz. Mardin o şekilde özelleşebilir. Mardin dün açıldı, öğrencisini bile emaneten Dicle’de okutuyor. Şimdi oranın bir iddiasının olabilmesi için ITU orada bir araştırma merkezi kurdu. Yani birimden önce bir araştırma merkezi olsun. Buraya yabancı araştırmacılar dadansın. Burayı besleyecek olan araştırmacı veya akademisyen potansiyeli gelişsin diye.

Fakat siz bu idealler içerisinde dolaşırken, sizin üzerinize bazı şeyle geliyor. Mesela ITU yüzdeyüz ingilizce eğitime geçecektir. ITU anabilim dallarını bırakacak bölüm sistemine geçecektir. Benim rektörüm şimdi bu tür önermelerle geliyor. Siz birtakım idealler sunuyorsunuz, sonunda size birtakım çözümler getiriliyor. Dikte ediliyor demeyeceğim ama getiriliyor. Doğru olduğunu düşündükleri için büyük ihtimalle bunları öngörüyorlar. Bunlar arasında uzlaşa sağlayarak yolunuzu bulmaya çalışıyorsunuz. Onun için gelecekte ne olacağını öngörebilecek durumda değiliz ama biz birincil önem olarak her bölümün önemli olduğu ve kendinin önemli bulunduğu; nasıl vücuttaki bütün organlar, apandisite gerek yok deniliyor ya apandisite alınan vücudun muhakkak bir tarafı eksiliyordur. Onun da bir işlevi vardır. Bu anlamda bademcik onu alıyorsunuz, bir sigortayı çıkartmış oluyorsunuz, birden vücuda yayılıyor mikrop orada duracakken. Bunun gibi önemli önemsiz yerel, gelişmiş, eski, yeni demeden herbirinin kendine özgü bir misyon belirlemesi gerektiğini vurgulamaya devam edeceğimizi düşünüyorum.

Tüm bu kaygılar güdülmeden de mevcutta kurulmuş bulunan okullar vardır.

Var, durum şudur orada da; şuanda bir özel üniversite, ismini vermek istemiyorum, bölüm açmak üzere müracaat etti. Ben onlara orada bulunan arkadaşım olduğu için ve onlar bu çırpınışlar içinde olduğu için kredilerin ne

olması gerektiği MOBBİG'de neler görüşüyoruz genel olarak bu işlerin Bolonya sürecine uygun nasıl kurgulanması gerektiği konusunda birşeyler söyledim. Ona şöyle bir sorum oldu üniversitenizin genel stratejisinde ortaya koyduğu şeyi bir öğrenir misin? Nedir bu? Dedi ki mühendisler yapmaya ve mühendislik alanlarındaki bu hizmetleri bizzat firmaların içinde çalışabilir nitelikte mühendis yetiştirmeye önem veriyorlar. Yapma fikri. Tamam dedim ozaman bu üniversitenin mimarlık bölümünün misyonu da buna tutunacaktır. Ozaman diyecektir ki buradan çıkan mimar çıkmadan önce muhakkak büroda bir deneyim alacaktır. Büro sahibi mşmar muhakkak burada derse gelecektir. Başka okullarda olmadığı kadar pratikle ilişkisi güçlü bir okul olacaktır. Herşeyim eksik olabilir ama tutunacak bir dalm olabilir. Şimdi sen bunu hiç unutma kafanın bir tarafına yaz. Kurduğumuz bütün dersler onları nasıl verdiğimiz, nasıl kurgulayacağımız, seninle yapacağımız bütün çalışmalarda hep dönüp dönüp bunu koyacağız önümüze ve bunun etrafında şekilleneceğiz. Bunun etrafında bir kültür oluşturacağız. Bunun etrafında *multi-discipliner* adam mı alacağız istihdam edeceğiz? Hep kafamızın içinde bu düşünce olacak. Birileri ile konuştuğumuz zaman hep bu modeli *check* ettirip onaylattıracağız. Bizim üstümüzde karar vericilerin de bundan haberdar olmasını sağlayacağız. Üniversite ile bütünleşmeyi sağlayacağız. Bu bizim kontrol edemediğimiz konuları kontrol etmeye çalıştığımız küçük çaplı bir girişimdi. Kuralı ben koymuyorum. Birisi koymuş ben ona tutunursam kendimi nasıl organize ederim? Ama sonra vazgeçmesin.

Onun için şimdi ITU ne olacak? Gelecekte ITU kesinlikle güzel olacak. Şimdikinden daha iyi olacak, belki bölünecek, sekiz parçaya ayrılacak, belki ingilizce macerası başarısızlıkla sonuçlanacak. Ama başka birşeyse, yine yürümeye devam edecek. Mesela artık asistanımızı alamayacağız paketten biri seçecek. Yüzde onbeş şans ile alacağız. Olsun o gelecek.

ITU'nün mimarlık eğitimi alanında vocational, art-technique, academic anlamda verdiği bir ağırlık var mı?

Vocational %15, art oriented %25, academically oriented %35, technique oriented %25 olarak değerlendirebiliriz. Önceden okullar arasında ayrımlar daha keskindi, ancak şimdi daha belirsiz, hatta yıllara göre değişken eğilim akışları gözlemliyorum. Çok genç ancak çok nitelikli kadrosu yetiştirmekte; bu kadronun çağdaş bakışı ile bu eğilimler yenilenmektedir.

Kemal Çorapçioğlu ile de konuştuk bu konuyu. Lisans, master ve doktora programlarındaki öğrenci katılımını göz önüne aldığımızda, ODTU ve ITU'nün diğer iki case'den daha fazla akademisyen yetiştirmekte olduğunu; MSGSU ve GU'nin ise daha çok meslek adamı yetiştirmekte olduğu izlenimine kapılabiliriz. ITU'de master ve doktora düzeyinde öğrenci katılımının yüksek olması okulun bilinçli olarak kurguladığı bir sistemin sonucu mu yoksa kendiliğinden varolan bir durum mu?

Kemal beyin ne söylediğini merak ederim ama, benim ITU için söyleyebileceğim; bir kere bizim tarihsel misyonumuz içerisinde akademisyen yetiştirmek var. Yani öncelik onlardadır. Fakat sonra giderek biz bir ölçüde şeye de dönüştük. Örneğin benim doktora yapan üç arkadaşımın yaşı benden büyüktü. Yani doktora zevkle yapılacak. Bu doktorayı yapıyorlarken, bir kariyer beklentisi yoktu onların, demek istediğim. Şimdi ama biz buna açtık. Şimdi son sıralarda ben bir doktora ve yüksek lisans programında koordinatörüm çok uzun senelerden

beri; o sınavların hepsine de girip çıkıyorum. Girdiğim zamanki tutumumuz şu; yeterince bir bilinç oluşmuş mu? Bunu ne amaçla istiyor? Çünkü bir seçme yapmak gerekiyor. Akademisyen olanların önceliği olabiliyor birsürü bakımdan çünkü tarihi misyonumuz gereği biz onları yetiştirmek istiyoruz. Ama oraya gidip akademisyen olarak girip bize 35.madde ile gelip yerleşenler de var. O şart değil öyle olması da. Bilinçli mi? Belirli bir entellektüel düzeyi var mı? Burada ne yapmak istiyor? Yani şunu anladık ki senelerdir, kimse askerden kaçmak için gelmiyor artık. Eskiden bir de öyle endişeler vardı. Giren çocukların hepsi gerçekten bunu yapmayı arzu eden insanlar. Onun dışında çok iyi bilemiyorum bizim kontenjanlarımız çok geniş, programlarımızın sayısı çok fazla. Sadece tasarım, yapı kontenjanı fazla; fakat restorasyonun, bilişimin çok kısıtlıdır. Bunların kısıtlı oluşu öğretim üyelerinin az oluşu. Mesela bizde endüstri ürünlerinin kontenjanı kısıtlıdır. Nedeni çok kuvvetlenmelerine karşılık öğretim üyelerinin sayısının az olması ve çok yüklü olmaları. Böylece hakkı ile yapamayacak olmalarını düşünmeleri. Bu kontenjan sınırlamaları nedeni ile tasarımda bizim çok öğretim üyemiz olduğu için tasarım bölümünde biz oldukça fazla alırız. Üzerimizde ona yakın öğrenci olabilir. Bunlardan üç dördü doktora beş altısı yüksek lisans olacak gibi ama bu sayıların kabarmışlığının bir nedeni bizim birden fazla programda görev almamızdır. Hem kentsel tasarımda görev alırım, iki dakika önce yapmış olduğum ders peyzaj programının bir dersiydi. Mimari tasarımın koordinatörüyüm ve esas olarak orada derslerim var. Şimdi bu tür ders geçişleri bölüm geçişleri falan olunca bir hocanın üzerindeki yük miktarı da çoğalıyor. Bu da bizim misyonumuz içerisinde çünkü büyük üniversitelerin ana bölümleri doğuruyorlar. Yani önce şehirciliği doğuruyor mimarlık bölümü, şehircilik doğduktan sonra o mimarlık bölümü bölge planlamayı doğurdu. Ondandan sonra endüstri ürünlerini doğurdu yine mimarlık bölümü, mimarlık hocalarından bazıları orada gelişmeye başladılar. Ondandan sonra peyzaj mimarlığını doğurdu. Şehircilik ve mimarlık biraraya geldi peyzajı doğurdu. İç mimarlığı doğurdu. Siz bunları böyle doğurduğunuz zaman onlardan sorumlu oluyorsunuz ve birtakım derslerinde de rol alıyor oluyorsunuz. Misyonunuz öyle çizilmeye başladığı zaman da artık akademisyen mi meslek adamı mı yetiştiriyorsunuz? Herşey birbirine giriyor. Yani çok tanım koyamaz hale dönüşüyorsunuz. Bir taraftan tasarım iriminde akademisyen yetiştirmeye önem verirken, peyzajdakilerin okadar akademisyen ihtiyaçları yok. Onları mesleğe yetiştiriyor oluyorsunuz. Onun için çok net de birşeyler söylemek doğru değil. Aslında bizim normal olarak madem mimarlık bölümüüz adam gibi mimar yetiştirmemiz gerekir.

Meslek adamı anlamında mı?

Meslek adamı anlamında. Hedefimizin bu olması gerekir. Yüzbin tane araştırmacı yetiştirip nasıl hizmet edebiliriz mimarlık mesleğine. Ama mesela ben kendim ikinci sınıftayım. Yani araştırmacı kısmındayım. Ben uygulamacı bir mimar değilim. Öyle bir hedef ve misyon kendime hiçbir zaman koymadım. Bunu koymak için bulunduğu aşamalarda bilinçli kararlarla bu tarafa doğru yöneldim. Onun için birşey öngöremiyorum.

Şunu söyleyebilirim. Belki o ilginç olabilir. Kurumlar arası geçişler bakımında ITU tutucu değildir. Benim buraya katıldığım zaman herkesten destek gördüm. ITU'lular dedilerki, ITU'lular zaten kendi öğrencilerine değil hep dışardan gelenlere böyle yapar. Alakası yok. O sadece bize verilmiş olan özgüvenin sonucundaki girişimlerimizle gelişen birsüreç. Mesela değişim programlarında değişik üniversitelerin öğrencilerine açıktır yatay geçişlerde falan. Yatay geçişler yahutta bu tür master programı seçmelerinde hangi okuldan geldiğine bakılmakızın bilinçli mi

bilinçsiz mi bu seçim diye bakarız. Yeditepeden özelden vakıftan falan ayırımını koymamaya çalışırız. Eğer bize yukarıdan konulmuş olan lisanslı bir yaptırım olmamışsa. Ama mesela benim sevgili ODTU'üm burada benim çok parlak öğrencimi almaz yatay geçişle nedenini bilebilmiş değilim. O bakımdan mesela ITU çok daha esnek. Daha açıktır bu dışarıdan gelen fikirlere. Onun için kara diyen de, ak diyen de, gri diyende, birbirine tamamen zıt olup kavgaya eden de buradadır. Onların zenginliğini de biz baya kullanıyoruz. Bu var nasıl olmuş bilmiyorum ama var.

Mobilite kavramı açısından ITU öğrenci çekmek için nasıl yol izlemektedir?

Mimarlık okulu olarak özellikle Taşkışla kampüsünün kent içindeki konumu, Bölümün yurt dışına gönderdiği öğrencilerinin oradaki başarıları (Erasmusla AB ve ABD okullarına) ABD de bazı önemli okullarla kurulan ve sürdürülen öğrenci değişimi ya da atölye çalışması tarzı ilişkilerin varlığı. İstanbul hakkında en iyi bilgiye ulaşabilmeleri. Akademik kadronun sayı ve konu bakımından zenginliği, Özellikle Lisansüstünde kuramsal derslerin çeşitliliği (%30 oranında İngilizce dilindeki kuramsal derslerin varlığı)

Öğrenci cezbetmek için gelecekte ne olur? Denirse; öğrenciler biz artık bireysel olarak mantıklı çocuklar geliyor, liseden kesinlikle zeki çocuklar geliyor. Biz bu zekilerden pay kapmaya çalışıyoruz. Zekayı IQ ile tanımladığımız IQ'dan pay kapıyoruz. Halbuki başka tür zekalar da var. Onlara göre birey kendi kendini değerlendirmeye başlayacak. Çünkü giderek daha fazla danışman oluyor bu çocuk için değil mi? Üniversite seçimleri sırasında. Ben üniversitemi seçerken benim danışmanım yoktu, ailem ve birkaç tanıdığın dışında. Şimdi liselerin, dershanelerin özel profesyonel danışmanları var. Bu insanlar yavaş yavaş kendi zekalarını bilip ona göre kendi seçimlerini yapacaklar. Ozamanda biz teknik üniversite olduğumuz için matematik puanı ile fen puanı ile alırsak diyeceğiz ve o fen puanı içerisinde en üsttekini almak için birbirimizle yarışıp duracağız. Ne icat edeceğimizi bilmiyorum. ITU, ODTU ile yarışacak mühendislik alanında Boğaziçi ile yarışacak çünkü biz onları koymuşuz önümüze. Neden? Bakıyoruz öğrenci seçim puanlarına göre karar veriyoruz. Başka bazı niteliklere göre karar vermiyoruz. Kampüsü mü iyi? Öğrenci neyi istiyor ODTÜ'yü istiyor. Neden? Yüzde yüz İngilizce bende İngilizceye geçeceğim. Yani bir savaş meydanı burası. Çeşitli küçük hamleler var. Onun için ben şimdi geleceği göremiyorum ama kurumların da bu yerleşik olan kültürlerinin de bu kadar kolay değişmeyeceğini öngörüyorum.

Değişmemesi de gerekiyor aslında?

Değişmemesi gerekiyor demiyorum o yavaş yavaş mesela artık Nezih Eldem kültürü değil başka bir kültür.

Eğer kurumsal kimlikten söz ediyorsak, onu bir kültür olarak değil metod olarak değerlendirebiliriz belki.

Başka bir tarafa gidiyor, ama bu giderek değişen bir süreklilik gösteriyor. Benim girdiğim döneminki ile bu döneminki tamamen farklı. Birinci sınıf uygulamaları mesela o kadar farklı ki anlatılamaz. Yarın öbür gün geldiğimiz noktada ITU'de birinci sınıf uygulamalarının nasıl yapılacağını hayal bile edemiyorum. Çok fazla potansiyeller var. Onun için ben son derece cazip buluyorum, keşke daha çok ömrüm olsa da onları gözlemleyebilsem. Ama bana öğretilenle ben şimdi kendimi aşıp, onlara yetişip, grubumu yönetmeye çalışıyorum.

Allah'tan emeklilik sürem var da beni kenara koyacaklar. Yani mümkün olduğu kadar onlara bir nokta koyup yeni gelişmelere açık tutmak gerekiyor. Nur Çağlar arkadaşım benim şimdi öyle bir yaşta öyle bir dönemde yani geleceği öngörme döneminde. Onun için benimle pozisyonu aynı değil hoca olarak. Ben tam ortadayım. Orayı yaşadım bunu görüyorum.

APPENDIX 2-E

INTERVIEW WITH ORHAN HACIHASANOĞLU ISTANBUL TECHNICAL UNIVERSITY FACULTY OF ARCHITECTURE, DEPARTMENT OF ARCHITECTURE

(done by the author on 28.03.2009)

Elif Özelgöl: Mimarlık eğitiminde globalleşmenin getirdiği standartlaşma ve okulların global markette kendi kimliğiyle var olma gerekliliği arasında yaşanan gerilimi nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu anlamda ITU'nün geçmişinden gelen potansiyelleri neler olabilir?

Orhan Hacıhasanoğlu: Öncelikle ITU bunu global market değil de; farklı birçok yaklaşım biçimini barındıran ortak bir paylaşım alanı olarak değerlendirmektedir. ITU derslerini ve stüdyolarını yurtdışından gelecek öğrencilere açmıştır ancak öğretim görevlilerinin dolaşımı konusunda daha dikkatli davranmaktadır. Buradaki amaç seçilmiş bir öğretim kadrosuna sahip olmaktır. ITU ders programını ve eğitim metodunu kendi öğrencileri öğretim görevlilerinin özdeğerlendirmesi ve beraber çalıştığı eş kurumların yardımıyla evrensel tekniklere göre yeniden yapılandırmıştır. (NAAB-National Architectural Accrediting Board Substantial equivalency gibi: http://www.naab.org/international/substantial_equivalency.aspx)

ITU tarihsel değerlerini ve gelişim sürecini gözönüne aldığımızda, diğer mimarlık okulları içinde kendine özgü misyonunu nasıl belirliyor?

Çevreye duyarlı, toplumsal ve bireysel beklentilerin farkında, etik, estetik değerlerle donanmış, yenilikleri ve teknolojik gelişmeleri özümseyen mimarların yetiştirilmesini özgörev kabul eder. Uluslararası düzeyde nitelikli ve geleceğe yönelik bir eğitim sunarak, öğrencilerinin araştıran, keşfederek öğrenmeye çalışan, çok yönlü, düşünsel esnekliğe sahip, aydın bir birey olarak gelişmelerini öngörür. Günümüz kent ve mimarlık konularını sorgulayan, eleştirel düşünebilen, tartışabilen, yaratıcı düşünme, mimarlığı anlama, yorumlama bilgi ve becerilerini geliştirmiş, genel mimarlık konularının farkında yetkin mimarlar mezun etmeyi hedefler.

ITU'nün mimarlık eğitimi alanında vocational, art-technique, academic anlamda verdiği bir ağırlık var mı?

Academically and technique oriented olarak niteleyebiliriz.

Mobilite kavramı açısından düşündüğümüzde ITU kendisini gelecek olan öğrenci ve öğretim görevlileri

için nasıl çekici hale getirmektedir? Bu anlamda potansiyelleri nelerdir?

ITU Mimarlık Fakültesi ve Bölümü, kendi tarihi ve eşdeğer okullar ile kurmuş olduğu ilişkiler vasıtası ile Avrupa ve Amerikan okullarından gelecek öğretim görevlileri hem de öğrenciler için çekici bir kurumdur. Geçtiğimiz sene toplam 600 öğrenciden yaklaşık 60 öğrenci Avrupa'ya gitmiştir ve 30 öğrenci Avrupa okullarından gelmiştir.

Evensellik ve özgünlük gerilimini gözönüne aldığımızda, Türkiye mimarlık eğitim alanının geleceğine dair nasıl bir öngörünüz var?

Evensel ve özgün bağlamları düşündüğümüzde, Türkiyedeki her okulun kendi yerel, beşeri, fiziksel ve sosyokültürel varlıkları doğrultusunda kendi ders programını ve öğrenim-öğretim stratejilerini geliştireceğini düşünüyorum.

ITU'nün kendi mezunlarını değerlendirme sistemi var mı? Bu değerlendirmeyi nasıl araçlar kullanarak yapıyor?

Tabiki kurumun kendi mezunlarını değerlendirdiği birçok metod var. Yazılı ve sözlü araştırma yolları kullanılıyor.

Kurumunuza ait 1980 öncesi bir ders programına ulaşmamız mümkün müdür?

1978-1979 Eğitim-öğretim yılında toplam 8 yarıyıllık lisans eğitim programı aşağıdaki gibidir.

1. YARIYIL		2. YARIYIL	
Mimari Proje I	0-0-8	Mimari Proje II	0-0-8
Statik	2-2-0	Mukavemet	2-2-0
Teknik Resim-Stüdyo	0-0-4	Yapı Elemanları	8-0-0
Plastik Sanatlar Eğitimi-Stüdyo	0-0-4	Temel Tasar Çalışmaları-Stüdyo	0-0-4
Mimarlık Tarihine Giriş	2-0-0	Kültür ve Üsluplar	2-0-0
Genel Matematik	6-0-0	Ölçme Tekniği	2-0-0

3. YARIYIL		4. YARIYIL	
Mimari Proje III	0-0-8	Mimari Proje IV	0-0-8
Yapı Statiği	2-2-0	Betonarme ve Stüdyosu	2-2-2
Yapı Elemanları ve Malzeme Stüdyosu	0-0-8	Çelik Yapılar ve Stüdyosu	2-0-2
Yapı Malzemesi I	2-0-0	Yapı Malzemesi II	3-0-1
Türkiye Sanat Tarihi	2-0-0	Fiziksel Çevre Kontrolü ve Sağlık Donatımı	4-0-0
Perspektif	2-0-1	Anadolu Türk Mimarisi	2-0-0

5. YARIYIL		6. YARIYIL	
Mimari Proje V	0-0-8	Mimari Proje VI	0-0-12
Fiziksel Çevre Kontrolü ve Sağlık Donatımı Stüdyo	0-0-8	Yapım Teknikleri	2-0-0
Yapım Yönetim ve Ekonomisi	4-0-0	Yapım ve Yapı Sistemleri Stüdyosu	0-0-8
Şehir Planlama	2-0-0	Şehir Bölgeleri ve Ulaşım	2-0-0
Planlama Teori ve Metotları Stüdyo_Şehir Planlama	0-0-4	Şehir Bölgeleri ve Ulaşım Stüdyo	1-0-3

7. YARIYIL		8. YARIYIL	
Mimari Proje VII	0-0-12	Bitirme Ödevi	0-0-12
Yapı Elemanları ve Malzeme Stüdyo-Yapı Malzemesi	0-0-2	Şehir Yenileme	2-0-0
Yerleşmeler	2-0-0	Şehrsel Tasarım ve Şehir Yenileme Stüdyo-Şehir Yenileme	0-0-4
Şehrsel Tasarım ve Şehir Yenileme Stüdyo-Yerleşmeler	0-0-4	Devrim Tarihi	2-0-0
Çağdaş Mimarlık Kaynakları	2-0-0	Genel Ekonomi	2-0-0
Mimarlık Tarihi ve Restorasyon Stüdyo	0-0-4		
Devrim Tarihi	2-0-0		
İş Hukuku	2-0-0		

APPENDIX 2-F

INTERVIEW WITH KEMAL ÇORAPÇIOĞLU MİMAR SİNAN FINE ARTS UNIVERSITY FACULTY OF ARCHITECTURE, DEPARTMENT OF ARCHITECTURE

(done by the author on 29.04.2009)

Elif Özelgöl: Mimarlık eğitiminde globalleşmenin getirdiği standartlaşma ve okulların global ağda kendi kimliğiyle var olma gerekliliği arasında yaşanan gerilimi nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu anlamda MSGSU'nün geçmişinden gelen potansiyelleri neler olabilir?

Kemal Çorapçioğlu: Son zamanlarda Mimar Sinan Üniversitesi'nin, daha doğrusu ben başkanlık yapıyorum burada iki buçuk sene oldu, önümüzdeki günlerde görev sürem dolacak. Görevde olduğum süre içinde bir yapısal değişiklik yaşadık. Son zamanlarda bütün üniversiteler bir değişim dönüşüm süreci yaşadı. Genellikle eski üniversitelerde, yaşlı üniversitelerde bu süreçler çok sancılı oluyor. Bunu biz geçmiş dönemler yani Yüksek Öğretim Kurulu'nun oluşturduğu modelden sonra üniversitelerin nasıl yapılandığını analiz ettiğimiz zaman bunu görüyoruz. O dönem benim teşhisim, o dönemde çok büyük sapmalar olmuş. İşte anabilim dalı, bilim dalı, gibi yapılanmalara alışık değil tabii üniversiteler. Bir anda bütün bu kavramlar ortaya çıktığı zaman benim gördüğüm en büyük talihsizlik, pek çok üniversitede de buna şahit oluyorum, herkes bir bilim dalı derdine düşmüş, yeni bilim dalları kurulmuş. İşte mükerrer bilim dalları var, anlamsız bilim dalları var, yani ben üniversiteler için en büyük talihsizliklerden biri olarak görüyorum bunu. Böyle bir talihsiz bir yapılanma var.

Türkiye'de zaten bizim üniversitemiz modern öncesi dönemden modernist döneme, modernist dönemden post modernist döneme pek çok sürece şahitlik etmiş bir kurum. İlk kuruluş amacı da zaten Osmanlı'nın modernleşmeye ayak uydurabilmesidir. Yani kuruluş amacı da bu. Bu süreç, tamam yani üniversite ozaman işlevini çok iyi yerine getirmiş ama işte YÖK'ün kuruluşu ile aynı sürede cereyan eden bu post modernist dönem bana göre burada tahribatlar yapmış. İşte ülke için birşeyler yapmak gibi misyonlar unutuluyor böyle bulanık dönemlerde. Yani post modernist dönemin en çok eleştirilen yanı da bu zaten bu bulanıklık, fluluk. Benim idareciliğim döneminde de bu muğlaklık beni rahatsız ediyordu.

Bu yüzden kurumun kendi yapısına uygun, güzel sanatlar ağırlıklı bir eğitim verilmesi. Bunun tabii en büyük avantajlarından bir tanesi mimarlık bölümünde de bu entegrasyonları yaratma konusunda bir çabaya itti bizi. Burada ben idareci olduğumda mimarlığın diğer bölümlerle hiçbir alışverişi yoktu mimarlık bölümünün. Ben

öğrenci iken en büyük özlemim gidip resim bölümünde resim çalışmak heykel bölümünde heykel çalışmaktı. Ama bırakın bir atölyenin kapısından bile girme fırsatım olmadı bu koşuşturma içinde. Bugün geldiğimiz noktada bunu sağladık. Yani çok geniş bir seçime bağlı ders yelpazemiz var. Burada isteyen öğrenci heykel çalışıyor; isteyen öğrenci resim çalışıyor; grafik var; müzik var; edebiyat var. Muhtelif disiplinleri biraraya getiren seçmeli ders yelpazesi oluştu.

Yani sanat dalları ve mimarlık eğitimi arasındaki ilişkiler seçmeli dersler aracılığı ile mi kurgulanıyor?

Tabi, tabi çünkü bu tür işler. Bakın şöyle bir yapısal çelişki var. YÖK sonrası bütün mimarlık okulları ÖSYM ile öğrenci almaya başladı. Dolayısıyla buradan aldığımız öğrenci işte fen puanı ile geliyor buraya. Siz bu öğrenciye zorunlu olarak müfredatınızda sen şimdi desen çalışacaksın, heykel çalışacaksın diyemezsiniz. Yani diyemiyorsunuz. O yüzden biz bunların hepsini, temel dersler, ki son dönemde bunu daha da netleştirdik, zorunlu derslerimizi daha da azalttık. Seçmeli olanları daha arttırdık. Öğrencinin bu fırsatlardan eşit olarak yararlanması için. İsteyen öğrenci mutlaka, kendini iyi ayarlarsa, bu süreç içinde resim seçebilir, sulu boya tekniklerini seçebilir, bilgisayar ile dijital ortamda sunum teknikleri seçebilir. Bunların hepsi öğrencinin eğilimlerine bağlı olarak gelişir.

Ayrıca, yine kuruluşundan bugüne, daima ülke sorunlarına duyarlı bir üniversite yapısına sahipken, son dönemde öyle bir misyonu da kalmamıştı. Tüm üniversiteler gibi tek tip bir yapı vardı. O konuya da çözüm arayışlarımız var bizim. Eğitimimizin büyük bir kısmını faydaya dönük hale getirmeye çalışıyoruz. Eskiden sadece İstanbul üniversitesi idi. Şimdi Anadolu'yu tanımak, tanıtmak ve eğitimin bir parçası haline getirmek gibi bir hevesimiz var. Ben mesela proje atölyelerinde, böyle bir plot atölyemiz var. Tamamen Akdeniz Havzası genelinde araştırmalar yapıyoruz; tipolojiler geliştiriyoruz. Yarın için neler yapabiliriz bunların çözümlerini arıyoruz. Bu da yine son yılların bir dönüşümü. Yeniden yapılanması diyebiliriz.

Genelde biz eğitimimizi böyle star mimar diye tabir ettiğimiz, böyle her yaptığı farklı olsun, hevesi ile çalışan öğrencileri hedeflemiyoruz. Biz Anadolu'yu tanıyan; toplumu, halkı tanıyan; bunların geleneklerini, tarihini, geçmişini tanıyan; kültürünü tanıyan; bu kültür sentezini sindirmiş ve bunun sonrası geleceğe çözümler üretebilen bir mimarlık eğitimi hedefliyoruz.

Yani bu tabi proje atölyelerinde de yine seçme özgürlüğünü düşünecek olursanız, bu bir kesittir. Bir kesim tamamen buna odaklanmıştır. Proje atölyelerinde böyle çalışma yapmaktadır. Başka denemeler yapan arkadaşlarımız da vardır.

Proje atölyelerinde bu anlamda çeşitlilik var yani?

Çeşitlilik var ama böyle de bir omurga var. Öyle söyleyelim. Öğrencinin de tabi birtakım özelemleri var. Virtüöz olmak isteyen, o hevesle gelen, hep böyle yapan belki de hep hüsrana yaşayan insanlar var yani. Bunlarda tabiki bu süreçleri denemek zorunda. Yani özetle benim buradaki yapılanmayı size anlatmam ancak böyle mümkün olabilir.

Güzel sanatlar ile ortak program çift diploma gibi uygulama deneyiminiz oldu mu hiç?

Öyle bir yol denemedik. Yine bunların alınış koşulları farklı olduğu için bizim mimarlık öğrencimiz yetenek sınavı ile alınmıyor. Yetenek sınavı ile alınmayan yerlerde böyle programları uygulamak biraz zor. Bizim çift anadal, yandal gibi programları da uygulamamız pek kolay olmadı. Yani o süreci de araştırıyoruz ama böyle birşey kolay değil. Mimarlık bölümü öğrenci sayısı da diğer bölümlerden çok fazla. Bizim burada benim gördüğüm bir akım var aynı anda iki şey deşilde şehirciliğı bırakıp bize gelmek isteyen çok. Yani o yatay geçişle bunları alıyoruz genellikle. Böyle bir akım var. İç mimarlık yine yetenek sınavı ile aldığı için onlarla böyle bir öğrenci alışverişimiz olmuyor. Güzel sanatlar ile hiç yok. Yani güzel sanatlar ile işbirliğimiz sadece atölyeler seviyesinde seçime bağılı dersler ile kurulabiliyor. Onun haricinde daha büyük birşey yok.

MSGSU'nün elindeki en önemli potansiyeli bu aslında, o nedenle de çok önemli.

Tabi, tabi. Şöyle bu burası için büyük bir avantaj tabi. Onu kısmen sağladık. Esas burada buluşmayı, birtakım atölyelerde bölümlerin buluşması sağlanabilir. Yani bundan sonraki dönemde de inşallah onu sağlamak istiyoruz. Yani mimari proje atölyelerinde ressam, heykeltıraşlar birarada birşeyler üretebilir. Bu bir hedef. Ama ne kadar zamanda gerçekleştiririz bilemiyorum. Bu potansiyeli böyle kullanmamız lazım.

Ben de kendi araştırmam sırasında kurumların learning module'lerinin arasında çok ciddi benzerlikler olduğunu gözlemledim. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Şimdi bakın; bir yirmi otuz senedir aynılaşma süreci yaşıyor bütün üniversiteler. Son zamanlarda vakıf üniversiteleri kendilerine farklı kimlik yaratma arayışı içindeler. Bizim kurumumuz da işte bu son yapılanmaları ile kendi özüne ve potansiyeline uygun bir kimliğe kavuşmak üzere. Kavuştu diyelim veya kavuşmak üzere diyelim. Bütün bu geçtiğimiz otuz senelik süreci düşünecek olursak genelde bir aynılaşma süreci yaşandı.

Heryerde aynı bilim dalları, aynı programlar, aynı krediler, malesef yani hatta öyle şeyler varki. Benim yaşadığım mesela, isim vermeyeceğim kurumlar arasında ama, deminde bahsettim onu bilim dalları kuruluyor; Türkiye'de bazı bilim dalları isimleri farklı ama aynı işi yapıyor. Şimdi bakıyorsunuz, bir kurum "ya orada bir bilim dalı var, bende yok" deyip aynı bilim dalını sırf kurmak için kuruyor. İşte bu aynılaşmanın çok kötü bir örneğı. Bunlardan ben sıkıntı duyuyorum. Bu öğrenciye nasıl yansıyor ve daha sonra piyasaya ve mezun olan öğrenciye nasıl yansıyor? Bunun doğru teşhisini koymak kolay değil.

Hele son zamanlarda iş biraz da şeye başladı; medyatik ortamda gündeme gelmeye başladı. Bir bakıyorsunuz X üniversite daha fazla reklam yapıyor, daha fazla tanıtım yapıyor. Olmayan birşeyi var gibi göstermek de söz konusu. Ama bu son yılların eğilimi. Bana göre bu tür kurumların reklama ihtiyaç duymaması lazım normal şartlar altında. Yaptığınız iş ortadadır, Burada her kurum varolan potansiyelleri ile bir değere sahip ise eğer, odur onu cazip kılan. Ama bunlar yoksa ozaman sadece reklamlarla tanıtımla ön plana çıkmak, burslarla ön plana çıkmak. Yani şimdi bütün vakıf üniversiteleri normal şartlar altında bir defa eşdeğer puan alan insan vakıf üniversitesine gitmiyor. Bunun için ona burslar bilmem neler vererek, ben de yüksek puanla öğrenci alıyorum. Bunlar yapay şeyler. Ama piyasa koşullarında malesef oluyor bunlar. Geçtiğimiz yıllarda bu okullar kuruluş sürecinde idi. Daha

kadrolarını oluşturamadılar ama yakın bir gelecekte sahip oldukları maddi imkanlar onları marka olmasalar da markalaştıracak. Yani burada devlet üniversitelerinin bir talihsizliği var. Bu kurum da o talihsizliği yaşıyor malesef.

Bir defa şöyle bir talihsizlik var; vakıf üniversiteleri tabiki tamamen ticari kurumlar. Kadro oluşturmuyorlar. Minimum çekirdek bir kadro ve devlet üniversitelerinden besleniyor sürekli. O zaman buradaki arkadaşlarımızın da; buradaki dersleri, oradaki dersleri; akademik çalışmaları aksamaya başlıyor. Türkiye için böyle bir şanssızlık var. Bunların da düzeleceğini temenni edelim hep beraber. Yani bu Türkiye için önemli bir sorun. Öyle bakıyorum.

MSGSU'nün mimarlık eğitimi alanında vocational-academic, art-technique, anlamda verdiği bir ağırlık var mı? Bu okul sanat ağırlıklı bir okuldur diye biliniyor. Bunlardan herhangi birine ağırlık vermek mi? Yoksa hepsine eşit uzaklıkta durmak gibi bir yaklaşımı mı var?

Evet bizim için öyle söyleniyor. Onu birazda siz belirlemiyorsunuz yani geçmişten gelen bir kurumsunuz. Yapsanız da yapmasanız da bir takım misyonlar size yükleniyor. Tabiki buranın akademik olduğu görülebilir yapısal olarak baktığımız zaman. Halihazır yapıları içinde mevcut kadrolarla çok akademik olunacağına ben inanmıyorum açıkçası. Üniversitelerin yaptıkları işlere de bakacak olursanız; kadrolar YÖK'ün bir tabi Türkiye genelinde belli bir öğrenciyi bir yerlere yerleştirme gibi bir endişesi var. Bu birtakım yeni üniversitelerin kurulmasını da destekliyor, körüklüyor.

Bu tür eski kurumlar kadro olarak anadolu üniversitelerinden daha zengin olduğu için hem eğitimi hem araştırmayı aynı paralelde yürütmek gibi bir sorumluluğun altına girmiş durumdadır. Ama ne kadar başarılıdır? Onu bilemiyorum çünkü öğrenci sayıları çok arttı. Benim kanaatim şimdi aynı anda her iki alanda da bu okulun başarılı olabilmesi için öğrenci sayısının yüzde elli azalması lazım. Geçmişteki sayılara ulaşması lazım. Şu anda ben öğrenci sayısının bu okulun kapasitesinin üzerinde olduğunu düşünüyorum. Benim şu anda yüksek lisans çalışmalarına vakit ayırmam gerekir artık. Emekliliğime yaklaşıyorum artık. Doktoralar yaptırayım, yüksek lisans çalışmaları yaptırayım. Arzum var ama üzerimde müthiş bir lisans yükü var. Niyet, hani diyorsunuz ya kurumların niyeti, başka yaşam başka.

Yapmış olduğum araştırmaya göre, öğrencilerin yüksek lisans ve doktora katılımlarına bakıldığında MSGSU ve GU de lisans katılımı yüzde elli altmış arasında iken; METU ve ITU'de yüzde yetmiş seksen arasında değişiyor.

Neden? Kadroları çok fazla da ondan. Biz açıkçası şu anda her ikisini de eşit oranlarda yürüteceğiz diye kişisel olarak eziliyoruz öyle söyleyeyim. Yani müthiş bir yük var. Bu yakın zamanda değiştirilecek birşey de değil.

Yani bu durum kurumun meslek adamı yetiştirmeye verdiği öncelikten değil de kadrolarındaki yetersizliklerden kaynaklanıyor diyebilir miyiz?

Şöyle şimdi; bu okul temelde meslek adamı yetiştiriyor. Akademisyen yetiştirmekte problemler var. Ben onu anlatmaya çalışıyorum. Yani normalde baktığımızda bu okulun omurgası iyi bir meslek adamı, iyi bir mimar, iyi bir

uygulamacı yetiştirmek. Geçmişte zaten böyle bir üniversite yapılanması yokken, bu okul böyle varmış ve çok iyi de uygulamacılar yetiştirmiş. Çok iyi meslek adamları yetiştirmiş.

GU'de de bunun üzerinde duruluyor; “uygulamacı mimar”

Tabi, tabi yani bir akademisyen yetiştirme sorumluluğu son yılların sorumluluğu. Orada dediğim gibi kadroya bağlı bazı endişelerim var. Geçmişinde de bugün de meslek adamı yetiştirme misyonu var zaten. Ama tabiki akademisyen de yetiştirmek zorunda. Şimdi ODTÜ, GÜ, İTÜ, YILDIZ, MSGSU bunlar Türkiye'nin beş altı tane saydık, DOKUZ EYLÜL falan buna iki üç tane daha ilave edin sekiz on. Türkiye de otuz küsur tane mimarlık okulu var. Yani kadroları nedeniyle bu okullar zaten böyle bir sorumluluk üstlenmek zorunda. Mesela Kayseri'ye, Mersin'e bakıyorsunuz iki üç kişi ile yani bu okullar zor şartlar altında. Esasında bütün okullar zor şartlar altında. Öyle söyleyeyim. Çok avantajlı okul yok şu an.

Özel okullar var şartları daha iyi olan,

Özel okullar tabi ticaret ön planda orada yani. Görüyoruz hepsini. Yani bir sistem emekliler üzerine kurulmamalı. Yani ben açıkçası kendim için söyleyeyim; ben emekli olduktan sonra zaten öyle bir yere deden gideyim. Emekli olmak demek emekliliği yaşamak demek. O öyle bir yaşam biçimi. Ben burada öğretmenlik yapacağım emekli olacağım ondan sonra manası da yok zaten. Ama oradaki bütün sistem emekli öğretim üyeleri üstüne kurulu. Bu biraz da talihsizlik.

Kurumunuzun adının Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi olarak değiştirilmesi konusunda, okulun kendini farklılaştırma çabası içinde olduğuna dair bazı tartışmalar var. Bu konuda ne söyleyebilirsiniz?

Bu okul çok, işte Sanayi Nefise, güzel sanatlar akademisi, sonra Mimar Sinan Üniversitesi ve sonra Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi oldu. İşte dediler ki teknik üniversite var. Burası da sanat eğitimi veren bir kurum. Burası da güzel sanatlar üniversitesi olsun dendi. Açıkçası bu bir referandum ile kararlaştırılan birşey değil. Bir emrivaki ile oldu.

Okul kendisi istedi ama bunu değil mi?

Yönetim yaptı işte. Yani okul genelinde bir referandum yapıpta “biz böyle bir yapıya sahibiz, böyle olalım mı?” denmedi. Ama neticede gerçekleşti. Şimdi Fen Edebiyat Fakültesi de var. İstatistik de var. Onlar tabi şimdi kendilerini daha yabancı hissetmeye başladılar. Bence bu işi isimle çok tanımlamamak lazım. Yani yaptığınız iş sizi eğer zaman içinde tanımlarsa bence o daha sağlıklı. Çünkü isim her zaman yapılan işle örtüşmüyor.

Stüdyonun işlenişi ile ilgili bir tutumunuz veya farklı olduğunuzu düşündüğünüz bir uygulamanız var mı?

Bizim stüdyolarımızda öğrenci hocasını seçmekte özgür, konusunu seçmekte özgür. Bu birinci projeden diploma projesine kadar böyle. Pek çok okulda diploma projesi tek bir konudur. Bizde yer serbesttir. Üç konu vardır. Yani öğrenci bu okulda her zaman birşeyleri seçme imkanına sahiptir. Hem stüdyosunu hocasını seçer hem konusunu seçer. Yani ne kadar iyidir?

Konular neler olabiliyor?

Mesela işte idari yapılar, turizm yapıları, müzeler mesela bu s0mestrin konuları bunlar. İsterse 0đrenci kendi memleketinde bir m0ze yapabilir. İsterse İstanbul'un bir b0lgesi i0in bir belediye yapabilir. 0đrencinin inisiyatifinde bu. Se0er. Ben Şu konuyu yapmak istiyorum der. Se0me Şansı vardır.

Projenin yeri konusunda tanınan bu serbestlik, 0đrenci 0lkeyi tanısın ideali ile de 0rt0Őuyor.

Tabi 0rt0Őuyor. Benim mesela beni se0en 0đrenci ben son yıllarda hep Anadolu'da bir plot b0lge se0iyorum. O plot b0lgede geleneği araştırıyoruz. Plan oluŐumlarının analizini yapıyoruz. Yapı sistemlerini araştırıyoruz. Oradan hareketle de geleceğe dair plan tipolojileri oluşturuyoruz. İŞte bunları derliyoruz, biraraya getiriyoruz. Ben biraz farklı bir at0lye 0alıŐması yaptırıyorum. Bana gelen insan bu etapları yaşıyor. Bazı 0đrenci sevmiyor ama bazısı da hoŐlanıyor. Yani bunun 0rneklerini Şimdi g0steririm size.

Bu hani deminde dedim ya Anadolu'nun yerel kimliklerini tanıtmaq falan gibi hedefimiz var. Bu kapsamda herhangi bir y0reyi analiz ediyoruz. Oradaki mimari kimlikleri belirleyen unsurları 0đrenci ayıklamayı 0đreniyor. Ondan sonra bu tanımları, kimlik kavramını 0đrenen 0đrenci bir y0rede, mesela Kayseri plot b0lgemiz bu sene, Kayseri'ye gidiyor. Kayseri'de neler yapmak lazım? Envanterler 0ıkartıyor, r0l0veler 0ıkartıyor. Oradaki plan aşamalarını, tiplerini okuyor. Oradaki yapı sistemlerini yerleŐme modellerini okuyor. Ondan sonrada buradan hareketle, bu tipleri oluşturduktan sonra bu tipolojilerin nasıl geliŐeceđini; nasıl sokaklar, nasıl dokular oluŐturulacađını uyguluyoruz. Bunları uygulayabilmek i0in de nasıl plan tipleri geliştirmek lazım? Bunları 0alıŐıyor 0đrenciler. Bunları 0alıŐırken 0đrenci bunların tabi bir metodolojisi var. Yan yana getiriliŐ bi0imini bu tipolojilerin oluŐumundaki. O metod 0đrenciye sanki tasarlamıyormuŐ, kendi katkısı yokmuŐ gibi bir his uyandırıyor. Fakat iş ilerlemeye başladıktan sonra bunun ne olduğunu kavrıyor. B0yle bir temel tipten hareketle bir dokunun nasıl yaratılacağını, bir sokağın nasıl yaratılacağını g0r0yor. Yani ben 0đrencilerime bu s0reci yaŐatıyorum. Bu bizim 00 beş arkadaş son zamanlarda denediğimiz bir model, b0yle g0tt0r0yoruz.

Bu hangi sınıf oluyor hocam?

Bizim st0dyolarımızda her seviyeden 0đrenci vardır. Bir defa bizim proje sayılarını s0yliyeyim. D0rt tane normal proje yapılır. 0zerine bir tane diploma projesi yapılır bizde, proje at0lyelerinde. Ayrıca bir takım derslerde de proje yapılır. Yapı at0lyelerinde 0elik proje yapılır; ahşap proje yapılır. Yapı fiziği at0lyelerinde akustik proje yapılır. Yani muhtelif proje at0lyeleri var anabilim dallarına bağlı. Bunun haricinde de imkanı olan 0đrenciler, mesela işte s0mestr kaybetmiŐtir de bir s0mestr proje alamıyordu. O t0r 0đrenciler i0inde se0ime bağlı projeler var. Yani bazı 0đrenciler diploma alırken işte, bir tane ders alır, kredisi dolmamıŐtır. İsteyen istediği alanda ders se0iyor.

Projeci olacak, tasarımcı olacak 0đrenci de se0ime bağlı proje se0iyor. Proje de se0ime bağlı. Dolayısı ile iki se0ime bağlı, d0rt normal ve bir diploma olmak 0zere yedi proje yapma Őansına sahip buradaki eğitim s0recinde. Diploma ve bir proje d0rd0nc0 sınıfta, iki proje 00nc0 sınıfta, iki proje de ikinci sınıfta. B0yle bir s0rec0. Bu arada birinci, ikinci, 00nc0 sınıfta bekleyen 0đrenciler se0ime bağlı proje alma Őansına sahipler. Bunlar bizim hep

son yapılanmalarımız da getirdiğimiz modeller.

Proje atölyelerinin yapısını da anlatayım size. Proje atölyesinde mesela bazı okullarda yapı ağırlıklı hocaların oluşturduğu modeller vardır. Bazı okullarda bina bilgisi. Bizde bu iş daha giriftir. Muhtelif ana bilim dallarından arkadaşlar atölyelerde buluşur. Onun getirdiği bir avantaj vardır. Her proje hocasının grubunda birinci ikinci üçüncü proje, yani değişik projeler vardır. Yani büyük projelerin lokomotif yapı göstermesi, rolü üstlenmesi bekleniyor tabii bu modelde. Onun dinamizmi küçük öğrenciye model oluşturuyor. O ondan etkileniyor falan. Proje atölyelerinde böyle bir birliktelik oluyor.

Bizde stüdyolardaki gruplar farklı bakış açılarına sahiptir. Öğrencinin kendisi, seçmiş olduğu proje grubuyla, construction ile mi ilgileneceğini yoksa projeye kavramsal açıdan mı yaklaşacağını belirler.

Bu daima vardır. Bizde de mesela öğrenci sömestr biter bir sürü kavramla uğraşır ama proje yapamayabilir. Etrafı analiz eder; tarihi analiz eder; kavramlar akımlar falan ondan sonra “a daha proje yok”. Böyle vakalar var. Bu biraz da tabii bir model değil esasında. Burada öğretim üyesi kimliği, öğrenci kimliği bunlar ön plana çıkıyor. Bazı öğrenci bunu istiyor zaten. Bazı öğrenci de yapıya hakim tasarıma hakim. O da sanki inşaa edilecekmiş gibi somut birşeyler tasarlamak istiyor. Mimarlıkta neticede tabiki mimarın hedefi bir binadır yani. Bina hedefi olmayan bir mimar düşünemiyorum ben. Dolayısı ile her gelen öğrenci aynı profilde olmadığına göre bizim yapılanmamız biraz da ona döndü yani öğrenci son derece çeşitli isteyen tamamen tasarım grubu dersler seçer; isteyen tamamen restorasyon tarih grubu dersler seçer; isteyen yapı grubu dersler seçer. Buna biz imkan vermek istedik. Bu bizim iki senelik uğraşımızın temel hedefi.

Must course’larda herbirinin belirli bir ağırlığı var ama bu çeşitliliği seçmeli derslerle sağlıyorsunuz.

Zorunlularda buraya gelen öğrenci yapı da bilmek durumunda malzeme de bilmek zorunda; restorasyon kurallarını bilmek zorunda. O temel, zorunlu derslerin belirli bir kredi limiti var orada tutuyoruz onu. Onun üzerine de işte her öğrencinin kendi yapısına hedeflerine göre istediği alanlarda birşeyler yapmasını; yapma fırsatını bulmasını hedefliyoruz biz.

MSGSU’nin akademik kadrosunu incelediğimiz zaman kendi mezunlarının çoğunluğu oluşturduğunu gözlemliyoruz. Bu durum kurumun içe dönük bir yapıya sahip olduğunu gösterir mi?

Son yıllarda biz vakıf üniversitesinden bile arkadaş aldık. Mesela mimarlık tarihine son aldığımız arkadaşımız vakıf üniversitesinden geldi. Benim burada bu anlamda kendi içine dönük bilim dalları var. Ama ben öyle bir insan olmadığım için benim yöneticilik yaptığım devirde bu kırıldı. Mesela ODTÜ’de doktora yapan bir arkadaşımız biz şimdi seçime bağlı bir ders için burada görevlendirmeye çalışıyoruz. Ben herkese haber salıyorum. Yapı fiziği, malzeme Ortadoğu’dan, yurtdışından doktora yapan kim varsa gelsin bana yardımcı doçent alayım diye. Bakın geçen sömestr kadro açtım; benim kadrolarım belli buradan gelecek arkadaşların kadroları duruyor ama dışarıdan bir renk olacak şekilde birisini almak istedim ama müracaat olmadı. Yani bu alanlarda da fazla öğretim üyesi bolluğu yok Türkiye’de.

Akademisyenlere baktığımızda, ODTÜ’de dikkatimi çeken yurtdışı deneyimi olan akademisyenlerin çokluğu, GU’de ise profesyonel alandan mimarların stüdyoya yapmış olduğu katkı idi.

Bakın; yapı ile ilgili. Yani ODTÜ’nün İngilizce eğitim yapması; mezunlarının uluslararası bağları kurabiliyor olması önemli birşey. Biz buraya alırken öğrenciyi iyi lisan bileni almıyoruz. Öyle bir seçme şansımız yok zaten. Dolayısı ile buraya gelen insan da zaten genellikle normal devlet liselerinin mezunu orta halli ailelerin çocukları. E burada lisan öğretmiyorsunuz. Dolayısı ile öyle bir hedefi olamıyor zaten öğrencinin. Bu bir tercih yani o yapı onu getiriyor; bu yapı bunu getiriyor.

Bizim burada bazı atölyelerimizde mesela bina bilgisinde dışarıdan kimse yoktur. Tamamen bu okulun mezunlarıdır. Biz de vardır dışarıdan. Benim bilim dalım yapı fiziki ve malzeme. Bir kimyacı aldık geçen sene mesela bir üniversiteden. Teknik üniversiteden bir asistan arkadaş aldık. Yıldız’dan bir yardımcı doçent arkadaş aldık. Şimdi yine bir uzman alıyoruz, Mersin’den araştırma görevlisi gelecek, teknik üniversitede doktora yapmış. Yani benim öyle bir kuralım yok. İyi olan neredeyse onu aradan bulup getirmek. Şöylede söylemek lazım Türkiye’de artık seçenekler çok fazla değil. O kadar üniversite açıldı; o kadar vakıf üniversitesi varki. Özellikle mimarlık alanında çok başarılı öğrenci mesela ben kendi öğrencilerime de bakıyorum; çok başarılı öğrenciyi biz burada asistan olarak tutamıyoruz zaten. Hani su akar gider derler ya başarı yetenek akıyor gidiyor biryerlere ve yerini buluyor. Yani benim eğitimi olduğum sürece en başarılı diyeceğim bir öğrenci Amerika’ya gitti, master yaptı, oradaki bürolarda çok başarılı oldu, gitti Çin’de çalıştı. O yolunu buluyor zaten. Ama bunu eğitimin geneline modelleyemiyorsunuz. Benim için o bir istisna. Buradan kalkıpta Amerika’da master yapan bir sürü insan var, orada akademisyen olan insanlar var. Ama ben dikkat ederseniz konuşmanın başından beri onları hiç modellemiyorum.

Mezun profili ile ilgili kurumunuzun bir araştırması varmı? Mesela MSGSU mezunları ITU mezunlarında şöyle farklıdır gibi bir yargı var mı piyasada, akademik kuruluşlarda veya kamu kuruluşlarında?

Bunlar subjektif konulardır. Bu tür yargılar subjektiftir. Piyasada, kamuda şöyle bir kanı vardır; herkes çıktığı, mezun olduğu okulu sever ve korur. Ben o yüzden o tür yargıları biraz subjektif değerlendiriyorum.

Bu anlamda mezunları değerlendirirken iyi kötü anlamında almazsak, kurumun geleneğini teşdiğı için mezunların eğilimlerindeki farklılıklar aslında mensubu olunan kurumun aynı ya da farklı olma geriliminde çok da önemli bir konu.

Ben mezunlar arasında şöyle bir farklılık görüyorum; yabancı dil eğitim yapan kurumların öğrencileri daha bir uluslararası diyeyim, yani daha geniş bir alanda, bir arayış cesaretini mi buluyor diyeyim? Ne dersek diyelim. Böyle bir avantajları var onların. Bizim okullarımızın da geçmişten gelen, iyi çizen, iyi uygulayan, böyle bir kimliği vardır. İyi tasarlar, iyi uygular, yapıya hakimdir, ayakları yere basar şeklinde genel değerlendirmeler var. Bunu ben daha fazla açmak istemiyorum. Dediğim gibi bunlar somut ölçülebilir şeyler değil.

APPENDIX 3-A

INTERVIEW WITH GAZI UNIVERSITY FACULTY OF ENGINEERING AND ARCHITECTURE

(done by ARKITERA, Retrieved from www.arkitera.com in 19.05.2009)

Gökçe Aras: Mimarlık eğitimiyle ilgili odalar, sizin de içinde yer aldığınız MOBBİG gibi bazı oluşumlar, bazı lokal iletişim grupları var. Bunlar arasındaki iletişimde, mimarlara aktarımda sorun olduğunu düşünüyorum. Bu iletişimi nasıl sağlamayı düşünüyorsunuz ya da gerekli olduğunu düşünüyor musunuz? Mesela MOBBİG bildiriler yayınlıyor ama bir platform oluşturup bunu öğrencilerle, diğer odalarla paylaşmıyor. Sadece toplantıya katılan insanlarla mı paylaşım içindesiniz?

Prof.Dr. Ziya Utkutuğ (Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü Eski Bölüm Başkanı): Uzun süre MOBBİG’te bu toplantılara katıldığım için ben cevap vereyim. MOBBİG’e Kuzey Kıbrıs’taki ve Türkiye’deki mimarlık bölümleri katılma hakkına sahip. Ele alınan görüşler aslında bağlayıcı görüşler değil. Bilgilendirme, diyalog kurma ve bu karşılıklı diyalog kurma sırasında karşılıklı bir davranış durumu çıkarmaya yönelik. Şu şöyle yapılınsın diye kesin karar almaya yönelik bir mekanizma değil. MOBBİG bir iletişim grubu, en son toplantılarda mimarlık bölümleriyle ulusal aktivasyonun kurulmasıyla ilgili kısmen bağlayıcı bir karar alındı. Bunun dışında alınan kararlar bağlayıcı değil. MOBBİG’e gelenler kişiler kendi problemlerini aktarır, iletişim kurar, kendine bir çıkış yolu bulmaya çalışır. Kaç bölüm katıldıysa birlikte bir sonuç bildirisi hazırlanır ve bu iletilir. Her okulun bölümünden gelen kişi bu sonuçları kendi bölümüne aktarır. Eğer öğrenciyle ilgili olan birşeyse ki bu olmamaktadır, olursa da aktarırız. Ama toplu öyle bir diyalogumuz olmuyor. Mimarlar Odası’nın da gene mimarlık eğitimi ile ilgili çalışmaları oluyor. Bunlar hep eğitimle ilgili. Öğrenciyle doğrudan ilgisi olmasından ziyade kendi programlarını geliştirici nitelikte görüşler alınıyor. Dolayısıyla paylaşımımız olan diğer mimarlık bölümleriyle yılda bir kere toplanıyoruz. Bir de yılda bir kez toplanan Avrupa Mimarlık Okulları Birliği var, ona katılarak oradaki görüşleri getiriyoruz. Biliyorsunuz mimarlık mesleği AB içerisinde dolaşan üç alandan bir tanesi. Hukuk ve mimarlık. Diğerleri için de her AB ülkesi kendi içerisindeki mimarlık okullarıyla bir aktivasyona gitme ihtiyacı duyuyor. Onlar da genel bir yapılanmaya gitmeye çalışıyorlar. 4+2, 3+2 gibi birtakım tartışmalar sözkonusu. Lisans, lisansüstü ve daha sonrasındaki eğitime ilişkin kalıpları oluşturmak. Mimarlığın AB içerisinde serbest dolaşmasını sırasında mezuniyetlerine ilişkin eş kredilendirilecek ilkeleri belirlemek. Bu çerçevede öğrencilerden ziyade öğretim üyeleri arasında bir tartışma ortamı sözkonusu. Üniversiteler aynı zamanda YÖK’e de bağlı. Onların yükümlüklerini de aşmamak gerek. Bu çalışma dekanlar birliği dediğimiz düzeyde sürdürülüyor. Kaç yılda nasıl yapılandırılacağına ilişkin.

GA: Bu toplantılarda kesin bir karara varılamadı anladığım kadarıyla.

ZU: 4 yıl için belli bir kredi tutturulması, sonraki 2 yıl için de belli bir kredi tutturulması lazım. Bir de stajlar var. Yani her lisans mezunu imza atma yetkisine sahip olamayacak. Ancak, mesela 4 yıllık bir eğitimi yani 240 krediyi tamamladığınız zaman 3 yıl dolu bir staj yapmak zorunda kalacaksınız. 2 yıl üstüne 120 kredi tamamladığınız zaman bu staj süreniz bir yıla iniyor. Böyle bir yapılanma sözkonusu. Bunu AB ülkeleri de tam kesinleştirmediler. Dolayısıyla bizde de kesinleşmedi. Bizim uyguladığımız burada 4+2 yani 120 kredilik sistemine uygun.

GA: Bu 4 yıllık eğitimde temel eğitim verilecek. İki yıl da uzmanlaşma mı?

ZU: Tam uzmanlaşma değil. Eğitim modülünü de ele alıyor. Belirli alanları esas alan modüller halinde ele alıyor. Bu modüller içerisindeki ağırlıklar yıllara göre değişebiliyor. Söyle söyleyeyim; 4 yıl bizim bildiğimiz lisans, 2 yılda bir ara tezsiz yüksek lisans kavramı vardı. Bunu bazı bölümler uyguluyor. Biz de uyguluyorduk sonra bıraktık. Tasarıma ilişkin, genel bilginin aktarılması ve becerinin geliştirilmesi., mesele bu. AB'nin ele aldığı nokta, tasarıma ve yapı yönetimine ilişkin kodların iyi belirtilmesi. Yetkin mimar kavramı. Yetkin mimar olabilmek için bu gerekli. İmza atma yetkisine sahip olabilmek için odaların kuracağı sınavlardan da geçme durumu var.

Doç.Dr. Gediz Uruk (Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü Bölüm Başkan Yardımcısı): Toplantılar yapıp kararlar almaya başladılar. Bu ayın 15'inde toplanıp sunacaklar. Bir MOBBİG toplantısı da İstanbul Teknik Üniversitesi'nde. Bu durumda daha henüz kesinleşmiş birşey yok. MİDEKON, MOBBİG'in sonuçlarını değerlendirip somut bir rapor halinde kanun tasarısı olarak YÖK'e sunacak.

GA: Mimarlık Meslek Yasası ile ilgili çalışmalarınız oldu mu?

ZU: Meslek Yasası ile eğitimin nasıl yapılandırılacağına ilişkin çalışmalar var. Aynı zamanda aktivasyon çalışmaları da sürüyor. Bölümleri ve kurumları hangi kuruluşun akredite edeceğine ilişkin çalışmalar. Örneğin Avrupa'daki mimarlık bölümlerini akredite edecek bir kuruluş yok. Amerika'da UIA var. Ama UIA'nın böyle bir yetkisi de yok. UIA sadece birtakım ilkeler belirlemiş vaziyette. Ama böyle bir kurumun Türkiye'de, mesela mühendislik akreditasyonları ile ilgili MÜDEK diye bir kuruluş var. Her ne kadar çok yasal bir kurum değilse de ciddi bir işlevlik kazanmış durumda, gayri resmi de olsa aktivite eden bir kuruluş halinde yerleşmiş. Bunun da mesela aynı şekilde AB ile olan ilişkilerimiz çerçevesinde yasallaşması, yasallaşmasından kastım YÖK tarafından tanınan bir kuruluş haline gelmesi. MÜDEK olduğu gibi, mimarlık bölümleri içinde mimarlık yasası ve diğer paralel ve kurumsal çalışmalar çerçevesinde yürütülüyor.

GA: Gazi Üniversitesi olarak, mimarlık fakültesi ile mühendislik fakültesinin ayrılması hakkında neler düşünüyorsunuz?

ZU: Bizim üniversitede 2007 - 2010 strateji planlaması var. Bu plan çerçevesinde ön gündem şu; her fakültenin kendi stratejik planlarının oluşturulması, tüm yatırımlar, personel alımları vs. bu plan çerçevesinde gerçekleşecek. Mimarlık bölümü de kendi stratejik gelişimine yönelik gelecekte nasıl bir yol alacağına ilişkin kendi stratejik planını

bulmak durumunda. Burada bölümün ayrılıp bir fakülte haline gelmesi sözkonusu olursa, bu olur diye düşünüyorum. Bunun için yasal süreç lazım. Enteresan birşey söyleyeyim. Mesela bizim güzel sanatlar fakültemiz var. Bunun içerisinde de endüstri ürünleri tasarımı bölümü var. Bu sene öğrenci alacak. İlk defa da aldı galiba. İç mimarlık bölümü de kurulma aşamasında kendi yarasında tasarısı çerçevesinde. Üniversitenin stratejik planında, yeniden yapılandırma süreci düşünülerek tekrar bir yapılanma yoluna gidilecektir herhalde. Burada konuşulacak komisyonlar ve alınacak sonuç, kararlar çerçevesinde diye düşünüyorum.

GA: MİDEKON'un toplantılarına aktif olarak katılıyor musunuz?

Prof.Dr. Can Çoğun (Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dekanı): Ben katıldım.

ZU: Ben de iki kere katıldım.

GA: Yurtdışındaki mimarlık fakültesi dekanlarıyla paylaşımlarınız var mı? Değişimler yapıyor musunuz?

CÇ: Aslında Erasmus/Socrates Programları var. Üniversitelerin çoğunda da hayata girmiş. Sanıyorum bu işi en hızlı götüren üniversitelerden bir tanesi Gazi Üniversitesi. Özellikle mimarlık bölümünden bahsedecek olursak, yanlış hatırlamıyorsam dört Avrupa üniversitesi ile protokol imzaladık. Protokol her ne kadar ilk aşamada çok kapsamlı gözükmeyle beraber, şu anda sırf öğrenci mübadelesi şeklinde gidiyor. Dolayısıyla bu protokolleri yaparken doğrudan doğruya çoğunlukla dekanlar görüşüyor. İlgili programların kendi koordinatörü var. Erasmus ve Sokrates programlarında daha çok bu koordinatörler işi götürüyor. Çünkü dekanların karşıdaki fakülteleri tam olarak tanınması mümkün değil. Çünkü mühendislik - mimarlık fakültelerinde bu problem vardır. Dekan, mühendisliği mi tanısın, mimarlığı mı? O yüzden her bölümün kendi koordinatörü vardır. Ama protokol, imzalar dekanlar arasındadır. O benim imzamı görür, ben onun. Ama şu ana kadar karşılıklı açıp da bana bu kadar öğrenci yola, sana bu kadar geliyor gibi bir konuşma olmadı.

GA: Okul seçiminde nelere dikkat ediyorsunuz?

CÇ: Bizimle eşdeğer olmasını göz önünde tutuyoruz. Ne anlamda eşdeğerlik dersiniz? En azından programlarının bizimle uyumlu olmasına ama tabii ki şu anki denemeler pilot seviyesindedir. Dev bir program değil bu yani yüzlerce öğrenci geliyor gidiyor havasında olmadığı için, şu anda bize göre biraz farklılıkları olmasına rağmen karşıdaki fakültelerin programlarını kabul ediyoruz. Bazen ders uyuşmalarında, kredilerde ufak tefek zafiyetler olabiliyor ama bu işin önünü tıkamamak amacıyla biz şimdilik olur dedik. Ama zaten farklılıklar öyle büyük de değil. Derslerin konuları bize benzediği zaman, kredi farkı çok olmadığı zaman biz evet diyoruz.

ZU: Bu üniversitelerle öğrenci değişimlerimiz olduğu gibi bir de bizim kış okullarımız var. Öğrenciler gelir, bizim öğrencilerimiz gider, kaynaşır. Orada yapılacak workshoplara davet alınız vs. Üniversitemiz bu konuda desteğini eksik etmiyor. Üniversitenin otobüsleriyle arkadaşlarımızı götürüyoruz. 2-3 öğretim elemanımız da gitti. Aynı

şekilde bu Erasmus Programı çerçevesinde öğretim elemanı değişimi oldu. Özellikle lisans düzeyinde üniversitelerde ikişer öğrenci değiş tokuşuyla başlayan, pilot ön çalışma gibi, ilerde bu gelişebilecektir diye düşünüyorum.

CÇ: Dekanlar seviyesinde en azından benim dönemimde karşılıklı bir konuşma cereyan etmedi. Zaten programın burda gerçekleşmesi çok yeni bir tarih.

Prof.Dr. Can M. Hersek (Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü Başkanı): Çalışmalar yaklaşık 8 - 9 senedir devam ediyor.

CÇ: Kış okuluna gelen öğretim üyeleri, yurtdışından gelen öğretim üyeleri, idareciler, dekanlar var. Ama doğrudan doğruya aktif dekanlar konuşması cereyan etmiyor.

GA: Yurtdışındaki mimarlık fakültesi dekanları ile iletişiminiz var mı? Varsa paylaşımlarınız nelerdir?

ZU: Yurtdışı seviyesinde dekanlarla bir görüşmemiz olmadı. Mimarlık Okulları Bölüm Başkanlığı Birliği var. Dekanlar Birliği yok bildiğim kadarıyla ama ordaki Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları Birliği'ne üyeyiz. En son toplantıya arkadaşımız gitti. Oradaki ana tema da 4+2 mi olsun 3+2 mi? Biz burada sonlandırmaya çalışıyoruz ama daha Avrupa'dakiler sonlandırılmış durumda değil. Global olarak düşündüğümüz zaman Japonya'daki, Uzakdoğu'daki, Amerika'daki mimarlık eğitimini de düşünmek lazım. O zaman 4+2 nin gerçekleşmesi sözkonusu olabiliyor. Mimarlar Odası bizi belirleyen faktör. Bizim dışımızda, bu konu dışardan gelecek temel kabul oluşturacaktır. Örneğin İngiltere'de 4+2, Almanya'da 3+2. Olan çatışma buradan çıkıyor. Üniversiteler 5 yıllık eğitim veriyor. Mimar Sinan ve Teknik Üniversite'de eskiden 5 yıllık eğitim olduğu gibi. Mimar Sinan olsun, İstanbul Teknik Üniversitesi olsun, Almanya'daki eğitim programlarına göre yapılandırılmış üniversiteler. ODTÜ Anglo-Sakson eğitim sistemine göre yapılandırılmıştır. Hangisi olacak meselesi bir sonraki karar gibi geliyor bana.

GA: Ankara Mimarlar Odası ile ilişkilerinizin boyutu nedir? Beraber çalışmalarınız var mı?

CH: Tabi ki yakın temas var. Onlar her yıl gelirler. Duyuruları, etkinlikleri vasıtasıyla bölüme duyurulur. İlan edilir. Öyle bir bağlantı var. Zaman zaman komisyonlar oluşturulur. Geçen yıl arka arkaya oldu. Ferdi olarak komisyon başlıklarına katılabiliyor. Üniversite ya da bölüm görevlendirmiyor. Bu komisyonlarda aktif olarak çalışan arkadaşlarımız var. Ortak sergiler açılıyor.

GA: Mimarlık Fakültesi sayıları hakkında neler düşünüyorsunuz?

ZU: Çok fazla. Öğretim elemanı olmadan üniversite ya da bölüm açmak ihanettir. Bu maalesef yapılıyor. Bir tabela, başına birini koyuyorsunuz, açılış diyorsunuz. Hangi bölüm olursa olsun. İster işletme, ister hukuk, ister mimarlık, ister mühendisliğin herhangi bir dalı. Bir öğretim üyesinin lisans sonrası yetişmesi demek 20 yıl. Ama siz meslek yüksek okulu açmak istiyorsanız, açın. O ayrı bir şey. Üniversite değil. Bunu göz önüne almak lazım. Bu

farklı bir boyut, ben öyle bakıyorum.

CH: Öğretim üyesi dışına çıkılıp, piyasada iş yapan, projeler yapan, önemli kurumlarda imzalar atan bir takım mimarlar da ders veriyor. Bizler bölüm başkanlarıyız ve bizler onları görevlendiriyoruz. Ne kadar öğretim üyemiz varsa yaklaşık yarısı kadar, biz dışardan görevlendirme yapıyoruz. Yani konularında yetkin, ayrıca kamu tecrübesine sahip, artı bir takım gençlere hayatta yol gösterebilecek şeylere sahip mimarları görevlendiriyoruz. Bölüm sırf kendi içinde dönmüyor. Onları da üstüne koyduğunuz zaman ciddi bir potansiyele sahip olmak lazım. 9-10 bence donör sayısı, kısa vadede bunu üzerine çıkmak, hocamın da dediği gibi ihanet cinayet oluyor çocuklar için. Ama hani siyasi idarelerin, populist şeylerin çok güzel olur şu kadar öğrenci daha aldık demeleri ama yetişme bambaşka birşey. Ondan sonra mimar diye diploma verirsiniz. Sonra Karşıyaka Mezarlığı'nın karşısında, birkaç tane üzümlük gördüm, bizim mezunumuz da değil onu da ayrıca söyleyeyim, maalesef orda çocuklar çiçek ofisindeler. Ne yapıyorsunuz dedim. Hocam dediler biz burada peyzaj işlerine girdik de dediler. Tabi kötü ve üzücü bir örnek. Gayet de düzgün gençlerdi. Evet belli ki iyi bir eğitimleri var ama saha da yer bulamama riskleri artık o günden sonra artar diye düşünüyorum.

GA: Çok fazla işsiz mimar var diyorsunuz öyle mi?

ZU: Tabi, bilmiyor musunuz? Köfteci mimarlar, butikçi mimarlar, şarkıcı mimarlar, şöyle mimarlar, böyle mimarlar vs. Şimdi mimarlık tabi çok enteresan. Bir yönü bilim öbür yanı sanat. Bu ikiliyi birleştirmek gerekiyor. Sanat da ciddi bir eğitimidir, bilim de ciddi bir eğitimidir. Bunları verebilecek bir ortam yoksa, ki bu iş metropollerde olur, taşranın herhangi bir kasabasında olmaz. Onları aşağılamak yahut da yermek için söylemiyorum. Kültür ortamıdır mimarlık. Siz kültürel bir ortam yürütüyorsunuz. Kültür ortamını değerlendiriyorsunuz. Onu geliştirmeye, yeniden yapılandırmaya çalışıyorsunuz. Ama bunların filizlenmediği bir yerde böyle bir mesleğin verilmesi nasıl olur? Mimarlığa ben bir meslek olarak bakmıyorum. Üniversiteyse eğer biz farklıyız. Meslek Yüksek Okulu olacaksa, teknik lise boyutuna indirgenecekse olay her tarafa taşınabilir. Eskiden yapı usta okulları vardı. Ne olacak onlar da yapılmış şeyler, neyi eksik o zaman. Hocam çok önemli bir noktaya parmak bastı. Diyor ki biz dışardan ciddi, iyi yetişmiş, alanlarında isim yapmış kişileri, öğretim görevlisi olarak yanı zamanlı olarak bulunduruyoruz. Mesela bu kişilere baktığımız zaman, bizim bölümümüzde de vardı öyle. Türkiye'de mimarlık proje yarışmalarında ödül almış, kendisine yer tutmuş kişiler var, bizim okulun mezunları. Zaten buna da dikkat ediyoruz. Öğrencilerimize, onlar da bu sıralardan geçti demenin bir yolu bu diyalog. Onlar da o yüzden geliyor zaten. Kendi okulları, kendi mezun olduğu yerler. Mesela Yakup Hazan, Cem Açikkol, Bozkurt Gürsoy bunlardan bazıları. Belirli ciddi deneyimler kazanmışlar, ciddi projeler öğretmiş kişiler. Biz onların meslek deneyimlerini alıyoruz. Diğer yandan bilimsel ve sanatsal kavramlara ilişkin ciddi bir altyapı da vermeye çalışıyoruz.

GA: Sizde mimarlık bölümü, mühendislik fakültesi içinde. Güzel sanatlar fakültesi'ndeki gibi endüstri ürünleri tasarımı ya da iç mimarlık bölümleriyle değil. Bunun hakkında ne düşünüyorsunuz?

Mühendislik fakültelerinde aldıkları dersler daha mı fazla? Teknik eğitim olarak daha mı donanımlı oluyor mezun mimarlar? Avantajları, dezavantajları var mı?

CÇ: Mimarlıkla beraber diğer bölümlerimizin burada varolmasının avantajı da var dezavantajı da var. Çok fazla bir ders ilişkisi yok. Benim bildiğim kadarıyla son sınıfa gelmiş bir mimarlık öğrencisi mühendislik gruplarından çok fazla ders talep etmiş değil. Ha olmaz, olamaz anlamında demiyorum ama özellikle son sınıflarda branşlar birbirinden koptuğu için çok fazla bir ders alışverişimiz yok. Ancak şöyle bir alışveriş var. Yani bir kere öğretim üyeleri arasında ciddi bir işbirliği, bir dayanışma var. Çeşitli alanlarda, çeşitli konularda, öğrencilerin jürilerinde bile değişik mühendislik alanlarındaki hocalar mimarlıkta yer alıyor. Bırakın proje jürilerini, bitirme çalışmalarında, lisansüstü, doktora çalışmalarında görev alabiliyor ve farklı bir açıdan bakış sağlayabiliyor. Bir mimarın bakmak istemediği ve ya bakmadığı, bir mühendisin önemseyemediği olabiliyor. Ters oluyor mu? Ters biraz daha az oluyor. Bir mimarlık öğretim üyesinin mühendislik jürilerinde yer alması çok sık olmuyor. Bildiğim kadarıyla öğrenciler arasında işbirliği oluyor. Bu çok profesyonel anlamda değil ama bu öğrencilerimiz omuz omuzalar. Otomatikman disiplinlerarası doğal bir akış var. Ama ders sayısı açısından bildiğim kadarıyla öyle çok karşılıklı bir alışveriş yok.

ZU: Bir de şöyle birşey var. Özellikle dikkat ederseniz kampüs üniversitelerinin olmasının bir özelliği vardır. Bu farklı disiplinlerdeki öğrencilerin birbirlerini tanınması, anlaması açısından önemlidir. Bizde, aynı fakültede olmasının bir avantajı bu. İkincisi dezavantajı ne olabilir dediğiniz; şöyle diyeyim mühendisler mimarları anlamazlar ama çok enteresan birşey var. Bizim fakültede 30 yılı aşkın eğitimci olarak burdayım. Bir 15 yıla yakındır da yöneticilik pozisyonundaydım. Öyle bir ilişki ağı kurulmuş ki hiçbir fakülte kurullarında bizim söylediğimiz birşeye hayır denmedi. Çok güzel bir diyalog ortamı oluşmuş. Burda makina mühendisliğinden gelmiş bir dekanımızın burada bulunmasını ben yadırgamıyorum kişi olarak. Çünkü bizim anlayışımıza, bizim kalıplarımıza son derece saygılılar. Biz de onlarınkine saygılıyız. Dolayısıyla o saygı ilişkisi içerisinde biz sorunlarımızı çözüyoruz. Hani bir mimarlık bölümünden birinin dekan olması, bunlar da olmuştur. Bu da bir gerçek. Onlar da yadırgamıyor, biz de yadırgamıyoruz. Ona bakarsanız ben size daha başka birşey diyeyim. Mimarlık bölümleriyle şehir ve bölge planlama bölümleri pek anlaşamazlar. Yani aynı fakültenin iki genel unsuru olarak gözükmelerine rağmen.

CÇ: Ama şunu da söyleyeyim. Diğer mühendislik grupları hocaları da mimarlardan çok şey öğreniyor. Mesela biz bir zamanlar atölye çalışması nedir bilmezdlk. Ama şehir ve bölge planlama, mimarlar, özellikle mimarlar buna yoğun yer veriyor. Çok sayıda öğretim üyesi bir grubun içine giriyor ve grup da heterojen. Yani birkaç sınıfın öğrencisi de orada. Bu hem zamandan tasarruf, hem hocaların tecrübesini, birikimini aynı anda bir gruba iletmesi açısından, kimse çıkıp tek bir kalemi eline alıp üç grup öğrenciye birşey anlatmıyor belki ama kritik vermede, doğaçlamada teke tek, biz sonradan öğrendik böyle birşeyin varolabileceğini. Artı öğrencilerin çok sayıda öğretim üyesi karşısına çıkıp jüri sunuşu yaptığını, ona göre kritik alıp ona göre not aldığını, geçip kaldığını gördük. Mühendislik içine çok fazla atölye sokamıyoruz. Genelde bir hoca ve izleyen bir öğrenci şeklinde. Mesela jürilerimize soktuk. Beş tane öğretim üyesi ki bitirme projesi gibi çok kritik bir süreçte bunu soktuk, biz bunu mimarlardan öğrendik. Normalde öğrenciyle çalışan öğretim üyesinin not vermesi beklenir. Benim öğrencilik

dönemimde böyle oldu ama şimdi öyle değil. Şimdi biz dört ve ya beş tane öğretim üyemizin önüne o çocuğu çıkarıyoruz ki iki ya da üç öğretim üyemizin konudan haberi yok. Çocuk anlatıyor. Diğer öğretim üyeleri dinliyor. Eleştirilerde bulunuyorlar ve en sonunda bir not atılıyor. Asıl hocasının verdiği not ağırlıklı olmakla birlikte bu değişik, bizim için bir öğreti oldu. Daha geniş kapsamlı bir jüri karşısında öğrenciye not atmak. Bizde de 300 küsur kişilik makina-tasarım-imalat derslerimiz vardır. Aslında ona benzer şekilde yapıyoruz. Çok öğretim üyesi olmuyor bir grubun başında. Bir öğretim üyesi ve birkaç asistan grubun başında oluyor. Üç asistandan da aşağı olmuyor bu sayı. Bu tür atölyeye MSGSÜ'ye benzer olmamakla birlikte yavaş yavaş etkilenmeler oluyor.

GU: Aslında faydaları olmalı. Bir sosyoloji bölümü bir psikoloji bölümü de olsa çok yararlı olur.

CÇ: Malzeme gruplarımız var, yapı gruplarımız var. Orada inşaatçılar, ısıcılar, transerciler vs. renklendirebilirler.

CH: Isı ve ya güneş enerjisi gibi konular hem mühendislik hem mimarlık alanına giren konular. Onlarda özellikle ortak jüri oluşturuyoruz.

CÇ: Tabi bizim avantajımız aynı üst birimin altında toplandığımız için birbirimizle çalışmamız daha kolay ama ODTÜ'de durum farklı. Onlarda mimarlık ve şehir bölge planlama ayrı bir bölge, ayrı bir binalaşma, bizimki aynı mekan içerisindedir. O yüzden birbirleriyle öyle çok fazla ilişkiler yok ama bizim çok var. Eğitimle ilgili kavgalarımız içinde daima bizim fakülte kurulumuzda da aynı şekilde; mimarlığın konusu ayrıdır ayrı kurulda görüşülür. Hayır böyle birşey yok. Ortak konuşulur. Mühendisler mimarların eğitiminden anlamaya çalışırlar. Bazı kararlar verilirken görüşler algılanmaya çalışılır, oylayacaklar çünkü. Öğrenmek zorundadır, anlamak zorundadır. Bu kurul 2-3 senede bir kan değişikliği yaptığı için çoğu öğretim üyemiz mimarlığın ne olduğunu, neler yaptığını ve yapabileceğini izledi, izledik. Diğer üniversitelerde mimarlık ve mühendislik ayrı olduğundan onların böyle bir şansı yok. İlerde disiplinlerarası çalışmak gerekirse biz çoğu fakülteden hızlı ilerleriz.

ZU: Bir noktayı daha söylemek istiyorum. Zaten dünyada şöyle bir eğitim var. Özellikle lisansüstü eğitimde ince ince küçük program oluşturmaktan ziyade, inceltilmiş bu birimleri bir üst ortamda birleştirmek ve bilimsel araştırmaya yönelik programların oluşturulması. Baştan baktığımız zaman, mimarlık ortamını, sosyal bilimler olsun, fen bilimleri olsun, eşit ekolojik gruplarda işbirliğinin mutlaka sağlanması gerekecektir. Ben bunu şahsen avantaj olarak görüyorum, yani içinde bulunduğumuz şu ortamı. Dezavantajlar dediğim gibi olabilir de ama biz uzun süredir birlikte büyüdüğümüz için birbirimizin dilinden anlar olduk. O dezavantajı avantaja çevirdik.

GU: Daha da geliştirmek lazım.

CÇ: Eğitim ve değerlendirmeler biraz farklılık göstermekle beraber biz o farklılıkları bayağı bir törpülemiş durumdayız. Mühendislik ve mimarlık gruplarını anlar hale geldik. Ki bence o çok nadir olan bir özellik üniversitede, fakültede.

ZU: Biliyorsunuz biz mühendislik-mimarlık akademisinden dönüştük fakülteye. 73'ten beri varolan bir birlikteyiz var. O yüzden birlikte büyüdük diyorum. Bizim için zenginlik oldu farklılıklarımız.

ÇÇ: Şunu da söyleyeyim. Dediler ki Türkiye'de ilan edildi, yeni bir kurul kuruldu; kendi başına ayakta durabilen bölümler fakültelerinden ayrılın, özerkliklerini oluşturun, şahsen bir dekan olarak mimarlığı ayırmak istemem. Çünkü biz hep böyle var olduk. Artı ileriye dönük bir para kazanma mekanizması haline geleceksen de eğitim ki dünyanın birçok ülkesi bunu böyle tanır, parasız olmayacağını birçok eğitim kurumu kabul etmiştir. Şahsen ben onların arasındayım. Para olmayınca eğitim kalitesi de düşüktür ve ben mimarlıkla ayrılmak istemem. İleriye dönük çalışmalarda, mühendislik-mimarlık olmak, mesela biz tek başımıza cumhuriyeti ilan edecek olursak büyük avantaj sağlar bize diye düşünüyorum.

GA: Öğretim görevlisi sayınız yeterli mi?

ÇÇ: Biz bir kere doğrudan doğruya sırf kendi bünyemizle kalmayı düşünmüyoruz. Dışardan da destek aldığımız için yeterliyiz. Dışardan almasak da olur mu? Olur. Hocalarımız başeder. Ama bu eğitimle çok sesliliği elde edemeyiz. Benim şahsi görüşüm, az bir katkıya daha ihtiyacımız var. Bazı zamanlarda boşluklarımız var. Artı belirli bir yaşın üzerine çıkmış bazı hocalarımız var. Birkaç sene içerisinde mecburen onların kadrodan çıkmaları gerekecek. Onun için alttan biraz desteğe ihtiyacımız var ama şunu söyleyeyim, o dokuz program arasında herhalde öğretim elemanı sayısı açısından ilk üç arasındayızdır.

Belki ODTÜ bizden fazladır. Diğer üniversitelerle başabaş olduğumuzu düşünüyorum. İlk üçe oturuyoruz mu diyelim kabaca?

ZU: Orta boy diyelim hocam. İTÜ'ye göre Yıldız'a göre sayısal azlığımız çok açık. ODTÜ bizden biraz fazla. Ama bizim verdiğimiz eğitim çok iyi. Ben onu şöyle diyeyim; bizim mezunlarımız işsiz değil. İş bulamama gibi bir endişeleri yok. Mezun olduktan en geç 1-2 yıl içerisinde bizim mezunlarımıza yer var. Bugüne kadar verdiğimiz mezunlar içerisinde ülke çapında yüzlerce mezunumuz var. Mimar mezunu olan, ofiste çalışan, şirket sahibi olan, şirket yöneten mezunlarımız ciddi yer tutuyorlar. Ben o açıdan verdiğimiz eğitimin vasat olduğuna inanmıyorum. Yeterli mi dediğiniz zaman o açıdan tatminkar değil. Daha iyisi niye olmasın. ÖSS'ye bakınca 4, 5, 3 gibi inip inip çıkıyoruz. O da marka olmakla ilgili. ODTÜ bir markadır. Boğaziçi bir markadır. Mimar Sinan bir marka gibidir ama tam değildir. Yıldız da tam olamadı. İTÜ bir ara markaydı, yok oldu, şimdi yeniden marka olmaya çalışıyor. Marka olmak farklı bir olay öğrenci için.

ÇÇ: Şu anda bizim 8 bölümümüz var. Mimarlığı makaslayan ÖSS, bizde, bilgisayar mühendisliği var. Diğer mühendislik gruplarıyla başabaş. O açıdan ÖSS sonrası üniversitemize gelen öğrencilerimiz gerçekten standartların üzerindedir. Çok seçkin öğrenci gelir buraya.

ZU: İyi öğrenci de geliyor, buradan çıkanlar da iyi oluyor.

GA: Yüksek Lisans programlarını genelde Gazi Mimarlık mezunları mı tercih ediyor? Diğer okul mezunları mı?

ZU: Biz orada çıtayı yükselttik. Mesela şöyle söyleyeyim. Yabancı dil sınavı olan KPDS (Kamu Personeli Dil Sınavı)den 70 istiyoruz. Yüksek lisans için 60 istiyoruz. O şimdi biraz 55'e döndü. Bu öğrenciler iyi öğrenciler. Meslek edindiği için artık bundan sonra bilimsel çalışmalara yönelik. Dolayısıyla yüksek lisansı ne amaçla yaptığına bağlı artık. Bilimsel araştırma yapacaksa, biz de bilimsel araştırmalar yapıyoruz o zaman bizim araştırmalarımıza entegre olabilecek nitelikte insanlara yaklaşıyoruz. Orasını bir kitle eğitim yeri olarak görmüyoruz, görmemeye çalışıyoruz.

CH: Akademisyen adayları olarak değerlendiriyoruz. Özellikle doktora.

ZU: Yılda mesela bize 60 öğrenci geliyor, yüksek lisansa. Bunun %50 si bizim üniversiteden. 20 kişi kadar var. Bir 20-25 kişi de dışardan diğer üniversitelerden. Özellikle Kayseri, Eskişehir her sene gelir. Bursa, Konya, az miktarda İTÜ, yani istanbul kökenliler gelir. O da niye gelir dediğiniz zaman, ailesi vs burdaysa bu bölgeye yerleşmeye yönelik planları varsa. Bölgeselcilik tavrı var yani yüksek lisans çalışması yapanlarda. ODTÜ'den de var. 40 kişi falan varsa ODTÜ'den bize 10 başvuru gelir. Onun da şöyle bir avanyajı var; kan değişikliği. Aşılama yapma açısından farklı üniversiteler, mesela ben kendi öğrencilerime söylüyorum, ODTÜ'ye gidin, İTÜ'ye gidin diyorum. Hangi alanda yapacaklarsa ona göre yönlendirerek gidin diyorum. Mesela teknolojiyle ilgili çalışacaksınız ODTÜ'ye gitmeyin diyorum. Orası çok zayıf o açıdan ama buna karşılık dışarda mutlaka İTÜ'ye gidin diyorum, Yıldız'a gidin diyorum. Ama restorasyon gibi bir alanda çalışacaksa ODTÜ iyidir, gidin diyorum. Kamusal çalışacaksa ODTÜ iyidir diyorum. Neden? Aşılama. Akademik personel için biri gidiyor, diğeri geliyor. O aşılama çok iyi oluyor. Farklı bilimlerdeki farklı yaşam biçimlerinin de anlayışlarını görüp, aktarmış oluyorsunuz.

GA: Yurtdışında yüksek lisans yapmak isteyen öğrencileriniz oluyor mu?

ZU: Oluyor tabii. Gitmek isteyen öğrencilerimizi iyi yönlendirmeye çalışıyoruz. Hangi alanda ne yapmak istiyorsun? Evvela o. Yüksek lisans çalışması yapmak istiyorum ama ne? O önemli. Çalışma alanının belirlenmesi. Mezun arkadaşımız, bilgimi görgümü arttıracakım şekilde yaklaşırsa, o zaman yüksek lisans olarak gitme turist olarak git diyorum. Koy oradaki parayı cebine. Eline resim defterini al, fotoğraf makinanı al, kameranı al git İtalya'yı, Paris'i dolaş. Her bir binanın önünde saatlerce dur, hazmet, her bir detayını çiz. Eğer bilgi, görgü arttıracaksa, bilimsel bir çalışma yapmak istiyorsa ona göre yönlendireceğiz.

CH: Bu sizin bahsettiğinizde öğrencilerin yabancı hocalarla çalışma şansı oluyor. Yabancı öğrencilerin bize gelme durumları var ve çalışma şansları var. Bu çerçevede gelen öğrenciler, onlarla birlikte aynı evde kalabiliyorlar, yani evlerinde aile var genelinde. Zaten birtakım bağlantılar başlamış oluyor. Okul onlara aslında, dış temaslar, dış

başvurular için bir ortam sağlamış oluyor. Yine bu çerçevede bizim temasta olduğumuz hocalarla, öğrenci bize başvurduğunda, yazışarak ya da görüşerek onları yollayabiliyoruz. Hocamın da dediği gibi bu arada gelip bizden fikir alırlar; ne yapalım, nasıl yapalım gibi. Bizim de yardımlarımız olacak. Hemen bağlantıyı kurup öğrencilerimizi yolluyoruz.

ZU: Diğer Türk Devletleri'nden, Azeri Türkler var gelip yüksek lisans ve ya yatay geçiş yapmak isteyen. Onlar da sözkonusu. Erasmus Değişim Programları çerçevesinde, ilişkilerimizi de kullanarak bizim yüksek lisans öğrencilerimizi de oralara ders almaya yollayabiliyoruz. Gidin orda ders alın. Bilginiz, görgünüz artsın diye. Modüller dedim ya. Yurtdışından gelecek eğitim modüllerinden bahsediyorum. Türkiye'de serbest mimar olarak dolaşacak, imza atacak kişilerden. Mesela biz, depremlerle ilgili, restorasyonla ilgili eğitim alıp almadıklarımızı soracağız, isteyeceğiz. Şimdi bu bizim avantajımız. Daha doğrusu bizim ülkenin farklılığı. Kuzey ülkelerinden gelen kişilerde restorasyon ağırlıklı değil ama bizde önemli bir konu. Çünkü Türkiye tarihi bir strüktüre oturuyor. Bir kültürel ortam üzerinde oturuyor.

GA: Yüksek lisansta, araştırma gruplarında destek alıyor mu devletten öğrenciler?

ZU: Yok. Biz de yalnız şu var. Biz de bilimsel araştırma projeleri var öğrencilerin. Öğretim üyesi talep ettiği takdirde proje tezleri bağlamında o proje uygun görülürse, tez desteklenir. TÜBİTAK'tan alabilirler aynı şekilde. Bütün bunları yapmak için öğretim üyesinin desteği önemli. TÜBİTAK'tan destekli doktora tezleri vardır bizde.

APPENDIX 3-B

INTERVIEW WITH MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY, FACULTY OF ARCHITECTURE

(done by ARKITERA, Retrieved from www.arkitera.com in 19.05.2009)

Gökçe Aras: Mimarlık eğitimi verenler için oluşturulmuş birçok organizasyon ve iletişim grubu var, MOBBİG var, odalar var, odalar içi iletişim grupları var. Fakat bu iletişim grupları ya işlemiyor, ya da diğer iletişim gruplarıyla bir bağ kuramıyor ve bu da birbirinden habersiz birçok oluşum demek. Bu iletişimin gerekliliği bir gerçek. Sizin bu konuda çalışmalarınız var mı? Ayrıca sizin de ilgilendiğiniz bir konu olan Mimarlık Meslek Yasası var bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Prof.Dr. Haluk Pamir: Mesela sektör olarak bakarsak bir inşaat sektörü var, bir proje üretim sektörü var, bir tasarım sektörü var. Bunlar bazen üstüste, bazen farklı çalışabiliyorlar. Çünkü taşeronlarla çalışınca projelendirme sektörü farklı oluyor ve belki istatistiklere bakılsa bugün Türkiye’de tasarımı yapmadan proje üreten firma iş ağırlığı çok fazla. Dolayısıyla onlar var. Eğitim sektörü var. Sizin yaptığınız yayın sektörü var ya da iletişim sektörü var. Belki 5 sektör var. Bu 5 sektör mimarlık hizmetlerinin düşünülmesi, üretilmesi, düşünülenlerin, üretilenlerin yayılması, tartışılması, değerlendirilmesi, tabi bununda bir şekilde tüm bu süreçlerin tüm sektörün eğitiminin yapılmasıyla da ilgili. Tabi bir tek MOBBİG, odalar, Arkitera yok. Birçok grup var.

Mimarların bu mimarlık hizmetleri kendi alanını tanımlarken diğerlerinden de haberdar olması lazım. Diğerlerinin de içine girebileceği bir yapı oluşturan çevre sektörü diye bir sektör de var. Bu yapı çevre konusunda ve belki de birçok konuda herkesin beraber çalışması lazım. Mesela mimarlık meslek yasasında da bu böyle. Tabi mimarlar odası 20 yıldır düşündüğü gibi şu anda da bunu çok yoğun düşünüyor. Mimarlar Odası bu yasa değişik biçimlerde ele aldı, yasa hazırlıklarında değişik gruplarla ilişki kurdu. Bu son aşamada da yasanın hazırlanmasını çok sağlam yürütüyorlar ve yaygın bir katılıma açmış durumdalar. Ben hazırlıkların iyi yürütüldüğünü sanıyorum. Ve buna da katılanlar katkı yapabiliyor, katılmayanlar yapamıyor. Orada sağlıklı bir şey yok. Eğitim alanındaki etkileşimlere gelirsek mesela MOBBİG ve MİDEKON ilişkisi. Aslında MİDEKON halen geleneği oluşmuş güçlü bir platform değil. Esas platform MOBBİG de uzun yıllardır var. 2003 yılında Kasım ayında ODTÜ’de yapılan MOBBİG’de bir döküman hazırlandı. Bu kritik bir döküman çünkü şunu söylüyordu, mimarlık eğitimi ve diğer benzer bütün alanlardaki eğitimler bölümlerin gücüyle tanımlanmalı. Bu yerden çıkan bir güç. Esas arazideki güç. O arazideki güç, hem mimarlık tanımlarını yapmalı eğitim için hem de eğitim tanımlarını yapmalı

Türkiye'deki mimarlık eğitimi için. Bu tanımları da bir kurul oluşturarak değişik yerlerde de temsil etmeli. Bu kararı MOBBİG'de aldık ve bir döküman olarak YÖK'e götürdük ve YÖK'te de başkanlık seviyesine sunuldu ve olumlu karşılandı. Bu şu anlama geliyor, mimarlık alanı kurulu gibi bir kurul ya da endüstri ürünleri tasarımı alanı kurulu gibi bir kurul oluşsun bunları oluşturanlar da bölümlerin başkanları olsun. Herkes kendi alanlarına sahip çıksın. Esas düşünce bu. Peki bu ne demek? O ortamın akademik şekillenmesini en iyi bu grup yapabilir demek. Bu kabul edildi ve zaten var. Dekanlıklar ise, Türkiye'deki yasalara göre idari olarak belli sorumluluklar alan birimler ve dekanlıkların da belli alanları var. Fakülte gibi bir yapıları var. Dekanlıklar fakülte yapısından, bütçeden, personelden sorumlular. Her fakültede en az 3 tane bölüm var. Bu fakültelerde tasarım konularına, yapı çevre konularına, planlama konularına giren bölümler oluyor. Bu bölümlerin birbirleriyle ilişkilerinin yaratacağı sinerji nasıl yorumlanabilir, yönlendirilebilir ki çevreye katkı daha iyi olsun.

Ayrıca mimarlık bölümleri, mühendislik fakültelerinde de var. Orada da bir başka tür sinerji olabilir. Ama o bir türlü geliştirilemiyor. Ama mimarlık fakülteleri içinde böyle bir sinerji geliştirmek çok daha kolay. Çünkü bu fakültelerde yapı çevrenin veya yerleşimlerin planlanması, yerleşimlerin yapılarla yorumlanması, yapıların içinde ve çevresinde yaralacak ürünlerin, yaşayacak insanların kullanacağı ürünlerin tasarlanması gibi konular iç içe. Bu fakülteler kurulu bir bütün ve yaşamın belli bir kesiti. Bu ortamların da kendilerini düzenlemesi için bir platformları olması lazım. Bu platformların da, bu bölümlerin akademik kurgularını bozmadan ama fakülte ortamını daha nitelikli hale getirecek bir şekilde çalışmalarını örgütlemesi lazım. Özet olarak MİDEKON'un hedeflediği şey bu.

Peki odalar burada ne yapıyor? Mesela odaları ile de Avrupa Birliği'nde mimarlık mesleğinin tanımı ve tanınması için beraber çalıştık. Odanın sürekli katıldığı bu toplantılara MOBBİG'ten ve çeşitli okulların dekanlıklarından da katılım oldu. Çok olumlu bir çalışma oldu. Hem bilgilendik, hem de karşılıklı birbirimizi olumlu etkiledik. İyi giden bir çalışma oldu.

MOBBİG çalışmalarına oda da katılıyor. O toplantılara biz davet ediyoruz, geliyorlar. Tabi şöyle birşey de var; belli bir alanın kendi standartlarını koyup bunun için o koyduğu standartları duyurması ve değerlendirmesi için kendi içinde kuracak bir sistem kadar, sistemin en yakın dış paydaşları olacak diğer gruplarla beraber değerlendirmesi de gerekiyor. Bu da fakülte bazında olabilir diye düşünüyoruz.

MİDEKON kuruluşunun çalışmaları da devam ediyor. Türkiye'de şu anda AB çerçevesinde beklenen birşey var. AB Mimarlık komisyonu, Türkiye'deki komisyondan bir müfredat dökümanı bekliyor, biz bu müfredatı sunacağız. AB'ye ne şekilde bir eğitim yaptığımızı sunacağız. O sunuş için biz YÖK tarafından görevlendirildik. Benim başkanlığında 5 kişilik küçük bir grup vardı. Çok okul olmaması düşünülmüş. Ama biz bu grubu genişlettik. 2 toplantıdır bütün dekanları bir araya getiriyoruz.

Bu müfredatın tartışmasının yapılması lazımdı. Birçok yerde konuşulması, bunlar ne yapıyorlardan başlayıp, yapılan iyidir kötüdür, yapılanın detayından, yapıdana alternatif üretmeye kadar bir çok tartışmanın yapılması gerekli. Şu anda bazı alternatifler çıktı. Biz şimdi bu alternatifleri bir şekilde birleştireceğiz. Bu birleştirme tek birşey üstüne olmayacak. Ben hep çoğulculuktan yanayım. Türkiye kabul edilir çoğulcu bir mimarlık eğitimi modelini yüklenebilir diye düşünüyorum. Bu model diğer alanlara örnek olur. Diğer alanlar da, demek böyle birşey olabiliyor, biz de böyle yapalım diyebilirler.

Benim gördüğüm kadarıyla ODTÜ'nün müfredatı farklı, İTÜ'nünkü farklı, Mimar Sinan'ınki farklı. Bunları ortak bir paydada buluşturup tek bir model mi sunacaksınız ?

Müfredatlar aslında çok da farklı değil. O çok doğru değil. Belki 1981'e kadar farklı idi. 81'deki YÖK yasasından sonra belli bir modelleşme oldu zaten. Ondan sonra her okul onun içeriğini farklı doldurdu.

Önemli olan taraf şu, tasarımla, profesyonel hizmet ağırlıklarının daha kesin tanımlamaya çalışıyoruz. İlk etapta tasarım metinlerinin geliştirilmesi, duyarlılığının geliştirilmesi, tasarım hizmetlerinin geliştirilmesi, ikinci etapta ise tasarım hizmetlerin artık üst seviyede verilebilmesine ek olarak profesyonel hizmetin iyice anlatılması, gereklerinin anlatılması yerleştirilmesini içeren bir sistem öngörüyoruz. Eğitim sonunda ise kişiler Mimarlar Odası tarafından tanınacaklar ve AB'de hizmet verebilecek nitelikte olabilecekler. Burada AB'de hizmet verebilecek derken gidip bir ofiste çalışmak değil de, AB'de gidip bir işyeri açabilecek ve hizmet verebilecektir diyoruz. Bu çok önemli bir fark. Şu anda da insanlar gidiyorlar, çalışıyorlar belli bir süre birşeyler yapıyorlar ama çok zor şartlarda işyerleri açılıyor. Şimdiki hedef ise buradan gidenlerin eğer bu küreselleşme modeli üzerinden gidilecekse uluslararası ortamda, özellikle öncelikle AB, AB üzerinden Amerikalara giderek ofislerini açmaları, şirketlerini kurmaları.

Ama bizim çabamız şu, bu ciddi çalışma sonucunda Türkiye Cumhuriyeti'nin böyle bir girişimde bulunacak kişilere, girişimlerini destekleyecek nitelikte kredi vermesi, sigorta kapsamına alabilmesi yani özet olarak devletin de bu çalışmalar için belli garantiler verebilmesi. Devletten belli garantiler bekleyebilmemiz için bizim de bir garanti vermemiz ve süreci çok hassas oluşturmamız lazım. Orada da beklenen şey, tasarımla tasarımın nitelikleriyle ilgili bir kesinleştirme ve profesyonel hizmetlerin tutarlılığının verilmesi ile ilgili bir kesinleştirme.

Onun için bizim modelimiz özellikle bu ilk aşamada 3 veya 4 yıl olacak. Bu aşamada her okulun kendi tasarım anlayışına göre 1981 YÖK sisteminden daha iyi olan bir serbestlik ile daha çeşitli bir hizmet verilebilmesi için daha liberal bir tasarım eğitimi olabilir. 2. kısımdaki eğitim ise odayla beraber birtakım değerleri oluşturarak koyduğumuz bir ortamın eğitimi. Bu eğitimin içindeki tasarımda da liberal ortam devam edecek. Şu anda zaten 3 tane model gözüküyor. Bunlar belki 2 de olabilir. Özellikle de bu 2. kısım ile ilgili. Bunun sebebi de kavramsal olarak bazı konuların ağırlıklarını başka yerlerde görmekten geliyor, sıfırdan bir farklılık yok. Üniversiteler arasında görselleştirme veya aktarımla ilgili, yasalar ve yönetmeliklerle ilgili konularda ya da teknik konularda belli

farklılıklar olabiliyor. Amaç Türkiye'deki tasarım enerjisinin önünü tek ve sıkı modellemeyle kapamamak ve Türkiye'nin mimarlarının vereceği profesyonel hizmeti sulandırmamak. Bu tür 2li bir eğitim.

Yeni mezunlar hangi aşamada nasıl yönlendirilecek? Ya da şöyle sorayım. Bu yönde mimarlık fakültelerinin eğitim süreci mi arttırılacak?

Evet . Tüm Dünya'da bu böyle. İlk aşamayı tamamlayanlar genellikle bir ofise girip çalışıyorlar ve o ofiste çalışırken matematik, sosyoloji veya mimarlık tarihi okuyor ama profesyonel mimar olarak kendisini görmüyor. Başka özelleşmelere giriyor. Bu zaten çok eski bir sistem. İlk eğitimin liberal bir eğitim olması onun üstünde uzmanlaşma olması daha sağlıklı bir model. Burada da bizim ilk etapta mezunlarımız yine şantiyelerde, ofislerde, kuruluşlarda çalışabilecekler ama önce bir imza yetkileri olmayacak. Ama imza yetkisi olması için profesyonel beklentinin, yani dışardaki hizmet beklentisinin karşılığını verebilecek güçte bir birikim gerekiyor. Bu birikim ise sırf eğitimle olmuyor. Biz onun eğitim tarafını garanti etmeye çalışacağız ondan sonra da kendileri yaşamda da çalışarak o birikimi kazanacaklar. İnsanların kendi bireysel kişilik gelişimleri de değişecek.

Yurtdışında da fakültelerin platformu vardır. Avrupa Dekanlar Birliği gibi. Onlarla ilişkiniz var mı? Öğrencilerin Avrupa'daki dolaşımı başladı biliyorsunuz. Buradan birçok öğrenci orada. Hatta bir kısmı orada bitiriyor. Oradaki derslerini burada da saydırarak bitirebiliyor. Öğrenci okulu, okul öğrenciyi beğeniyor ve süreç devam ediyor. Ve bu yüksek lisans için de var, doktora için de var. Uluslararası karşılıklı tanınma oluşturuldu.

Fakat orada da şöyle bir sorun çıkıyor. Hangi okul bizim niteliklerimize uygun? Bütün okullar aynı değil. Amerika'da 260 tane mimarlık okulu var. Avrupa'da 100 küsur planlama okulu var. Hepsi birer ODTÜ mü? Hayır, değil. Dolayısıyla biz bir ayırım yapmaya çalışıyoruz. Bir farklılaşma olsun ki karşı tarafta, biz de bizim seviyemizdeki okullarla ilişki kuralım diyoruz. Aynı şey, mesela Amerika'dan buraya başvurular oluyor. Biz de onları değerlendirirken okuluna kadar bakıyoruz kaliteli mi, bizim ayarımızda mı araştırıyoruz. Sizin esas sorunuzda böyle bir durum var. Bu durum şu demek, tabi ki Avrupa Mimarlık Okulları birliği var. Bu mimarlık okulları birliğinde bizi mimarlık bölüm başkanımız temsil ediyor. Çünkü ben mimarım ama ben dekan olarak burda fakülteyi temsil ediyorum dolayısıyla bu toplantılara bölüm başkanımızın gitmesi doğrudur diye düşünüyoruz ve o gidiyor. Buna benzer, mimarlık okullarının kutlamaları oluyor. Bu tip kutlamalara veya toplantılara bölüm başkanımız gidiyor.

Bunun dışında Avrupa mimarlık dekanları değil de dekanlar birliği var. Bu dekanlar birliği toplantılarının içeriğinde fakülte nasıl ele alınır, fakültelerin sorunlarıyla nasıl karşı karşıya gelinir, çözülür gibi konuları tartışılıyor. Ona ben pek katılmıyorum çünkü ordan bize gelebilecek, bizim kazanabileceğimiz birşey olmadığını düşünüyorum. Ancak katılmak da yararlı olabilir.

Ama biz fakülte olarak başka birşey hedefledik. Son 3 yıl içerisinde araştırma merkezi kurduk şu anda onun

içeriğini dolduruyoruz ve kurumsal sözleşmelerini yapıyoruz. Bizim modelimiz ayrı ama başka birşey daha var, takım, ligler kurmak. Yani Türkiye'nin esas hedefinde eğer uluslararası ilişkiler anlamında kurulacaksa, anlamlı, kaliteli okullarla ligler oluşturması gerek. Yani o da şu demek Avrupa Mimarlık Okulları Birliği eğitimin genel konularını konuşuyor, özel bir konuya giriyor, çıkıyor ama bir değerlendirme, onay sistemi olarak çalışmıyor. Bu değerlendirme sistemi önümüzdeki en önemli konu. Bu konuda daha önce kurulmuş ve belki kendi değerlerimizi paylaşmayan değerlerle çalışıp, o değerleri bize empoze edebilecek kuruluşlarla yerel olarak boş yere zaman kaybetmek yerine ortak hedefleri bulabildiğimiz okullarla ligler oluşturabileceğimiz ortamda kendimizi değerlendirmeliyiz. Nasıl Türkiye'de lig var, belli sıralamalar oluyor, Avrupa'da da liglere girmeyi kabul ediyorsunuz ve giriyorsunuz. Ama bazen kuralları değiştiriyorlar ve siz yanıp yakılıyorsunuz. Orda ama tek birşey hep aynı kalıyor o da o esas şampiyonlar ligi, standard gidiyor. Demek istediğim şu, dışarda kurulmuş kuruluşlar var. Bunlar bizi değerlendirsin dediğiniz zaman bir kontrol listesiyle geliyorlar ve sizin ortamınızla ilgisi olmuyor. Saatlerce ortamınızı anlatıyorsunuz. Bakın sizin 10 kriterinize karşılık burda yeni 10 kriter daha var diyorsunuz. O 10 kriterin onlar sonra farkına varıyorlar ve belki hiç kullanmıyorlar. Ama siz önceden benzer kuruluşlarla bir lig oluşturduysanız onun baştan değerler sisteminin farkında oluyorsunuz. Bizim şu anda daha çok tercih ettiğimiz bu. Mesela MOBBİG kendi değerler sistemini kurdu. Bizim uluslararası ortamda da bizim çok okulla ilişkimiz var ve şimdi biz de onu daraltıyoruz. Daha anlamlı sayıya nazikçe indirgemeye çalışıyoruz. Dekanlıklar olarak daha anlamlı sayıya getirip hem proje bazında, hem eğitim ve araştırma projeleri bazında daha anlamlı ilişkiler kurmaya çalışıyoruz. Bu da bizim bir yılımızı daha alacak heralde.

Mimarlık Meslek Yasası'na sizin MİDEKON olarak önerileriniz var mı? Varsa neler?

Bizim 3 tane konumuz var. Bu konulardan bir tanesi Mimarlık Meslek Yasası. Esasında bunu MOBBİG tartışmalıdır. Ben onu söylemeye çalıştım. Mimarlık alanındaki ve akademik alandaki değerler sistemini MOBBİG oluşturmalıdır. Akademik ve meslek alanı arasındaki ilişkiyi kurmalıdır. Ama biz akademik ortamın insanları, meslek ortamı ile ilgili görüşlerde daha düşük payda yer alabiliriz. Bir tek kafası çalışan insanlar olarak birşeyler söyleyebiliriz. Aslında meslek insanlarının mimarlık meslek yasasına sahip çıkması lazım. Akademik ortamın değerlerine de mimarlar odası ya da meslek kuruluşlarının tabi ki etkisi olacaktır ama onlar da o kurguyu az bildikleri için daha az bir yüzde doğuracaktır. Ama mimarlık meslek yasasına arkitera platformu, değişik odalar, değişik şubeler ya da kişisel olarak insanlar katkıda bulunmalı. Ama biz akademik olarak bu konuyu konuşuyor olacağız. Akademik olarak konuşmak farklı birşey, meslek içinde konuşmak farklı birşey. Yasa akademik olmuyor. Yasa yasa oluyor.

Lisans öğrencilerine yurtdışında lisans programı hakkında bilgi veriyorsunuz, iletişim sağlamalarına yardım ediyorsunuz. ODTÜ olarak bunu kendi bünyenizde yapıyorsunuz.

Mimarlıktan bir hocamız bu bölgenin de Erasmus sorumlusu. Bu bizim şansımız. O kişi bütün uluslararası Erasmus toplantılarına katılıyor, bilgileri getiriyor. Biz bu işi 2001'den beri hızlı bir şekilde yapıyoruz. 2002'de ilk öğrencilerimiz burdan ilişki kurdular başvuru yaptılar. 2003'te de ben başladım yönetici olarak ve biz bu geçişleri artık resmen Erasmus altında yapmaya başladık. Bu da şu demek oluyor. Öğrenciler bayağı bir para alıyorlar. Daha

önce 1997 - 2000 yılları arasında fakülteden de uluslararası Erasmus eğitim programları içinde yer aldık. Bizim hocalarımız Erasmus atölye çalışmalarında, kurslarında görev aldılar. Şimdi de Erasmus alanında da küçük ortaklıklar var. Mesela bizim Brancapica diye bir ortaklığımız var. İngiltere, Polonya Almanya, Belçika ve biz. Bu 5'li grup ile birlikte her yıl bir yerde 2 haftalık bir stüdyo yapıyoruz. Geçen yılını biz burda yaptık. Şehircilikte de böyle bir 5'li var. Onlar da değişik noktalarda toplanıyorlar. O da gelecek yıl bizde olacak. Bu oluşum, daha da kurumsallaşıyor, tek tek öğrencilerin dolaşımının dışına çıkmış vaziyette artık merkezde kurslar etrafında oluyor. Önümüzdeki yazdan itibaren de ODTÜ Mimarlık Fakültesi olarak Erasmus Yaz Okulu şeklinde başlatacağız.

Ankara'daki diğer okulların da katılımı olacak mı?

Diğerinde olamadı ama bu sefer müracaat eden herkesin, Avrupa'dan müracaat eden öğrencilerin de katılabileceği şekilde olacak. Birincisi Amerika'dan bir üniversiteyle beraber bir deneme olacak, hatta onlar da katılacak. Birlikte böyle bir deneme yapacağız. Sonrasında heralde daha da büyüyecek.

MİDEKON olarak kendi çalışmalarınızı yaymak. Ben öğrenciyken açıkçası bu tür oluşumlardan haberim yoktu. Öğrenciler okul bitince mimarlıkla ilgili genel bilgilere sahip olmak isteyecekler. Bunun için bir bildiri mi hazırlıyorsunuz? Yoksa oturup tartışmak için, onların da fikirlerini almak için platformlar oluşturmayı düşünüyor musunuz?

MİDEKON daha çok idari işlerle ilgileniyor. Fakültelerde eğitim 5 ya da 6 yıla çıktığı zaman yalnızca mimarlık fakültesi değil tüm fakülteler de çıkmak zorunda. Hatta 1 ay önce yayınlandı. TBMM Türkiye Bologna Süreci'nin bütün dökümanlarını kabul etti. Bu şu demek oluyor, bütün eğitim programları 3+2 olacak. 4 olursa Türkiye için ekstra birşey olacak. AB'de bu 3+2. 4 yıl olmasının tek faydası ABD'de okumasına devam edecek veya meslek hizmeti verecekler için orada lisans 4 yıl olduğu için sorun olmayacaktır. Dolayısıyla biz o şeyi bozmak istemiyoruz. Burdakiler şahsen 3+2 taraftarlar. Liberal eğitim 3 yılda verilebilir. 2 yıl da profesyonel eğitim daha yoğun yapılır. Ancak bu bütün alanlarda uygulanırsa, mesela, bütün fakültelerin ekstra stüdyo ve sınıf ihtiyaçları yani yatırım ihtiyaçları ve personelin ihtiyaçları olacak. Şu an tabii birçok yerde yeterli hoca yok. Hoca dediğimiz arkadaşlarımız özveriyle, iyi niyetle çalışan meslek kişileri. Mimarlık fakültelerine giren tüm konularda Türkiye'nin hızla akademisyen kadrosunu bu alanda oluşturması lazım. Dekanlar olarak bizim mücadelemizin bir tanesi bu fiziki yatırımların gerçekleşmesi. Diğer; mimarlık fakülteleri laboratuvar olarak ve bu gelişen teknolojiler, yenilenen teknolojiler konusunda zayıf. Yapılı çevreden söz ediyorsak o ortamın teknolojilerine uyacak, Türkiye'de entegre olacak, birbirine bağlanacak bir laboratuvar sistemi kurulması lazım. Konunun esaslarını bunlar oluşturuyor. Ayrıca fakülteye giren öğrencinin emniyetinden sorumlu olmak gerekiyor. Çalışmaları nasıl izleyeceğiz, nasıl kaydedeceğiz? Öğrencinin üretkenliği nasıl artacak, öğrenciye nasıl hesap verilecek, öğrenciye ne denilecek, görevlerin yerine getirilip getirilemediği nasıl değerlendirilecek? İşte ben MİDEKON'u böyle görüyorum. Daha akademik ve daha idari.

Öğrenciliğimin ilk yıllarında mimarlık eğitiminin süresi hakkında bazı dedikodular vardı. Bunlar hakkında tam ve yeterli bilgimiz yoktu çünkü kimse bizlere açıklama yapmıyordu. Siz bu konuda öğrencileri bilgilendirmeyi düşünüyor musunuz?

Biz bu çalışmalarını 2004'ten beri sürdürüyoruz. Neden açıklamıyoruz ? Çünkü ortamın bütün parçaları bir "4+2 mi 3+2" karar veremiyorlar. Benim ilk sorumluluk aldığım dönemde biz bunu 4+2 olarak bağladık. Sonra da gidip dedik ki siz bunu ne olur ne olmaz AB'ye daha söylemeyin. Şimdi ise bunu bir şekilde müfredat programlarına bağlamamız gerekiyor. Orda da belki cesaret edenler 4+2 der diğerleri 3+2 der ve öğrenci hangisine gidip ondan ne çıkaracağına karar verir. Ama sonunda 6 yıl aldığınız zaman yüksek lisans almış oluyorsunuz. Yani öğrenci devlet güvencesinde yüksek lisans yapıyor, bu da iyi bir sistem.

Peki, Türkiye'deki mimarlık fakülteleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Şu anda 14 tane mimarlık fakültesi var. 2 tanesi daha yeni açılmış. Safranbolu, Amasya, bir tane de güneyde var. Bunların daha hiç bölümleri yok . Aynı zamanda bu fakültelerin daha hocaları yok. Fakülte bazında kurulmak büyük bir cesaret işi. Bu fakülteler bölgeye ve tarihe birikime layık olabilir. Ama Safranbolu'yla Amasya birbirine çok yakın iki yerleşim. 2'si bir bölgenin mimari mirasını nasıl paylaşacak? MİDEKON'un bir diğer örneği de bu. Nasıl kurulmalı bu fakülteler? Ne yapılmalı? Bu konuda hükümet de MİDEKON'a sorabilir görüş isteyebilir. Biz bu fakülteyi burda açalım mı diye sorabilirler.

Benim görüşüm 13 fakültede iyi durumdayız ama bizimle beraber 40 küsur mimarlık bölümü daha var. Bu bölümlerin hepsi iyi durumda değil. Şimdi bu iyi durumda olmayan mimarlık bölümlerinden ders çıkarmak gerekiyor. Çok zor şartlarda çalışıyorlar. İnsanlar, hocalar iyi olabilir, heyecanlı olabilirler. Onlar da orda hocalıktan para kazanmıyorlar. Birşeyler yapmaya çalışıyorlar, bir rüyaları var. Her rüya öyle kaynakları olmadıkça yerine getirilemiyor, somutlaştırılmıyor.

Peki sizce bu fakültelerin sayısı az mı fazla mı?

Ben Türkiye'de az mimar olduğuna inanıyorum. Az mimar olması doğru değil. AB'de karşılaştırılabilir ülkelere baktığımızda bizim en az 60.000 aktif mimara ihtiyacımız var. Türkiye'de aktif 12.000 mimar var. Bizim düzgün hizmet için bunu 5'e katlamamız lazım. Peki niye olmuyoruz? Belki biliyorsunuz belki bilmiyorsunuz, mimarların çalışması gereken yerde başka personel çalışıyor. Bu yüzden çevremizdeki herşey kötü oluyor. Ben Türkiye'deki çevre kurgusunun hatalı olmasının nedenini mimarlık hizmetlerini izleyecek grupların zayıf olmasına ve bizim alanımızdan olmamasına bağlıyorum. bir de hani doğal seçme diye bir şey var. Böyle bir grup da yetişiyor. O yetişen grup içinden doğal seçme ile iyilerin ön plana çıkarılması lazım. O iyiler de her yerde mimar çalıştırılmazsa olmuyor. Kısıtlama olunca ortamdaki görünür mimarlık hizmeti veren grupların sayısında azalma oluyor. Bu sefer de mimarlar başka işler yapıyorlar. Biz 5 kat mimara ihtiyaç duyuyoruz. O da şu demek oluyor, neden bizim daha çok mimarlık eğitimi veren kurumlara ihtiyacımız olsun? Bu sayı iyi bence. Bütün o 42 - 43 okulun her konuda iyi eğitim verecek kadrolara ve daha önce söylediğim çevre şartlarına, herkesin her laboratuvara sahip olması gerekmiyor. Türkiye bazında bir laboratuvar sistemi kurulmalı, örgütlenilmeli, mimarlık araştırmacıları onların arasında dolaşmalı, öğrenciler arasında değişimler olmalı, bir anlamda bizim kendi Erasmus'umuz olmalı. Bu da zaten yakında başlayacak biliyorsunuz. Türkiye için de yasal süreç tamamlandı sanıyorum. Bunun kısa zamanda başlaması lazım. Burada önemli olan durup, kaliteyi dengeleyip, kontrol edip süreci devam ettirmek. Ama sonuç olarak Türkiye'nin çok mimara ihtiyacı var.

**Mimarlar Odası'nın Mimarlar - Mühendisler Odası'na bağlı olması hakkında ne düşünüyorsunuz?
Mimarlar Odası ayrı bir oluşum olmalı mı?**

Şimdi bir sendikayla hareket var. Yani insanların maaşları, yaşam koşulları vs. Bunlarla ilgili şey. Orada mimarlar mühendislerle beraber olmak istiyorlarsa inşaat sektöründe öyle bir sendika ilginç olabilir. Ama bu oluşumun içinde ustaların ve işçilerin de yer alması lazım. Bunların da yer alacağı bir sektör, bir oda değil de sendika olur. Oda olacaksa Mimarlar Odası olması lazım. Diğeri bir birlik, odalar birliği. O da başka bir platform. Yani bir sendika ayrı odalar birliği ayrı bir platform. Ben 30 yıldır "Mimarlar Odası Mimarlar Odası olmalıdır, başka bir politik görüş içinde olmamalıdır" görüşündeyim. Ama o şimdi ortaya çıkıyor.

Mimarlık fakültelerinde farklı disiplinlerin yer alması hakkında neler düşünüyorsunuz?

Mimarlığın kendi iç dinamikleri var. Aslında bunu MOBBİG veya bölümler kuracak. Ama bilinçli bir şekilde yapılmamış olsa da dış dinamikleri de var. Mimarlık - mühendislik fakülteleri de, nasıl TMMOB varsa mimarlık - mühendislik fakülteleri de olur heralde diye düşünülerek kurulmuş. Dolayısıyla mühendislerle, sanatla, planlamayla ya da endüstri ürünleri tasarımı ile mimarlar nasıl kendilerini tanımlarlar. Her yerde bir şekilde bir doğal tanım oluyor. Şu anda da bir doğal tanım var ama bunu regüle edilen yani sürekliliği yönlendirilen, düşünülen, tartışılan bir formata sokabilir miyiz diye düşünüyorum. Mimarlığın değişik yüzlerini daha çok vurgulayacak alternatifleri ortaya çıkaracak şekilde . Keşke mühendislerle çalışanlar teknik yüzünü ortaya çıkarabilse veya onlarla beraber çalışabilen bir vurgu yapabilse, başka tür bir planlamayla ilişki kurabilse ki biz ODTÜ olarak o vurguyu çok yapıyoruz. Planlama şuuru çok yüksek olan, planlamaya saygı duyan, korumaya saygı duyan, korumanın planlanması ve plan içinde hareket etme çabası gösteren bir bilinç var. Ben bu bilinci bulduğumuz bu dinamiklere bağlıyorum.

Ankara Mimarlar Odası ile ODTÜ'nün ilişkisi ne boyuttadır?

Çok iyi. Bizim hocalarımız zaman zaman odanın başkanı ya da sekreteri oldular. Daha önceki yönetimle de ilişkilerimiz çok iyiydi. Hem Ankara ile iyi hem de merkezle gayet iyi. Zaten şimdi merkezdeki başkanda bizim mezunumuz.

Berber çalışmaları var mı?

HP: Tabii. Bazen burada toplanıp, bazı komisyon toplantılarını burada yapıyoruz. Çünkü bazı komiyonlarda hoca ağırlığı fazla oluyor. Ortak çalışmalarımız var. Ortak sergiler dışında, komisyon etkinliklerini de beraber yapıyoruz.

Ankara'daki diğer üniversitelerin mimarlık fakülteleriyle ODTÜ'nün ilişkisi nasıl?

Bilkent ve Başkent'in mimarlık fakülteleri yok. Onlarda peyzaj ve iç mimarlık var. Çankaya'da da başka bir fakülte altında mimarlık, iç mimarlık var. Onlarla dostça ilişkilerimiz var. Mesela jüri konusunda: oradan da davet geliyor, onlar da buraya geliyorlar. Bilkent'in hocalarının büyük bir kısmı İzmir Ekonomi'ye geçti. Gazi'yle ise zaten arkadaşlarımız şubelerde beraber çalışıyorlar, jürilerde beraber çalışıyorlar. Ama bir ortak proje dersiniz, ortak bir proje yok. Biz bu serbest dolaşım ile ilgili toplantılarda özellikle Gazi Üniversitesi'nin bölüm başkanını hep davet ettik. Mühendis kökenli bir kişiydi. O katıldı. Mimarlar Odası'nın Ankara Şubesi'nin toplantılarına da birlikte

katıldık. Ama onun dışında ortak bir proje olmadı. Öyle bir ortak proje imkanı yok. Ortak projeler ancak MOBBİG ve odalar bazında oluyor. Gazi Üniversitesi'ninki mimarlık - mühendislik fakültesi. Dolayısıyla Ankara'daki tek mimarlık fakültesi biziz.

APPENDIX 3-C

INTERVIEW WITH MIMAR SINAN FINE ARTS UNIVERSITY, FACULTY OF ARCHITECTURE

(done by ARKITERA, Retrieved from www.arkitera.com in 19.05.2009)

Gökçe Aras: MİDEKON oluşumunu biraz anlatır mısınız?

Prof.Dr. İlgı Yüce Aşkun: Mimarlık Fakültesi olanların dekanlarından oluşacak bir konsey düşündük. Bunun amacı da fakültelerimiz arası iletişimi güçlendirmek, ortak faaliyetlerde bulunabilmek, eğitimimizi belli bir düzeye getirebilmek. Çünkü tek başınıza olduğunuz zaman bir fakültenin YÖK ile iletişim kurup birşeyleri kabul ettirmesi zor. Bu nedenle de bir konsey şeklinde olursa, tabi ki YÖK'ün onaylaması gerekiyor, o zaman çok daha güçlü oluruz. Biliyorsunuz AB kapsamında eğitim, yetkinliğin artırılması için, hem de AB tıpla beraber mimarlığı iki tane bilim dalı seçti, aslında hukuk da vardı, fakat hukuk sonradan bir şekilde bir sene uzattı ama bizim de AB içinde mesleki dolaşımı sağlamak için, tabi ki eğer AB'ye girersek, ama çok daha önceden hazırlıklı olmak lazım. Bir de mesleğin prestijini arttırmak gerekiyor. Çünkü mimarlık mesleğinin prestiji oldukça düştü. Bunu da arttırabilmemiz için eğitimimizin kalitesini yükseltmemiz gerekiyor. Eğitim süresi de yetersiz, bizce 4 senede bitecek bir eğitim değil. Bazı üniversiteler bunu kabul etmiyorlar, dört senede biz pekala çok iyi mimar çıkarıyoruz diyorlar, ya onların çocukları çok başarılı bilemiyorum, tabi herkesin kendi okulunu en üst düzeyde olarak kabul eder. Biz dört senenin yeterli olmadığını düşünüyoruz, ya 3+2 ya 4+2. 4+2' yi YÖK daha çok benimsiyor. Aybar Bey ile MİDEKON üyeleri Aralık'ta bir toplantı yaptılar ve orada 4+2'nin bizim eğitim sistemimize daha çok uyduğunu belirtti. Bu nedenle de 3+2 olur, 4+2 olur ama süre uzayacak. Bütün bu çalışmalar yapılırken tek tip bir eğitim verilmeyecek, yani her üniversitenin bir kimliği var farklı farklı. 4 sene içinde her üniversite kendi kimliğini koyarak eğitim yapacak ama 2 senelik o profesyonel eğitim olarak düşündüğümüz bu iki sene de ortak bir takım hareketlere girmek zorundayız. Her üniversite 4+2'yi yapabilecek mi, o biraz zor Anadolu üniversitelerinde, bu şartlar altında yapamıyorsa da, 4'ü kendi üniversitelerinde okuyup, 2 senesinde ise bu eğitimi verebilecek üniversitelere gitmesini sağlamak. Bütün bunlar konuşulurken bir birliktelik olması gerekli, çünkü biz 4 üniversite görevlendirildik YÖK tarafından bu AB sürecinde eğitimle ilgili yönergelerimizi hazırlamamız için. Ancak öbür üniversiteleri dışında bırakmak doğru olmadığı için böyle bir birliktelik kuralım, MOBBİG gibi, beraber de çalışalım dedik. Amacı sadece bu. Yönerge hazırladık, YÖK'e yolladık.

Mimarlar Odası'yla bir birliktelik oldu mu bu süreçte?

4+2'yi hazırlarken, en başta dediğim 4 dekan Mimarlar Odası'yla toplantılarda hep beraberdik. Biz zaten hiçbir

zaman demiyoruz ki bu işi sadece biz yaparız, böyle birşey yok. Hatta dışarıdan profesyonelce yardım almamız gerekiyor. Öyle dersler olacak ki, mutlaka dışarıdan profesyonellerden de yardım alacağız, Mimarlar Odası ile de beraber çalışacağız. Onlar da zaten bizimle çalışmaya her zaman hazırlar. Olması gerekli diyoruz ama meslek yasasını Serbest Mimarlar Derneği, Mimarlar Odası bir araya gelip beraber hazırlaması gerekiyor, o eğitimin dışında bir olay. Üniversite sanayi işbirliğinin, halka işbirliğinin mutlaka sağlanması lazım. Onları da eğitmek lazım. Kuru kuruya mimarlık eğitimi sadece okullarda olursa olmuyor. Sonra bu eğitimi, özellikle korumacılığı ilkokullarda, bir sömestr da, bir konferans biçiminde, mimarlığın ve korumacılığın önemini anlatmak lazım. Çünkü biliyorsunuz öyle bir ülkede yaşıyoruz ki, onları koruyamazsak bütün kimliğimiz yitireceğiz.

Mimarlık fakültelerinin, mühendislik ya da güzel sanatlar fakülteleri ile aynı çatı altında bulunması hakkında ne düşünüyorsunuz?

Mimarlık mutlaka ayrılmalı. Mimarlık fakültesi özellikle mühendislik fakültesi'nden ayrılmalı, tasarımla, Güzel Sanatlar Fakültesi ile beraber olabilir, ama mühendislikle birlikte olduğunda eziliyor ve çok farklı, mühendislerin bakış açıları mimarların bakış açılarından çok farklı, güzel sanatlar daha yakın bir bilim dalı. Mesela bizim üniversitemizde belki başarının bir sırrı güzel sanatlarla aynı çatı altında olmamızdır. Alt salona gitseniz devamlı sergi görüyorsunuz, heykelleri, tabloları, tekstilin ürünlerini görüyorsunuz. Bambaşka birşey, mimarlık çok teknik bir olay değil.

Yüksek lisans aşamasında da mimarlık ayrışmalı mı sizce?

Bizim okulda yine avantajlıyız, çünkü bizim Fen Bilimleri Enstitüsü'ne bağlı olan esas dal mimarlık çünkü mühendisliğimiz yok. Ama diğer üniversitelerde Fen Bilimlerine hem mühendislik hem mimarlık bağlı. O yönden bizim okul olarak hiç bir sıkıntımız yok, ben bunu MİDEKON'nun toplantısında da söyledim. Sizin mühendislikten, fen bilimlerinde aynı çatı altında olmaktan dolayı bir sürü kaygınız olabilir, ama bizim mühendisliğimiz olmadığı için... Bizim bir fizik bölümümüz, bir matematik bölümümüz bağlı. Onun da çok az öğrencisi var. Bizim Fen Bilimleri Enstitüsü mimarlığa çalışıyor açıkçası.

Yani diğer üniversitelerde mimarlık fen bilimleri enstitüsünden ayrılmalı mı?

Ayrılmalı tabii, mesela ayırdığımız zaman Fen Bilimleri Enstitüsü'ne, o zaman Tasarım Enstitüsü denebilir. Bütün tasarım dalları onun altında yer alır. Ayrıca mesela doçentlik sınavlarında da mimarlık temel alanının mutlaka tasarım ağırlıklı olması lazım. Bizim üstelik mimarlık temel alanında iki bölümümüz var, onların da sıkıntıları var aslında. Çünkü mimarlık ve endüstri ürünleri tasarımı, girerken yetenek sınavı ile giriyorlar, farklı potada iki öğrenci. Mimarlık ve şehircilik ise merkez sistemle giriyor. Öğrencinin yapısı çok farklı. Siz mimarlık temel alanında dil sınavında ve yahut da bilimsel çalışmalarda aynı şeyleri mi istiyorsunuz, bu mümkün değil ve ayrılması lazım.

Mimarlık fakülteleri için var olan yasa ve yönetmeliklere katkıları var mı?

MİDEKON bu yasa ve yönetmeliklerle ilgili çalışmaları ortak birşeyde hazırlarsa çok yararlı olacaktır. Ama üniversitelerin kimliğini bozmadan.

Yeni bir akreditasyon mu?

Yeni bir akreditasyon çünkü AB'ye gireceksek mutlaka akredite de olacaksınız, ama üniversitenin bir kimliği var. Hep derler ya teknik üniversite daha tekniktir de, Güzel Sanatlar Akademisi daha sanat ağırlıklı yetiştirir. Demek ki bir farklılık var, bu halkın gözünde de böyledir ama öyle midir değil midir birşey söylemiyorum, Teknik Üniversite hiç sanat ağırlıklı değildir falan diye bir şey söylemem mümkün değil. Ama bizim daha farklı bir yapımız var, olmalı da.

Peki MOBBİG'e ilgili çalışmalara da katılıyor musunuz?

Hayır bölüm başkanları katılıyor.

MOBBİG'le de bir iletişimi var mı MİDEKON'un?

Zaten MİDEKON'la iki toplantı yaptık, ama bundan sonra olmalı diyorum. Bizim toplantılarımıza mimarlık bölüm başkanları da katılmalı. Zannederim bir tanesine katıldılar, o iletişim içinde olmazsa olmaz zaten. Mesela ben MİDEKON toplantısından geldim buraya, 4 senelik eğitimin 6 yıla çıkarılması ile ilgili devamlı Sayın Nursel Onat'a devamlı aktardım, hep birbirimize haber verimiz o MOBBİG toplantısından sonra haber verir, şimdi bundan sonra da Sayın Kemal Çorapçıoğlu ile aynı şekilde olacak diye düşünüyorum.

MİDEKON'un organizasyon şeması nasıl?

Organizasyon şemasını oluşturduk, YÖK'e yolladık, Aralık da bir toplandık ama bir daha görüşülmedi. Aralık'taki toplantıda Aybar Bey'e gittiler, onunla görüştüler. Eğitimin süresi uzarken 4+2 mi olsun, 3+2 mi olsun gibi, bir de bir takım sıkıntılarımız vardı onu aktardılar. Ondan sonra bir daha toplanılmadı. Zaten bu çıkmadan toplanmamızın anlamı yok, bu yönergenin mutlaka onaylanması lazım ki geçerliliği olsun.

Mimarlık fakültelerinin sayısının arttırılması hakkında ne düşünüyorsunuz, az mı?

Çok kötü. Mimar sayısı çok mudur? Kaç bin mezun vermişiz, o kadar mimar gerçekten mesleğini yapıyor mu, bir, gereğinden fazla mı mimar çıkıyor, onu oda tespit ediyordur, yani ne kadar mimara gerek var ne kadar yok, o ayrı. Ama mimarlık okulu öyle birşey ki gerçekten bu konuda uzman insanların ders vermesi lazım. Anadolu'daki mimarlık okullarına bakın kaç tane hocası var? Biz burda bu kadar sıkıntı çekerken, iki-üç tane hocayla mimarlık bölümü olabilir mi? Bu hocaları yetiştirelim onadan sonra mimarlık okulu açılsın. Bakın şimdi 120 tane öğrenci alıyor Mimar Sinan, 10 tanesi de yabancı uyruklu, yatay geçiş, dikey geçiş vs. Bu kadar da hocamız var biz sıkıntı çekiyoruz ve öğrenci sayısını azaltmak istiyoruz. Kontenjan 50 kişiydi, biz öyle girendik. Şu halde çalışmanın sıkıntısı içerisindeyiz, çünkü mekanımız da yok. Halbuki biz burada bir şube olmuş olsak mekanlarımız yeterli olacak. Sömestrin başında Zühre Hanım'la oturuyoruz nasıl sınıf buluruz, nerede ders yaparız. Atölye yok, atölye dediğimiz öyle bir iki saatte girilip çıkılması gerekli. Bizim zamanımızda atölyeler bize aitti, kendi masamız vardı, üzerini kaplardık, dolabımız vardı, o masa benimdi, günün 24 saati benimdi, gece kalırdık kimse sesini çıkartmazdı. Ama yok, yer yok. Onun için mutlaka sayımızın azaltılması lazım, o zaman daha kaliteli öğrenci yetiştiririz.

APPENDIX 3-D

INTERVIEW WITH ISTANBUL TECHNICAL UNIVERSITY, DEPARTMENT OF ARCHITECTURE

(done by ARKITERA, Retrieved from www.arkitera.com in 19.05.2009)

Arkitera.com: Başkanı olduğunuz mimarlık bölümünüzü, diğer okulların mimarlık bölümlerinden ayırtıran belirli bir eğitim politikası/görüşü var mı?

Prof.Dr. Nur Esin: İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü, Türkiye'nin en köklü (230 yıl) Teknik Üniversitesi'ne bağlı deneyimli bir bölümdür. 90 öğretim üyesi ve 50 yardımcısından (Uzman ve Araş. Gör.) oluşan zengin kadrosu ile yalnız kendi bölümümüz içinde değil, Fakültemiz içinde yer alan Şehir ve Bölge Planlama, İç Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümleri'ne de kuruluş aşamasında yardımcı olmuş, halen eğitim desteği vermektedir. Öğrenciler bu bölümlerle bir arada eğitim yapmanın getirilerinden yararlanmaktadır.

- Erasmus-Socrates, Time öğrenci değişim programlarının üyesiyiz. Öğrencilerimiz bu programlardan büyük ölçüde yararlanmaktadır.
- Fakültemiz, ABD kökenli NAAB (The National Architectural Accrediting Board) tarafından ziyaret edilmiş ve değerlendirilmiştir. NAAB'ın ABD dışı mimarlık okullarına akreditasyon vermeme politikası nedeniyle, bu süreç bir değerlendirme süreci olarak kaldı; ancak eğitimimiz ve eğitim ortamımız değerlendirme komitesi tarafından beğeniyle ve takdirle karşılandı.
- Ayrıca yine uzun yıllardır, gelişmekte olan üniversitelere ve son yıllarda vakıf üniversitelerine de bu anlamda desteği olmuştur. Emekli öğretim üyelerimiz vakıf üniversitelerinin gelişimine katkıda bulunmuş ve bulunmaktadır.
- Diğer yandan lisans, lisansüstü (Doktora, Tezli ve Tezsiz Yüksek Lisans, seçenekli), yaz okulu gibi eğitim vermekte; uluslararası öğrenci çalıştaylarına evsahipliği yapmaktadır.
- Bu öğretim kadrosunun araştırma etkinlikleri de en üst bilimsel düzeydedir ve uluslararası projelerde katkı vermektedir. Her yıl çeşitli alanlarda uluslararası kongre, sempozyum benzeri bilimsel etkinlik Taşkışla mekanlarında yer almaktadır.

- Taşkışla Kampüsü şehir içinde olmanın avantajlarını yaşamaktadır. UIA ve her türlü uluslararası bilimsel, sanatsal etkinlik çevremizde yer almakta ve öğrencilerimize yeni ufuklar sunmaktadır.

Bu nitelikler ve diğer sorularınızın yanıtlarında da bulabileceğiniz çok sayıda ayrıcalığımız, bizi diğer mimarlık bölümlerinden önemli ölçüde farklılaştırmaktadır.

Görüleceği gibi ilişkilerimizde dışa dönük bir politika izliyoruz, yurt içinde deneyimli bir kurum olarak bizden beklenen desteği ve öncü rolümüzü güçlendirerek sürdürmeyi hedefliyoruz. Eğitim politikamız ise, öncelikle insani değerlerle donanmış, bilinçli, uygar bireyler yetiştirmektir. Daha sonra, yeni gelişmeleri geniş perspektiften, esnek bir bakış açısı ile aktararak, öğrencilerimizin kendi mimari kimliklerini bulmalarını, bir birey olarak kendi güçlerinin farkına varmalarını hedefliyoruz.

Sizce mimarlık eğitimi, okulların farklı kimlikleri altında mı yapılmalı?

Kesinlikle bu görüşteyim. Her mimarlık okulunun kendi gücü ve ayrıcalıklı bir yönü vardır. Bu konumundan, içinde yer aldığı çevreden, miras aldığı geleneğinden, ilişkilerinden kaynaklanıyor olabilir ve bu büyük bir zenginliktir. Farklılıklar ön plana çıkarılmalıdır. Sanat yönü çok güçlü olan akademi geleneğinin kaybolmasını, tüm bölümlerin aynı değerlendirme potasında eritilmesini anlayabilmiş değilim. Uluslararası değişim programlarının hedefi, öğrenciye bu farklı kimlikleri kısa da olsa deneyimleme olanağı sunmasıdır. Bizler de kendi içimizde bu zenginliği yaratmalıyız.

Okulunuzun üniversiteye hazırlanan veya yüksek lisans/doktora programlarına başvuracak öğrenci adaylarına yönelik bir tanıtımı var mı? Hangi iletişim araçlarını kullanıyorsunuz? Bu tanıtımlarda hangi özelliklerinizi öne çıkarıyorsunuz?

Tanıtım konusunda çok eksiklerimiz olduğunun bilincindeyiz. Bunu gidermeye çalışıyoruz. Rutin tanıtım programlarına (fuarlar, özel toplantılar, okulların bölümümüzü ziyaretleri, web sayfalarımız vb.) katılıyor olmamıza rağmen bunun, aktarım ve gereken bilgi içeriği bakımından yeterli olmadığını farkındayız. Çoğu kez biz öğretim üyeleri bile, alışılmış günlük yaşam içinde, kendi bölümümüzün gücünü fark edemiyoruz. Uluslararası tanıtım materyalimiz eksik, bugün İngilizce yanında Almanca, Fransızca, İtalyanca ve diğer bazı dillerde de tanıtım materyali hazırlama gereğini duymaya başladık. Yurtdışındaki meslektaşlarımız bizleri bizden iyi tanıyor ve izliyorlar. Bunu bize yaptıkları sayısı giderek artan ziyaretlerinden anlıyoruz.

Mimarlık bölümünüz, Türkiye dışındaki mimarlık eğitimi alanındaki dönüşümleri takip ediyor mu? Bu konuda bölüm olarak çalışmalarınız nelerdir?

Yurtdışında Avrupa ülkeleri, ABD ve diğer ülkelerdeki mimarlık okullarıyla karşılıklı anlaşmalarımız var. Bu anlaşmalar öğrenci ve öğretim üyesi değişimini, yaz okulları ve diğer akademik etkinliklerde ortaklıkları kapsıyor. Lisans ve lisansüstü düzeylerde toplam 60 öğrencimiz Erasmus-Sokrates programının burslusu olarak yurtdışı

üniversitelere gitti. Bazıları eğitimini tamamlayıp döndü. 40 öğrenci de yurtdışından bölümümüze geldi. Taşkışla'da yabancı öğrenciler dolaşiyor.

Bu ilişkilerde belirtmek istediğim çok önemli bir nokta var. Öğrencilerimiz yurtdışı eğitimleri sırasındaki olumlu tutum, davranışları ve bilinçlilikleriyle kurumumuzun başarılı temsilcileri oldular. Onların sayesinde öğrencilerimizin bu programlarda ve yurtdışındaki üniversitelerde arzu edilirliliği yükseldi. Öğrencilerimize teşekkür borçluyuz. Yurtdışı ilişkilerimizi büyük ölçüde onların isteği ve öncülükleri güçlendirmektedir. Araştırma görevlerimiz yabancı öğretim üyelerince takdirle karşılanan çalışmalara katılmaktadır. Gençlerin öncülüğünde oluşan bu güzellikler ve gurur tablosu karşısında bizlere onların önünü açmak ve desteklemek kalıyor. Onlar her şeyi istekle yapıyor ve başarıyorlar.

Ayrıca araştırmalarda Avrupa Birliği projelerine ve ortak etkinliklerine katılan öğretim üyelerimiz var. ABD ile de akademik ilişkilerimiz güçlü biçimde sürmektedir.

Mimarlık bölümü olarak, lisans ya da yüksek lisans/doktora gibi daha fazla ağırlık verdiğiniz bir program var mı? Varsa, neden böyle bir tercihe yöneldiniz?

Kurumumuzun genel yapısı ve deneyimi gereği belirli bir program üzerinde yoğunlaşmamıştır. Lisans eğitimimiz önceliklidir, ancak lisansüstü eğitimde akademisyen yetiştirme sorumluluğumuz da bir o kadar önemlidir. Tersine yeni alanlarda lisansüstü programlar açarak daha da zenginleşmeyi hedefliyoruz.

APPENDIX 3-E

INTERVIEW WITH MIMAR SINAN FINE ARTS UNIVERSITY DEPARTMENT OF ARCHITECTURE

(done by ARKITERA, Retrieved from www.arkitera.com in 19.05.2009)

Arkitera.com: Başkanı olduğunuz mimarlık bölümünüzü, diğer okulların mimarlık bölümlerinden ayıştıran belirli bir eğitim politikası/görüşü var mı?

Prof. Nursel Onat: Eğitimimiz belirli bir mimarlık kültürü verilmesinin yanı sıra uygulama yapabilecek yetkinlikte meslek adamı yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Öğrencilerimiz eğitimleri süresince ilk yıldan itibaren atölyelerde öğretim kadromuzla bire bir proje çalışmalarına katılmaktadır. Öğrencilerimiz, aynı zamanda resim, heykel, fotoğraf, grafik gibi diğer sanat alanlarında da eğitim verilen bir ortamda mimarlık eğitimi almaktadır.

Sizce mimarlık eğitimi, okulların farklı kimlikleri altında mı yapılmalı?

Bölümümüzün mimarlık eğitiminde farklı bir kimliği vardır. Mimarlık okulları arasındaki farklılıkların korunması gerektiğine, ülke genelinde tek tipleştirilmiş bir mimarlık eğitiminin doğru olmadığına, farklılıkların mimarlık mesleğinin gelişimini sağlayan bir dinamik olduğuna ve bunun da kişiliklerin oluşumuna katkıda bulunduğuna inanıyoruz.

Okulunuzun üniversiteye hazırlanan veya yüksek lisans/doktora programlarına başvuracak öğrenci adaylarına yönelik bir tanıtımı var mı? Hangi iletişim araçlarını kullanıyorsunuz? Bu tanıtımlarda hangi özelliklerinizi öne çıkarıyorsunuz?

Üniversitemizin mimarlık bölümü ülkemizin mimarlık eğitimi veren (120 yıllık) en eski kurumudur. Tanıtım, öncelikli hedeflerimiz arasında olmamakla birlikte üniversitemizin internet sitesinde bölümümüzle ilgili temel bilgilere ulaşılabilir. Mezunlarımızın mesleki başarılarını ve mimarlık ortamına katkılarını en önemli tanıtım aracı olarak görmekteyiz.

Mimarlık bölümünüz, Türkiye dışındaki mimarlık eğitimi alanındaki dönüşümleri takip ediyor mu? Bu

konuda bölüm olarak çalışmalarınız nelerdir?

Bölümümüz, Türkiye dışındaki mimarlık eğitimi alanındaki dönüşümleri yakından takip etmektedir. Bu bağlamda, Avrupa'daki mimarlık okulları ile uyum çalışmaları yürütmekte, Erasmus programı ile öğrenci değişimi yapmaktadır. Bölümümüzün bu alandaki çalışmaları, köklü geçmişimizden gelen ve kurumumuzun kimliğini oluşturan özellikleri göz önünde bulundurularak yürütülmektedir.

Mimarlık bölümü olarak, lisans ya da yüksek lisans/doktora gibi daha fazla ağırlık verdiğiniz bir program var mı? Varsa, neden böyle bir tercihe yöneldiniz?

Mimarlık bölümü, lisans ve lisansüstü eğitimine aynı düzeyde önem vermektedir. Kurumumuz öncelikle doğru ve yetkin bir lisans eğitimi yapılmasını hedeflemektedir. Yüksek lisans ve doktora eğitimlerinin lisans düzeyinde kurulan bu sağlam zemin üzerinde ve lisans eğitimini tamamlar nitelikte olması gerektiği görüşü.

APPENDIX 4-A

INTERVIEW WITH RIFAT KUTAY MESA HOUSING INDUSTRIES INC.

(done by the author on 05.11.2008)

Elif Özelgöl: Mesa bünyesinde, yıllar içinde edindiğiniz deneyimlerinize dayanarak okulların mezun ettiği mimarlarla ilgili bir takım yargılarınız var mı?

Rıfat Kutay: Odtü mimarlık mezunu mimarlar var. Beni de Odtü mezunu zannederler uzun seneler Mesa'da çalışınca bende İTÜ mezunuyum, inşaat mühendisiyim, mimar değilim birçok okuldan mimarla çalıştık yani ODTÜ, İTÜ sonra zamanının özel okullarından mezunlarla da çalıştık yıllar içinde.

Şirket olarak aslında ODTÜ mezunu mimarları hep tercih ediyoruz bugüne kadar öyle oldu ama arada bir Ozan Turhan çıktı GAZİ mezunu bana göre bir sürü ODTÜ mezunundan daha iyi. Geneline aktığımızda Gazi'nin mimarları nasıldır diye soracak olursanız çok fazla olumlu birşey söyleyemiyorum, ama istisnaları var. Odtü mimarları iyi diyoruz, ama iyi performans alamadığımız şeylerde odtü mezunu mimarlarda olabiliyor. Genelde İTÜ mezunu mimarlarla çalışmıyoruz bende İTÜ mezunuyum ama yine genel çerçevede ODTÜ mezunlarını tercih ediyoruz, ama onların içinde de istisnalar çıkıyor değil. Yıldız Teknik Üniversitesi'nden de mimarlarla çalıştık çok sayıda olmasa da yani onlardan da memnunuz aslında, çok sayıda olmadı Yıldız Teknik mezunu da ama onlardan da pek şikayetimiz olmadı. Mimar sinan'la hiç hatırlamıyorum, kim vardı.. Mimar sinan hiç hatırlamıyorum aslında.

MESA olarak birlikte çalışmayı düşüneceğiniz mimar formasyonu nedir?

Şimdi mimar deyince bizim mimari büromuz var orada da epey bir mimarımız var aslında onlarla da görüşmenizde fayda olabilir, çünkü ben hani epey bir dönem şantiyelerde teknik elemanlarla çalıştım, şimdi bir süredir mekezde merkez-şantiye karışık çalışıyorum. Onların fikirlerini almanızda fayda var çünkü epey bir mimar ellerinden geçti, mimari büro olunca. Yeşim Turhan da uzun süredir mimari buronun başında hani, o da şey diyecektir yani de, ama ondan dinleyin, odtü mimari bambaska diyecektir, ama onunda fikrini alın.

Sahada mimarların performanslarını konusunda?

Şantiyede de epey bir mimarla çalıştılar direk şantiyeyde gorusebilirsiniz. Temel Yakşı var oda yurtiçi inşaatların Genel Müdür yardımcısı, odtü mezunu inşaat mühendisi yurt içi inşaatlarına bakıyor, o şantiyede ki çalışmış sahacı mimarlarla ilgili goruş bildirebilir. Şantiyecilerle ilgili taze bilgileri Temel beyle konuşabilirsiniz.

ODTÜ mezunu mimarların tercih edilme sebepleri nelerdir?

Genel bakarsanız sey.. mimarlık eğitimi belliki iyi yani odtü de artı hepsininki çok iyi olmamakla birlikte ingilizce faslı var, yani lisan bilmeyen vatandaşın olmaması gerekiyor bugün bu inşaat piyasasında, işte o yabancı dil de kendini geliştirmeye bir vasıta oluyor aslında. Yani genelde aldıkları eğitim iyi öyle anlaşılıyor;

Tasarıma yaklaşım biçimleri anlamında mı yoksa teknik bilgileri anlamda mı?

Tasarıma yaklaşımlarını Yeşim hanım daha bi anlatabilir hani ben daha çok şantiyede ki performanslarına bakıyorum yani böyle iletişim kurabilmek de çok önemli yani bakıyorsunuz birsey anlatıyorsunuz karşınızdakinin tepkisi zaten belli ediyor anlaşılıyormu, bosa mı gidiyor konuştuklarınız yoksa birsey ifade ediyor mu o anlamda hani daha rahat iletişim kurabiliyorsunuz her anlamda yani teknik de olsun diğer seyde... birde tabii yabancı literatürü takip edebiliyorlar lisan nedeniyle, oyle yani daha rahat çalışabiliyor bir de hani şirket genel prensipleri falan var yani işte 40. yılı kutlayacağız eğer sağ kalabilirsek gelecek seneye kadar, okadar yıl içinde işte bir takım kurumsal kimliğimiz var şimdi ona bazı vatandaşlar uyamıyor yani **“yogurt yiyisleri farklı”** ODTÜ mezunu mimarlar buna daha uyuyor yani bizim genel şirket genetiğimize daha uyuyor

MESA'nın kurumsal kimliğinden bahsettik, Şirketin ilk kurucuları kimlerdi?

İlk kurucuları.. 7 kişi kurucu var; bunların içinde ODTÜ'lü mimarlar var, İTÜ'lü mühendisler var aslında o grupta ama işte uzun yıllar yönetim kurulu başkanlığını yapan mimar bir abimiz su anda şirketimizde değil ama işte onunda ağırlıklı yerleştirdiği bir kurum kültürü var, o iyi kötü hala devam ediyor, mühendislik tarafında da şeyi tercih ediyoruz açıkçası aslında itü'yü daha fazla tercih ediyoruz.

APPENDIX 4-B

INTERVIEW WITH YEŞİM TURHAN MESA HOUSING INDUSTRIES INC.

(done by the author on 12.11.2008)

Elif Özelgöl: Rifat Kutay ile yaptığım görüşme ve insan kaynaklarından aldığım sayısal veriler gösteriyorki MESA genellikle ODTÜ mezunu mimarlarla çalışmayı tercih ediyor. Bunun nedenleri nelerdir?

Yeşim Turhan: Odtü mezunlarını tercih etmemizin birinci nedeni Ankara olması hem bizim ofisimiz, genel müdürlüğümüz, Ankara'da hem ODTÜ Ankara'da dolayısıyla öyle bir bağımız var. tabii bide burada eskilerden başlayarak ODTÜ lü elemanlar olunca insanlar biryerde de kendi okulunu eğer beğeniyorsa bir takım avantajlarını görüyorsa hani o okuldan mezunlara daha sempatiyle bakmaya başlıyor. Bunun dışında en önemli nedenlerinden biri İngilizce çünkü bizim yurt içinde olduğu gibi yurt dışında da işlerimiz var. Biz aslında prensip olarak İngilizce bilmeyen veya lisansı olmayan bir elemanı almamak gibi bir politika güdüyoruz çünkü hani yurtdışı işlerinde yurt dışı yazışmalarında falan lisan çok önemli yani en önemli üç nedeni bunlar.

Dolayısıyla onu da alırken tabii ki her ODTÜ mezunu iyi diye de birşey yok, her ODTÜ mezunu iyi İngilizce konuşabilir diye de birşey yok birşekilde bu kişilerle de ilgili hani tercihimiz ODTÜden yana ama. Genellikle yazları staj yapan öğrencilerden burada o staj sırasında onların performanslarını da gözlüyoruz.

MESA tasarım grubuna dahil edeceği mimarlık mezunlarından neler bekliyor, eleman alımlarında kriterleriniz nelerdir?

Bizim en önemli kriterimiz, en önemli kriterlerden biri de yaratıcı olmak mimarlıkta çok önemli ve bu işi sevmesi yani mimarlığı sevmesi gönül vermesi, değişik fikirler üretebilmesi o tür özellikleri olan arkadaşların da bazen peşine düşüyoruz ve mezuniyetten sonrada onları alıyoruz mesela kendi içimizde yetiştiriyoruz. O anlamda ben ODTÜ mezunlarını tercih ediyorum.

Yapı sektörünün gereksinimlerini göz önünde bulundurduğunuzda, Türkiye'de faaliyet gösteren

mimarlık okullarının eğitim sistemleri hakkında görüşleriniz nelerdir?

Bu arada kendimde bir ODTÜ mezunu olduğum için eğitim sistemine de aslında çok pozitif bakıyorum benim bildiğim kadarıyla ODTÜ dışındaki okullarda mesela İTÜ'de daha gerçekçi daha detaya dayalı bir mimarlık eğitimi veriliyor. Yani oradaki öğrenciler teknolojik gelişmeleri izliyorlar, detayları izliyorlar daha gerçeğe dönük birtakım çalışmalar yapıyorlar.

ODTÜ'de bizim dönemimizde en azından şimdi değişti mi bilmiyorum ama uçuş serbesti yani bir binanın nasıl taşınacağı, statik sisteminin ne olacağı çok da böyle net değildi çünkü o bir şekilde çözülebilir bir durum artı yıllardan yıllara da teknolojiyle birlikte değişen bir durum. Malzemeler çok hızlı değişiyor, taşıyıcı sistemler değişiyor herşey değişiyor mimaride. Dolayısıyla şunu da gördümki çalışmaya başladığımız anda zaten tüm gerçeklerle yüzyüze geliyorsunuz yani ekonomik gerçekler, teknoloji, yapım kolaylığı vs gibi birsürü gerçeklerle yüzyüze gelip çok daha gerçekçi birşeyler yapmaya başlıyorsunuz. Ama yaratıcılığınızı sınırlamadığınız tek dönem okuldaki dönem onun için ben o konuda ODTÜ'nün o dönemde en azından çocuklara çok geniş bir perspektif sunmasını ben çok olumlu karşılıyorum.

Nasil olsa detay öğrenilir, kitaba bakarak da öğrenilebilir, okuyarak takip ederek de öğrenilebilir en önemlisi çizerek yaparak öğrenilebilir. Yani okulda öğrenilen detaylar bazen insanın bir kulağından giriyor bir kulağından çıkıyor. Ama nezaman ki gerçekçi bir detayın, çok basite indirgeyeyim, bir pencere detayı çiziyorsunuz; o akıtıyor. Niye akıtıyor işte gözden geçiriyorsunuz ve o detayı akıtmıyacak şekilde revize ederken siz zaten işi öğreniyorsunuz.

Onun için okulda bu detaylara boğulmaya bence gerek yok, vakit yok 4 yıl çok kısıtlı bir süre mimarlık eğitimi için hele mesela değerini sonradan anladım; ilk birinci sınıfta verilen *basic design*'ın değerini ben daha sonra anladım. İlk önce hepimize çok saçma sapan bir iş yapıyormuşuz gibi geliyordu. Ama aslında ne kadar önemli olduğunu insan yıllar sonra daha iyi anlıyor. O anlamda ben ODTÜ'nün eğitimini de olumlu buluyorum.

Bir mimarın yetişmesine katkısı var diye düşünüyorum, bizim okulda hiç uygulaması olmayan hocalarımız da vardı, uygulamadan gelen hocalarımız da vardı. Aslında son sınıflara doğru yani daha somut projeler yapmaya başladığımız 3-4.üncü sınıf projelerinde aslında ben piyasa da iş yapan yani fiilen mimarlık yapan hocalardan çok yarar gördüm. Onların kritikleri çok daha böyle yere basan şeyle oluyordu. Öyle de bir durum var tabi hani hoca tamam sürekli eleştirir eleştirir ama acaba bir oturup bina yapmışlığı var mıdır? O anlamda hocaların birazcık hani pratikleri olması kendi kendilerinin de proje yapmış olmaları bana göre bir hocaya artı değer katar diye düşünüyorum.

Tabiki ne kadar biliyorum diğer okullardaki eğitimleri; bilemiyorum. Mesela şeyi biliyorum Gazi'de daha çok piyasada iş yapan mimarları ders verdiğini biliyorum genel olarak. Eskiden de öyleydi bildiğimiz adı

duyulmuş mimarları hepsi orada ders veriyordu ozaman onların daha gerçekçi bir eğitim olduğunu düşünüyorum. Ama onunda işte öğrencilikten başlayarak bir inşaat sektörünün gerçeklerini çocuklar öğreniyor olabilirler onunda başka yararı olabilir.

İTÜ'nün daha çok detaya dayalı bir eğitim verdiğini hep biliyorum. Ama gidip de okumuşluğum yok onun için sadece duymuş olduğum.

Güzel sanatlarda daha sanata ilişkin bir eğitim olduğunu hayal ediyorum isminden dolayı belki o da önemli yani mimarlığın daha sanata kayan boyutunun öğrencilikte işlenmesi çok önemli. Durum böyle.

Anladığım kadarıyla daha çok ODTÜ'lü mimarlarla daha çok çalıştığınız için onlarla ilgili yorumlar yapmayı tercih ediyorsunuz.

Yani hakikaten üniversite de çocuklara da ortak bir nosyon veriyor. Daha böyle araştıran, daha çok sorgulayan, daha yaratıcı ama dediğim gibi tüm ODTÜ mezunlarına yönelik bir değerlendirme değil. Biz de bunların içinden seçiyoruz ve işte bir şekilde biz de çalışmaya başladıktan sonra da bir şekilde bizim prensiplerimiz doğrultusunda yetişmiş oluyorlar konut ağırlıklı bir iş yapmış oluyorlar. Biz aynı zamanda proje yapıp aynı zamanda uygulayıp aynı zamanda gidip fiilen yerinde şantiyede denetleme yaptığımız içinde tam bir hem uygulayıcı, hem planlayıcı, hem mesleki kontrolü yapan bir şekilde yetişiyor burada çocuklar o da bir avantaj aslında.

İkinci bir okul gibi düşünebiliriz aslında,

Evet. Uygulama nasılsa her yerde oluyor aslında işte böyle bir yerde de kazanılabiliyor aslında. Ben şahsım adına 30 yıldır burada çalışıyorum, Türkiye ortamında daha cazip bir çalışma sahası bulamazdım herhalde diye düşünüyorum o anlamda çünkü hani bir proje ofisinde çalışabilirsiniz ama her yaptığımız uygulanacak diye birşey yok. Kaldı ki proje ofislerinde Türkiye'deki uygulamalar; projeyi çiziyorsunuz, veriyorsunuz, uygulamacının neler yaptığına, nasıl yaptığına hakim olamıyorsunuz. Genellikle o şekilde oluyor. Ozaman yani bir bakıp projenizi bunu ben mi çizdim diye sürprizle de karşılaşabilirsiniz. Ama biz yaptığımız işi çok kısa sürede yani böyle 12 ay 24 ay gibi bir sürede projelerin bittiğini görüyoruz. Hem şantiye sırasında hem bittiğinde artılarıyla ve eksileriyle yani illa herşey doğru olacak diye birşey yok ama artılarıyla eksileriyle birebir bir maket gibi görüyoruz. Tabiki her gördüğümüz hatayı düzeltmeye çalışıyoruz. Her yeni projede bi eskisine göre yeni bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. Hep değişiklik yapmaya çalışıyoruz. Teknolojik yenilikleri hep kullanmaya çalışıyoruz. O anlamda hakikaten bir mimar için çok zevkli bir çalışma ortamı doğrusu.

MESA bünyesinde mimarların çalıştığı özel bir tasarım ofisi mi var,

Evet, burada bir tasarım grubu var adıda tasarım grubu zaten. Diğer mühendislik hizmetlerini dışardan alıyoruz. Yani statik, mekanik ve elektriği dışardan alıyoruz o hizmetleri. Onlarla da işte sürekli çalıştığımız

insanlar olduğu için daha projenin başından başlayarak koordineli bir şekilde giderek, onları da işin içine sokarak uygulama projesi bittiğinde tüm sorunları çözülmüş bir projeye inşaat başlamış oluyor, uygulama başlamış oluyor.

Siz yaratıcılık önemli dediniz, Yapı sektörünün aradığı mimar profilini tanımlayacağımız bir takım ability'ler vardır; mesela technical, vocational, artistic, conceptual gibi sizin en önemli gördüğünüz hangisi?

Yani bunları böyle çok kağıda yazılı bilimsel bir şekilde yaptığımız söylenemez. Mesela biz genellikle gelişme potansiyeli olan kişileri birilerinden duyum olarak keşvediyoruz. Birde şey çok önemli; yukarıdaki ortamın ahengi de çok önemli onun için genellikle memnun olduğumuz kişilere sizlerin sizin gibi bu gruba uyabileceğini düşündüğünüz, yaratıcı bildiğiniz birileri var mı? öyle birileriyle de yani referanslı olarak da geliyor insanlar. Arada sırada gazete ilanına da başvurduğumuz oldu, onu da resmen okuldaki hocalardan sorup nasıldır? *design*'ı nasıldır? gibi referanslar alıp. Nedense de hep düzgün insanlar çıktı karşımıza yani hiçbir ODTÜ'lüden de şöyle bir yanılmadık yani.

APPENDIX 4-C

INTERVIEW WITH MESA HUMAN RECOURCES DEPARTMENT MESA HOUSING INDUSTRIES INC.

(prepared by the author on 05.11.2008)

Elif Özelgöl: Şirket bünyesinde çalışan mimarlar okullara göre sayısal olarak nasıl dağılıyor?

Ufuk Bey: Merkez ofisinde 30 tane mimar çalışıyor; 23'ü ODTÜ, 7'si diğer üniversitelerden (İstanbul Teknik Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Gazi Üniversitesi) mezun. Şantiyelerde ise tasarım ofisi destekli olduğu için mimarlara çok fazla ihtiyaç duymuyorlar. Kıdem ortalaması merkez ofiste 8.5 yıl.

Birlikte çalışmak isteyebileceğiniz mimar formasyonundan beklentileriniz nelerdir?

Birebir beklentisini ilgili bölüm, tasarım bölümünün yetkilisi ile konuşarak bulabiliriz. Biz ön elemeyi yaparız birisini alacaksak biz en az üçe indiririz onu ilgili birimin yöneticisine iletiriz onun belirlediği kriterler doğrultusunda üç kişiyle de görüşürler nihai kararı onlar verir. Burada değişik şeyler olabilir yetenek, yaratıcılık, araştırmacılık önemli bir de şöyle bir durum var bizim üst yönetim ODTÜ Mimarlıkla, sizin akademik kadroyla, çok yakın ilişki içinde dolayısıyla oradan da araştırma yapıyorlar; yani bu çocuk okulda nasıldı her tür bilgiye oradan ulaşmaları mümkün; çünkü ciddi ilişkileri var her tür desteği veriyoruz artı mimarlık bölümü için bizim burs programımız da var, onlara verdiğimiz burs, ama dediğim gibi oranın yönetimi ile koordineli direk bunlar yapıyor. Kimin ihtiyacı var ve yetenekli biz o süreçlere hiç girmeyiz patronlar görüşür o şekilde de karar verilir. Dolayısıyla her tür bilgiye erişmek çocuğun eğitim safhasında mümkün, yetenekleri, ve bir de kıdem süremizi de gördünüz zaten belli bir deneyimle gelmesi gerekiyor ağırlıklı oyle oluyor arada geliyor tabi ama...

Mimarların şirketinizden beklentileri neler oluyor?

Bazen de kaçıyor çocuklar yetenekliler, yani neden sizin nesil y nesli bunu biliyormusunuz bilmiyorum, biz x nesliyiz. Bu bilimsel olarak da söyleniyor. Bizim nesil farklı bir nesil herkese borçlu bir nesil annesine, babasına, ülkesine borçlu biz hep çalışmayı tercih etik yani ülkemiz için ailemiz için çalıştık kardeşlerimize baktık. Yeni nesil alacaklı nesil çalışsa bile annesinden alıyor, babasından alıyor, ülkesinden birşeyler istiyor sürekli isteyen bir nesil dolayısıyla tatmin olayı çok zor bu neslin ve herkesin nihai amacı

Amerika'ya yerleşmek yani çoğuna baktığınızda yurt dışına kaçma hevesinde olan çocuklar. Bunları iş yerinizde tutmanız hiç kolay değil onun için farklı şeyler yapmanız gerekiyor ama tabii onları yapmak içinde finansal olarak güçlü olmak gerekiyor. Sektörün birde durumu da ortada, bu çocukları göndereceksiniz yurt dışına araştırabilecekler edecekler projeden projeye atılacaklar. Hep böyle dinamik tutmanız lazım, onlara sürekli yeni veriler yeni bilgiler vermeniz lazım, hem parasal açıdan hem manevi açıdan tatmin etmeniz gerekiyor bu da çok olanaklı değil malesef; o nedenle de o nesli istihdam etmek ciddi anlamda zor ve belirli bir firma politikası gerektiriyor bunu yapan şirket çok az hele inşaat sektöründe tabii ciddi az. Niye, inşaat sektöründe proje bazlı çalışıyorsunuz, patron şirketi belli kurumsal felsefeleri yerleşmemiş oluyor fazla naz yapınca da yani giderse gitsin diyorlar artık, anlatabiliyormuyum? katlanamıyor kimse bu sektörde.

Dolayısıyla mimarlar tabii farklı ar-ge mühendisleri gibidir onları tutabilmeniz için çok özgür olmaları gerekiyor daha çok ofisleri tercih ediyorlar, mimarlık ofislerini hele böyle yarışmalarda falan ön planda olan marka olan mimarları falan tercih ediyorlar. Bizi de tercih ediyorlar ama bizim ortamımız bazen onlara sıkıcı gelebiliyor burada cool takılmak gerekiyor onlar cool olmak istemiyorlar. O nedenle de dediğim gibi o arkadaşları istihdam etmek oldukça zor.